מיספר 2437 י"ד אייר, 16.5.84 שנה 48 המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

חשוד
משה לווינגר

יעד המחתרת:

תפיסת השילטון

חדש מ"עלית"
עוגת לימון.

עוגת לימון. קלה, אווירית, טעימה ביותר
וכמו כל העוגות של עלית, אופים אותה בקלות
ובמהירות – וההצלחה בטוחה!
עכשיו את יכולה כבר לקבל מחמאות על 5 עוגות:
עוגת שוקולד, עוגת שיש, עוגת צימוקים,
עוגה אנגלית ועוגת לימון.

עוגת עלית
את אפית

עלית

מכתבים

זוות אין שירה

ביקורת על אירועי יום־הזיכרון לחללי צה"ל:

המוות הוא קר. אין בו שירה, אין בו צבעים. אז למה לנו פסטיבל הדמעות הזה?

רן ויים, תל־אביב

● ● ●

מישפט הונן לאברושמי

בידיעה במדור „תשקיף" („העולם הזה" 4.4.84) נאמר, כי „האגודה לזכויות האזרח מחפשת פרקליטים שיגנו על יונה אברושמי."

איני יודעת על סמך מה מבוסס הפירסום, אולם מכל מקום הוא מוטעה. אבקש לפרסם את הבהרתנו לעניין זה:

האגודה לזכויות האזרח בישראל הינה גוף לא־מיפלגתי, שהוקם כדי להגן, בדרכים מגוונות, על זכויות־האזרח בישראל. האגודה מקיימת דיונים ציבוריים בנושאים אלה, יוזמת חקיקה, ומסייעת בהבאת מיקרים בעלי חשיבות עקרונית לפני בית־המישפט. כך, למשל, העמידה האגודה עורכי־דין לערביה ישראלית שבקשתה להוציא עיתון בשפה הערבית נדחתה ללא נימוק; לוועד נגד המילחמה בלבנון, שבקשתו לקיים הפגנה נדחתה; לנאמני־הר־הבית, שלא הותר להם להתפלל ליד שער־המוגרבים.

האגודה הגיבה באופן ציבורי על הפגיעה בסיכוייו של אברושמי למישפט הוגן, שנגרמה עקב כך ששמו פורסם במסיבת־עיתונאים יזומה על־ידי המישטרה, שבוע לפני שהוגש נגדו כתב־אישום, ועל „המישפט בעיתונות" שנערך לו בעיקבות כך. היום, לעומת זאת, אין טענה כי קיים עיוות מישפטי כלשהו בניהול מישפטו של אברושמי, המהווה פגיעה בזכויותיו. לאברושמי סניגור לפי בחירתו, ומישפטו מנוהל לפי כל כללי הפרוצדורה הפלילית, שנועדו להגן על זכויות הנאשם.

בסוג מיקרים כאלה אין האגודה לזכויות האזרח רואה מקום להתערב.

פרופ' רות גביזון, ירושלים

● *הקוראה גביזון היא יו"ר ההנהלה של האגודה לזכויות האזרח בישראל.*

● ● ●

ם ספורטיביים

רצים. כשיתפסו סוף־סוף , יוכלו להתיישב ולנוח.

רשה פשטה בבחירות אלה בין ם: כולם רצים, או מתכוננים למירוץ. ם הקשישים, שבימים כתיקונם להם בקושי, מתנשמים ומתנשפים ריפים לנוע ברכב־שרד, מתמלאים רוח ספורטיבית. הכיסא המיוחל מפיח בהם להט־נעורים, והם סומכים כי ממילא מצפה להם בסוף המירוץ כיסא מרופד, שעליו יוכלו לנוח ארבע שנים.

מניין צמח הדימוי האתלטי הארור הזה: לרוץ? מה קרה למילה העברית הפשוטה: התמודדות?

משה שובל, חיפה

● *מקורו של הדימוי בארצות־הברית, שם נוהגים הקריקטוריסטים להציג את המועמדים לנשיאות כאצנים המתחרים על מסלול־המירוץ. **העולם הזה** מקפיד לכנות את המועמדים השונים בתואר הנכון: מתמודדים.*

● ● ●

לכו לאמריקה!

גירושים הדדיים בין מיזרח ומערב.

השילטונות המיזרח־גרמניים מצאו פטנט חדש לפתור עצמם מכאב־הראש שגורמים להם מתנגדי המישטר — הם מגרשים אותם למערב. פעילי איכות־הסביבה, מתנגדי הנשק הגרעיני, אמנים, בעלי שיער ארוך ואוהבי מוסיקת־פופ הופתעו לגלות בשבועות האחרונים שהממשלה מעודדת אותם — עידוד תקיף ונמרץ — להגר לגרמניה המערבית, ומייד. לדירות המתפנות נכנסים מייד מהגרים ממוצא גרמני, הבאים מברית־המועצות. המרובר בחילופי־אוכלוסין בהיקף גדול — אלפי אנשים בשבוע.

הדיסידנטים („פורשים") המיזרח־גרמניים, שלא נלהבים כל־כך לנטוש את מולדתם, בתקלים בטענה הנצחית: לא טוב לכם? אז הסתלקו למערב!

על כך כבר נאמר: סדנא דארעא חד הוא. במערב נהוג לנזוף בכל אופוזיציונר ולהציע לו להגר למיזרח; ועכשיו גם להיפך.

למראה תופעה כלל עולמית זו, אני מרשה לעצמי לנחש:

(המשך בעמוד 4)

מיליון דולר עבור מילה

הפקידים הבכירים של בנק־ישראל לא ראו את המתרחש לנגד עיניהם: כיצד מנצל משה גלעד, סגן־מנהל אגף של הבנק, את מעמדו, כדי להוליך שולל עשרות משקיעים, שסמכו על המלה שלו. זה עלה להם מיליון דולר.

64

כתבת השער הקדמי:

עשה לך רב...

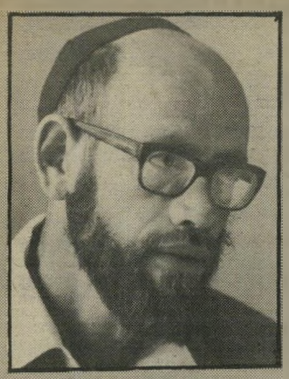

משה לוינגר, הרב מקריית־ארבע שנעצר השבוע, מציג את עצמו כבעל חזון, ובינתיים מסית לרצח המוני בפה מלא במחתרת. תלמידיו, ביניהם קצינים בשירות סעיל, יצאו להגשים את החזון: להסיד את המישטר בישראל, בעזרת הרזבה.

10

...וקנה לך רובה!

כתבת השער האחורי:

מלאך או שטן

„שאני אעלה על דעתי לרצוח? זה לא הזמאני!" אמרה שרה אנג'ל בבית־המישפט. „הסכו אותי למיתום של רוע." ואכן, את המיתום הזה ניסתה לנסיך בהוספתה בטלוויזיה. אך השופטים אמרו: „אין זו אותה שרה תמימה... בכל שנמשכה החקירה, התגלתה במלוא מערומיה־שקריה." חלקים נבחרים מעדותה במישפט הרצח הכפול מס' 2 מספרים את סיפורה של שרה אנגל.

68

בחירות בסיגנון חרות

לפני ההצבעות על הרכב השביעיות המפורסמות, נכרתו בריתות של רגע בין קבוצות שונות בחרות. כדי להבטיח את מילוי ה־הסכמים, נכנסו הצירים לתאי־ההצבעה בזוגות, כשהאחד מפקח על השני.

14

טוטו בחירות

איש לא ציפה לתבוסה מוחצת של הליכוד. הכל ציפו כי ההפרש בין שני הגושים יהיה, בסופו של דבר, קטן — אם בכלל — ושהפרש זה יהיה לטובת המערך. זוהי תוצאת טוטו־בחירות, שנערך בבית־ קפה, והיא משכנעת לא פחות מסיקרי דעת־הקהל.

8

מפוצצי הגולן

מתנחלי רמת־הגולן יודעים, כי אם יחליט עם ישראל שהוא רוצה בשלום, יהפכו כל השטחים הכבושים – ובכללם רמת־הגולן – אסימונים במישחק. לכן יוצאים מנהיגיהם לפוצץ את כיפת הסלע. הם רוצים לפוצץ בין השאר כל סיכוי לשלום.

7

הגבר המלביש נשים

„מה פיתאום בחור יהודי בארץ חלוצית לומד מיקצוע נשי" – שואל האופנאי גידעון אובריזון שזכה בפרס „הייצואן המצטיין" ומספר על דרכו לפיסגה, על השקפותיו בענייני יופי ו־אופנה ועל יחסיו עם אשתו.

29

עבודה בלי פועלים

מיספר הנדחקים לרשימה של מיפלגת העבודה הוא עצום: יש בהם נכבדים לשעבר, קיבוצניקים, מושבניקים, עולים מרוסיה, פנתרים חסרי־שי־ ניים וצעירים מקריחים. אולם אין ביניהם אפילו נציג אחד של ציבור הפועלים.

8

חרות לחתיכות

בחרות אין הגברים מציעים כסא לגב־רת. את הכסאות (בכנסת) הם שומרים לעצמם, אבל נהנים כשהנשים מקש־טות את כינוסי המיפלגה, שבהם הן משמשות בד־רך־כלל בתפקידי שירות.

62

אני רוצה לחיות חיי יום

„אני אוהבת ללבוש בגדים פרובוקטיביים ולחשוף את רגליי!" אומרת אנני בל, נערת־הדיסקוטקים האנגליה ומו־סיפה: „אבל אני רוצה להת־חתן ולחיות חיים נורמליים."

34

בית־כיסכס

„עם הולך לי ועם לא," אמר ארז וישניצקי, הנאשם בביצוע מעשה מגונה בבית־שימוש ציבו־רי, ועתן כי לא היה זה מעשה מגונה, אלא מעשה ידידות.

49

פרס חופר חליפות לחברים

הרב עוד לא ניצוח, אבל במיפלגת העבודה כבר מתקוטטים על השלל. בינתיים הסתבך שימעון פרס, תופר־החליפות הראשי, ב־הבטחות סותרות לחבריו.

16

גברת מיוחדת מאוד

על שתי קאריירות במישפחה אחת ועל חיים ללא הקרבה עצמית מספרת מרי סטינבורגן, כוכבת הסרט „זכרונות מקרוס קריק", ב־ראיון מיוחד לעדנה פיינרו.

54

המדורים קבועים:

מיכתבים	3
קורא יקר	5
תשקיף	6
הנדון	7
במדינה	8
עלי דסנה – מדור חדש	18
אנשים	21
בלונים	23
יומן אישי	25
מה הם אומרים – יצחק בן־אהרון, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, רעיה סבידור, גף טולמן, שמואל הספרי, אלי שלוש	26
שידור	32
תמליץ – שידורי הטלוויזיה בישראל ובירדן	33
תשבצים	36
עולם קטן – גרמניה. ברית־המועצות. אנגליה	41
נמר של נייר – יהדות אחרת	46
זה וגם זה	53
לילות ישראל	50
קולנוע – מרי סטינבורגן, מרטין ריט	54
מוסיקה	56
אתה וחשקל	59
תמרורים – יום הולדת לפרד אסטר	66
תרוסקום – בין שור לתאומים	71
ספורט	72
זה היה העולם הזה שהיה	74

(המשך מעמוד 3)

אילו הצטרפה ישראל בוקר אחד לגוש המיזרחי, לבטח היו כל הדרושות הזועמות, המשלחות היום את מפגיני־השמאל לרוסיה, מטיחות באותם האנשים: הסתלקו לאמריקה!

אפרת שרשבסקי, ירושלים

● ● ●

האשכים של עסקן הסטודנטים

„הערב אנחנו קוראים להם את האשכים," הכריז ישראל כץ אחרי שנודעו תוצאות ההתמודדות בין יצחק שמיר ואריאל שרון („העולם הזה" 16.4.84).

כץ

מה קרה לכם, שם במערכת, לא הגזמתם בשיכתוב? התבטאויות עסיסיות כאלה אסור לשנות. אם הבחור אמר „ביצים", צריך לכתוב את זה או לרשום שלוש נקודות, לציון של השמטה, אבל לא לתקן לעברית „יפה" יותר. אפילו אם בעל הציטטה התרבותית הוא סטודנט לשעבר.

רמי שמיר, תל־אביב

● *מה לעשות, ישראל כץ אמר בדיוק את הדברים שצוטטו מפיו. בלי כל תיקון.*

● ● ●

זוועות במרחקים

בהודו נרצח עורך עיתון הינדי, על־ידי קנאים סיקים.

איזה מקום פרימיטיבי: איזו קנאות חשובה! אצלנו אין בכלל דברים כאלה. אצלנו מקסימום מנסים לרצוח ראשי עיריות והורגים תלמידי־מיכללה — כי אנחנו עם תרבותי, עם הספר, ומכבדים את העיתונות הכתובה.

שרי רונן, תל־אביב

● ● ●

גוף רישמי, אבל פרוע

הסיירת הירוקה מציקה לבדווים בנגב.

לפני שבועיים, ב־2 במאי, התנכל פקח הסיירת הירוקה לצעירה בדווית, עידה אל־עזאזמי. הוא התנפל עליה, היכה אותה בפניה ובעט בה. המפקח לא הסתפק בכך והצמיד אקדחו אל רקתה.

משהגיעו למקום חמישה אזרחים בדווים וביקשו מהפקח להניח לצעירה ולהפסיק להתעלל בה, ציוון הפקח את אקדחו כנגדם, ולאחר מכן מיהר להגיש נגדם תלונה בתחנת־המישטרה בירוחם, תלונה שבעיקבותיה הם נעצרו. אנו דורשים חקירת המיקרה ומיצוי הדין עם הפקח שניצל לרעה את מעמדו. אנו קוראים לציבור הנאור בישראל להתקומם נגד העוולות הנעשות על־ידי אנשי הסיירת הירוקה, שהינה גוף רישמי במהותו, אך פרוע בפעילותו.

נורי אל עוקבי, באר־שבע

● *הקורא אל־עוקבי הוא יו"ר האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדווים בישראל.*

● ● ●

שיישארו שם!

המעשה הציוני ביותר שיכולים לעשות אנשי הליגה להגנה יהודית הוא להישאר באמריקה.

בדרך־כלל, כשאתה שומע שיהודים היושבים באמריקה מבקרים בחריפות את ממשלת ישראל, בא לך לאמר — קודם כל שיעלו לארץ ואחר־כך שידברו.

אבל כשראיתי במבט את הכתבה, המסקרת את הליגה להגנה יהודית אמרתי בפעם הראשונה: אלה — מוטב שיישארו בארצות־הברית וידברו שם, מאשר שיזהמו את הארץ בדיבריו ובמעשי נבלה, כמו אלה הנעשים בארץ על־ידי המחתרת, שבה הם כל־כך תומכים.

יהודית דרור, כפר־סבא

● ● ●

נופים חדשים

בבחירות במרכזי המיפלגות הגדולות נקבעה זהותם של רוב חברי הכנסת ה־11, לכן כבר אפשר להתחיל לסכם.

טוב שהליכוד אינו מציב ברשימה שלו את עקיבא נוף. טוב שהוא לא יפאר עוד את נוף הכנסת. בשנות חברותו בבית־המחוקקים השתמש הח"כ המזוקן ב־מעמדו כדי להוסיף סעיפי־חוק המפלים לרעה נשים מתגרשות וגרושות. כמי שלא ניחן אפילו בקורטוב של בושה, הוא לא טרח להסתיר שפעילותו זאת נועדה לקדם את עניניו הפרטיים, במאבק שלו נגד גרושתו.

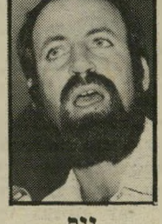

נוף

חבל שהליכוד אינו מציב עוד ברשימה שלו את ח"כ איתן ליבני: ותיק אצ"ל צנוע זה, ישר כמו סרגל, נעים הליכות ופרלמנטר חרוץ, יחסר בגיבעת־רם.

אהרון גוברין, תל־אביב

● ● ●

רעיון בלי רשימה

לא לכל המתמודדים בבחירות יש

אילוף השוורון

געגועים לחור

אפילו ז'בוטינסקי כבר שווה פחות מהחור שבמיל.

קודם הלך לו דויד בן־גוריון בדרך כל מטבע שחוקה. עכשיו התפרסם, שגם השטר שעליו דיוקנו של זאב ז'בוטינסקי יוצא מהמחזור, ותחתיו נשתמש במעות של 100 שקלים.

מטבע של 100 שקל פירושה 1000 לירות, שפירושן 100.000 אגורות ישנות, שפירושן מיליון מיל!

אבל אצל סוחרי־העתיקות מטבע ישנה של מיל עולה הרבה יותר מ־100 שקל. אפילו החור שבמיל שווה היום יותר מז'בוטינסקי אחד.

ברכה לוי, רמת־גן

אידיאולוגיה, לא כל בעלי אידאולוגיה מתמודדים.

כצמחוני מבחינה אידיאולוגית רואה אני באי־הריגת בעלי־חיים ובני־אדם ערך עליון. הבה נגסה לראות מה היה אילו התחנכנו לאורו של אידיאל זה והיינו מגשימים אותו.

לירז

כל בעיות היום־יום, החל מעניינים ביטחוניים־פוליטיים וכלה בבעיות פרוזאיות של שכר, היו נקבעות לפי קריטריון של רעיון זה.

בנושא הקטל בדרכים אפשר היה על־ידי הסברה, פעולות־מניעה ופיתוח אמצעים אלטרנטיביים להפחית מיספר הקורבנות בצורה משמעותית. כתוצאה מ־שימוש ברשת מסילות־הברזל לשם הסעות לכל חלקי הארץ, סביר להניח שהרבה בעלי־רכב פרטי היו מעדיפים לנסוע ברכבת, וכך היו נמנעות תאונות־דרכים קטלניות רבות.

על־ידי הימנעות מזלילת בשר ניתן היה לצמצם את הצריכה החודשית, וכתוצאה מכך היה מתאפשר להסתפק במועט, גם במישור החומרי. זה היה מעלה את איכות חיינו ומצמצם את הקיטוב החברתי.

ומה בנוגע לנושא הרפואה בארץ? לוא היו מתייחסים בבתי־החולים בחרדת־קודש לחיי־אדם, לא היו תופעות של רשלנות־פושעת, או זילזול, כמו בעת שביתת־הרופאים, כאשר הם יצאו לפיקניקים על־חשבון חיי־החולים.

ומה בנוגע לחזון? אולי אז היה מתגשם יעודו של עם־ישראל ומימוש עצמו. חזון אחרית־הימים היה מקבל תנופה וחיים. הרעיון וגר זאב עם כבש יכול היה להיות מוגשם. אולי אז היתה פוסקת התופעה של יצוא נשק למדינות בעלות מישטר טוטליטארי, כשאותו נשק פוגע בעמים מדוכאים, וגם ביהודים באותן מדינות?

מה אעשה ואין לי הכלים והגיבוי לעשות נפשות למען רעיון הצמחונות בתקופת הבחירות? והרי רעיון זה אינו פחות נשגב מרעיונות כמו: „סוציאליזם", „ליברליזם", „קומוניזם", ואפילו „ראיום".

רמאל לירז, תל־אביב

● ● ●

שבת במקום עצמאות

מישטרת תל־אביב הזדעזעה כשנודע לה כי המונים יחללו את השבת – על־ידי חתימה על מגילת העצמאות.

ביום־העצמאות יזמה תנועת שלום עכשיו מיבצע נאה: בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב היא אירגנה החתמה המונית על מגילת העצמאות. היתה זו יוזמה חינוכית ממדרגה ראשונה. כי מי מאיתנו אינו גא בעצמאותנו ובעקרונות המגילה?

כנראה שהמישטרה לא. נודע לי שכאשר ביקשו המארגנים רישיון להמשיך את ההחתמה גם בשבת שאחרי יום־העצמאות, הם נענו בשלילה. הנימוק הרישמי היה... חשש לחילול שבת המוני (כידוע לכל שוטר, אסורה בשבת הכתיבה).

יעקב גמליאלי, תל־אביב

● ● ●

פחד־כלבים

גם כלבים מאיימים על בני־אדם.

צער בעלי־חיים, אבל גם בני־אדם. עם כל הכבוד שאני רוחשת לכלבים ולבעליהם, האוהבים אותם לפעמים כמו את עצמם ובשרם — אני מודה ומתוודה שלפעמים הם (הכלבים) מפחידים אותי.

בעיקר מפחידים כלבי הדוברמן, הידועים כבעלי מזג מסוכן. הכלבים הללו מסתובבים במקומות ציבוריים, שוקקי חיים, כשאין מחסום לפיהם, מה שנגרש על פי החוק.

מדוע אזרח, שאינו חובב־כלבים מושבע, צריך לעבור מדי יום רגעים של אימה ופחד בעוברו במקום כמו כיכר המדינה בתל־אביב, למשל?

ומדוע לא נעשה שום מאמץ לאכיפת החוק המחייב מחסום על פיהם של הכלבים?

מרגלית שמואלי, תל־אביב

● ● ●

השפעה אפסית

על חשבון מי רוצה אר... להעניק מנדט למיפלגת ...

נתבשרנו לאחרונה שח"כ (מיל') ... עומד להתמודד ברשימה נפרדת ל... כוונתו, בעצם, להצטרף למיפלגת ה... היה ברור שאליאב ישאב את כוחו ה... ממצביעי המערך המסורתיים, ניחא. אולם חוששתני שכל פנייתו מכוונת בעצם למצביעי של"י לשעבר בטענה: אל תתנו את קולכם למיפלגה קטנה, הצביעו עבורי ואתרום להפניית מיפלגת העבודה בכיוון יותר.

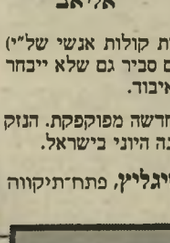

אליאב

כבר למדנו מנוכחותו של יוסי שריד במיפלגת העבודה, שהשפעתו שם היא אפסית. ויש להניח שאם ייבחר אליאב (בעזרת קולות אנשי של"י) התוצאה לא תשתנה. אולם סביר גם שלא ייבחר והקולות היוניים יילכו לאיבוד.

התועלת שברשימה החדשה מפוקפקת. הנזק ברור: פגיעה חמורה במחנה היוני בישראל.

ענת שטיגליץ, פתח־תיקווה

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במבנית־כתיבה. שצורפה אלידם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קו ישר

אין חדש תחת השמש.

מי שיעיין השבוע במדור זה היה העולם הזה שהיה – לפני 25 שנים יתקשה בוודאי להבין את כותרת־השער מלפני 25 שנים בדיוק: „השודד הנודד בשליחות האומה".

אבל זוהי פרשה המוכירה מבחינה מסוימת את פרשת רציחתם של שני חוטפי־האוטובוס בחודש שעבר. מעורבים בה כמה מן השמות הידועים כיום: נשיא־המדינה חיים הרצוג, מבקר־המדינה יצחק טוניק, חברי „ועדת־העורכים של העיתונים היומיים", ועוד.

ומעורב בה, כמובן, העולם הזה. בתפקיד השמור לו מאז ומתמיד: שבירת קשר־השתקה שנקשר כביכול בגלל גימוקים פטריוטיים אך שבא למעשה להסוות את כישלונות השילטון ופשעיו.

הרוזן של כלא רמלה

הפרשה נפתחה כאשר הצליח עציר בכלא רמלה להגניב החוצה מסר, והודיע לחברתו כי הוא מוחזק בחשאי בכלא זה שנה, מבלי שאיש במדינה ידע על כך. העציר היה מרדכי („מוטל") קדר, רמות ידועה בחוגי הבוהימה בימים ההם. אלמלא הצליח להגניב את המסר, היה מוחזק שם עוד שנים — אפשרות מבהילה שיש בה כדי לספק מזון למחשבה לכל הטוענים שיש לאסור פירסום שמותיהם של „חשודים".

הסתבר כי קדר הובא ארצה מחו"ל על־ידי זרועות־

מרדכי קדר
לשבור את קשר־ההשתקה!

הביטחון, והוחזק באגף סודי של הכלא, שתושביו היו ידועים רק בשם „איקס". באותו אגף ישב גם עציר אלמוני אחר — „האדם השלישי" של פרשת העסק־ביש, אברי זיידנוורג.

חברתו של קדר התחילה להרעיש שמיים וארץ, וכך השתכנעו השילטונות כי אי־אפשר להעלים אדם באגף חשאי בכלא. בצורה שהזכירה את סיפורו הידוע של אלכסנדר דומא־האב, הרוזן של מונטה כריסטו.

היה ברור כי האיש קשור בבעיה ביטחונית, אשר מישהו מעניין מאוד־מאוד לגנוז אותה. ואכן, כאשר העיתונות התחילה להתעניין בפרשה, כונסה ועדת־העורכים של העיתונים היומיים — המוסד שהומצא על־ידי דויד בן־גוריון, ראש־הממשלה ושר־הביטחון, כדי לשלול מן הציבור מידע ולקשור קישרי־השתקה.

לפני העורכים הופיע האלוף חיים הרצוג, אז ראש אמ"ן. הוא השביע את העורכים לבל יפרסמו את הפרשה, מאחר שפירסומה עלול להמית אסון נורא על קהילת־המודיעין. העורכים כדרכם מאז ועד עצם היום הזה, עמדו דום ונכנעו — בדיוק כפי שעשו בפרשת רצח שני חוטפי־האוטובוס.

זה השאיר את העולם הזה מחוץ לקשר. העולם הזה לא היה אז — ואינו גם כיום — חבר בוועדת־ההשתקה הזאת. הישארותנו בחוץ היתה על דעת שני הצדדים: אנחנו לא רצינו לקחת חלק בקנוניות של השתקה, ואילו דויד בן־גוריון, שראה ב„שבועון המסויים" את אויבו העיקרי, תבע מן העורכים שלא להכניס אותנו לגוף זה. משום כך (ורק משום כך) זוהי ועדה של עורכי העיתונים „היומיים".

אך העורכים שאלו, בצדק: „מה עם העולם הזה? האם הצנזור יאסור עליו לפרסם את הפרשה אם אנחנו נסכים להשתיק אותה?"

ראש אמ"ן השיב כי אין אפשרות לאסור את כולה, אלא רק חלקים ממנה. הוא הציע הצעה אחרת: שדובר צה"ל יזמין את עורך העולם הזה ויבקש ממנו, על דעת ראש אמ"ן, לגנוז את הפרשה מרצונו.

ואכן, הוזמנתי לפגישה כואת. הובאו לפני כל הנימוקים הפטריוטיים, ששיכנעו את העורכים היומיים הנכבדים לגנוז את הפרשה.

אולם היה לי יתרון אחד עליהם: אני ידעתי את כל פרטי הפרשה. לכן הודעתי לדובר־צה"ל, בנימוס רב, שאנחנו לא נגנוז את הפרשה, ונשתדל לפרסם אותה כולה, לפרטי־פרטיה.

התוצאה היתה כתבה סנסציונית, אך מסורסת. הצנזור מחק כל התייחסות לפרשה שבגללה הוחזר קדר לארץ ונעצר בחשאי. אבל הוא לא יכול היה לאסור עלינו לעורר את השאלות — בדיוק כפי שעשינו בחודש האחרון לגבי רצח החוטפים.

וכך, במרכז הכתבה הגדולה שהופיעה תחת הכותרת „שליחות לאומית לשודד", הופיעה מיסגרת ובה המילים הבאות:

„העולם הזה מאשים:

„כי ממשלת־ישראל סיכנה את ענייני המדינה, בהעסיקה את מרדכי קדר בתפקיד בחוץ־לארץ.

„כי במסרם תפקיד זה לקדר, ידעו שולחיו שהוא חשוד בפשעים חמורים ביותר, ביניהם רצח, שוד מזויין, זיוף מיסמכים ועריקה — ושהודה בחלק מהם.

„כי אחרי החזרת קדר ארצה ניסו שולחיו לחסות על קלות־דעתם הפושעת על־ידי עצירת קדר לתקופה של למעלה משנה, ללא מישפט ותוך פגיעה בזכותו האלמנטרית, ועל־ידי הטלת איפול על הפרשה עד כדי העלמת עצם המעצר."

כך, למרות שלא יכולנו אז לגלות הכל, שברנו את קשר־ההשתקה. כפי שעשינו הפעם.

הועמד קדר לדין על פשעים שהוא נחשד בהם עוד ל פ נ י שהוטל עליו התפקיד ה„לאומי", ושבחלק מהם הוא גם הודה בשעתו. בין השאר: רצח של נהג־מונית ושוד־בנק בעפולה.

אחרי שהעולם הזה פוצץ את הפרשה, הפך קדר לעציר רגיל, ונהנה מזכויות אנושיות בסיסיות. הוא הועמד במישפט, שבו הגן עליו יצחק טוניק. בעיקבותיו נשלח למאסר ממושך וריצה את עונשו. הוא שוחרר בסוף 1974, נשא אשה והיגר לארצות־הברית. דמותו הרבגונית המשיכה לרתק עיתונאים וסופרים במשך זמן רב.

הכתבה המקורית של העולם הזה (20.5.59) סיכמה את הפרשה כך:

„איך קרה הדבר המוזעזע שמוטל, שבינתיים שינה את שם משפחתו לקדר, הגיע לשליחות זו?

„מגוחך יהיה להאשים את מוטל קדר. תולדותיו והתפתחותו ברורים בהחלט. הם נראים כלקוחים מתוך רשימת המקרים הקלאסיים בספר פסיכולוגי: הצעיר הפיקח, בעל מנת־השכל הגבוהה מעל לממוצע, בעל כושר המנהיגות והקסם האישי, שגדל ללא משפחה, ללא אהבת־הורים, התנקם בחברה שקיפחה אותו בשנותיו הקשות ביותר. נקמתו היתה בטיפוח השקפת עולם אנטי־סוציאלית מובהקת. שהטיפול הפסיכולוגי שקיבל לא הצליח להתגבר עליה.

„אם איש כזה זוכה ברגע הנכון בטיפול הנכון, הוא יכול להפוך אדם חשוב, לנצל את כשרונותיו לטובת הכלל, לתרום תרומה גדולה לחברה. במקרהו של מוטל הופסק הטיפול ברגע הבילתי־נכון, כשטרם הבריא לגמרי. זוהי הטראגדיה שלו.

„אי אפשר להאשים את מוטל על־כך שקיבל שליחות־לאומית. אולם יש את מי להאשים: את מטילי השליחות.

„ממשלת ישראל חולשת על כל תיקי־המישטרה. אין היא מעסיקה אנשים בשליחויות מבלי להתעניין באישיותם. כאשר הוטלה השליחות על מוטל, היה ידוע מי האיש: אילו עבירות ביצע ובאילו עבירות נחשד. יותר מכן: תמונת אופיו ומהותו היתה ברורה לכל מי שטיפל בענייניו. אף־על־פי־כן הוטלה עליו השליחות. זוהי שערוריה שלא היתה כדוגמתה מאז הקמת המדינה. אם אי־פעם יוודעו כל פרטי פשעיו, יסמר עצם הטלת השליחות בשרות האומה על איש כזה, את שערות הציבור.

„כל מה שקרה אחרי הבאתו של מוטלה לארץ רק מחמיר שערוריה זו. כליאתו ללא משפט למשך למעלה משנה, תוך העלמת עצם כליאתו מבני משפחתו, ומניעת סעד משפטי ממנו במשך תקופה ארוכה, היא שלילת זכות יסודית אשר גם אדם כמו מוטל זכאי לה בחברה דמוקראטית. מעצרו של מוטל נודע רק במקרה. אחרי שצעק אל מכרה, שביקרה בבית־הכלא, כי תודיע על־דבר מעצרו לאשתו. אי־אפשר להימנע מן החשד כי לפחות אחת הסיבות להתנהגות זו היתה פחד האחראים מפני גילוי קלות־דעתם הפושעת ברבים."

עם סלע

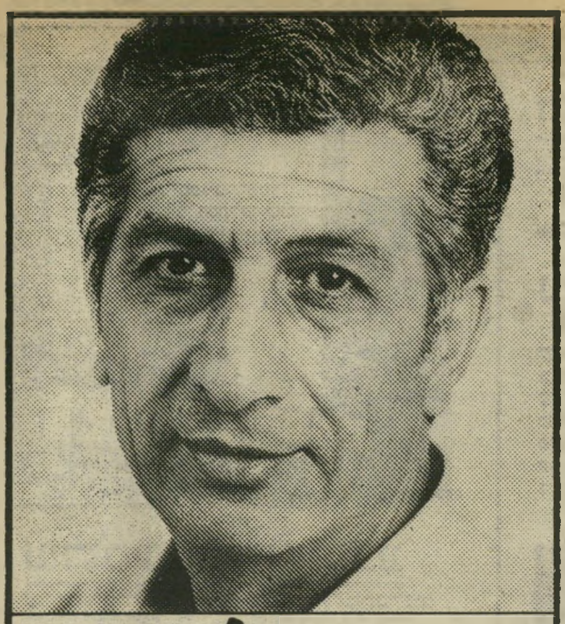

יצחקי לכנסת

לכבוד
יצחק יצחקי
רח' באר טוביה 10, ת"א טל: 03־238189

אני מוכן לעזור לרשימת " יצחקי לכנסת"

שם _____ טל _____

כתובת _____

מס' החשבון לתרומות
בנק דיסקונט, סניף אוניברסיטה ת"א. חשבון 154466

לטיפוח הילד וקידום החינוך

גידוש והגליה כענישה וכמדיניות

רב־שיח בהשתתפות:
- **פרופ' ישעיהו ליבוביץ**
- **אלברט ארזריאן** (אוניברסיטת בר־אילן)
- **עמוס קינן**
- **עו"ד רג'א שחאדה**

יערך ביום חמישי, 17 במאי 1984, בשעה 16.30 במועדון „צוותא", ברח' איבן־גבירול 30, תל־אביב.

הוועד להגנת זכויותיו של אבו־עלי שאהין

מען לתיקשורת: ת"ד 20479, ירושלים המיזרחית

מודעות בטלפון

לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת

DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD. | ויזה | ישראכרט

שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

דו תשקיף

שרים לקריית־ארבע

שרי ממשלה מכל אגפי הקואליציה מתכוונים לסקוד החל מהשבוע את קריית־ארבע, כדי להרגיע את הרוחות ולעודד את רוח־המתנחלים שם.
בליכוד מודאגים מכך שחשיפת המחתרת היהודית תגרום לעצירת זרם העובדים להתגורר בהתנחלויות, שהוא דקיק בלאו הכי. צופים שבחודש ספטמבר הקרוב, ערב פתיחת שנת הלימודים, יגיע מיספר המתגוררים בגדה ל־37 אלף מתנחלים בלבד. התוכנית המקורית דיברה על 100 אלף בתקופה זו.

חרות: 39
ליברלים: 2
לע"מ: 0

מטה הבחירות בחרות הזמין סקר סרטי על התפלגות קולות־המצביעים, אילו היו חטיבות הליכוד רצות בנפרד.
התוצאות, הידועות לכל ראשי החטיבות בליכוד, הן חד־משמעיות: חרות קיבלה 39 מנדטים, הליברלים 2 ולע"מ לא קיבלה אף מנדט אחד.
סקר זה הוא הבסיס לשיחות ראשי הליכוד על חלוקת המקומות ברשימה הריאלית.

„יונייטד פרס" פועל שוב

שימעון פרס מרבה להתייעץ באחרונה בכמה עיתונאים בכירים, הידועים בתמיכתם בו. מערכת יחסים זו נועדה גם למנוע או לצמצם סירסומים שליליים. עליו ועל מיפלגת העבודה, עד הבחירות.

חירבאווי אינו מדבר

דובר־המישטרה אסר על השוטר סולימן חירבאווי להתראיין לעיתונות בעניין חשיפת המחתרת היהודית בגדה.
חירבאווי נפצע קשה כתוצאה מפיגוע של המחתרת, ביום שבו מולכדו מכוניות של שלושת ראשי־העיריות בגדה.

איסור יציאה לטאוויל

העיתונאית רמונדה טאוויל מרמאללה אינה יכולה לצאת מהארץ.
היא שבה לפני חמישה חודשים מחו"ל, ומאז אוסרים השילטונות את יציאתה.
כל חמשת ילדיה של טאוויל לומדים בחו"ל.

ממתינים להחלטת זמיר

היועץ המישפטי לממשלה, יצחק זמיר, אמור להודיע השבוע סופית מהי החלטתו בשלושה תיקים חשובים המונחים אצלו.
המדובר בתיק בעניינו של בני שליטא, בתיק איסת"א ובתיק של נתן חובב, החשוד במתן שוחד לשר אהרון אזן.

דאגה ב„כלל תעשיות"

סרישתו של צבי צור מ„בלל תעשיות" גורמת לדאגה רבה בקונצרן, משום שאגף זה בקבוצה הוא שהביא רווחים והצלחות ל„בלל" כולה.

עירעור „הארץ" בקרוב

עירעור העיתון „הארץ" במישפט־הריבה, שהגיש נגדו הקבלן בצלאל מיזרחי, יתברר בבית־המישפט העליון מיד אחרי סיום סגרת־הקיץ.
פסק־הדין לטובת מיזרחי ניתן בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב ביולי 1979, בעיקבות סידרת־כתבות שהופיעה בקיץ 1977, שקישרו את מיזרחי עם צמרת הפשע המאורגן בישראל.

580

מיספר הרוגי צה"ל בלבנון הגיע ביום השני השבוע ל־580.
שעתיים לפני שסגן יוסי בניון נהרג ליד נבטיה, ביום השישי האחרון, היתה אמורה להיות משודרת ב„יומן־צה"ל" כתבה תחת השם: „עשרה ימים של שקט בלבנון." החלט שלא לשדרה, ואחרי זמן קצר התברר שההחלטה היתה בעיתה.

חדר ישפוט את חפץ

במטה הארצי הועלתה השערה היתולית, שהניצב היחיד שיאות לשפוט את אסף חפץ, בבית־הדין המישמעתי של המישטרה, הוא ניצב רחמים חדד, העומד לפרוש בקרוב מהמישטרה בגלל הסתבכות, בחקירות חמורות בצפון־הארץ.
המפכ"ל אריה איבצן יגלה בתוך זמן קצר, שאי־אפשר יהיה לקיים את ההליך השיפוטי בעניין חפץ, בגלל חוסר מועמדים לשמש כשופטים בהרכב בית־דין. הוא יאלץ למצוא פיתרון כלשהו להשעיית חפץ.

הקבלן מסתתר

רוכשי דירות אצל הקבלן הגדול מראשון־לציון, חיים שבטר, מתקשים באחרונה לאתרו.
השבוע תיכנס גם המישטרה לתמונה, בעיקבות תלונה פלילית שהוגשה נגד הקבלן בעניין הונאה, כביכול, של לקוחות, שקנו אצלו דירה בשיטת „טריידי־אין".

גוראל לדין פלילי

ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, ודוברו, יעקב בזק, יועמדו לדין פלילי על הוצאת כספי־ציבור למסע־הבחירות של המערך, בבחירות המוניציפליות האחרונות.
יושב־ראש ועדת הבחירות או, השופט העליון מאיר שמגר קבע שנעברה עבירה פלילית. המישטרה המליצה להעמיד לדין את השניים, ועתה מכינה פרקליטות מחוז הצפון את כתב־האישום.

הריבית תועלה שוב

לנוכח קשיי־הנזילות של הבנקים, תועלה בקרוב פעם נוספת הריבית על משיכות־יתר.
השבוע תהיה העלאה של שלושה וחצי אחוז.
עד סוף החודש צפויה ההעלאה השניה.

מיזנון הכנסת בספר

אחת העוזרות הפרלמנטריות מתכוונת להוציא בקרוב ספר על המתרחש מאחרי הקלעים של עבודת חברי הכנסת העשירית.
הספר עשוי להתפרסם עוד לפני הבחירות, והוא יעורר עניין רב.

מאבקי כוח בביטוח

המאבק בין חברת־הביטוח „עממית" וחברות־הביטוח הגדולות סביב מחירי „חבילות הביטוח", יהפך בתוך זמן קצר לקרב אלים, שבו ישלפו שני הצדדים חומר מדהים זה כנגד זה.
יושב־ראש מועצת־המנהלים של עממית, איתן אבניאון, מחברת אושיות, יעמוד במרכז־העימות.

חומת־ירושלים בבית־המישפט

צייר פלסטיני מעזה, פתחי ע'אבן, מהבולטים שבין האמנים הפלסטיניים, נדון לשישה חודשי מאסר על־תנאי בגלל ציור של חומת ירושלים.
הוא צייר גבר ואשה על החומה, שקרניי־השמש משתקפים בה בארבעה צבעים. התובע בבית־המישפט הצבאי טען, שקרניי־השמש הם הרכב ארבעת ציבעי הדגל הפלסטיני.

לנדאו לא יתפטר

מנב"ל מישרד התחבורה, עוזי לנדאו, לא יתפטר כנראה מתפקידו, אלא ויותר על מקומו — 46 — ברשימת הליכוד לכנסת.
לנדאו לא הצליח להיבחר באחד המקומות הריאליים בשלוש השביעיות.

ההצגה הוחזרה לחזרות

הצגתו של ניסים אלוני, „שימחת קבצנים", הוחזרה אחרי שתי הצגות־הדרצה לחזרות של שישה שבועות נוספים, כדי לאפשר לאלוני לסיים את כתיבת המחזה.

אסיר מציע כיליה חינם

אליעזר דויד, אסיר בן 22 בכלא רמלה, מציע לתרום את אחת מכליותיו, ללא תמורה כספית.
תמורת זאת הוא דורש שהמקבל או המקבלת יקדישו יום אחד בשבוע, במשך שלוש שנים, לפעילות התנדבותית באילן, בבית־אבות או באגודה לשיקום נפגעות אונס.

מעשני חשיש לכנסת

שלושה צעירים מתל־אביב רוצים להתמודד בבחירות לכנסת ברשימה חדשה, תחת הסיסמה „עישון חשיש — חזקי!"
לדעתם, נטפלת המישטרה למעשני הסמים הקלים, שמיספרם נאמד במאות אלפים, תחת להקדיש את כל מילחמתה בסמים הקשים.
כרגע חדששים היוזמים מחשיפה, משום שגם עישון חשיש אינו חוקי.

ספר על אבו־ניידאל

ספר חדש בעברית על אבו־ניידאל ואירגונו ייצא בקרוב לאור.
מחברו, העיתונאי יוסי מלמן, ערך סידרת שיחות ארוכה עם אנשי מישטרה ומודיעין, בארץ ובחו"ל, לצורך כתיבת הספר. עתה הועבר כתב־היד לבדיקת הצנזורה.

בית לתיאטרון הפלסטיני

התיאטרון הפלסטיני הירושלמי „אל חקוואתי" מתמקם באולם קבע בירושלים המזרחית, שם הוא יעלה את מרבית הצגותיו.

הנדון:

מרוע ירדו אנשי הגולן לפוצץ את הגדה?

עם הרי גולן

ב שיא המערכה ברמת־הגולן, ביוני 1967, הודיע רדיו דמשק כי קונייטרה נפלה.

זה היה מפתיע, כי באותה שעה היו כוחות־צה"ל עדיין רחוקים מעיר זו, בירת־הגולן. היא נכבשה רק כעבור 48 שעות.

בסערת־הקרב יכולות לקרות טעויות כאלה. יודע־דבר ברמשק סבורים כי הידיעה הופצה על־ידי חיילים סוריים, שברחו מאיזור קונייטרה, ושהמציאו את הסיפור כדי להצדיק את בריחתם. אנשי־הרדיו שמעו, האמינו ושידרו.

אולם הסבר פשוט זה לא התקבל את דעת ההמונים בימים ובחודשים שלאחר הכיבוש.

כפי שמקובל במיקרים כאלה, נולדה מייד תיאוריה של מזימה.

שר־הביטחון הסורי היה, באותם הימים, חאפט' אל־אסד. האצבע המאשימה של המוני סוריה הופנתה אליו.

„אסד מכר את הגולן ליהודים!" פשטה השמועה בדמשק. „הוא קיבל בשביל זה הרבה כסף!"

ומכיוון שהמוני דמשק הם בני הערה הסונית, בעוד שאסד הוא בן העדה העלאווית, נקלטה השמועה חיש־מהר.

■ ■ ■

ס יפור זה, שסופר לי על־ידי דיפלומט ערבי בכיר ששהה אז בדמשק, שופך אור על אחת מעובדות־היסוד הפוליטיות ביחסי ישראל־סוריה:

חאפט' אל־אסד לא יוותר לעולם על הגולן.

לגביו, נפילת הגולן היא טראומה. הוא לא השתחרר ממנה עד היום. הוא לא שכח את השמועה המכוערת, שעשתה לה כנפיים ברחבי סוריה. הוא לא שכח שהוא היה שר־הביטחון בשעה שהגולן הסורי נפל בידי היהודים.

מי שסבור כי ניתן להשיג שלום או הסדר עם סוריה מבלי לוותר על הגולן — ושמעתי דברים כאלה גם מפי אנשים המתיימרים להיות אנשי־שלום — אינו יודע על מה הוא מדבר.

■ ■ ■

א ילו היתה זאת רק טראומה של איש אחד, ניחא. אדם כא והולך. אבל הטראומה האישית של חאפט' אל־אסד היא חלק מן הטראומה הלאומית של סוריה.

ראינו כיצד נלחם אנוור אל־סאדאת על כל שעל של אדמת־סיני. הוא לא היה מוכן לוותר אף על מילימטר אחד, והצהיר על כך פעמים רבות. אלמלא הובטח לו מראש על־ידי משה דיין, בשם מנחם בגין, כי ישראל מוכנה להחזיר את סיני כולה, עד לאנך־הגבול האחרונה, לא היה סאדאת מגיע בכלל לירושלים.

והנה — סיני צורפה למצריים סופית רק ב־1906. היא כמעט ריקה מאדם. הקטע שעליו היתה נטושה המריבה — „פיתחת רפיח" — היתה ריקה לגמרי, מלבד כמה שבטים נודדים.

ובכל זאת, אנוור אל־סאדאת, שרצה בשלום והאמין בו, לא היה מוכן לוותר. יורשיו אינם מוכנים לוותר על פינה קטנה ליד אילת, איזור טאבה, מפני שגילו אבן־גבול ישנה בין טאבה ואילת.

ישראלים, המתקשים להבין התעקשות זו, צריכים רק להעלות בדימיונם איך היו מרגישים הם אילו היה המצב הפוך: אילו תבעו המצרים, כתנאי לשלום, שישראל תוותר על איזור כרם־שלום, שלא לדבר על אילת. האם היה נמצא ישראלי אחד שהיה מסכים לכך?

כל זה נכון סי כמה וכמה לגבי רמת־הגולן.

זוהי אדמת־סוריה מימים־מימה. לא זה בלבד שלא היתה ריקה, אלא שהיתה מיושבת בצפיפות. מאות אלפי הפליטים מרמת־הגולן נמצאים בסוריה ומהווים תיזכורת יומיומית להשפלה ולעוול.

כל מתנחל יהודי ברמת־הגולן יושב על אדמתו של סורי, שגורש משם. הסורי הזה חי וקיים בסוריה.

איוולת היא לחשוב כי העם הסורי — עם גא מאוד, הרואה את עצמו מדורי־דורות כלב האומה הערבית — ישלים עם ההשפלה ועם העוול.

כבר אמרנו זאת ביום שהכנסת קיבלה, בהתקפה היסטורית של טימטום אטום — את חוק־הגולן. זה לא היה חוק לסיפוח־הגולן, אלא חוק למניעת־השלום.

■ ■ ■

כ אן מזדקרות שתי שאלות מרכזיות:

האם בכלל יתכן שלום עם סוריה?

האם שלום עם סוריה רצוי ונחוץ?

הבה ננסה להשיב עליהן ביושר אינטלקטואלי.

■ ■ ■

א ין ספק שהשלום אינו עומד בראש סדר־העדיפויות של המישטר הסורי הקיים.

במקום הראשון ברשימתו עומד עצם קיומו של המישטר עצמו.

בסוריה קיימת כיום דיקטטורה נוקשה של הכת העלאווית, הנשענת על הצבא ומיפלגת־אל־בעת' (התחייה).

העלאווים הם כת שיעית נפרדת (על שם עלי, חתנו של מוחמד, שנאבק על ירושת הנביא.) הם מהווים כ־12% של האוכלוסיה (ויש אומרים: 7% בלבד), ומרוכזים בעיקר מצפון לטריפולי, באיזור החוף.

בעת מחזיקים העלאווים בכל עמדות המפתח. מצב־המילחמה עוזר להם בכך. הרבה יותר קל לקיים מישטר דיקטטורי במצב של חירום לאומי, מאשר במצב של שלום ורגיעה.

סוריה היא מדינה רעועה, חלשה, עניה, מפולגת מאוד. המילחמה היא, כיום, התעשיה העיקרית שלה. כמדינת־העימות העיקרית, המגינה על העולם הערבי כולו מפני ההתפשטות הישראלית, היא מקבלת סכומי־עתק מסעודיה וממדינות־הנפט האחרות. יש לה השפעה הרבה מעבר לממדיה, בזירה הערבית והעולמית.

מדי פעם מאיימת ממשלת־ישראל על סוריה, מרכזת כוחות בקו־העימות ומזכירה לה שתותחי צה"ל נמצאים בלבנון במרחק של 25 קילומטרים מדמשק.

זהו חלק מן הטימטום הישראלי. כל הצדדה כזאת וכל מעשה כזה משרתים את המישטר הסורי.

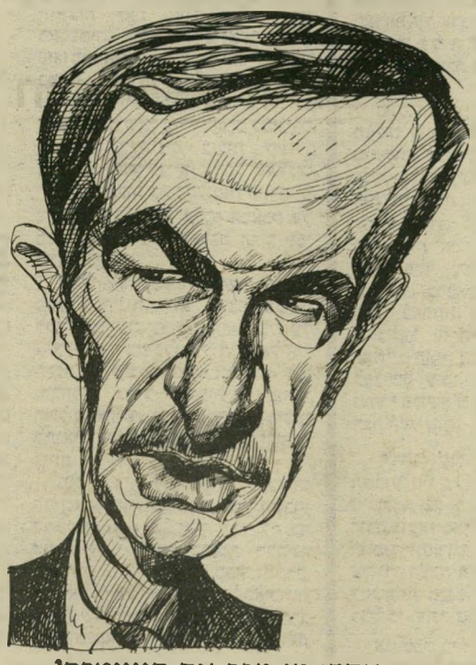

אסד: מי מכר את קונייטרה?

אם יפתחו מחר תותחי־צה"ל בהפגזה ויהרגו אלף בני־אדם בדמשק, ייצא המישטר הסורי נשכר מכך. ההרוגים יהיו סונים, והמעשה ילכד את האומה המפולגת סביב הדיקטטורה.

הדבר היחידי העלול להפחיד את המישטר הסורי הוא פעילות מחתרתית של כוחות עויינים מבית, כגון האחים המוסלמים. ואילו כל פעולה ישראלית — „מתח", חימום הגבול, פעולה מוגבלת ואף מילחמה גדולה — תשרת בסופו של דבר את חאפט' אל־אסד ויורשיו, אם אלה יהיו עלאווים.

■ ■ ■

א ין פירוש הדבר שדמשק מתנגדת עקרונית לשלום, ושאינה מסוגלת לעשות שלום.

חאפט' אל־אסד היה מן הראשונים בעולם הערבי שקיבלו את החלטת מועצת־הביטחון 242. למרות כל הרטוריקה הקיצונית שלו ושל דובריו, נאמר חד־משמעית שהוא מוכן לשלום על פי גבולות 1967, החזרת הגולן ופיתרון הבעייה הפלסטינית.

גם נסיונו של אסד לחסל את ההנהגה המתונה של אש"ף, בראשות יאסר ערפאת, אינה נובעת מהתנגדות עקרונית לשלום. הוא חושש שערפאת, כמו סאדאת, יעשה בבוא היום שלום נפרד עם ישראל ויקים את המדינה הפלסטינית, ושאז תישאר סוריה לברה, בלי כל יכולת לקבל בחזרה את הגולן. לכן הוא מנסה להשליט את סוכניו שלו בהנהגת אש"ף.

מבחינת אסד ויורשיו, המיגרעות הכרוכות בשלום נופלות מן ההישג הכביר, שיהיה כרוך בהחזרת הגולן לחיק אימו הסורית.

השלום עם סוריה אפשרי. השאלה היא: האם הוא רצוי?

מ אז קום המדינה ועד היום נטושה בישראל מחלוקת על נושא קיומי מרכזי:

האם אחדות העולם הערבי „טובה ליהודים" או „רעה ליהודים"?

הרוב העצום, מדויד בן־גוריון ומנחם בגין ועד יצחק שמיר ושימעון פרס, אמר תמיד: זה רע ליהודים. כי כל עוד העולם הערבי מפולג, אין הוא מסוגל לסכן את קיום ישראל.

ממול עמד תמיד קומץ קטן ובו נחום גולדמן וגם אני — שאמר: להיפך, זה טוב ליהודים! כי כל עוד העולם הערבי מפולג, אין הוא מסוגל לעשות שלום עם ישראל.

ש ת י התיזות הוכחו בינתיים כנכונות:

מאז 1948 ועד היום לא היה העולם הערבי מסוגל להתאחד ולגייס את כל כוחותיו במילחמה בישראל. זה הבטיח מראש את ניצחונותינו.

ואילו קמפ־דוויד הוכיח כי בהערה אחדות כל־ערבית לא יתכן שלום־אמת גם עם חלק מן העולם הערבי.

למראית־עין: תיקו.

אך למעשה אין כאן ויכוח בין שתי תיזות הפוכות. הוויכוח אינו על התשובה, אלא על השאלה עצמה. מהי נקודת־המוצא?

יש המאמינים במילחמת־נצח בינינו ובין הערבים. מבחינה זו אין הבדל אמיתי בין אריאל שרון ושימעון פרס, רפאל איתן או יצחק רבין. אלה מוכרחים להתנגד לאחדות ערבית בכל מחיר ובכל מצב.

ויש המאמינים במוני, שהשלום אפשרי ודרוש לקיום ישראל. אלה מוכרחים להגיע למסקנה כי שלום זה־צריך לכלול את סוריה — גם אם במרכזו תעמוד ההתפייסות ההיסטורית בין ישראל ופלסטין.

■ ■ ■

מ דוע? מפני שסוריה קיימת. מפני שיש לה יכולת רבה כעושה־צרות. מפני שהיא מסוגלת להפריע מאוד להנהגת אש"ף בנקיטת קו ברור וחד־משמעי לקראת השלום. מפני שהיא יכולה להיעזר בכרית־המועצות, כל עוד זו חוששת שהשלום יפגע באינטרסים שלה. מפני שהיריבות ההיסטורית בין דמשק וקאהיר וגם בין דמשק ובגדאד, תשבש את המהלכים.

מיקומה של סוריה במרחב השמי מקנה לה את האפשרות למנוע שלום־אמת — וכך זה כבר היה לפני 2600 שנה ויותר. נא לעיין בספר מלכים.

מי שרוצה בשלום־אמת, שלום יציב ובר־קיימא, מוכרח לכלול בו את סוריה.

משמע: הוא מוכרח להחזיר לסוריה את רמת־הגולן.

■ ■ ■

ב דמה לי שאין מי שמיטיב להבין זאת כמו המתנחלים ברמת־הגולן עצמה.

בכלל, מכמה בחינות מיטיב מחנה־המילחמה לקרוא את המפה, בניגוד לרבים וטובים המתיימרים להשתייך למחנה־השלום.

אבירי־הסיפוח יודעים, כי לא יתכן שלום בלי החזרת כל השטחים שנכבשו ב־1967 — ועל כן הם מתנגדים לשלום. הם גם מבינים שאין טעם להתנגד לשלום בשלב הסופי, ויש לחבל בו עוד לפני שנעשה הצעד הראשון לקראתו.

זוהי המטרה האמיתית של מחתרת־המחבלים, שהתגלתה בהתנחלויות.

כל מעשיהם של „המתנחלים" (לפי הגדרת סילבי קשת) היו הגיוניים בהחלט. מי שרוצה להחזיק בשטחים לנצח, מוכרח להיות מעוניין במילחמת־נצח.

הניסיון לרצוח את ראשי־הערים בא למנוע את התגבשותה של מנהיגות לאומית־פלסטינית מתונה, המסוגלת לעשות שלום עם ישראל. על כן מצדיק אותה הדוקטור סטריינג'לאב מס' 2, הוא יובל נאמן. (מס' 1 הוא משה ארנס, אך זה מתוחכם מדי מכדי להגיד דברים כאלה בגלוי.)

השמדת מיסגד אל־אקצה וכיפת־הסלע על הר־הבית — מיבצע שתוכנן על־ידי הטרוריסטים, שלא הספיקו לבצעו — היתה מחסלת לנצח כל אפשרות של שלום בין ישראל ומיליארד מוסלמים בעולם. הוא היה גורם לג'יהאד, כמו זה ששם קץ לממלכת־הצלבנים.

זה מטורף — אך יש שיטה בטירוף הזה, וגם היגיון.

■ ■ ■

מ שום־כך אין כל תימה בכך שבין החשודים בהשתייכות למחתרת־המחבלים בולטים רווקא אנשי רמת־הגולן.

אפשר היה לשאול: מה להם ככל אלה? הרי רמת־הגולן כבר סופחה רישמית למדינת־ישראל. למה להם להתעסק בעיסקי־טרור בחברון, ברמאללה ובשכם, שהם עדיין „שטחים מוחזקים" מבחינת החוק?

התשובה היא פשוטה והגיונית: מתנחלי הגולן יודעים שחוק־הגולן ערכו בקליפת־השום. הם מרגישים זאת בעצמותיהם. כל ההתנחלויות שלהם מותקנות, למעשה, על גלגלים.

כאשר יחליט עם־ישראל שהוא רוצה בשלום, וכי המחיר הנדרש נופל לאין־שיעור מיתרונות השלום למען עתיד המדינה וביטחונה, יהפכו כל השטחים הכבושים אסימונים במישחק. רמת־הגולן לא תהיה, אלא אסימון אחד מני אחדים.

לכן יוצאים מנהיגי ההתנחלות בגולן לסרוץ את כיסת־הסלע. הם רוצים לסרוץ, בין השאר, את השלום עם סוריה.

מאת **אורי אבנרי**

המלך חסן
צעד אחרי צעד

העם שר הרצח

יובל נאמן מוכן להנהיג בישראל את חזקי סדום

ישראל היא מדינה דמוקרטית. היא מגדירה את עצמה, בגאווה, כ"דמוקרטית היחידה במיזרח התיכון", וכחיל־החלוץ של "העולם החופשי".

אם כך, יש לישראל עוד סיבה להתגאות בה: היא בוודאי המדינה היחידה בעולם הדמוקרטי, שבה מכהן שר, המצריק בפומבי רצח אזרחים.

מיטת סדום. בוויכוח על המחתרת הטרור־יסטית היהודית, שנחשפה סוף־סוף ברחבי השטחים הכבושים (ראה עמודים 13 – 10) השמיע את דעתו גם יובל נאמן, שר־המדע.

הפרופסור לפיסיקה, שרבים רואים בו מהדורה ישראלית של "הדוקטור סטריינג'לב", המדען האגדתי שנתפס לפולחן־הכוח עד שהשתבשה עליו דעתו, השמיע דיעה מקורית. בניגוד לפיצוץ אוטובוסים ערביים, שאינו מוצא חן בעיני השר, הוא הצדיק את ההתנקשות בחייהם של ראשי־העיריות בגדה המערבית, שהסתיימה בקטיעת רגליהם של שניים מהם.

מדוע? מפני שראשי־הערים היו חברי ההנהגה המדינית של תושבי הגדה („הוועדה להכוונת לאומית"), ומפני שכמו כל תושבי השטחים הכבושים הם רואים באש"ף את הנ־הגתם הלאומית.

אש וגפרית. כאשר מתברר במדינה דמוקרטית כי חבר בממשלה השתגע, או שנתפס לריעות פושעניות — התפטרותו היא תוצאה מובנת מאליה. אך יובל נאמן לא חלם להתפטר, ויצחק שמיר לא חלם לפטר אותו.

רשימתם המשותפת החדשה של יובל נאמן ורפאל איתן יכולה להיקרא, בצדק, תחיית סדום ועמורה.

יחסים מרחביים
מישלחת ברבאט

לפני 25 שנים הדהים המולאי (נסיך) חסן, יורש־העצר המארוקאי, את העולם הערבי. בנאום שנשא בציירות הציע לקבל את מדינת־ישראל כחברה שוות־זכויות בליגה הערבית.

בימים ההם לא היה אף מנהיג ערבי אחד שהסכים בפומבי להכיר בישראל, ולא כל שכן להושיט לה יד: הצהרתו של הנסיך המארוקאי נשכחה. אך איש אחד זוכר אותה. חסן ה־2, הנסיך שעלה על כס־המלכות.

ביקור ברבאט. במשך השנים, היה חסן חלוץ עשיית־השלום. הוא לא עשה מעשה דרמאתי קיצוני, כמו אנוור אל־סאראת, ועל כן לא הוקע על־ידי העולם הערבי ולא הוקא מתוכו. הוא עשה מעשים אמיצים אך זהירים, כשהוא משתדל להשפיע בכל צעד על הקונסנזוס הערבי ולמשוך את העולם הערבי אחריו.

כך הירשה חסן את הגירת היהודים מארצו מבלי להעירים בדרכם בעיות. אך הוא עשה זאת בשקט, והשתדל לשמור על יחסים טובים עם יהודי מארוקו בחו"ל.

הוא גם היה השליט הערבי היחידי שאיפשר למהגרים המארוקאיים מאר־צו, שעלו לישראל, לחזור מדי פעם למארוקו לביקור. אישים מארוקאיים מרכזיים ביקרו בשקט בישראל, ושרים ישראליים ביקרו בשקט במארוקו.

ב־1977, לפני ביקור סאדאת בישר־אל, נפגשו משה דיין ושליחו של סאדאת על אדמת מארוקו. שם הוסכם למעשה על התנאים שנחתמו כעבור שנתיים: החזרת כל סיני תמורת שלום מלא.

ביום האחרון של 1980 עשה חסן מעשה נועז נוסף: הוא הזמין אליו מישלחת ישראלית ציונית, קיבל את פניה ושוחח עימה במשך שעות. היתה זאת מישלחת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, ב־שתתפות אורי אבנרי, יעקב ארנון ומתי פלד. המישלחת גרה במלון הילטון ברבאט והתקבלה על־ידי המלך באחוזתו מחוץ לעיר.

ביקור זה היה חשאי. אך כעבור שנתיים הזמין המלך את השלושה שוב לפגישה עימו, הפעם ליד ניו־יורק, ואחרי פגישה זו פירסם חסן בעצמו את דבר הפגישות.

רוחו של סרטאווי. אירועי השבוע היו צעד נוסף באותו הכיוון. מישלחת של אישי־ציבור וחברי־כנסת, רובם יוצאי־מארוקו אך גם אשכנזים, הוזמנה למארוקו. ההזמנה באה כביכול, על־ידי העדה היהודית במארוקו, כדי להשתתף בכנס יהודי. אך היה ברור לכל כי היתה זאת יוזמת המלך.

אין ספק כי המלך רצה לעודד בכך את כוחות־השלום בישראל. בראש המישלחת הועמדו אנשי־המערך, שצירפו למישלחת — למען הביטחון — את אישי־הליכוד, מאיר שיטרית, באופן דיסקרטי אך ברור התכוון המלך להפגין נגד הליכוד.

ציניקאים טענו כי המלך דאג בעיקר למצב ארצו. מארוקו שרוייה במשבר כלכלי חמור. המלך זקוק להשקעות אמריקאיות, וההפגנה הפרו־ישראלית יכלה להכשיר את הקרקע לכך.

אך ציניות זו אינה במקומה. פעולתו רבת־השנים של המלך בעניין השלום מעידה על כך. על הפגישה ריחפה רוחו של עיצאם סרטאווי המנוח, איש אש"ף, שנפגש בקיץ 1976 ברבאט עם ראשי יהדות מארוקו, בחסותו של המלך חסן. אז הציע סרטאווי ליהודים לפעול למען שלום ישראלי־פלסטיני. סרטא־ווי גם השתתף בפגישה בין חסן ומישלחת המועצה הישראלית, ועמד בקשר הדוק עם חסן עד להירצחו. גופתו של סרטאווי הוטסה ממקום הרצח בפורטוגל במטוס של מלך־מארוקו.

הבטחה מלכותית. הביקור השבוע היה אירוע חשוב, ואף זכה בהבלטה ניכרת בישראל. הוא בא לרמוז מה יכול היה לקרות, אילו היתה ישראל מוכנה לנהל מדיניות של

(המשך בעמוד 18)

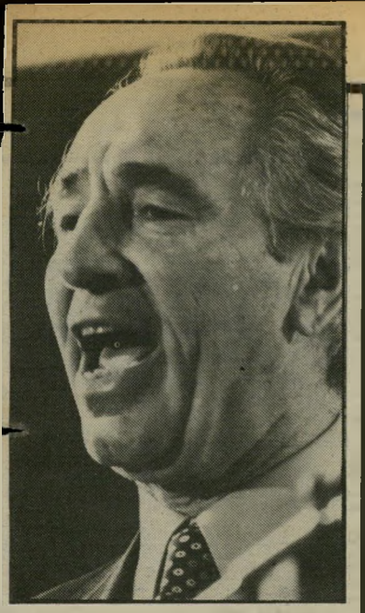

הגועל־נפש בעבודה

רבעת האוליגארכים, שישבו השבוע לשקוד על הרכבת רשימת מיפלגת־העבודה לכנסת, היו אטומים לחלוטין לריכוך העצום שהשתרר מסביבם. שימעון פרס, יצחק רבין, יצחק נבון וחיים ברלב היו עסוקים בקבלת „מישלחות".

המחזה הביזאנטי והמשפיל הזה, שקירב את המיפלגה להווי הפוליטי השורר בעולם השלישי, וביטל כמעט את האפקט התעמולתי של ח"כ רפי אדרי ושאר העולים לרגל לרבאט, שיקע את פעילי המיפלגה בדיכאון, שנבע ישירות מחוסר־אונים ומתיסכול תהומי.

פוליטיקאים ידועי־שם, וב־תוכם מועמדים בכירים לר־שימה המרכזית ולמישרות מיניסטריאליות, ישבו ספונים בבתיהם, נעורים מכל השפעה, מחוסרי־יכולת להשפיע על דרך למניגות המיפלגה — מוטב שיחפש בכיוונים אחרים.

נתלים באוטובוס

אלא שעסקני דור־ההמשך, חרף השפלתם העכשווית, עדיין נמצאים בעמדת־זינוק להמשך המאבק הפנימי אחרי הבחירות. איש מהם לא יודח מרשימת המיפלגה לכנסת, רבים מהם נציגי מחוזות או סקטורים חשובים. כמה מהם מצפינים היטב ריגשות תיסכול, עברה וזעם, שעוד יגיעו לידי ביטוי בכנסת ה־11. אבל לצעירים ממש אין אפילו נחמה־פורתא כזאת.

„רשימת הליכוד לכנסת כוללת 11 מועמדים חדשים מתוך 48 הראשונים, ועשרה מועמדים מתחת לגיל 40. שלושה מהם בעשיריה השניה, שלושה קצר כפרלמנטר טוב — הופיע במסיבת־עיתונאים עם הכוכב העולה של המישמרת, נסים זווילי, שינהל את מחלקת־ההתיישבות בסוכנות. במקום רענן וייץ. השניים דורשים שיבוצו של צעיר בכל עשיריה ברשימה, החל מהעשיריה השניה. גם דרישה בלתי־יומרנית זאת אינה אלא חלום באספמיה. אומנם, איש צעיר־יחסית (38) כמו איציק אלישיב נבחר כמועמד במחוז „דן דרום" (חולון־בת־ים אזור), אבל סיכוייו להשתבץ ברשימה הם אפסיים. גם שאר עולי־הימים למיניהם, שאוזכרו בעתונים בזכות קשרים אישיים ושתדלניות מכל הסוגים, יכולים לשכוח את החלומות הוורודים. מכיוון שכך, ניטש עיקר המאבק על מקומו של דובר המיפלגה, הד"ר יוסי ביילין (36).

ביילין הוא באמת מועמד מוצלח מכל הבחינות. הוא מרצה מבריק למדע־המדינה, שהדוקטוראט שלו על „הצעירים במיפלגות הישראליות" הקנה לו תהילה רבה. הוא גם יונה מובהקת, קרוב בדיעותיו למחנה־השלום, אחד המעטים במיפלגה הזכאי לתואר „סוציאל־דמוקרט" בלי הסתיי־גויות.

ח"כ בכיר, נץ מתון שביקש להישאר בעילום שם, אמר השבוע להעולם הזה שביילין יוכל לתגבר את סיעת המערך בכנסת מבחינה איכותית. „הוא יביא לנו כבוד ויוקרה, בכך אין לי צל של ספק." כל האיכויות האלה של המרצה הצעיר, ונסיונו הרב כפוליטיקאי מן המניין, אינן מבטיחות

סני ימים אחדים הזדמנו סביב שולחן אחד בבית־קפה כמה אר־רחים, מן הסוג הנקרא בדרך־כלל „יודעי־דבר". היה שם מנכ"ל־לשעבר של מוסד ממלכתי, שני עיתונאים בכירים, אישי־תרבות ידוע, רופא ו־עורך־דין.

מישהו העלה את הרעיון לערוך טוטו־בחירות. המציע נטל לידיו גליון־נייר. וביקש את כל הנוכחים — בזה אחר זה — לסמן את התחזית שלהם.

מובן שתחזית זו לקויה בהכרח. חודשיים וחצי לפני הבחירות המצב רחוק מלהיות סופי ומגובש. יכולים לקרות עד הבחירות דברים רבים, אשר ישנו לחלוטין את דעת־הקהל. יתר על כן, לפני ה־31 במאי אין יודעים מהו המיספר הסופי של רשימות־הבחירות, ומהו הרכבן המדוייק.

אולם יש בתחזית זו כדי ללמד על הדברים כפי שהם נראים בעיני יודעי־דבר בשעה זו, לא כמצב סטאטי, אלא לפי ההתפתחות החזויה מכאן ועד יום־הבחירות.

בעלי־הטוטו הסתמכו אך מעט על סקרי דעת־הקהל, שהוכיחו את עצמם בעבר כמישענת קנה רצוץ. עדיין לא נמצאה בארץ שיטה לסקור את דעת־הקהל בצורה הלוקחת בחשבון את כל תהפוכות המצב הישראלי. אחרי ה־בחירות עסוקים בעלי־הסקרים, בדרך־כלל, בניתוח הסיבות שגרמו להם לטעות.

כל בעלי־הטוטו נהגו לפי שיטה אחת: הם סימנו תחילה את המיספר הצפוי של הרשימות הקטנות. רק אחרי שגמרו לנחש את הסיכויים של כל אלה, סיכמו את מיספרם הכולל והחסירו אותו מן המיספר 120. את מה שנשאר חילקו בין שני הגושים הגדולים.

היתה תוצאה מפתיעה לתרגיל זה: כמעט שלא היה הבדל בין שש

עסקנים מתרוצצים, מישלחות מתחננות, וארבעה המנהיגים קובעים הכל בעצמם

קבלת ההחלטות, תלויים בסנ־ני־עזוזרונים, כדי להציל מהם בדל של מידע, שיקבע את גורלם בעתיד הקרוב.

אנשי דור־ההמשך, שתיכננו בשנה האחרונה את „ההפיכה הלבנה" בצמרת, הוכסו. גל תוכניותיהם לצבירת עוצמה ולקביעת פני המנהיגות היו מבוססות על ניצחיותו של הסיכסוך, המנטרל־הדדית, בין פרס לבין רבין. נבון נוער להיות קבלן הקולות, שיאפשר להם את השליטה הממשית.

לביש־מזלם הבינו זאת גם שני המנהיגים, שהצליחו לשלוט היטב בשינאתם ההדדית, שהיא עדיין בוערת כפי שהיתה מאז ומעולם. אשר לנבון — הוא עדיין לא התגלה במלוא חולשתו כמנהיג, אבל גם המעט שנחשף לעיני הציבור הספיק. הנשיא־לשעבר הפך לקישוט־צמרת, שאולי יצליח להכניס מישהו מאנשיו לרשימה לכנסת. מי שמצפה לתיקווה חדשה, לרעיון חדש — שלא לדבר על אתגר נוספים בעשריה השלישית. מה אנחנו יכולים להציע לעומת הצלחה מרשימה זאת, שהושגה, לפחות בתנועת־החרות, בהליך דמוקרטי מרשים?" דברים מפו־רשים אלה, שנאמרו להעולם הזה על־ידי אחד המנהיגים של צעירי מיפלגת־העבודה, משקפים היטב את הלוך־הרוחות במישמרת. עשרות־אלפי הצעירים שהובלו למילחמת־הלבנון על־ידי אריאל שרון, מאות האלפים שהפגינו נגד זוועות צברה ושאתילא, אינם חולמים אפילו על ייצוג כלשהו ברשימת המערך לכנסת (גם מפ"ם הרכיבה רשימת קשישים). העתק כמעט מדוייק של הסיעה הפר־למנטרית היוצאת, „מחוזקת" על־ידי איש מסוגו של שימחה דיניץ. איך אפשר ללכת כך לבחירות?

מסתבר שאפשר. בתחילת השבוע יצאו ראשי־הצעירים למאבק פומבי. ח"כ חיים רמון, שמקומו כמעט בטוח — קשה להוציא מהרשימה את הצעיר היחידי, שגם הוכיח את עצמו תוך זמן את מקומו בכנסת. למען האמת, משתדלים ידידיו, באורח מפוכח ועצוב במיקצת, לשבצו איכשהו בין המקום ה־50 למקום ה־60 ברשימה.

מיספרם של הסבורים, שזהו היום מקום ריאלי, הולך ומידל־דל בעת האחרונה.

מכל מקום, ביילין הוא היחידי, העשוי להתלוות לחיים רמון בשיבוץ שאיננו עלבון מוחלט לצעירי המיפלגה.

הרשימה לכנסת מזבירה את האוטובוסים בקאהיר, בירת מצריים. מי שאינו מצליח למצוא מקום, נתלה איכשהו על דפנות הרכב, ומקווה להגיע ליעדו בשלום.

מספר ה„נתלים" הוא עצום. גרוזינים, קיבוצניקים, „לשעברים", פנתרים שנפלו להם השיניים, צעירים מקריחים, עולים מרוסיה, עסקני התאחדויות־עולים, מיפלגת־העבודה

(המשך בעמוד 73)

עשה לך טוטו

התחזיות השונות שהתקבלו מסביב לשולחן. הקו המשותף לכולן:

● איש לא ציפה לתבוסה מוחצת של הליכוד.

● הכל ציפו כי ההפרש בין שני הגושים יהיה, בסופו של דבר קטן, אם בכלל — ושהפרש זה יהיה לטובת המערך.

● גם לגבי הרשימות הקטנות היה רק פער קטן בין התחזיות השונות. איש לא ציפה להישג מהפכני של עזר וייצמן, או לפריצת־דרך של התחייה, או להתאוששות בצד השמאלי של הבימה.

בעמוד זה עושה „העולם הזה" ניסיון להציג תחזית ראשונה משלו, המבוססת על הנחות דומות (ראה מיסגרת). ואלה התצפיות המפורטות:

● המערך: 50־48

יתכן שהמערך היה יכול להשיג ניצחון גדול בבחירות 1984, אילו שינה את פרצופו מן היסוד והציג לציבור תדמית חדשה ורעננה, הן מבחינת התוכן והן מבחינת האישים. הוא החמיץ הזדמנות זו.

בראש המערך עומדת אותה המנהיגות העייפה. התוספת של יצחק נבון — אשר יכלה להיות משמעותית, אילו הועמד האיש בראש — מוסמסה ותהיה בעלת השפעה מזערית.

התדמית היסודית של המערך, כנציג המימסד האשכנזי העשיר וכסופרמארקט של כל הדיעות, לא שונתה. תרגילים הגובלים בגיחוך, כגון תרגיל־השבוע עם סעדיה מרציאנו, המייצג בקושי את עצמו ושכבר חיפש את מזלו בכמה מיפלגות, בוודאי לא יועילו.

הפניה העיקרית של המערך לציבור תהיה להציל את המדינה מידי הליכוד. השאלה היא כמה בוחרים „יסתמו את האף ויצביעו בעד המערך", בגלל פחדם מפני הליכוד בכלל ואריאל שרון בפרט. שרון הוא הנשק הסודי של המערך בבחירות אלה.

בהעדר מנהיגות כאריזמטית, אין לצפות להישג מכריע של המערך, אך הוא יכול לצבור יתרון של 4־2 מנדאטים על פני הליכוד.

● הליכוד: 48־46

לכאורה היה הליכוד צריך לנחול מפלה מוחצת. הוא גרם שני אסונות גדולים — התבוסה של מילחמת־הלבנון וההתמוטטות הכלכלית. המנהיג הכאריזמטי של חרות נעלם גם הוא, ולאור מצבו הנפשי אין שום סיכוי שיהיה מסוגל להשתתף במערכת־הבחירות.

אולם לבוחרי הליכוד אין כמעט לאן ללכת. הבסיס האלקטורלי המוצק שלו — המורכב מן הציבור המיזרחי — מתעב את המערך, והמערך לא עשה דבר כדי להקל עליו לעבור על פני התהום. למרות כל הסקרים של היום, יש להניח כי בהתקרב יום־הבחירות, כאשר מנהיגי הליכוד ישמיעו את קריאת־הקרב „עליהום", מרבית בוחרי הליכוד יחזרו לכור־מחצבתם.

הפניה העיקרית של הליכוד לציבור תהיה להציל את המדינה מידי המערך.

אריאל שרון אינו רק הנשק הסודי של המערך, אלא גם של הליכוד. הוא עשוי ליצור את האווירה ההיסטרית, טעונת־הרגשות וחסרת־ההיגיון, אשר הליכוד זקוק לה עכשיו כדי לגבור על קשייו.

● אגודת ישראל: 5

מיפלגה זו היתה המנצחת האמיתית בכנסת ה־10, והיא צברה נכסים ניכרים בציבור שלה. אם תעבור בשלום את עונת־המאבקים הפנימית, היא יכולה לצפות לעליית־מה, על־חשבון המפד"ל.

● המפד"ל: 4

המפד"ל נתונה במצב של הרס והתפרקות. שני המנהיגים — יוסף בורג וזבולון המר — שהזדקנו תוך כדי מאבק הדדי, הפכו כמעט דמויות קומיות. כמו שני מאהבים קשישים, הם מואסים זה בזה ושוב אינם מסוגלים להיפרד.

המפד"ל תאבר קולות לכל ה־כיוונים — בצד החרדי לאגודת־ישראל, בצד הלאומני לתחייה ו/או לחבורת הרב חיים דרוקמן וחנן פורת.

● התחייה: 4

לתחייה נוספה חשובה בדמותו של רפאל איתן, דמות הנערצת על חלק מסויים של הציבור, ובייחוד בקרב הבוחרים החדשים, ככל שהוא מתועב בעיני ציבור אחר. נוכחותו בתנועת התחייה עשוייה להוסיף לה מנדאט, למרות הדליפה הצפוייה מצד התחייה לעבר הליכוד, לאור הסכנה שהמערך ישתלט על המדינה וייאט את קצב ההתנחלות.

הצמד דרוקמן־חנן עשוי לנגוס בעוגה זו. אם יילך לבחירות ולא יעבור את אחוז־החסימה, הוא עשוי להוריד מנדאט מן התחייה ואולי מנדאט נוסף מן המפד"ל, מבלי לזכות בדבר. אם יקבל מנדאט, יקח אותו מן התחייה, והדבר אינו משנה את המאזן הכללי.

ברור שכל הישג של תנועת־התחייה תהיה על חשבון הליכוד, ואין הדבר משנה מאומה לגבי מערך הכוחות למחרת הבחירות.

● רק"ח: 3

מצבה של רק"ח אינו שפיר.

ברחוב היהודי אין לרק"ח שום אחיזה ממשית. כמעט כל קולותיה כאים מן הציבור הערבי, שם נהנתה במשך 36 שנים ממונופול אמיתי, כמייצגת האמיתית היחידה של האינטרסים של האזרחים הערביים בישראל. בבחירות אלה יבחרו הערבים ב־13 חברי־כנסת.

בחירות 84'

התחזית הראשונה

המערך	48—(50)
הליכוד	46—(48)
אגודת ישראל	5—(4)
מפד"ל	4—(5)
התחייה	4—(3)
רק"ח	3—(4)
תמ"י	3
יחד	2—(3)
ד"ץ	2—(1)
רשימה יהודית־ערבית	2—(3)
שינוי	1—(0)
	120

טור הספרות המרכזי מזהה את התחזית. המיספרים בסוגריים משני הצדדים מראים את הנטיות כלפי מעלה ומטה.

מעמד זה נפגע מכמה סיבות. ראשית, רק"ח הפכה „המימסד" ברחוב הערבי, ובתור שכזו היא מאבדת אהדה ומעוררת התנגדות. שיטותיה ה־ברוטליות הרחיקו רבים. בעיני בוחריה המסורתיים יש זעם רב על כך שמיפלגה, שיותר מ־90% של קולותיה באים מן הערבים, מציבה יהודים במקום ה־1 וה־3. בייחוד מעוררת זעם נוכחותו של צ'רלי ביטון במקום השלישי, מכיוון שכבר הוכח שאינו מביא לרשימה שום קולות, והוא נמצא שם רק כקישוט „יהוד־מיזרחי".

בעיה חמורה אחרת, וחדשה: ברחוב הערבי גאו לאחרונה הדיעות שעל הציבור הערבי להוכיח את כוחו האלקטורלי והפוליטי ברשימה עצמאית, מול פני המערך מצד אחד ורק"ח מצד שני. מגמה זו פינתה את מקומה לנכונות להקים רשימה יהודית־ערבית מסוג חדש.

ועוד בעיה: ברחוב הערבי, כמו בציבור היהודי, יש הד רב לדיעה שצריכים להצביע בעד המערך, כדי להציל את המדינה מן הליכוד.

על רקע זה עשתה רק"ח מאמצים לקשט את רשימתה בקישוט חדש, ועל כן היא חיזרה אחרי האלוף (מיל') מתיתיהו פלד, ואף הפיצה ידיעה כאילו הוא עומד להופיע ברשימתה. היה זה תרגיל של „חסי־ציבור", שהופרך על־ידי המציאות.

אם יהיה לה מזל רב, תשמור רק"ח על ארבעת המנדאטים שלה, אך יש לה סיכוי סביר לרדת לשלושה.

● יחד: 2

סיכוייו של עזר וייצמן להקים רשימת־מרכז, שתוכל להשיג קולות גם מהליכוד וגם מן המערך (ובעיקר קולות שאחרת היו נודדים מן הליכוד אל המערך) מהווים את אחת התיזות המעטות שנותרו במערכת־הבחירות בצד היהודי.

ברור כי וייצמן לא הצליח לעורר גל של התלהבות ואמונה, כפי שעשתה ד"ש. הכישלון של ד"ש אחרי הבחירות של 1977, והכישלון של משה דיין בבחירות 1981, מעיבים על סיכויי וייצמן שיופיע בראש רשימה אישית לגמרי, המורכבת בעיקר מגנרלים בדימוס.

אופטימיסטים נותנים לווייצמן ארבעה מנדאטים. נראה כי ריאלית יותר תחזית של שניים, עם סיכוי לשלישי.

● תמ"י: 3

שום חידוש אינו מסתמן אצל תמ"י. המיפלגה נשארה כפי שהיתה: מיפלגה פרטית של אהרון אבו־חצירא, העומדת לרשות נסים גאון. היומרות של הצעירים הרדיקליים התנדפו, וגם הצעירים הפכו עסקנים מן המניין, הדואגים לכסאות ולהטבות כספיות לעצמם.

● ד"ץ: 2

ד"ץ היתה ונשארה רשימה אישית של שולמית אלוני. לפני כמה שבועות התנרנרה סביב אחוז־החסימה, והיתה קיימת סכנה שתיעלם מן המפה.

אולם אלוני היא פוליטיקאית זריזה. פעם בארבע שנים היא מנסה, וברוך־כלל גם מצליחה, למשוך לרשימתה איזשהו גורם חדש, שיעזור לה לעבור את אחוז־החסימה ולהיבחר מחדש.

הפעם הצליחה מעל למשוער בכך שמשכה לרשימה את מרדכי בר־און, מראשי שלום עכשיו. השאלה הגדולה היא אם „מורלה" יביא לה קולות במידה מספקת כדי להביא גם לבחירת עצמו, והדבר נתון בספק חמור. לפני שלוש שנים עשתה אלוני את אותו התרגיל עם דדי צוקר, ממייסדי שלום עכשיו, אך זה עזר לה רק להכניס לכנסת את עצמה.

התוספת של קבוצת רן כהן, המתהדרת בקליפה הריקה של של"י ז"ל, היא אפסית. אם תזכה בשני מנדאטים, תוכל שולמית אלוני לשמוח. אך נראה כי הבטיחה לעצמה לפחות את מעבר אחוז־החסימה.

אחרי הבחירות תצטרף אלוני שוב למערך, כך שכל התרגיל אינו בעל משמעות. כל מה שתקבל אלוני תקח מן המערך, וכל מה שתפסיד ילך למערך.

לשותפה־לשעבר ולירידה־לשעבר של אלוני, לובה אליאב, אין כל סיכוי לעבור את אחוז־החסימה. הופעתו היא יותר אקט של מחאה על מיפלגתו־לשעבר, מיפלגת־העבודה, שלא הכניסו אותו חזרה בדלת שהוא טרק אותה בשעתו.

● שינוי: 1

שינוי פונה לאותו הציבור בדיוק שאליו פונה עכשיו עזר וייצמן, וקשה לנחש איך יפלו הדברים ביניהם. הישג של וייצמן יהיה בהכרח על חשבון שינוי, ולהיפך. קשה להאמין ששינוי — הלחוץ בין וייצמן ואלוני — יזכה בשני מנדאטים מלאים, למרות עבודתו המאומצת של מרדכי וירשובסקי, בעל מקום זה, בכנסת הנוכחית.

● רשימה יהודית־ערבית: 2

אחת התופעות המעניינות במערכת זו עשויה להיות הרשימה החדשה, אשר חוגים ערביים עצמאיים מתכוונים להקימה בשותפות עם אלטרנטיבה, הגוף החדש שהוקם לפני שנה על־ידי החלק העיקבי של של"י ואנשים מתנועות־המחאה השונות. במרכז ההתלכדות הערבית עומדת התנועה הפרוגרסיבית מנצרת, שקיבלה כמעט 25% מהקולות בבחירות המקומיות בעיר זו, וקבוצות עצמאיות מכ־30 כפרים ערביים.

הכוונה היא להקים, לראשונה בתולדות המדינה, רשימה יהודית־ערבית אמיתית, שבה לא יהיו הערבים „זנבות" של מיפלגה יהודית, והיהודים לא יהיו בה קישוט לרשימה ערבית.

אם תקום רשימה זו, היא עלולה לקבוע עובדות חדשות בזירה המדינית, ויהיו לכך השלכות מרחיקות־לכת בעתיד. מכיוון שמרובר על חוגים ערביים לאומיים, המשתפים פעולה עם חוגים יהודיים לאומיים, יהיה זה אקט בעל משמעות גדולה לגבי ההתפייסות בין שני העמים.

החשודים: מי ומי במחתרת

רוב עצורי המחתרת הם קצינים וחיילי מילואים, יוצאי יחידות קרביות. כמה מהם היו בזמן הפיגועים בשירות סעיל בגדה. רובם המכריע דתיים.

● חשוד מס' 1 — חתנו של מי שהיה קצין־חינוך ראשי בצה"ל ומשמש היום בתפקיד בכיר במערכת־התרבות בארץ. הבחור, המתגורר ברמת־הגולן נעצר בעת שצפה על הר־הבית בירושלים. כשהתחתן עם בתו של הקצין לשעבר, הבטיח למישפחתה כי ישנה את דיעותיו הלאומניות־קיצוניות. מישפחתה רואה במעצרו אסון.

● חשוד מס' 2 — טייס בחיל־האוויר, חוזר בתשובה. הוא גרוש ואב לשלוש בנות. גרושתו, העובדת כמזכירה במוסד אקדמי בירושלים, התגרשה ממנו על רקע החזרה בתשובה. הציע למחתרת להמציץ מן האוויר את המיסגדים בהר־הבית.

● חשוד מס' 3 — חתנו של הרב משה לוינגר. תושב הרובע היהודי בחברון, בעבר תושב קיריית־ארבע. הוא חשוד בהשתייכות לחוליה שביצעה את הפיגוע במכללה האיסלאמית בחברון ואף שיחזר את הפיגוע. שירת בסיירת צנחנים כחובש קרבי. השתתף במילחמת לבנון. לומד בישיבה.

● חשוד מס' 4 — מתנחל מפוסיא שבהר חברון. אב לחמישה ילדים. התגורר בקיריית־ארבע. אחר־כך עבר להתנחלות נוב שברמה ומשם לפוסיא.

● חשוד מס' 5 — אחיו של המתנחל מפוסיא. בן 50, אב לשיבעה ילדים. מתגורר דרך קבע בנוב שברמת־הגולן, אך ירד לפוסיא לשנת התנדבות.

● חשוד מס' 6 — בנו בן ה־24 של חשוד 5, חובש קרבי בשירות מילואים. מגדל כבשים.

● חשוד מס' 7 — רב־סרן. שימש בסגן־מושל ביהודה ושומרון. כיום משמש בתפקיד אחר במימשל הצבאי. חשוד בסיוע לחוליה שביצעה את הפיגוע בראשי־הערים. בעיקר על־ידי מסירת מידע לאנשים אלה. הוא כמעט נפצע בעצמו, כאשר בא לפרוק את המיטען מהמוסך של איבראהים אל טאוויל, ראש עיריית אל־בירה.

● חשוד מס' 8 — רב־סרן, מתנחל המתגורר בשילה שמצפון לירושלים, שימש בתפקיד בכיר במינהל האזרחי ביהודה ושומרון. חשוד אף הוא כי סיפק מידע מודיעיני על פעולותיהם. מכוניותיהם ובתיהם של ראשי־הערים ועזר לחוליה שהתנקשה בהם.

● חשוד מס' 9 — מתווך קרקעות בגדה המערבית. מתנחל בקרני שומרון, מתגורר בבית הדומה לטירה. ביתו, הבנוי על ראשו של הר, נראה למרחוק, לפני חודשים אחדים התפרסם כאשר אלמונים דקרו אותו בסכין בשוק של חברון. הוא נפצע ואושפז. הוא חשוד במתן סיוע כספי לאנשי המחתרת.

● חשוד מס' 10 — תושב בית־הכנסת אברהם אבינו בחברון. נחשב איש של הרב משה לוינגר. עושה דברו ונמנה עם מקימי המחתרת. הוא סגן־אלוף במילואים, איש חיל התנדסה הקרבית. הוא חשוד כי היה אחראי להתקנתם של מיטעני הבלה.

● חשוד מס' 11 — מתנחל משילה. שימש בעבר כמזכיר ההתנחלות. ב־1982 הוא הואשם ברצח ילד מן הכפר סינג'ל שבגדה המערבית. האיש חשוד כי השתייך לחוליה שהניחה את מיטען־הבלה במכוניתו של בסאם אל־שכעה, ראש עיריית שכם. כיום משמש בתפקיד בכיר בגוש־אמונים.

● חשוד מס' 12 — מוותיקי המתנחלים. אביו מתנחל באלון־מורה ומנהל מיפעל המתכת שם. נחשב איש מפתח בהתנחלויות. הוא חשוד בהיותו אחד מראשי ומיזמי המחתרת.

● חשוד מס' 13 — לשעבר סגן ראש מועצת קיריית־ארבע. היה חשוד בעבר בהעלמת מידע נרבר קיומן של לבנות חבלה בארון החשמל בבניין המועצה. הוא נעצר אז, נשפט. ריצה עונש־מאסר ושוחרר. נעצר שוב. הפעם כחשוד בהשתייכות למחתרת. משמש כקצין הביטחון של הקרייה.

● חשוד מס' 14 — שירת בעבר בצנחנים. נפצע במילחמת ההתשה ולמרות זאת התנדב לשירות במילחמת יום־הכיפורים. הוא סייע אז לפצועים. עלה מתונים כילה. למד ברמת־גן. הצטרף רק לפני שנה עם מישפחתו להתנחלות קדומים, אחרי שהצטרף לגוש־אמונים בעיקבות התנגדותו לפינוי סיני.

● חשוד מס' 15 — קצין במילואים. מתעסק בפיתוח הרובע היהודי בחברון. תיק בהתנחלות קיריית־ארבע. מהנדס־מכונות במיקצועו. אב לחמישה ילדים.

● חשוד מס' 16 — מתנחל מרמת־מגשימים שברמת־הגולן. הוא יצא יחידה קרבית. הוא חשוד בכך כי נתן את מכוניתו לחוליה שיצאה לבצע את הפיגוע במיכללה האיסלאמית בחברון. לפי מימצאי החקירה הוא הביא את מכוניתו למושב בית־זית שליד ירושלים ולשם הוחזרה המכונית אחרי הפיגוע. הוא חשוד עוד כי סייע באיסוף מידע מודיעיני למחתרת.

● חשוד מס' 17 — רב, עולה חדש מארצות־הברית שהתנחל ברובע היהודי בחברון. השתתף בזמנו בחייל קרבי במילחמת ויאט־נאם. חשוד כי היה פעיל במחתרת.

● חשוד מס' 18 — רב־סרן במילואים. יוצא יחידה קרבית בצה"ל. מתגורר בהתנחלות קשת ברמת־הגולן. הוא חשוד בכך כי עזר באיסוף חומרי־נפץ ותחמושת שנגנבה מצה"ל וכי עסק בתצפיות ובאיסוף מידע.

● חשוד מס' 19 — יו"ר מועצה ברדום הר חברון. מראשי המתנחלים. הוא חשוד בהשתייכות לצמרת המחתרת. בתיכנון, באיסוף מידע ובביצוע ההתנקשות בראשי־הערים.

● חשוד מס' 20 — מתנחל מרמת־הגולן. בן למישפחה מתנועת העבודה. חזר בתשובה והיה פעיל בתנועה לעצירת הנסיגה מסיני. חשוד באיסוף חומרי הנפץ מתוך מוקשים של צה"ל ואיחסונם.

● חשוד מס' 21 — גם הוא מתנחל מרמת־הגולן, בן להורים ניצולי שואה, נשוי ואב לילדים. שקט, אינו איש של אידיאולוגיה ודיבורים, אלא איש מעשה. נחשב לעובר חריץ בהתנחלות. חשוד באיסוף חומרי החבלה ובקיום תצפיות על המטרות המתוכננות לפיגועים.

● חשוד מס' 22 — קצין במילואים ביחידה קרבית, מוותיקי המתנחלים בקיריית־ארבע, ואף שימש בתפקיד מרכזי ביישוב. חשוד בהנחת מיטעני החבלה באוטובוסים של החברה בירושלים המיזרחית. נחשב אדם מתון, רציני ואחראי.

דו"ח מיוחד

על המחתרת החבלנית היהודית

נשק להפלת השילטון

שבעה שיקרא להם שנית אם יגלה עוד דברים חריגים.

גם שכניו של שכעה לא נחקרו ביום הפיגוע, ולא בארבע השנים שעברו מאז.

סיפור דומה יש בפי איבראהים אל־טאוויל, מי שהיה ראש עיריית אל־בירה והודח. אל־טאוויל היה היחידי מבין השלושה שלא נפצע, ובמיקרה. גם הוא לא נחקר אחרי הפיגוע, לא נלקחה ממנו עדות ולא נאספו ראיות ליד ביתו.

איבראהים אל־טאוויל זוכר כי לילה לפני הפיגוע חזר לביתו במכוניתו בעשר בערב. הוא שם לב לגיס צבאי שהסתובב באיטיות, באורות דלוקים, ליד הבית. החיילים, אומר טאוויל, הסתכלו בו כשהגיע, כאילו חיכו לבואו.

טאוויל לא מסר על־כך עדות לכוחות־הביטחון. איש לא היה מעוניין בעדותו, גם לא בעדות של שכעה ושל כרים ח'לף, שאיבד באותו הבוקר כף רגל אחת, ושרגלו השניה נפגעה קשה.

חקירת הפיגוע בראשי־הערים פשוט לא נעשתה.

היום, כשחלקי הפסיפס מתקבצים ביחד ומתחילים להוות תמונה בהירה, אפשר להבין ברי־עבר דברים שאז לא היו להם הוכחות ממשיות.

באוגוסט 1980, חודשיים אחרי הפיגוע בראשי־הערים, פירסם דודו הלוי בוושינגטון סטאר ידיעה שלפיה סירב מנחם בגין, מי שהיה אז ראש־הממשלה, להתיר לראש השב"כ, אברהם אחיטוב, להפעיל אמצעים שהיו בעיני אחיטוב הכרחיים לחקירת הפרשה.

אחיטוב הגיש אז את התפטרותו לראש־הממשלה והרקע להתפטרות,

(המשך בעמוד 12)

דיעה באחד היומונים סיפרה השבוע על עצור מעצורי־המחתרת, קצין בצה"ל, כמי שהיה האדם שסיפק לחוליה, שהתנקשה בראשי־הערים בגדה, מידע שאיפשר לה לבצע את זממה בדייקנות וביעילות.

בבוקר, כשהתחילו מבוניו־תיהם של ראשי הערים להתפוצץ, היה זה אותו קצין שהלך, ביחד עם איבראהים אל־טאוויל, ראש־עיריית אל־בירה המודח, אל ביתו כדי לבדוק את המוסך והמכונית שלו. באותו זמן, אם לא לפני כן, כבר צריך היה הקצין לנחש למה שימש המידע שנתן, וכבר ראה את תוצאות מעשהו. בכל זאת הלך למקום וניצל בנס, כאשר הפצצה התפוצצה וגרמה לפציעתו של פוליימאן חרבאווי, שנגע בחוט־המעירה שהיה מתוח לפני הכניסה למוסך.

קצין בשירות פעיל מסר מידע מודיעיני לחבריו. לא עבר זמן רב והוא ראה במו עיניו את תוצאותיו המחרי־דות ואת השימוש שנעשה בו. קצין שבא מתוך המערכת הביטחונית.

חיילים מחקו עיקבות

התנקשות בראשי הערים בוצעה לפני ארבע שנים. מאז ועד לגילוי „המחתרת היהודית" לא נערכה כל חקירה רצינית.

הקורבנות עצמם — בסאם אל־שכעה, כרים ח'לף ואיבראהים אל־טאוויל — לא נחקרו מעולם. ראשי השילטון בארץ, ומנחם בגין בראשם, הירבו אז להביע צער וועזוע על המיקרה. הם הירבו להכריז כי לא ייחסך כל מאמץ כדי למצוא את האשמים בפיגועים מחרידים אלה. נאמר שזוהי החקירה הגדולה ביותר בתולדות השב"כ. אך הכל התחיל ונגמר במילים. שום חקירה ממשית בשטח לא נעשתה.

איש ממנהלי החקירה הגדולה ביותר, לדיברי ראש־הממשלה, לא בא אל שכעה כדי לשאול אותו אם הרגיש במשהו מוזר בלילה שקדם להתנק־שות.

מכוניתו של שכעה חנתה באותו לילה, כמו בכל לילה, בחצר ביתו בשכם. הבית, בין שתי הקומות, מוקף בגדר, והשער נעול בלילה. מי שהטמין את הפצצה במכוניתו של שכעה לא יכול היה לפעול מבלי להשאיר עיקבות כלשהן. דבר זה לא נבדק מעולם.

למחרת בבוקר, אחרי שאבי־המישפחה נלקח לבית־החולים כשהוא קטוע שתי רגליים, בני־מישפחתו של שכעה שמו לב שמישהו נכנס לחצר מאחורי הבית. הם ראו מקל תקוע בגדר־התיל, שנועד לפתוח פתח־כניסה, והם גם הבחינו בעיקבות־רגליים על האדמה בגינה.

בנו של שכעה מיהר להזעיק את אנשי־הביטחון ולהראות להם את העקבות הטריים. החיילים, כך טוענים בני־מישפחת שכעה, ראו את העיקבות בגינה, מחקו אותן מבלי לקחת כל בדיקות, רשימות, או צילומים מן הראיות. הם גם אמרו לבנו של

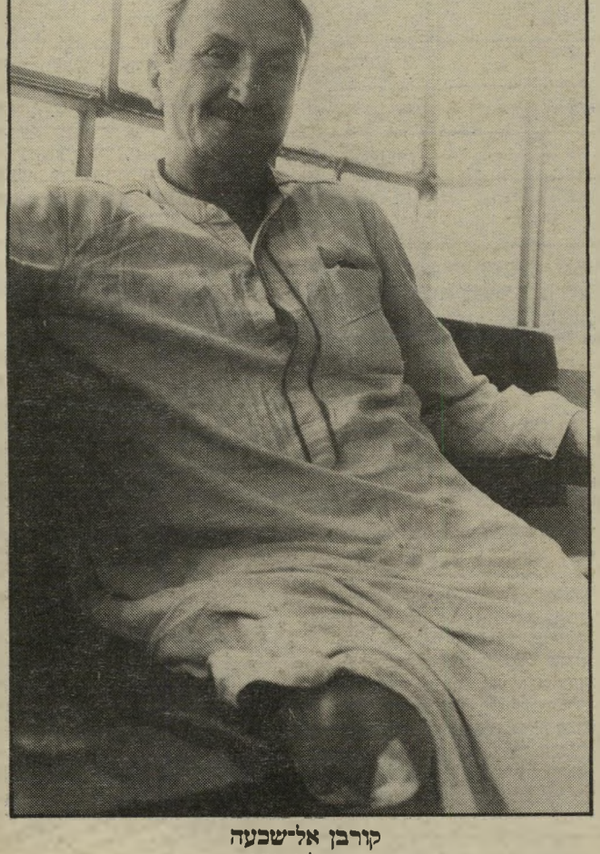

קורבן אל־שבעה
איש לא חקר

138 פיגועים ב־5 שנים

● מרס 1979 – מתנחלים נכנסו לכפר חלחול, ירו ללא אבחנה והרגו שני צעירים.

● 24.4.79 – מתנחלים מקריית־ארבע עקרו מאות עצים מאדמות כפריי חברון, הם גם נכנסו לבתים וניפצו רהיטים.

● יוני 1979 – קבוצת מתנחלים חמושים חיבלו ב־27 מכוניות בחלחול.

● 1.4.80 – מיצבור גדול של נשק התגלה על גג של ישיבה ברובע היהודי בירושלים.

● 2.5.80 – פצצות הוטמנו במכוניותיהם של שלושה ראשי־ערים: בסאם שכעה מנפצע ושתי רגליו נקטעו; כרים ח'לף מרמאללה איבד כף־רגל והשניה נפגעה קשה; אברהים אל־טאוויל מאל־בירה ניצל בנס; חייל מישמר־הגבול נפצע והתעוור.

● 1.2.82 – רימון הושלך לבית מישפחת דענה בחברון, נפגע המחסן בחצר.

● מרס 1982 – קבוצת מתנחלים מקריית־ארבע נכנסה לכפר בני־נאים, פתחו באש והרגו צעיר תושב הכפר.

● 10.3.82 – מתנחלים זרקו רימון לבית אלמנה מחברון.

● 17.3.82 – מתנחלים פתחו באש על בית ערבי בטולכרם – לא דווח על נפגעים.

● 19.3.82 – מתנחלים פתחו באש על צעירים בכפר סינג'ל, הרגו את עבדאללה סיחוויל ופצעו שניים אחרים.

● 21.3.82 – מתנחלים מבית־אל ניפצו שמשות של 30 מכוניות באל־בירה.

● 21.3.82 – מתנחלים פתחו באש על שני אוטובוסים ערביים ברמאללה.

● 21.3.82 – מתנחלים פתחו באש על שני כלי־רכב ערביים בבטין.

● 23.3.82 – מתנחלים חטפו צעיר ערבי מהכפר סינג'ל.

● 26.3.82 – תריסדי מכוניות בר־מאללה חובלו על־ידי מתנחלים.

● 27.3.82 – מתנחלים פתחו באש על מפגינים בחלחול. בחור מהכפר נהרג.

● 27.3.82 – מתנחלים תקפו את הכפר טייבה, ניפצו רהיטים במיספר בתים וירו באוויר.

● 11.4.82 – יהודי פרץ למיסגד אל־אקצה, פתח באש, הרג שלושה אנשים ופצע עשרות.

● 24.4.82 – מתנחלים חיבלו בצמיגים של 100 מכוניות בשכם.

● 5.5.82 – נערה בת 14 ממחנה־הפליטים אל־ערוב נורתה על־ידי אזרח יהודי, אחרי שמכוניתו הותקפה באבנים.

● 19.10.82 – מתנחלים הניחו פצצה בבית־ספר ערבי בחברון. הפצצה פורקה דקות ספורות לפני זמן הפיצוץ.

● 26.10.82 – מתנחלים פתחו באש בשכם, הרגו בחור בן 16 ופצעו אנשים נוספים.

● 28.10.82 – פצצה שהניחו מתנחלים התפוצצה בבית־הספר חוסיין בן־עלי בחברון ופצעה שני אנשים. 10 פצצות נוספות התגלו בחצר בית־הספר.

● 10.1.83 – מתנחלים פתחו באש מתוך אמבולנס על גן בשכם. הבניין ואוטובוס שהיה לידו נפגעו.

● 13.1.83 – מתנחלים מקריית־ארבע עקרו ארבעה עמודי־חשמל בחברון.

● 1.2.83 – מתנחלים פתחו באש על בתים בחברון.

● פברואר 1983 – עמודי־חשמל נעקרו על־ידי אלמונים בחברון, שש מישפחות ערביות בעיר נותרו ללא חשמל.

● 26.2.83 – פצצה הונחה במיסגד קזזין בחברון. שני פצועים.

● 26.2.83 – מתנחלים פתחו באש בחברון והרגו ילדה בת 4.

● 26.2.83 – תישעה כדורי־אקדח נורו לעבר בית מישפחת ג'עברי ופצעו את עליה ג'עברי.

● 28.2.83 – ישראל פוקס (19), חבר תנועת כך, ירה על מכונית ערבית שעברה בהתנחלות אל־נקם ליד חברון.

● 28.2.83 – ג'עברי מחברון דיווח למישטרה שבנו נעלם. הילד נמצא בנקודת־השמירה של קריית־ארבע. המתנחלים טענו שנתפס כשהוא זורק אבנים.

● 1.3.83 – תושב ערבי משכם דיווח שמתנחלים נכנסו לבית־ספר אל־פארוק וירו באוויר.

● 9.3.83 – מתנחלים נכנסו למחנה הפליטים קלנדיה ופתחו באש.

● 10.3.83 – מתנחלים ניסו להיכנס למיסגד אל־אקצה.

● 11.3.83 – מתנחלים פתחו באש באל־בירה ופצעו ילד בן 12.

● 13.3.83 – אוניברסיטת בר־זיית דיווחה ששלושה אזרחים ישראלים עצרו שלושה סטודנטים בין שני הקמפוסים והיכו אותם.

● 13.3.83 –ירה בלתי מזוהה ירה על ביתו של ראש־העיר לשעבר של דיורה, מוחמד מוסא עמאר. נגרמו נזקים לבית.

● 4.4.83 – נער בן 14 מחברון וצעיר משכם נורו על־ידי מתנחלים. אחד נפצע בידו והשני בגבו.

● 5.4.83 – מתנחל מקריית־ארבע פתח באש כשעבר ליד מחנה־הפליטים אל־ערוב. מוחמד האסאן סירחאן (18) נפצע.

● 3.5.83 – מתנחלים נכנסו לבית־ג'אלה ופגעו ב־40 מכוניות.

● 5.5.83 – קבוצת „אגרוף המגן" לקחה על עצמה את האחריות להצתת מכוניות בחלחול.

● 21.5.83 – בחור יהודי בן 15 מקריית־ארבע נעצר בחשד שחתך צמיגי מכוניות השייכות לערבים וגרם נזק לדוכן מזון.

● 7.6.83 – פוגרום נערך בשוק של חברון, אחרי רצח אחרון גרוס. 90 אחוז מן השוק נפגע וכמה חנויות נהרסו.

● 11.6.83 – מתנחלים נכנסו למיסגד איברהימי בחברון ואיימו בנשק על המתפללים.

● 26.6.83 – אלמונים הרסו שלד של בית ליד הגדר של קריית־ארבע.

● 26.6.83 – התקפה על המיבללה ה־איסלאמית בחברון. שלושה הרוגים ו־40 פצועים.

● 26.6.83 – מתנחלים פתחו באש בשכם, הרגו בחורה ופצעו אחרת.

● 27.6.83 – מתנחלים חמושים וחיילים פתחו באש על מפגינים שמחו על הרצח במיכללה בחברון. אשה נהרגה ו־33 נפצעו.

● 31.7.83 – בכפר מוחמאס שליד רמאללה עקרו טרקטורים עצי זית תחת הגנתם של המתנחלים, שהתקיפו את הכפריים שניסו למנוע בעדם.

● 5.8.83 – מתנחלים הרסו בית בחברון.

● 5.8.83 – מתנחלים נכנסו לביר־זיית וירו באוויר.

● 10.8.83 – שלושה מתנחלים תפסו תושב מן הכפר בידיו, ליד רמאללה, ושדדו ממנו 360 אלף שקלים.

● 15.8.83 – שלושה כלי־רכב ערביים שבאו מעזה נעצרו במחסום. כסף ותכ־שיטים נשדדו מהם.

● 18.8.83 – מתנחלים חמושים עקרו ירקות בכפר ליד ירושלים.

● 31.8.83 – אלמונים ירו בכפר סילוואן.

● 3.9.83 – טלוויזיה ממולכדת נמצאה בבית־הספר טאריק בן־זיאד בחברון.

● 11.9.83 – מתנחלים משילה תקפו אדמה השייכת לכפר קאריות, עקרו 820 עצי־זית וטענו לבעלות על 20 דונם. מתנחלים אחרים הרסו 10 דונם של הכפרים שאקאת ויסוף ועקרו 1000 עצי־זית.

● 15.9.83 – יותר מעשרה צעירים ממחנה־הפליטים ערוב, שליד חברון, הוכו על־ידי מתנחלים.

● 1.10.83 – אש פרצה בבית־הספר סהרה בעזה ושרפה מיסמכים ורהיטים. מומחה ישראלי שהוזעק למקום לא הגיע, מכיוון שזה היה יום שבת.

● 3.10.83 – תושבי מחנה־הפליטים דהיישה דיווחו שמתנחלים, בחיזוק קציני צה"ל, התקיפו מיבנים השייכים לדמויות לאומיות וניסו להצית אש בבתים אלה.

● 5.10.83 – צעיר ערבי, יוסוף שעבאני מסילוואן נדקר למוות על־ידי צעיר יהודי.

● 9.10.83 – ארבעה מתנחלים מ־קריית־ארבע נאשמו בחריסה בלתי־חוקית של מיבנה ערבי שהיה בבניה.

● 12.10.83 – מתנחלים מקריית־ארבע פרצו למיסגד איבראהימי בחברון בלי להוריד את נעליהם, דבר המנוגד לדת האיסלאמית. מיקרה שני בתוך שלושה ימים.

● 15.10.83 – נמצאה גופתו של מוחמד עבדול ג'אפר, תושב חברון, שנעלם שבוע קודם (נסיבות אינן ידועות).

● 27.10.83 – מתנחלים תקפו בניין במחנה־הפליטים ג'ילזון, כנקמה על זריקת אבנים. התקפות דומות דווחו במשך יומיים בג'ילזון ובביר־זית.

● 30.10.83 – מוסא אל־תאלס, תושב העיר העתיקה בירושלים, הותקף על־ידי יהודים הגרים בשכנותו במטרה לגרום לו ול־13 בני מישפחתו לעזוב את ביתם.

● 2.11.83 – 4000 דונם של עצי־זית חועלו באש על־ידי מתנחלים באזור שכם. המתנחלים סירבו לתת למכבי־האש להגיע לאזור.

● 6.11.83 – אלמונים ניפצו שמשות של 16 מכוניות השייכות לערבים בכפר סיל־וואן.

● 9.11.83 – מתנחלים מקריית־ארבע פרצו לבית־הספר טארק בן־זיאד בחברון וירו ללא אבחנה. הם גורשו משם במטר אבנים. הם תפסו את המנהל ששוחרר אחר־כך על־ידי המישטרה, כשהוא מוכה וחבול.

● 21.11.83 – אנשים לבושים כערבים, כנראה מתנחלים, נכנסו למחנה־הפליטים דהיישה וירו בשלושה תושבים.

● 27.11.83 – מתנחלים חסמו את הרחוב הראשי בחלחול וזרקו בקבוקים על חלונות הבתים.

● 30.11.83 – שני שרתים מאוניבר־סיטת אל־נג'אח בשכם הותקפו על־ידי מתנחלים.

● 1.12.83 – גופה מושחתת של ערבי נמצאה.

● 2.12.83 – יחיא נמאן, תושב העיר־העתיקה בירושלים ואביו, הותקפו על־ידי יהודים מישיבת בירכת אברהם ברובע המוסלמי.

● 3.12.83 – מתנחלים, שטענו כי הם מפזרים הפגנה, פרצו לבית־ספר במחנה הפליטים בלאטה ולקחו מיספר תלמידים למימשל הצבאי.

● 7.12.83 – פצצה מתוצרת ישראל, במישקל של ארבעה קילו, נמצאה בכניסה לשוק־הירקות בשכם.

● 9.12.83 – מתנחלים פתחו באש לעבר קהל שהתאסף ליד עיריית שכם, הרגו את עיישה עדנאן באחש, פצעו את אחותה בת ה־9 ושלושה אחרים.

● 9.12.83 – בירושלים הוצתו שש מכו־ניות.

● 9.12.83 – פצצת־זמן נמצאה בכניסה לכנסיה הפרנציסקאנית ליד שער יפו שבעיר העתיקה בירושלים.

● 9.12.83 – נמצא מיטען, ופורק, בכנסיה לכנסיה היוונית אורתודוכסית בירושלים.

● 9.12.83 – פצצה נמצאה במינזר לנזירות בירושלים.

● 9.12.83 – פצצה פורקה במיסגד בכפר ביתצפפה שליד ירושלים.

● 9.12.83 – פצצות נמצאו במיגרש החניה ברובע היהודי בירושלים. המישטרה מאמינה כי יהודים פנאטיים השאירו אותן שם.

● 12.12.83 – שלוש פצצות־זמן נמצאו בכפר חוסאן שליד בית־לחם. אחת התפוצצה וגרמה נזק לביתה של פאטימה שושי.

● 13.12.83 – מיטען־חבלה נמצא בבית־הספר לבנים בדורה שליד חברון.

● 15.12.83 – פצצה, שהוזנחה כנראה על־ידי מתנחלים, התפוצצה בבית־לחם.

● 20.12.83 – פצצה התפוצצה במיסגד בעיזריה ופצעה את השייח'.

● 20.12.83 – פצצה התפוצצה בכנסיה היוונית אורתודוכסית בראס אל־עמוד בירושלים, ופצעה נזירה.

● 21.12.83 – ניסיון חבלה במכוניות שחנו ליד המוסיאון הפלסטיני.

● 26.12.83 – פצצה פורקה בבית־ספר לבנות עזין שאהין שברמאללה.

● 28.12.83 – מתנחלים תקפו תושב הכפר אום צאפה.

● 30.12.83 – שתי פצצות נמצאו בשני מיסגדים בחברון. אירגון ט.נ.ט לקח על עצמו את האחריות.

● 5.1.84 – הוצתה הכנסיה האוונגלית בירושלים.

● 8.1.84 – צמיג בוער הושלך למיסגד סעד דין בשכם והצית את הבניין.

● 9.1.84 – מתנחלים ניפצו חלונות של יותר מ־15 מכוניות השייכות לערבים ברמאללה. אדם אחד הוכה קשות ואושפז בבית־החולים.

● 10.1.84 – קבוצת מתנחלים ניפצה חלונות של שש מכוניות ושני בתים ברמאללה.

● 15.1.84 – פצצה התפוצצה במינזר הרוסי בעין־כרם בירושלים.

● 19.1.84 – אלמוני הצית את מישרדי ועדת־הסעד המקומית במחנה־הפליטים דהיישה.

● 22.1.84 – פצצה התפוצצה במיסגד נבי־סמואל בצפון ירושלים.

● 27.1.84 – ניסיון לפוצץ את מיסגד אל־אקצה בירושלים עם 29 קילו חומר־נפץ.

● 27.1.84 – מתנחלים מנעו בכוח מכפריים באיזור חברון לעבד 700 דונם מאדמתם.

● 5.2.84 – גופתו של וואג'יד מייאד ראשיד בן 17 נמצאה בשדה. שבוע אחרי שנעלם מביתו שבג'נין. (הנסיבות אינן ברורות).

● 11.2.84 – מתנחלים זרקו אבנים על מכוניות ערביות בדהיישה, שברו את חלונותיהם, ועזבו את מחנה־הפליטים בחסות הצבא.

● 19.2.84 – פצצה התפוצצה בכיכר פלסטין בעזה.

● 21.2.84 – אזרחים מן הכפר באני־חוסיין שליד טולכרם, התלוננו בפני המישמל והמישטרה כי מתנחלים מנתבים איימו עליהם במטרה לגרשם מאדמתם. המתנחלים פגעו ב־164 דונם אדמה, למרות צו של בית־המישפט בשכם האוסר עליהם להיכנס לאדמות אלה.

● 26.2.84 – נזיר צרפתי נורה במינזר הבפטיסטי סינט ג'והן בדרום ירושלים.

● 4.3.84 – רימון התפוצץ ליד בית־החולים הוספיס בירושלים.

● 4.3.84 – שישה פועלים ערביים נפצעו כשהוצת אוטובוס באזור רמאללה.

● 7.3.84 – פצצה נמצאה בבית־ספר לבנות ברמאללה.

● 8.3.84 – פצצה נמצאה בבית־ספר במחנה־הפליטים קלנדיה.

● 10.3.84 – שלוש פצצות נמצאו ופורקו בבית־ספר ברמאללה.

● 11.3.84 – שני מתנחלים נכנסו לכמה חנויות בשכם ואיימו על בעליהן. המת־נחלים נשאו נשק ורימונים והזהירו את בעלי החנויות, שהם מתכוונים להרוג שני אנשים בשכם.

● 13.3.84 – מיטעני־חבלה נמצאו בכיכר המרכזית ברמאללה. שני מיטענים זהים נמצאו באותה כיכר שבועיים קודם.

● 16.3.84 – שתי פצצות נמצאו בכניסה לכפר סינג'ל על כביש רמאללה־שכם.

● 17.3.84 – המתנחלים הציבו בתים טרומיים על אדמה בבעלות ערבית בחברון, בהתעלמם מצו ביניים שהוצא על־ידי בית־המישפט־העליון ושאסר עליהם לפלוש לאדמות.

● 30.3.84 – 18 מכוניות של ערבים חובלו בעיר העתיקה של שכם.

● 1.4.84 – פצצה נמצאה בפתח ביתו של מוצטפה יקוב בכפר חוסאן. שוייכה מאוחר יותר לתא מחתרתי יהודי.

● 6.4.84 – פצצה מתוצרת ישראל השמידה את מכוניתו של נשיא לישכת המיסחר המיזרח־ירושלמית, שייח' עלי תאזי.

● 9.4.84 – פצצה שהוטמנה בשנה שעברה פורקה על־ידי מתנחל שהטמין אותה, אחרי שנודע לשילטונות על קיומה.

● 16.4.84 – מרצה במיכללת בית־זית נחטף מביתו ברמאללה, אחרי שבועיים נמצאה גופתו בשדות. (הרקע לפרשיה זו אינו ברור ואין ודאות שזהו מעשה של מתנחלים).

(המשך מעמוד 10)

כך טען הלוי, היה סירובו של בגין להתיר לו לחקור כראוי את המחתרת.

הודעה רישמית של הממשלה, שפורסמה מייד אחרי כתבתו של הלוי, אמרה: „מאז הופצו על־ידי אנשי־זדון שקרים, לא היה שקר שפל יותר מזה שמסר לוושינגטון סטאר כתבו בארץ, ופורסם במיברק שעדיין לא הגיע למישרד ראש־הממשלה, על־ידי חבר־הכנסת שמואל טולידאנו. להפיץ עלילת־כזב כזאת הוא שיפלות שמעטות כמותה."

אחיטוב אכן התפטר, ובראיונות שנתן לעיתונאים אחרי ההתפטרות ניסה להסתיר את הקשר בינה ובין חקירת המחתרת היהודית.

השב"כ כפוף ישירות לראש־הממשלה. ממנו הוא מקבל הוראות ורק לו הוא חייב לדווח.

קשה להעלות על הדעת שהשב"כ — „היהלום", כפי שקרא לו יצחק שמיר, ראש־הממשלה הנוכחי — לא יכול היה במשך ארבע שנים לגלות את החולייה, או החוליות, שביצעו את ההתנקשות המתוחכמת בראשי־הערים. מספרים על השב"כ שהוא הטוב בעולם, עושים סירטי־מתח על מעלליו, מאותם שהותרו לפירסום, שמו הולך לפניו בארץ ובחו"ל. קשה להאמין שאנשים המצליחים לפתור תעלומות מסובכות מזו, לא יכלו לפתור את הבעיות בבית.

מחדל זה סביר רק אם ניתנה הוראה מהאחראי על השב"כ, ראש־הממשלה, שלא לחקור את הפיגועים בצורה רצינית. כלומר — שלא לחקור בכלל.

עתה ברור, על פני הדברים, שהשילטון היה מעורב בצורה פעילה בהשתלשלות העניינים. ודבר גרר דבר, פיגוע גרר פיגוע. די להציץ ברשימה הארוכה של הפיגועים (ראה מיסגרת), כדי להבין מה היו תוצאותיה המחרידות של החלטתו של מנחם בגין שלא לחקור ברצינות את המחתרת ולא לגלות את זהותה ואנשיה.

יתרה מזאת: בוחות־הביט־חון המשיכו להזהיר להתנחלו־יות נשק ללא גבול וללא כל פיקוח.

בנים שובבים וטרוריסטים

מייד אחרי הפיגוע המתועב במיכללה האיסלאמית בחברון, שבו נקטלו שלושה סטודנטים ונפצעו 28, התחילו כוחות־ביטחון, במיסגרת החקירה המדומה, לברוק את מלאי־הנשק בהתנחלויות. התברר מעל לכל ספק דבר, שהיה ידוע, כי כמות כלי־הנשק בהתנחלויות היא אדירה. הסתבר כי הצבא, בראשות הרמטכ"ל הקודם רפאל איתן, מספק את הנשק הזה להתנחלויות ואף מאמן את הטרוריס־טים עצמם בנשק הצבאי. התברר שאין שום רישום מסודר של כלי־הנשק, הכמות וזהות המחזיקים בהם. התברר כי רבים מאנשי ההתנחלויות, הנושאים דרך קבע נשק צבאי על כתפם, לא דווידי שורבבו גם הפעם אל תוך הקלחת, ולרבים לא היתה זאת הפתעה. (אך אהרון דווידי לא נעצר. הוא שוהה בניו־יורק, לשם נסע יום לפני מעצרם של אנשי־המחתרת.)

ומי שעמד אז בראש הצבא, רפאל איתן, התגלה במלוא קיצוניותו ביחסו אל הערבים ובביטויים כמו הפסוק על ה„ג'וקים המסוממים".

מלכות גוג ומגוג

יש לישיה זו — בגין, שרון ואיתן — התחלפה בשלישיה אחרת.

כשהתיישב יצחק שמיר על כיסא ראש־הממשלה, ניגש אליו מן הסתם ראש השב"כ, בתוקף היות ראש־הממשלה האחראי הישיר עליו, ועידכן אותו במתרחש. בין השאר סיפר לו על מעלליהם של המתנחלים בשטחים הכבושים. שמיר, שהיה ראש־המיב־צעים של לח"י וביצע אז פעולותטרור רבות, ושהיה אחר־כך במשך שנים רבות איש המוסד, הבין מייד איזו סכנה טמונה בקיומם של כוחות מחתרתיים כאלה.

שמיר הבין מה שבגין, בתמימותו, לא הבין: שהמיגו־עים במטרות ערביות אינם יכולים להיות המטרה הסופית של מחתרת כוזאת. מחתרת כוזאת מוכרחה להגיע, במוקדם או במאוחר, ליעד הבא: הפלת השילטון במדינה.

ראשי המתנחלים דיברו לא פעם, ובעיקר בימים האחרונים, מאז לכידת המחבלים היהודיים, על „מלכות ישראל". „מלכות ישראל" אינה יכולה להיות מדינת־חוק דמוקרטית. היא מחליפה את השילטון של נבחרי־העם בשילטון של „בחירים".

למתנחלים ברור, והם אף אומרים זאת בצורה מפורשת, כי הם היהודים ה„אמיתיים", המגשימים בפועל את תורת ארץ־ישראל, והמקיימים בפועל את מיצוות יישוב־הארץ. ברור להם ששאר בני־ישראל הם יהודים תועים, חלושים, חסרי־אופי, הזקוקים להנהגה שתוביל אותם בדרך הנכונה אל הגאולה. והם, כך האמינו, יצרו את הבסיס הנכון להנהגה כזו.

השלב הבא הוא שלב ביאת המשיח. אך המשיח, כך נאמר במקורות, יבוא רק אחרי חבלי־המשיח, אחרי מילחמת גוג־ומגוג. אם כן, למה לא לגרום למילחמת גוג־ומגוג, כדי לזרז את ביאת המשיח ואת הגאולה הנכספת?

במשך חקירת הטרוריסטים היהו־דיים התברר כי אחד מן העצורים הוא טייס בחיל־האוויר הישראלי, מתנחל מרמת־הגולן, שהציע להפציץ את המיסגדים שעל הר־הבית. תוכניתו לא אושרה על־ידי ראש־המחתרת — אך רק ביגלל החשש שהפצצה כזאת עלולה לפגוע בכותל המערבי. לכן הוכנה תוכנית מפורטת אחרת, שלפיה יוטמנו מיטעני־נפץ במיסגדים, שיפו־צצו רק אותם.

חברי־המחתרת אף הגיעו לשלב הניסויים. הם בדקו במחצבות שבדרום הר־חברון את כמות חומר־הנפץ הדרושה. הם עשו זאת כדי לדייק בכמויות שיהרסו לחלוטין את שני המיסגדים הקדושים לאיסלאם, ועם זאת לא יפגעו בכותל המערבי, הקדוש ליהודים.

היה ברור למתכנני פיגוע כזה כי ברגע שבו ייהרסו שני המיסגדים על הר־הבית יקומו מיליארד מוסלמים, ייפתח ג'יהאד שיגרום לתוהו ובוהו עולמי, ואולי יגרום למילחמת־עולם של־ישית.

זאת, כך האמינו, תהיה מילחמת גוג־ומגוג, שבעיקבותיה יבוא המשיח.

לפוצץ את הכנסת!

מי שמתכנן מעשים כאלה בקור־רוח מחושב, יכול באותה המידה להחליט כי שר זה או איש־ציבור אחר דוחה במעשיו או בדבריו את ביאת המשיח, ולחסל אותו באותה הצורה המיקצועית.

ברור שמי שעושה דברים כאלה, מתוך תוכנית מחושבת לעתיד ולמען גאולת עם־ישראל, יכול באותה המידה להחליט שנבחרי העם, היוש־בים בכנסת בירושלים, מעב־בים את בוא הגאולה, ולפוצץ את הכנסת.

על אחת כמה וכמה שגוף מזויין כזה יכריז מילחמה על כל ממשלה העשוייה להביע נכונות להחזיר חלקים מ„נחלת־האבות".

ברור שכל ממשלה שתביע נכונות למשא־ומתן על פשרה טריטוריאלית בגדה המערבית או ברמת־הגולן, או ממשלה שתכריז על נכונות להחזיר שטחים, או שתחליט להחזיר שטחים בפועל, תהווה מיד מטרה למחתרת כזאת, הממלאה כמה תנאים: זוהי מחתרת מסועפת, מאורגנת וחמושה יש לה מנהיגות פוליטית ועצמאית; יש לרעיונותיה אחיזה בכמה מיפלגות הימין, ובראשן בליכוד; יש לה דעת־קהל אוהדת ומגובשת בכל ההתנח־לויות וברוב הציבור הימני בארץ, זוהי מחתרת הפועלת על סמך אידיאולוגיה משיחית ברורה.

ציווף כל התנאים האלה הוספים נסיון להשתלט על השילטון לבלתי־נמנע, גם אם חלק מחברי המחתרת והציבור שתומך בהם אינו מודע לכך כיום.

מי שהיה כנראה מודע מאוד לנקודות מכריעות אלה, היה ראש הממשלה, יצחק שמיר, שנתן לראש השב"כ את ההוראה לפעול.

עם כניסתו לתפקיד ראש־הממשלה נתן יצחק שמיר הוראה לפעול בכל הדרכים לחשיפתה של המחתרת ול־חיסולה. ואז יצא השב"כ לפעולה. החלו לצותת לטלפונים של המתנחלים. לאמן אדם שהושתל בתוך המחתרת, רכש את אמון חבריה, הוכיח את עצמו לפניהם בדבקות במטרה ולבסוף חשף את כל החוליות המעורבות בסידרה ארוכה ומתמשכת של פיגועים, גדולים וקטנים, במטרות ערביות בשטחים הכבושים.

ברגע שנחשפה המחתרת, התחילו התפתלויותיהם המילו־ליות של אנשי גוש־אמונים וחמתנחלים.

בתחילה היו הודעות דו־משמעיות על גינוי הפעולה, אך אחר־כך הוחלט לעמוד מאחורי „חברינו העצורים" ולהעניק להם סיוע. היו סיפורים שונים על חשבון־נפש נוקב שעורך הגוש, על נסיונות שונים ומשונים של הסתייגות מילולית מהפיגועים, ועם זאת הביעו הדוברים תמיכה רוחנית בעצורים הסובלים. היו נסיונות לומר שכל עניין המחתרת הוא פרובוקציה, שנועדה להכפיש את אנשי גוש־אמונים. אנשי גוש־אמונים ניסו למצוא ניסוח הולם, שיקפל בתוכו את כל הרעיונות הסותרים האלה. וזו היתה בעיה קשה.

משמעות גילויה של המח־תרת היהודית בהתנחלויות לא היה בתפיסת האשמים בביצוע הפשעים. היתה זו גם בלימתה — אולי בדקה התישעים — של השתלטות מזויינת על השילטון בישראל, והסיכתה ממדינת חופשית דמוקרטית ל„מלכות ישראל".

ענת סרגוסטי ■

אחד האוטובוסים שבהם הוטמנו הפצצות
חבלי משיח כרוכים בדם

קורבן אל־טאוויל (בבית המרקחת שלו)
מדוע בא הקצין

אמו של העצור המפורסם טענה: „זו פנטזיה!" אך אשתו ענתה לה: „לא, זה חזון!"

מרגע הראשון, כשהתגלתה המחתרת היהודית, הופנתה אצבע מאשימה לעבר שורת אישים, שהזיג־יון הפשוט קבע, כי הם היו קשורים במחתרת כזאת. אחד מהם היה הרב משה לווינגר.

כל עוד הוא הילך חופשי, הדבר עורר תמיהה. עד שנקרא השבוע כמה פעמים לחקירה, ולבסוף נעצר.

מיהו האיש המזוקן, המטיל מזה שנים את חיתיתו — על הגדה המערבית?

משה לווינגר נולד ב־1935 בשכונת רחביה בירושלים, אחד משמונה הילדים של זוג עולים רתיים מגרמניה. אביו, ד"ר אליעזר לווינגר, עבד כל חייו כפסיכיאטר, עד שפרש. בעיני השכנים נחשב תמיד לאדם תימהוני. אמו, תירצה, קיימה בבית מיסעדה־זוטא, מן הסוג המקובל בחוגי הגרמנים („שולחן צהריים") עם האוכלים הקבועים נמנה גם ש"י עגנון. הילדים שנאו את הזרים האוכלים בביתם.

ארבע הבנות וארבעת הבנים הת־פרסו בצורה האופיינית למישפחה יהודית־גרמנית רתית. הבנות נישאו לפקיד, למיזרחן, לקציץ בצה"ל ולחבר קיבוץ חפץ־חיים, השייך לפועלי־אגודת־ישראל, תנועה שלכל המיש־פחה יש זיקה חזקה אליה עוד מחו"ל. הבנים פנו למיקצועות חופשיים — עורך־דין, מרצה לפילוסופיה, ומרצה לזואולוגיה.

הרביעי, משה, הלך לבית־הספר הדתי חורב. הוא היה ילד קטן וחלש — וכדרכם של ילדים מסוג זה, פיצה את עצמו על חולשתו בעקשנות־יתר ובאי־כניעה. אף שלא היה מעורו ילד אלים, למד בגיל צעיר לעמוד על שלו, לבטוח בעצמו ובצידקתו, להוכיח לזולת כי למרות חולשתו הגופנית הוא עולה עליהם בכוח־רצונו.

מבית־הספר הירושלמי עבר למקום שהשפיע הרבה על המשך דרכו: ישיבת כפר־הרא"ה, השייכת לבני־עקיבא, תנועת הנוער המפד"לית.

למקום יש חשיבות רבה בהתפת־חותו. בראש הישיבה עמד אחד מאבות הקנאות הלאומנית־דתית במדינה, הרב משה צבי נריה.

משם עבר לווינגר לישיבת־הדרום ברחובות. אחרי שהייה קצרה שם, בא תורו של משה לווינגר להתגייס לצה"ל. אך בלישכת־הגיוס המתינה לו הפתעה מרה: הרופאים מצאו שסוג־בריאותו נמוך.

פנטזיה או חזון?

דאיש, שהיה פעם ילד חלש ועקשן, לא השלים עם גזירה זו, שפגעה בגאוותו. הוא התאמץ וחזר כעבור זמן־מה לבדיקות, ואז נקבע לו סוג־בריאות חדש: כושר קרבי א'.

במשך שנתיים וחצי שירת משה לווינגר בנח"ל, בקיבוץ הדתי שעלבים ובקיבוץ פועלי־אגודת־ישראל חפץ־חיים. במיקצועו הצבאי היה סייר.

השירות עבר עליו בלי מאורעות מיוחדים, אך הוא היה חשוב לו כהוכחה ליכולתו להתאמן ולסבול כאחרים. הנער החלש מירושלים הוכיח את עצמו. אך לא היתה לו הזדמנות ללחום: במיבצע־קדש הוצבה יחידתו על הגבול היירדני השקט.

אחרי השירות הגיע לסדנתו הדתית האמיתית: ממלכתו של הרב

לוינגר: מי האיש

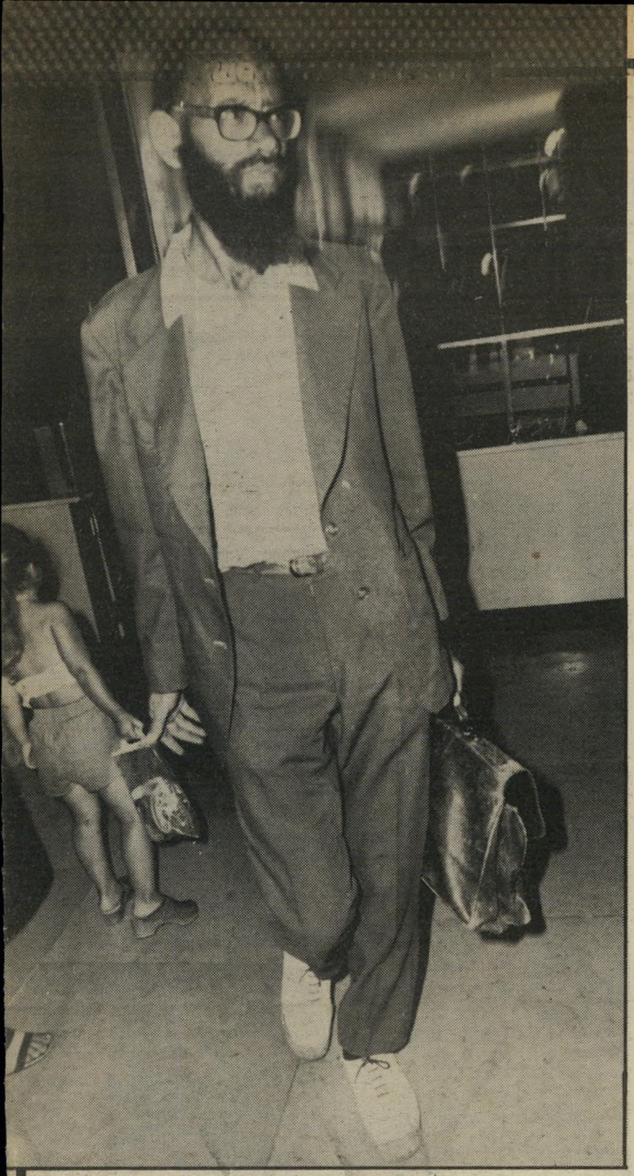

עציר לווינגר
מילדות ברחביה לחקירה במיגרש הרוסים

צבי־יהודה הכהן קוק, ישיבת מרכז הרב בירושלים. הוא בילה בה חמש שנים.

בתקופה זו הכיר את האשה, שנתנה סופית כיוון לחייו: עולה חדשה מאמריקה, בעלת פנים יפות וזוהרות, צעירה דתית בשם מרים, שהשתלמה כאחות. זוהי האשה שרחפה אותו לאחר מכן, בניגוד לדעת הוריו, לעבר חברון. פעם, כשאמרה תירצה לווינגר על דרך כנה שזוהי „פנטזיה", השיבה מרים לווינגר בתקיפות: „ואת לא פנטזיה: זה חזון!"

שלוש שנים אחרי שנשא את מרים הניחו לי ימים ושבועות," סיפר לווינגר. תחילה חשב על כפר־עציון, הקיבוץ שחזר באישור הממשלה אל המקום שממנו סולק בקרבות מילחמת־העצמאות, בקירבת חברון. אילו עשה כן, יתכן שלא היה קם גוש־אמונים מעולם.

אולם מרים לווינגר לא רצתה לחיות בקיבוץ. זיכרונות ישיבתה בלביא הרתיעו אותה. היא עוררה שאלה פשוטה: מדוע לא חברון עצמה?

וכך, כמעט במיקרה, בביתו של הרב לווינגר במושב נחלים ליד לוד, נולד המעשה שנתן כיוון חדש לתנועת מפני דעת־הקהל מימין ומשמאל, ולא עשתה דבר.

ההתנחלות, שקמה בניגוד לרצון הממשלה, תוך הונאת צה"ל, הפכה עובדה. המתנחלים נכנעו, למראית־עין, לדרישת־יוקרה של הממשלה, עברו מן המלון הערבי לחצר בניין המימשל הצבאי. אך במהרה קמה בתמיכת הממשלה, בעיקר הודות למאמציו של יגאל אלון, קריה גדולה, שהושקעו בה מאות מיליוני לירות — קריית־ארבע.

ובכל פעם שרצו המתנחלים להשיג משהו — מיסעדה, רשות להתפלל

לווינגר בפעולת התנחלות
החוויה בקיבוץ לביא שינתה את ההיסטוריה

ואחרי שהוסמך כרב וכמורה־תורה, עבר לווינגר לקיבוץ לביא, המשקיף על נוף הכינרת. הוא שהה בו ארבע שנים.

מרים לווינגר לא אהבה את חיי הקיבוץ — עובדה שהשפיעה על ההיסטוריה של מדינת־ישראל. גם הוריו של לווינגר לא היו מאושרים מישיבתו בלביא.

המיפנה בא בפסח 1967. אנשי מושב נחלים, מושב־העובדים של הפועל המיזרחי ליד לוד, באו ללביא כדי להציע ללווינגר הצעיר לבוא אליהם כרב המושב. הוא הסכים ברצון, והעמיד רק תנאי אחד: שיוכל לעסוק גם בענייני־ציבור מחוץ למושב.

אנשי נחלים בנו לו בית נאה, והוא הסתדר בו עם מישפחתו.

אך כעבור ימים מעטים בלבד אירע המאורע ששינה את חייו וחיי המדינה — מילחמת ששת הימים.

לווינגר עצמו לא גוייס. זו הפעם השניה הוא החמיץ את הלחימה, בשעה שצה"ל לחם את מילחמות ישראל, וה' צבאות הלך בראש הגייסות.

אבל למשה לווינגר לא היה כל ספק מהו רצון האלוהים. כל מה שינק בבית הוריו, בכפר הרא"ה ובישיבת מרכז הרב, התפרץ עכשיו וזעק: ליישב את ארץ־ישראל השלמה.

„התעוררו בי רוחות נסערות, שלא במערת־המכפלה — היו מגיעים לעימותים פיסיים עם חיילי צה"ל, עד שהממשלה ויתרה ונוצרו עובדות חדשות בשטח.

לווינגר המשיך במעלליו באותה הצורה של קביעת עובדות בשטח, כשהוא מכריח את הממשלה להיכנע לתביעותיו ולתביעות המתנחלים, תחת האידיאולוגיה של יישוב ארץ־ישראל. אידיאולוגיה, שהגשמתה התחילה עוד בתקופת המערך, סמוך לאחר מילחמת ששת־הימים.

כך היה בהתנחלות סבסטיה, לפני 10 שנים, כשהממשלה נכנעה למתנחלים ויתרה ונתנה להם יישובים אחרים תמורת פינוי סבסטיה. כך היה בבית־הדסה (בערבית „רבויה") בחברון, שאליו פלשה קבוצת נשים, שבראשן עמדה מרים לווינגר, כשהדוחף הרעיוני לפעולה זו היה הרב משה לווינגר.

קבוצת הנשים פלשה לבית־הדסה באופן בלתי־חוקי, ויושבת שם עד היום הזה, תחת שמירה כבדה של חיילי צה"ל.

כך היה ונמשך יישובו של הרובע היהודי בחברון על־ידי מתנחלים. מי שעומד מאחורי כל הפעולות הבלתי־חוקיות האלה הוא הרב משה לווינגר, שנעצר השבוע ונחקר בקשר למחתרת היהודית.

יש הטוענים כי החזון שבשמו מדבר לווינגר אינו אלא תופעה נפשית. לפני ארבע שנים הגיש ח"כ אורי אבנרי שאילתה לשר־הביטחון, דרש לדעת מדוע ניתן ללווינגר, שהוא בעל עבר של אישפוז בבית־חולים פסיכיאטרי, רישיון לנשיאת־נשק. מרדכי ציפורי, סגן־שר־הביטחון, לא הכחיש בתשובתו את העניין.

לווינגר לא גינה את פעולת המחתרת. יתרה מזאת: הוא הכריז כי הוא „מבין" את מעשיהם של חבריו ואף היפנה את האצבע המאשימה כלפי הממשלה שלא עשתה די, לדבריו, כדי להגן על ההתנחלויות.

כשיצא השבוע מאחת החקירות, אמר לווינגר לעיתונאים: „באתי לבקר את העצורים, בעיקר את חתני. בעזרת השם, הם מרגישים טוב. מצב־רוחם של העצורים איתן. הם לומדים תורה, מקיימים יום־יום תפילה במניין. האווירה טובה, נהדרת, כולם מרגישים אחדות ושימחה. יודעים שלא הם האשמים, אלא חלק גדול מהאשמה מוטל על ממשלת ישראל."

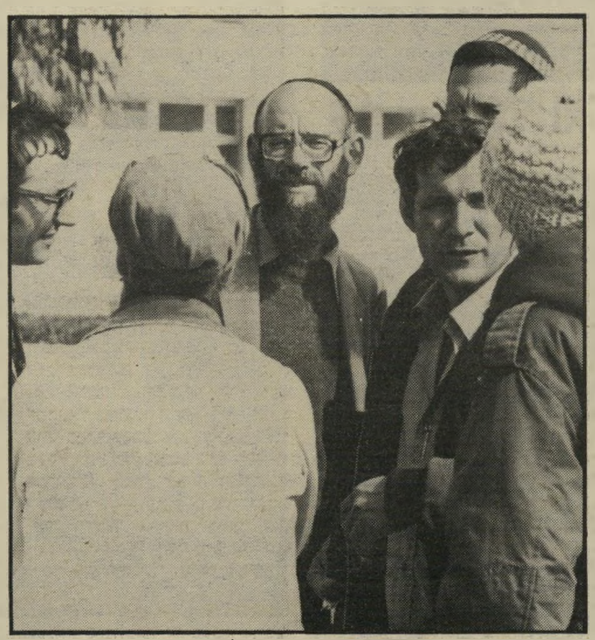

אנשי־הגוש סורת ולווינגר
לחצים ומירמה, הפרת־חוק ועקשנות

קנאים ישראלית: ההתנחלות בחברון.

במהרה התארגנה קבוצה של יזמים, רובם דתיים. הם פנו אל הגופים הפוליטיים וניסו לשכנעם לצרף את השטחים הכבושים לארץ ישראל.

עניין של אישפוז

דה ממשלה לא לא התלהבה מיוזמה זו, אך הדבר לא הרתיע את לווינגר וחבריו. בפסח 1968 הגיעו לחברון בצורה שהפכה מאז שיטה לכל ההולכים בדרכם: תערובת של עורמה, הפרת־חוק, עקשנות, יצירת עובדות, ניהול תעמולה והפעלת לחצים פוליטיים.

הם פנו אל בעל בית־מלון ערבי בכניסה לחברון. הלה השכיר להם את מלונו בחמימות לכמה ימים. הקבוצה ביקשה רשות מן המושל הצבאי לבוא לחברון לתפילת־הפסח. המושל העניק את ההיתר, מבלי להבחין במתרחש. כאשר הבין שנפל בפח, היה זה מאוחר מדי.

הקבוצה באה, התפללה ונשארה. היא הכריזה על מלון פארק כעל התנחלות, שיבת עם־ישראל לעיר האבות.

הממשלה רגזה, אך לא פעלה במהירות. היא היססה, התלבטה, פחדה

השביעיה הראשונה היתה גאונית: הכל סודר בהצלחה.
השביעיה השניה היתה נדיבה: עשו הרבה טובות.
השביעיה השלישית היתה אכזרית: 14 נשארו בחוץ

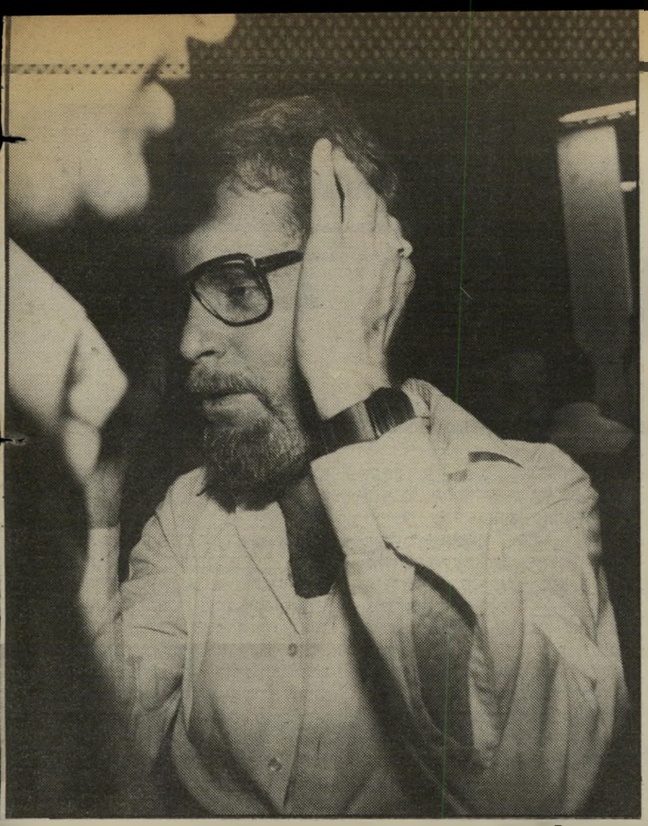

אוי לאוזניים מיכה רייסר אוטם את אוזניו, בריגעי־המתח הארוכים, לפני שהוכרז כי שובץ בשביעיה השניה. רייסר חשש שכל ההסכמים שהשיג יופרו, ולכן היה מודאג מאוד.

לפני ההצבעה היללו הכל את השיטה. „וזהי הבחירה הדמוקרטית בהא הידיעה," אמר שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, שהיה אחד מממצי־איה. „החוכמה שבה היא, שאפשר לתקן שיקולים מוטעים בהצבעה השלישית," הסביר ח"כ מיכה רייסר.

אחרי שנודעו התוצאות הסופיות, האשימו הכל את... השיטה. „לא יתכן שצריך לצבור 25 אחוז מסך כל הקולות בשביעיה, כדי להיכלל בה," אמר בעצב ח"כ מיכאל קליינר, שהודח למקום בלתי־ריאלי, „ואם לא ידעו על כך, משמע שסעיף זה יש לפסול."

חריף יותר היה מיכאל („מיקי") איתן (הירשפונג), שחסרו לו ארבעה קולות בלבד כדי להיות שביעי בשביעיה השלישית: „ההצבעה לפאנל היתה פסולה. היו זיופים ומעטפות מיותרות. אני אדרוש שהשיבוץ של מי שלא נכנס למקום ריאלי היום, יהיה על־פי מה שהוא קיבל היום ולא על פי מה שקיבל בפאנל, לפני שבוע.

(על שיטת ההצבעה וחלוקת המחנות ראה העולם הזה 9.5.84 ו־30.4.84).

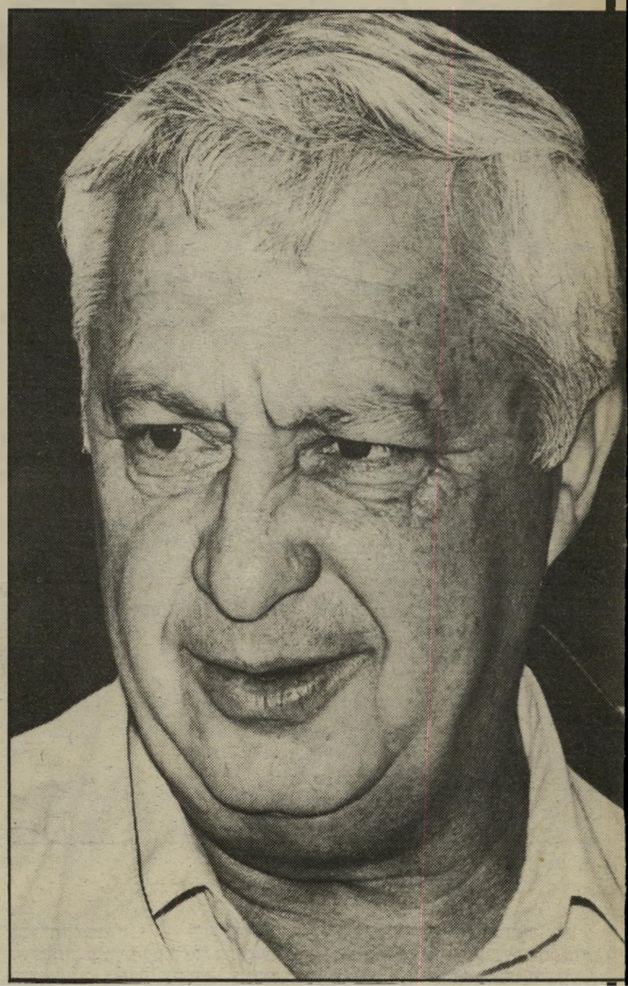

סלידה השר ללא תיק אריאל שרון מביט בבוז בבוחרי מרכז־חרות. לא היה גבול לאושרו כאשר הודלף לו שהוא בראש השביעיה הראשונה. אך גם מהמקום השלישי, שבו הוצב לבסוף, הוא שבע נחת.

מגן — לפני ואחרי דויד מגן הי"ט פניו בידיו, לפני שהוכרז כראשון בשביעיה השניה (למעלה). התוצאות נקראו מהסוף להתחלה, ומגן לא ידע על זכייתו המרשימה. אחר־כך נישא על כתפי מעריציו (למטה) שקראו בקצב: „דויד מלך ישראל!"

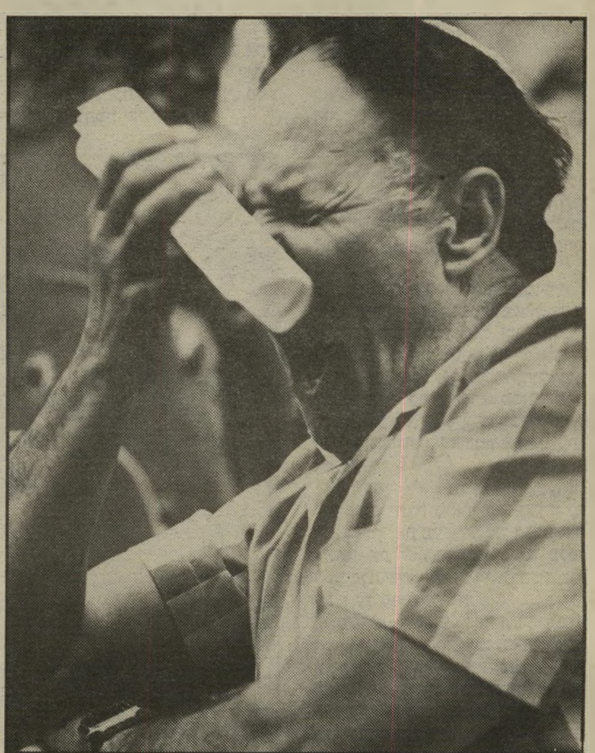

עייפות אחד המבציעים מפהק בשעה 2 לפנות בוקר, בזמן שהכל המתינו לתוצאות ההצבעה על השביעיה השלישית. רבע מהבוחרים הסתלקו לבתיהם ולא נשארו להצבעה השלישית, הגורלית.

גאון ונדיב ואבזר

ביום הרביעי האחרון הסתיים הפרק המרתק בבחירת מועמדי חרות לכנסת. איש כבר אינו בטוח שלקראת הבחירות לכנסת ה־12 הם ייבחרו באותו התהליך. אפילו ראש־הממשלה, יצחק שמיר הסתייג ממנו בפומבי.

אבל מי שנכנס למקום טוב, הילל את השיטה. מי שהפסיד, נזכר לגנותה רק אחרי שהתבררו התוצאות.

סומק, חיוורון ודמעות

ב**שתי ההצבעות** במרכז התנועה, לפאנל ולשביעיות, שיחקו תפקיד רכזי המחנות השונים. אך בבוקר יום החמישי, בתום הכרזת שמותיהם של המועמדים שנכללו בשביעיה השלישית, היה ברור לחברי המרכז שנותרו באולם הענק של מרכז הקונגרסים, ששום מחנה לא הצליח להעביר את כל מועמדיו בכוחות עצמו.

המחנות שהצליחו להשיג מקומות ריאליים לחבריהם, עשו זאת רק אחרי שיתוף־פעולה עם קבוצות ממחנות אחרים.

העיתונאי הבארי־שבעי יצחק שתיל טען בלהט לפנות בוקר, שמרכז

(המשך בעמוד 66)

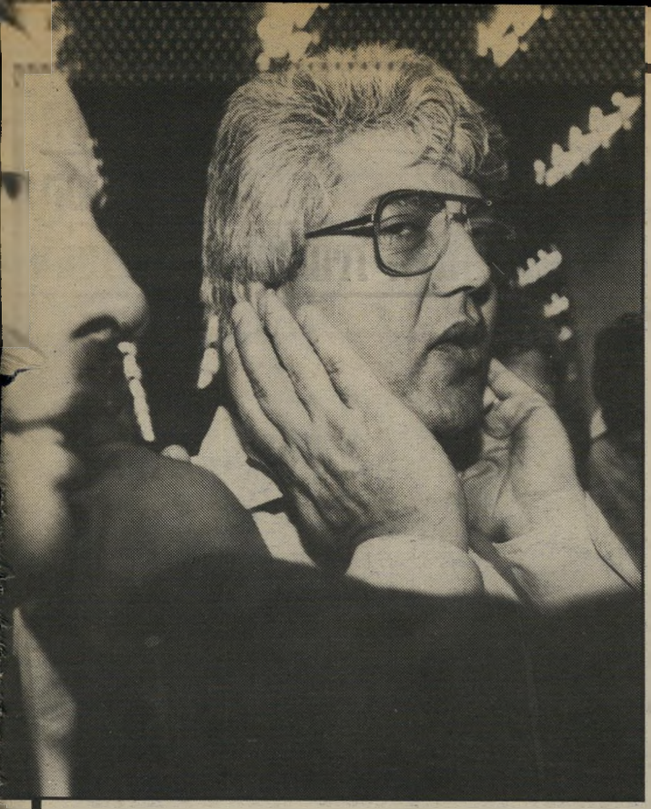

לא לשמוע סגן־ראש־הממשלה, דויד לוי, מיישר את בלורי־תו, ונראה כמי שממאן לשמוע את תוצאות ההצ־בעה. בהצבעה הראשונה הוא עמד בקצה האולם. אחר כך התקרב לבימה.

שכר לזמר ח"כ מאיר שיטרית זוכה בנשיקה, אחרי שנודע על הכללתו בשביעיה השניה. בערב זה הוא לא שר מעל הבימה, כפי שעשה בהצלחה מדהימה בהצבעה הראשונה על הפאנל.

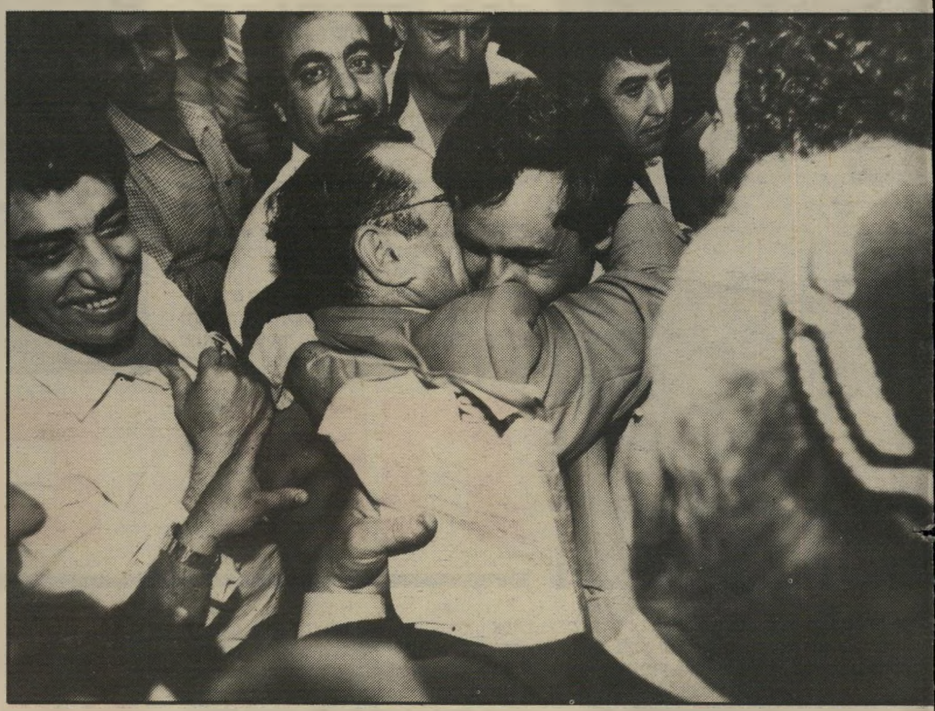

שביעיה ראשונה! משה קצב, סגן שר־הבינוי־וה־שיכון, מתחבק ומתנשק עם חברי־המרכז, אחרי שנודע על כניסתו המפתיעה לסוף השביעיה הראשונה. לפני־כן התרוצצו הוא, אשתו גילה ועוזרו, דויד מנע, וניסו לשכנע כל מצביע לבחור בקצב.

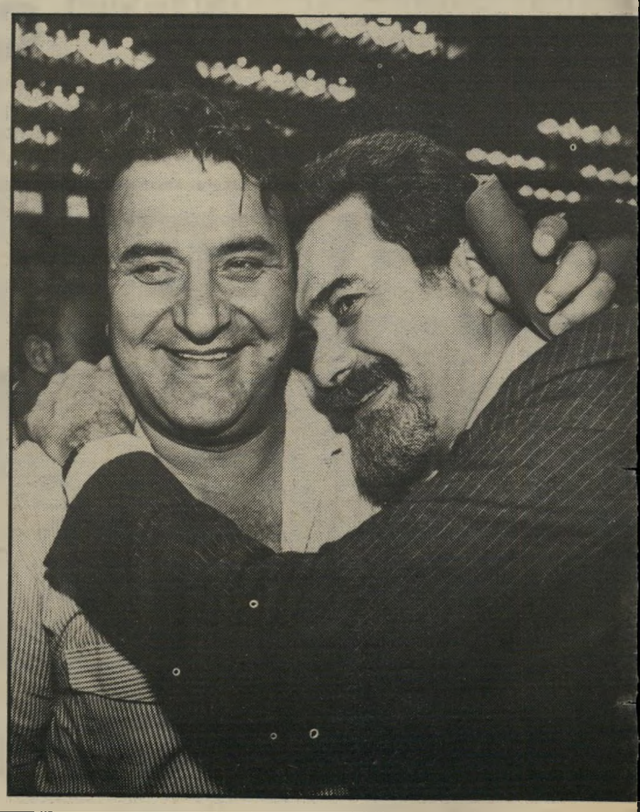

ביטחון מעל לכל הד"ר בן־אלישר, יושב ראש וע־דת־החוץ־והביטחון, מתחבק עם חבר המרכז מאש־דוד יוסף (.ז'וז'ו') אביטן (מימין) ועם חבר מרכז אחר (למעלה). אחרי שנודע על שיבוצו כשישי בשביעיה הראשונה. בן־אלישר קר־המזג התרגש עד דמעות.

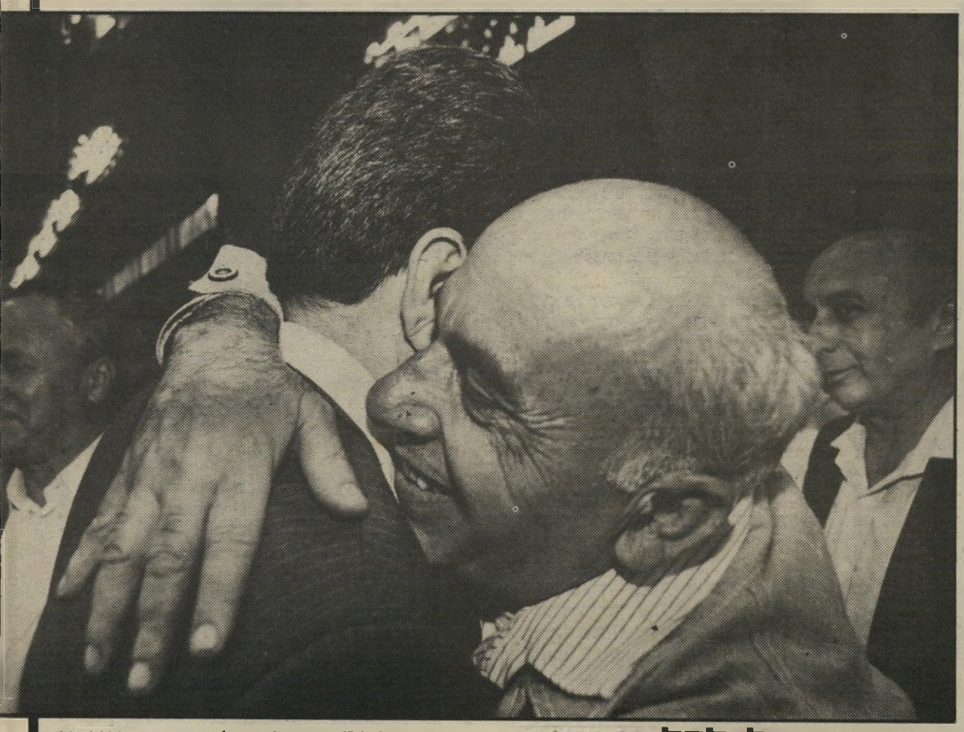

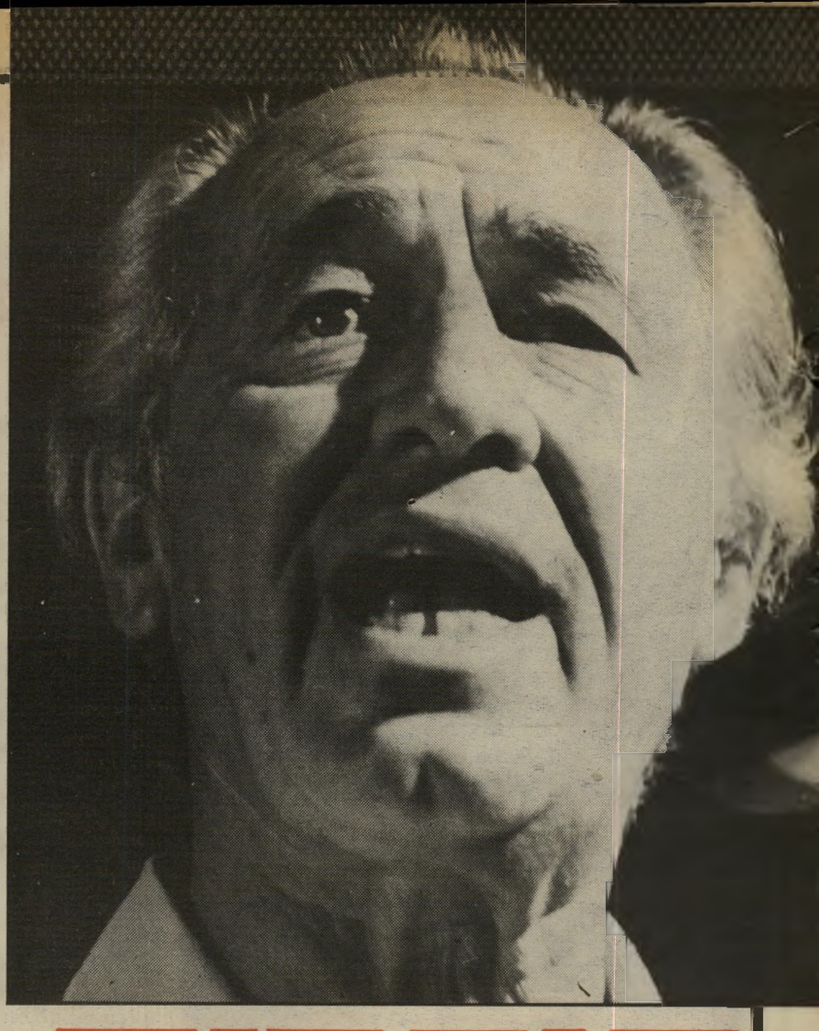

תופרים את החליפות

ביטחון

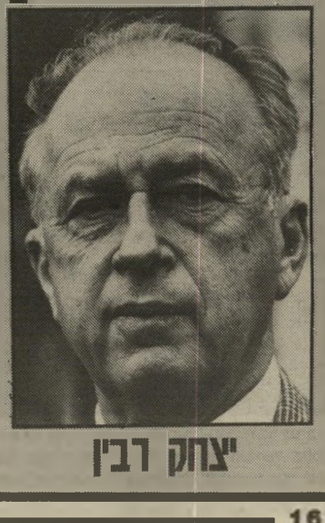

יצחק רבין

ם עדיין לא זכו בבחירות, אבל הם כבר התחילו להרכיב את הממשלה הבאה.

באופן רישמי, המערך עדיין לא שלף את חליפות־השרד מהארון. אולם מאחורי הקלעים עוסקים עתה רבים וטובים באיוש שולחן־הממשלה, אחרי שסיימו להרכיב את הרשימה לכנסת.

יושב־ראש המיפלגה, שימעון פרס, המועמד לראשות־הממשלה, מתלבט אם לפרסם כבר עתה את רשימת שריו המיועדים — הנבחרת שלדעתו היא טובה מזו של הליכוד.

ראשית, פרס נתון בסבך הבטחות סותרות, שניתנו לעסקנים שונים, לגבי אותם התיקים עצמם. הוא היה מעדיף שהמריבות יפרצו אחרי הבחירות ולא לפניהן, כדי למנוע פגיעה בסיכויי הניצחון.

שנית, איש במערך אינו מאמין שאת הממשלה הבאה תרכיב סיעה אחת בלבד. אין מוציאים מכלל אפשרות שתוקם ממשלת ליכוד לאומי, בהנהגת הרשימה שתקבל יותר קולות בוחרים. במיקרה כזה יצטרכו פרס ויצחק שמיר לחלק ביניהם את כל תיקי הממשלה, בדרך שיחליטו עליה, על־פי תוצאות הבחירות.

האפשרות הסבירה היא שהמערך יקים קואליציה עם שתיים עד ארבע מיפלגות קטנות. הוא יהיה חייב לתת להם תיקים בעלי חשיבות.

למרות מיגבלות אלה, כבר עוסקים במערך בחיזוי פני הממשלה הבאה.

המחלקים את עורו של הדב בטרם ניצוד מניחים, שהמערך יצליח להקים קואליציה „בעלת בסיס־צר, אך איתן" — סיסמה שניתן לשמוע אותה פעם אחרי פעם בבניין המיפלגה, ברחוב הירקון בתל־אביב.

מטפל בנחשלים

א ם אבן ינצח המערך וירכיב את הממשלה הבאה, זאת תהיה, קרוב לוודאי, זהות המשתתפים בישיבת הממשלה הראשונה:

על תיק־הביטחון אין ויכוח. הוא הובטח ערב הבחירות בשנת 1981 ליצחק רבין. הבטחה זו שרירה וקיימת גם עתה. איש לא מטיל בה ספק. לא ברור עדיין כמי יבחר רבין לסגנו.

לנשיא לשעבר, יצחק נבון, שוויתר על התמודדות עם פרס, הובטח שהוא יהיה שר־על לענייני רווחה וחיסול הפער, במעמד של סגן ראש־ממשלה. במיקרה כזה היו עוברים אליו מישרדי העבודה והרווחה והקליטה. מעריכים שהוא היה ממנה את עוזי ברעם כסגן שר־הקליטה — גם משום התמחותו בעניין, גם משום שברעם היה היחיד שהתייצב בגלוי לצד נבון וקרא לו להתמודד מול פרס.

בעבודה חששו שנבון יבקש לצרף לתחום אחריותו גם את מישרד־החינוך־והתרבות — מפני שבאמצעותו יש דרך נוספת, אריכה אך מבטיחה, להילחם בפער — ושהוא ידרוש יחס מיוחד כלפיו מצד שר־האוצר, יהיה האיש אשר יהיה.

לחשש זה אין על מה לסמוך. נבון אינו רוצה כלל להיות סגן־ראש־ממשלה ושר־על לענייני רווחה. כפי שפורסם לראשונה בהעולם הזה (25.4.84), הוא רוצה להתרחק מהדימוי של מטפל בנחשלים.

הוא מעדיף להיות שר־החוץ, ואף הצליח לסחוט מפרס הודעה שתיק זה אינו מובטח עדיין לאיש.

תיק־החוץ הובטח לאבא אבן ערב הבחירות הקודמות. אבן היה בטוח שהבנה זו, שהושגה בינו ובין פרס, תקפה גם היום. בעניין זה נקלע פרס לצרה. הוא מתפתל, שב ומבטיח לאבן שתיק־החוץ שמור לו, אך עדיין אינו מוכן, מסיבות השמורות עימו, להודיע בפומבי מי המועמד המועדף שלו.

לפני פרס עומדות שתי אפשרויות לאיוש תיק זה, אם המערך ירכיב את הממשלה הבאה: אבן ונבון.

לפרס ברור, שזירת־החוץ תהיה התחום הדרומי־ננטי ביותר בתקופת כהונת הממשלה הבאה. אבן מתאים לתפקיד גם בגלל עברו, מיומנותו, קשריו בחו"ל — אך בעיקר בזכות יכולתו המופלאה להסביר מדיניות שמישהו אחר טווה, אפילו מדיניות שהוא מתנגד לה. עבור פרס, שר־חוץ כאבן הוא אידיאלי. מי עוד יהיה מסוגל להסביר בחו"ל שהממשלה דוגלת בפשרה טריטוריאלית בגדה המערבית ובדי־בבד להגן על סיפוח ביקעת־הירדן, כפי שהתחייב פרס באחרונה?

חוץ

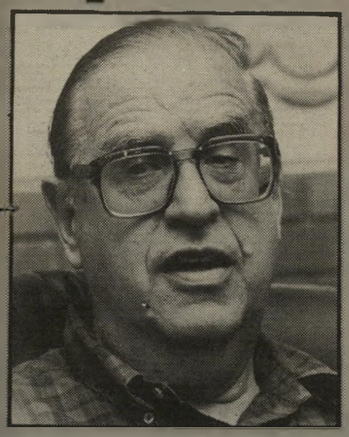

אבא אבן

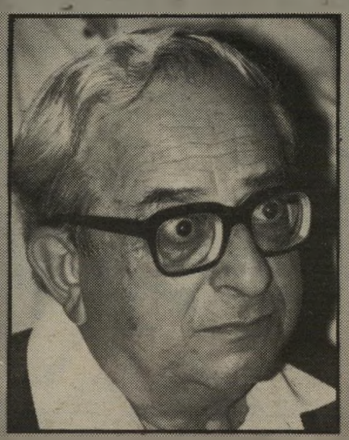

יצחק נבון

דיניץ של שני אדונים

ב בון בשר־חוץ הוא דמות אטרקטיבית. אשתו, אופירה, יכולה להוסיף מימד חדש למעמדה של אשת שר־חוץ. נבון, כמו אבן, שולט בשפה הערבית, ויוכל כמהו, לעשות ג'סטות מילוליות לראשי המדינות השכנות בשפתם. אך לפרס ברור שנבון אינו בקי בתחום יחסי־החוץ, אינו ממושמע כאבן ולא ברור אם יסכים לרקוד לפי חלילו של ראש־הממשלה.

כאן נכנס לתמונה סגן שר־החוץ המיועד: זהו שימחה דיניץ, מועמד חדש לכנסת.

דיניץ בן ה־55 צעיר משני המועמדים לתיק־החוץ. יש לו ניסיון ביחסי־חוץ. הוא שירת כשגריר בארצות־הברית בשנים 1978־1973, ואחר־כך שימש סגן נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים. יש לו קשרים טובים עם הסגל האקדמאי, היכול לתרום רבות למישרד־החוץ.

דיניץ מסתפק בתפקיד סגן־שר, אבל הוא יוכל לכהן רק לצידו של נבון. היחסים בינו ובין אבן מעוררים, מאז התקופה שבה אבן היה שר־החוץ

שיכון

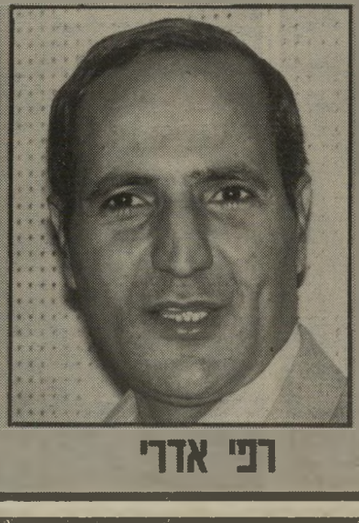

רפי אדרי

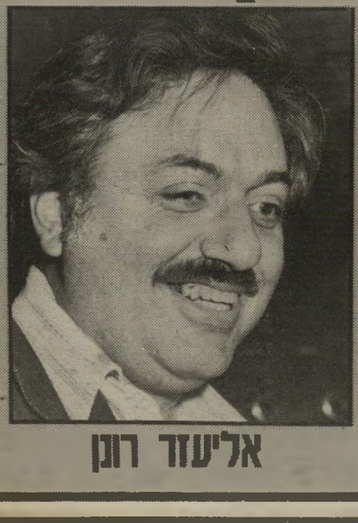

אליעזר רונן

הדוב טרם ניצוד, אך עסקני העבודה כבר מחקופטים על העור

בממשלת גולדה מאיר ודיניץ היה השגריר בוושינגטון. הדיפלומט הבכיר ביותר בשירות־החוץ הישראלי, שהיה בן־חסותה של גולדה, נהג לדווח לה ישירות כשהוא עוקף את אבן.

באוזניו של פרס לוחשים, שהצמד נבון־דיניץ יכול לקדם מאוד את ענייני המישרד החשוב. דיניץ, מצידו, מנסה באחרונה להתקרב לאבן, כדי להבטיח את עצמו מכל צד — ארלשווא.

על כל פנים, לפרס תהיה זו הכרעה קשה ביותר. שלא לדבר על האפשרות שאולי הוא יצטרך למסור את התיק לשותף קואליציוני, או אולי לחיים בר־לב, שבו עוד יזובר בהמשך.

אבל אם לפרס יהיו צרות באיושו של תיק־החוץ, הן כאין וכאפס בהשוואה לבעיות שסביב תיק גורלי אחר, תיק־האוצר. ברור לכולם, שמישרד־האוצר יהיה בחרשות לעיתים מזומנות בעת כהונתה של הממשלה הבאה. ברור, שבראשו חייב לעמוד איש חזק, שיוכל להטיל את מרותו על שאר השרים, לזכות בגיבוי ציבורי וכמובן — להציע תוכנית כלכלית שלא תפיל את המערך לספסלי־האופוזיציה, ושגם תציע התחלה של פיתרונות כלשהם לחוליי הכלכלה הישראלית.

אם לא די בכך, הרי שבעוד שנה ייערכו הבחירות להסתדרות. המזכ"ל החדש, ישראל קיסר, יעמוד מול סיעת תכלת לבן, שבראשה יעמוד דויד לוי. ממשלת מערך שתטיל גזירות כלכליות חמורות, שתפגע בפועלים ולא תציע פיתרונות משביעי־רצון, עלולה לגרום להפסד דרמאתי למערך בבחירות להסתדרות.

בקיצור, שר־האוצר המיועד יזקוק לתכונות רבות, חלקן סותרות זו את זו. לפרס ברור, שאיש כמו גד יעקובי אינו יכול לענות על התנאים.

היחסים בין פרס ויעקבי, שניהם יוצאי רפ"י, כבר זכו בניתוחים פסיכולוגיים רבים, כבניין המיפלגה ומחוצה לה. יעקובי בן ה־49 כבר נוהג כשר־אוצר לכל דבר. הוא טוען שיש לו כל הכישורים לתפקיד. פרס, משום מה, מהמר על כמה אפשרויות נוספות.

גור בעקבות מרידור

פרס עשוי לחזור ערב הבחירות על פרשת הפרופסור חיים „חב"ש") בן־שחר, ולשלוף דמות אקדמית מכובדת כמועמד לתפקיד, בטענה שבראש המישרד יש להעמיד מומחה.

מועמד רציני אחר הוא משה זנבר, הנגיד לשעבר של בנק ישראל, בן ה־60, שעל כישוריו אין חולקים. יעקובי חושש מאוד מפני אפשרות זו, והוא מנסה להרחיק את זנבר ללא הצלחה — מצוות החשיבה הכלכלי של המיפלגה. יריבי זנבר טוענים, שאי־אפשר למנותו לתפקיד רק בגלל שירותים מיוחדים שהוא נתן ליושב־ראש המיפלגה, אך הטענה שלהם פועלת דווקא כבומראנג.

ראש מטה הבחירות של המערך, מרדכי („מוטה") גור, הודיע חד־משמעית שהוא אינו מעוניין בתיק־ האוצר. הוא רמז שאין לו עניין להיכשל כבר בתפקידו הממשלתי הראשון. אבל בעבודה יש הרואים בו מועמד אידיאלי, היכול לנווט את ספינת האוצר. מציעים לו סגן־שר מתאים ובעל ידע כלכלי, ח"כ עדי אמוראי, שהוא כלכלן במיקצועו. אמוראי אינו מוזכר כסגן של יעקובי, כי שניהם אינם מרוצים משידוך כזה.

גור שואף לעמוד בראש מישרד אחר, חדש, שיעסוק בתיכנון לטווח־ ארוך ותיאום בינ־מישרדי — משהו בסיגנון מישרדו של השר יעקב מרידור, אך בעל סמכויות רבות יותר ורעיונות פוריים יותר.

פרס עדיין תקוע עם מזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב, שלא שובץ בתפקיד רציני. בר־לב חיזק מאוד את מעמדו בצמרת המיפלגה. עמידתו העצמאית בקרב ארבעת הגדולים של המיפלגה הפכה אותו לגורם רב־ מישקל. השאלה היא אם הוא יידע לנצל את כוחו, אם וכאשר המערך ימנה את שרי הממשלה הבאה.

על פי הסכם יוני 1981, מובטחת לבר־לב סגנות־ראשות־הממשלה. אך זהו תואר בלתי־מוגדר וחסר שיניים.

בר־לב רמז, שלא יהיה מוכן לשוב ולהיות שר־המיסחר־והתעשיה. אם כך, הוא מפנה את עיניו לתיק־החוץ, ובעיקר לאוצר. ושם, כידוע, צפוף מאוד.

הועלתה אפשרות שבר־לב יקח לידיו את תיק־הפנים, ויעשה במישרד זה סדר. הוא לא נלהב מאפשרות כזו. מה גם שתיק זה ינתן בוודאי לשותף קואליציוני.

הגה, אם כן, עוד סיבה מדוע משהה פרס את הודעתו על הרכב הממשלה העתידה.

גם מישפטן, גם עיראקי

חייו של פרס אינם קלים גם כשעוסקים באיוש התיקים האחרים.

למשל, תיק־המישפטים. מעמדו של מישרד זה הושפל מאוד בימי השר הנוכחי, משה ניסים. ברור שרק איש־מיקצוע מעולה יוכל להעלותו לדרגה של מישרד ממשלתי חשוב ובכיר.

הח"כ החיפאי משה שחל, עורך־דין במיקצועו, שידע לנצל היטב את הקשר בין מיקצועו האזרחי וישיבתו בכנסת, לוטש עיניו לתפקיד. יחסיו עם פרס מצויינים, אבל שחל לא יזכה, כנראה, לגיבוי מיפלגתי. יש שיעדיפו לראות אותו יושב על כס יושב־ראש הכנסת, אחרי שמילא בהצלחה את תפקיד סגן היו"ר בכהונת הכנסת הנוכחית. אחרים, לעומת זאת, יזכירו מן הסתם את מוצאו, עיראק, כסיבה טובה לצירופו לממשלה.

למיפלגת העבודה יש מועמד טוב לא פחות — זהו הפרופסור דויד ליבאי, נשיא לישכת עורכי־הדין, מישפטן ממולח ומאנשיו הקרובים של פרס.

ליבאי מאוד נרגש כששמו מוזכר כמועמד לתפקיד. אבל יש לו שתי בעיות. האחת: ברור לו שכדי להצליח בתפקיד הוא חייב להיות נוקשה ולרכוש לו אוייבים לא מעטים — בממשלה, בכנסת ובציבור. עובדה זאת לא משמחת אותו, ברור כמו הידיעה ששר חשוף מאוד לעיני הציבור, חשיפה המטרידה אותו מאוד.

האם יאות ליבאי לקבל את התפקיד? כשלב זה אין הדבר ברור כלל. גם בתיק זה אין פרס יכול להציג מועמד מוסכם כבר עתה.

במערך היו מאוד רוצים שתיק־החינוך־והתרבות יעבור לידיהם. אחרי שבע שנות שליטה רתית במישרד, שנים שהפכו אותו למישרד חובשי־כיפות, ברור למערך שריענון מערכת־החינוך וחילונה הם תנאי הכרחי לשינוי רעת־הקהל והאווירה בקרב הדור הצעיר בארץ.

מי שרואה עצמה מועמדת טיבעית לתפקיד היא אורה נמיר, יושבת־ראש ועדת־החינוך של הכנסת, עסקנית במחנהו של רבין. במיפלגת העבודה היא לא כל־כך מקובלת. היו מעדיפים לראות בתפקיד זה איש אקדמיה מצליח, צעיר, בעל יוזמה וכושר תיכנון לטווח ארוך.

בין השמות שטופטפו על אוזניו של פרס: שני פרופסורים מתל־אביב — אניטה שפירא, שהתפרסמה בזכות סיפרה רב־המכר ברל, על ברל כצנלסון. השני הוא הפרופסור שלמה בן־עמי, ראש בית הספר להיסטוריה ב־אוניברסיטת תל־אביב, חוקר תולדות ספרד המודרנית ומישטרים פאשיסטיים. בתחילה ייעד לו פרס מקום טוב ברשימה. אחר־כך נרמז לבן־עמי שהוא יידחק למקום בעל סיכוי גבולי. אחרי שיחה ממושכת עם גור, הוא החליט שלא להציג את מועמדותו. נרמז לו, שבמעמדו ובכישוריו הוא יכול להיות יותר מח"כ.

אבל ברור שנמיר לא תוותר על התפקיד, והיא תרעיש שמיים וארץ כדי לקבל אותו.

בעבודה יש המזכירים את הרעיון, שכבר הועלה בעבר, להפריד בין החינוך והתרבות, ולמנות שר מיוחד לענייני תרבות, נוער וספורט. אך רעיון זה עדיין לא קרם עור וגידים.

שלושה פקידים במקום מישרד

פחות שני תיקים מובטחים לסיעת מפ"ם, שכבר בחרה השבוע את מועמדיה לממשלה. על אחד מהם, מישרד־השיכון, תאבק מפ"ם עם מועמד המערך רפי אדרי, שהיה מועמד לתיק זה גם בבחירות הקודמות. אדרי, מנכ"ל שיכון עובדים, משולב עתה היטב בצמרת. הוא משמש כסגנו של גור במטה־הבחירות, ולמרות ההתנגדות שמעוררת אישיותו בקרב אנשי מיפלגה רבים, הוא יצליח לסחוט הכרה מפרס כי מגיע לו תיק חשוב זה. נסיעתו הנוכחית למארוקו תוסיף לו יוקרה וכוח ביום חלוקת השלל.

אבל למפ"ם יש מועמד לא פחות טוב. זהו אליעזר רונן בן ה־53, ח"כ לשעבר, כלכלן ועורך־דין במיקצועו, יושב־ראש מועצת המנהלים של החברה לפיתוח מיזרח־ירושלים — קרתא. במפ"ם גורסים, שרצוי שבעל השקפת עולם סוציאליסטית יעשה סדר במישרד־השיכון ויפתור את בעיות הדיור המעיקות, כדי להבטיח עורף אלקטורלי למערך בעיירות־הפיתוח וב־שכונות המצוקה.

המועמד השני של מפ"ם הוא רב פלג מזכיר הקיבוץ הארצי, בן קיבוץ סער, כלכלן בן 57. במפ"ם היו רוצים לקבל לא את תיק־הבריאות המסורתי, אלא דווקא את תיק־החקלאות. לטענתם, במשך שבע שנות שילטון הליכוד, הסיטו שרי־החקלאות את מדיניות המישרד מהדרך הנכונה.

על תפקיד זה יתחרו אנשי העבודה מהמיגזר ההתיישבותי. כרגע עדיין לא מוזכרים שמות, אך בעבודה טוענים, שאנשי המושבים לא יחנו לקיבוצניק לנהל את מישרד־החקלאות.

בעיקרון, לא חושבים במערך לצמצם באופן דראסטי את מיספר שרי־הממשלה, אך ינסו, על־פי מיצוות פרס לצמצם את מכת השרים ללא תיק, ולהביא לחיסול התופעה הבזבזנית.

שוב ושוב מוזכר הרעיון למנות שר ערבי, כדי למשוך קולות ערב הבחירות מהרחוב הערבי. נראה שרעיון זה ישאר בגדר תוכנית־סרק. באותה נשימה מזכירים גם תפקיד של שרה לענייני נשים. גם כאן לא ברור אם הרעיון יהפוך לעובדה.

השבוע, ביום הרביעי, יאשר מרכז מיפלגת העבודה את מועמדי רשימת המערך לכנסת. אחר־כך יפתח המערך במערכת בחירות מאסיווית. המרחק בין מי שהוזכרו ובין לישכות השרים הוא רחוק עתה מאוד. אולי מסיבה זו מהססים כל־כך בעבודה לפרט את הרכב הממשלה הבאה.

בן־ציון ציטרין ■

דפנה ברק

מראשון תצא בשורה

איך נבחר **אורי סורת** כמנכ"ל רשות־השידור?

לדוק מאירוביץ, חבר ה־פר־למנט של ראשון" וה־חבר מס' 121" בפרלמנט של ירושלים, יש הסבר: „אני אחראי לבחירתו של אורי פורת!"

הכיצד?

„זה פשוט מאוד. הרמתי טלפונים לכל שרי הליברלים, ואמרתי להם להצביע בעד אורי פורת. שרי חרות ממילא תמכו בו. לכן הוא נבחר בזכותי!"

דוק מפליג בסיפורים, כגון זה על העיוור ששלח מיכתב רגשני־סחטני לראש־הממשלה **יצחק שמיר**, ובו תבע ממנו למנות את אורי פורת כמנכ"ל רשות־השידור.

כיום, בטרם מלאו אפילו מחצית מ־מאה ימי־החסד" המקובלים, מלאים חברי הפרלמנט של ראשון אכזבה וזעם. „כפוי טובה", „לא יוצלח", „בטלן" הם רק כמה משמות־התואר המצורפים לשמו של פורת.

„עשינו טעות איומה," מתוודה ממליך־המלכים, מאירוביץ, ושולף את הנשק הסודי שעליו החליט בית־המחוקקים של ראשון: פתק מקומט ובו מובעת מחאה נמרצת על שליחותו של מאיר שליו לצפון הארץ „לראיין שלושה ילדים" ביום־העצמאות.

„אנחנו שולחים את זה לכל מער־כות־העיתונים," הוא מנפנף בפתק בגאווה. „פרט לידיעות," הוא מוסיף במחשבה שניה. „השמוק הזה יישב שם, ולא יעשה כלום עד שהמערך יוריד אותו, וישים מועמד משלו!" דברי נביא־הזעם.

דוק מאירוביץ
המינוי בוטל

לא ברור מה גרם לשינוי מדיניות „הבית": האם היו אלה באמת שלושה מילדינו, שהופיעו על המירקע? או שמא שניים־שלושה חברי־הפרלמנט שלא הופיעו? והאם ירוצו עכשיו הוראות טלפוניות לשרי הליברלים לגרום לחילופי שילטון ומנכ"לים ברשות־השידור?

חג החרות

לא, אין הכוונה לפסח שפקד אותנו לא מזמן, אלא לחג־העצמאות שנערך בביתו של חבר־הכנסת הדרוזי **אמאל נאצר־אל־דין**, והיווה בימה ל„כל דיכפין ייתי ויצרח": 48 שעות לפני הבחירות במרכז־חרות עלו בזה אחר זה כל מי שחשו צורך להתבטא, ופתחו ב„שרים נכבדים, חברי־כנסת יקרים, תושבי דלית־אל־כרמל, רבותי המוסד למים, תושבי טבריה(?)..."

השלב הבא היה להשתפך בשיבחי המארח, נאצר־אל־דין, בסיגנון „אלה הם חייך": „אני מכירה את נאצר־אל־דין שבע שנים!" דיווחה שרה השרה

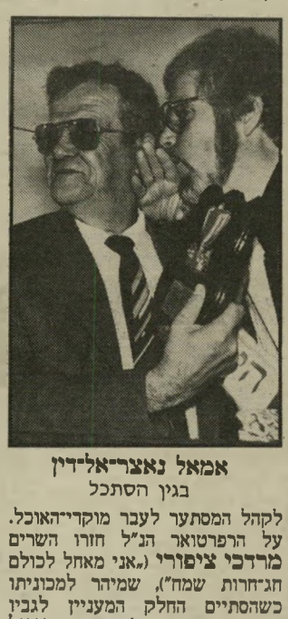

אמאל נאצר־אל־דין
בגין הסתכל

לקהל המסתער לעבר מוקדי־האוכל. על הרפרטואר הנ"ל חזרו השרים **מרדכי ציפורי** („אני מאחל לכולם חג־חרות שמח"), שמיהר למכוניתו כשהסתיים החלק המעניין לגבין בתוכנית: נאומו שלו. כך גם **יגאל כהן־אורגד**, **חיים קורסו** ו**שרה דורון**, חברי־הכנסת נאצר־אל־דין, **דויד מגן**, **איתן ליבני**, **דוב שילנסקי**, **מיכה רייסר**, **יוסף רום**, אשתו של רום — או, כפי שהוצגה, „הטייסת **יעל**" — ועוד היד נטויה. הדברים הגיעו לידי כך שהכריזו ברמקול: „מי שראה את חבר־הכנסת X, שיואיל לקרוא לו לבימה..."

ממעל השקיף על המהומה דיוקנו של **מנחם בגין**, בכתפיו „ישחקו הנערים לפניי". „על בגין יש קונסנזוס," מסבירה לי יד־מינו החיננית של מיכה רייסר, מארגן האירוע, לפשר פליאתי על היעדר תמונותיהם של הנשיא, ראש־הממשלה, או, להבדיל אלפי הבדלות, של המנהיג, זאב ז'בוטינסקי.

„אני שומעת שיחות טלפוניות עימו, והוא מתברה, מדבר לעניין." אין ספק, לקטנה יש עתיד: מהפה שלה לאלוהים **וליחיאל קדישאי**.

האירוע אורגן במיסגרת פעילות היקב, ולמארח המושלם הועניקו „מגן היקב", דגלון (היקב!) וצרור נשיקות וחיבוקים. בזאת התמצתה התוכנית התרבותית של היקב, תשובת הימין לצוותא, ושרידי הקהל, שלא הגיעו קודם לכן ליעד העיקרי — שיפודי השישליק — הסתערו ביאוש לעבר שרידי המזון שהלך והתכלה במהירות.

תמ"י: מישפחה שכזאת

מכתבות שפורסמו בהעולם הזה בשבועות קודמים ניתן היה ללמוד שבתמ"י ניתן לשמור סודות. ההדלפות בתנועת־מסורת־ישראל מרשימות פתוח מאשר בשאר המיפלגות: בתמ"י הכל נשאר במישפחה, ואכן זוהי מישפחה אחת גדולה:

סמנכ"ל מישרד־העבודה־והרווחה הוא **דויד כנפו**, אחיו של **יוסף כנפו**, הנשיא לאחותו של מנהיג התנועה, **אהרון אבו־חצירא**. אגב, גם יוסף כנפו הוא קליבר בזכות עצמו: הוא יושב־ראש עמותת מורשת דורות, העמותה הגדולה ביותר של תמ"י.

בזה עוד לא נגמרת ההגדה לבית כנפו: **אשר כנפו**, אחיהם של השניים, הוא חבר בהנהלת־הסיעה ובכמה עמותות, והמישפחה, על כל סניפיה, חברת תמ"י.

אחיו של **אלי דיין** הסימפטי, ראש עיריית אשקלון וחבר במוכירות־הסיעה, הוא סגן־מנהל־אגף בביטוח הלאומי. אגב, גם על **דני עזריאל**, מנכ"ל הביטוח הלאומי, מלשינות הלשונות הרעות שהוא קרוב־מישפחה של אבו־חצירא על־ידי נישואין, אולם קירבה מישפחתית זו מוכחשת על־ידי האחרון. עזריאל, אומרות אותן לשונות, היה שותף במישרד עורכי־דין עם **דויד גלם**, חבר סיעתו של אבו־חצירא כשזה היה שר־הדתות, והמשיך עימו כשהתמנה כשר־העבודה־הקליטה והרווחה, ואילו תיקווה העגלגלה (שאינה פופולרית במשרד כפי שהיא פופולרית בעיני אבו־חצירא) היתה מנהלת לישכתו. השניים נישאו („תוך כדי עבודתם", מדגיש אהרון אבו־חצירא) ותקנה האוסרת העסקת בני־זוג באותו המישרד הממשלתי מחייבת את אחד מהם לפנות את מקומו. משה דדון עסוק מזה כמה חודשים בקבלת הצעות מהצעות שונות, ודחייתן. במקביל, ממשיכות ההתראות בנושא זה להציף את המישרד.

המסר ברור: כדי לזכות בתפקיד בתנועת־מסורת־ישראל — כדאי להשתייך למישפחה הנכונה, אפילו כשמדובר בתפקידי פקידות או נהגות (נהגו של השר **אהרון אוזן**, **דויד סיבוני**, הוא בנו של נהגו של מנכ"ל הביטוח הלאומי, דני עזריאל).

בתמ"י טוענים שאין זה מוצדק שאדם מוכשר יסבול עקב קשריו המישפחתיים: טוענים — ומיישמים: **רובין**) מככב הזוג **תיקווה ומשה דדון**. משה דדון היה עוזרו של אבו־חצירא כשזה היה שר־הדתות, והמשיך עימו כשהתמנה כשר־העבודה־הקליטה והרווחה, ואילו תיקווה העגלגלה (שאינה פופולרית במשרד כפי שהיא פופולרית בעיני אבו־חצירא) היתה מנהלת לישכתו. השניים נישאו („תוך כדי עבודתם", מדגיש אהרון אבו־חצירא) ותקנה האוסרת העסקת בני־זוג באותו המישרד הממשלתי מחייבת את אחד מהם לפנות את מקומו. משה דדון עסוק מזה כמה חודשים בקבלת הצעות מהצעות שונות, ודחייתן. במקביל, ממשיכות ההתראות בנושא זה להציף את המישרד.

המסר ברור: כדי לזכות בתפקיד בתנועת־מסורת־ישראל — כדאי להשתייך למישפחה הנכונה, אפילו כשמדובר בתפקידי פקידות או נהגות (נהגו של השר **אהרון אוזן**, **דויד סיבוני**, הוא בנו של נהגו של מנכ"ל הביטוח הלאומי, דני עזריאל).

בתמ"י טוענים שאין זה מוצדק שאדם מוכשר יסבול עקב קשריו המישפחתיים: טוענים — ומיישמים:

הליברלים: גם כן מישפחה

אחרי ששככה סערת־הבחירות במיפלגה הליברלית, והכדור עבר למיגרש חרות — נגנה לנתח את תוצאות הבחירות גם מהזווית המישפחתית. חוק ה„מישפחתיות" עובר אצל הליברלים שעות נוספות:

חבר המרכז, **אמנון מנדה**, הוא לגמרי במיקרה גיסו של שר־התיירות, **אברהם שריר**, שהתקדם למקום השלישי ברשימה. מהמיפלגה הליב־רלית מדווחים שמנדה לא היה מוכר לחברי המיפלגה בתקופה שקדמה לשינוי הדרסטי בייחוסו המישפחתי. מנדה, אגב, שימש כמנכ"ל משא"ב, החברה שהקים שריר ושהתפרקה בעקבות הפריצה לקרן זיידל ב־1981.

זה כאשר לגיסו של אברהם שריר. ומה כאשר לגיסתו הגברת **זהבה ויסברג**, הנושאת בתואר הנ"ל, היא חברת הנהלת סניף תל־אביב. חברה נוספת בסניף זה היא **דליה זייגר**, אשתו של חבר־הכנסת, **יצחק** („זיגי") **זייגר**.

ונחזור למרכז: מרכז המיפלגה הליברלית מונה 247 מקומות. משנת 1981 (השנה שבה נבחר) חלו אי־אלה שינויים פרסונליים בהרכבו: כמה מחברי נפטרו (**שימחה ארליך**, **דויד שימשון**, **ישראל גורל** ואביו של **אלי קולאס**), אחרים ויתרו (כן: ויתרו) על מקומם (חבר המרכז, **דוד גנור**, הביע נכונות לוותר על מקומו עבור **סיגלית סריאל**. „היפה של המיפלגה הליבראלית") אולם מקומות אלה לא התמלאו על־ידי חברים חדשים, עקב התנגדות חברי נשיאות המיפלגה (**יצחק מודעי**, **משה נישים**, **גדעון פת**, **אברהם שריר** ו**צבי רנר**). מדוע התנגדו? מכיוון שכניסת כוחות חדשים עלולה לשנות את מערך הכוחות, ומכיוון שכוחו העיקרי של המרכז הוא במינויים — ההשלכות ברורות.

לודמילה תיכון
הקול הוובטח

נכון לעכשיו, פועל מרכז המיפלגה הליברלית בשיטת „עשרה כושים קטנים": לא נכנסים — רק יוצאים: עובדה זו לא מפריעה לגורמים שונים במיפלגה לנסות ולשנות את מערך הכוחות לטובתם:

במיסגרת האווירה המישפחתית הכניס הישוב־ראש המובס את הכנסת **מנחם סבידור**, את בנו, **דוב**, למועצת המיפלגה. השלב הבא בקאריירה של סבידור־הבן היה לנסות ולתפוס את מקומו של ישראל גורל ז"ל במרכז, אולם, כאמור, המרכז סגור בפני כוחות חדשים. כיום, אחרי התבוסה, שקוע דוב סבידור בהרהורים נוגים לגבי המשך פעילותו ב־מיפלגה של נוכלים ושקרנים".

בן שהצליח להתברג במרכז הוא **דורון גרופר**, בנו של „**פייסי**". בנו של חבר המרכז, **רג'ואן**, בעלה של **גוגה**. הפעילה בחוגי התנועה וה־בוהמה כאחד. לאותה הקטיגוריה משתייך גם חבר־הכנסת אלי קולס, זה שאביו היה חבר המרכז. חבר הכנסת קולס הצליח להכניס למרכז את אשתו **שושנה**, שפעילותה המיפלגתית מוטלת בספק: למען הדיוק, רוב חברי־המרכז לא יודעים אפילו כיצד היא נראית. גם גיסו של קולס, **מרדכי גלנטי**, נמנה עם חברי־המרכז, ואין ספק שגייסות רציניים אלה מסבירים את התברגותו (אם כי הדחוקה) לרשימת הליברלים לכנסת, על אף נסיונות הינתקותו מ„חיבוק־הדוב של אנרשה שריר", כפי שמגדיר זאת חבר־כנסת מקבוצת מודעי.

גם למתמודד אחר, חבר־הכנסת **דן תיכון**, היה מובטח קול אחד לפחות — הלוא הוא קולה הנמרץ והשתדלני של **לודמילה** אשתו, חברת המרכז. אותו העיקרון עזר לחבר־הכנסת לשעבר, **משה מירון** (בעלה של חברת המרכז **אהובה**) להתברג יפה בדירוג.

השיטה ברורה. כיצד נוצרה? חלק מהנפשות הפועלות הן יושבי־ראש של סיעות, שבכוחם להכניס אנשים למוסדות־התנועה. השאר מתנהל בשיטת „שמור לי ואשמור לך".

במדינה

(המשך מעמוד 8)

שלום, תחת לדבוק בשטחים הכבושים ובחלומות האימפריה העברית.

חסן לא הסתיר מעולם את דעתו, כי ישראל ואש"ף צריכים לנהל משא־ומתן ישיר ביניהם, אולי בעזרת המלך חוסיין. כפי שאמר למישלחת המועצה הישראלית לפני שלוש וחצי שנים: „אני נמצא במרחק של אלפי קילו־מטרים מזירת הסיכסוך. איני מעורב. אני רק יכול לעזור להשכין שלום, ואת זה אעשה."

השבוע עמד שוב בהבטחתו.

מיפלגות

קאריקטורה של פילוג

אילו פליני, ברגמן, היצ'קוק וקוריסאווה היו חוברים יחד להמציא מיפלגה, הם היו יוצרים את לע"מ

זה יכול לקרות רק בישראל: מיפלגה שאינה קיימת מתפלגת.

אין כמעט אזרח בישראל היודע מה זה לע"מ, ואיך שהיא נוצרה. חבריה לא נבחרו מעולם על־ידי מישהו. בפעם האחרונה התייצבו אחדים מהם לבחירות לפני 14 שנים — כאשר הופיע „המרכז החופשי" בבחירות לכנסת השביעית.

תולדת המיפלגה בזיג־זג אינסופי של פילוגים ומיזוגים: מרד בחרות ב־1966, בהנהגת שמואל תמיר; גירוש מחרות ב־1967; הקמת „המרכז החופשי", שעבר בקושי את אחוד־החסימה ב־1969; הצטרפות לליכוד; פילוג במרכז החופשי; הצטרפות חלק (תמיר ועקיבא נוף) לד"ש והישארות השאר (אליעזר שוסטק ואהוד אולמרט) בליכוד; התמזגות עם פלג בלתי־נבחר אחר בהנהגת ייגאל הורביץ, ומכאן והלאה — שרשרת של פילוגים ואיחודים שאיש אינו מסוגל או מעוניין לזכרם.

פילוג ומיזוג־אוויר. התוצאה: מיפלגה שאין לה בוחרים, שאיש אינו יודע מה היא מייצגת לעומת מיפלגות אחרות, אך שיש לה ארבעה מקומות בטוחים ברשימת־הליכוד. על הכסאות האלה נטוש עתה הקרב — כאשר הכל מוכרע ומוחלט בלי השתתפות הציבור, בחדרי־חדרים, על־ידי קנוניות בין קומץ עסקנים (מהם רבים המתפרנסים מן ה„מיפלגה" ונכסיה) שאיש לא בחר בהם.

מבחינה זו, לע"מ היא אולי הדוגמה הכוטה ביותר של אותה תופעה „שרא־לית הקרויה מיפלגה: גוף שאין לו צורך בבוחרים. המתקיים על כספי משלם־המיסים (מימון מיפלגות), המחלק בין „חבריו" מישרות, כיבודים והטבות כלכליות.

מבחינה עקרונית, אין הבדל בין לע"מ והמיפלגה הליברלית ומיפלגות אחרות.

כקאריקטורה של מיפלגה, היתה בה גם קאריקטורה של „התמודדות", שהסתיימה בקאריקטורה של פילוג. חלק מחברי ה„מרכז" הפיקטיבי עבר באמצע הישיבה לאולם אחר, מפני שהוא „מקורר ומרווח יותר" — סצינה הנראית כאילו נלקחה מסרט של פליני כשצ'ארלי צ'אפלין משחק את שוסטק, ולארי האגמן מדאלאס את אהוד אולמרט.

אך יתכן שכל חיי המיפלגות בישראל מתאימים לסרט שיבויים במשותף על־ידי פליני, ברגמן, היצ'קוק וקוריסאווה.

—

*המרכז החופשי זכה ב־16,393 קולות.

זה לא מחו"ל. זה גלי.

Gali

תווית של הצלחה

רשת חנויות גלי ספורט:

גלי תל־אביב, דיזנגוף 173

גלי רמת־השרון, סוקולוב 49

גלי רמת־אביב, מרכז מסחרי אלרם, רמת אביב ג'

גלי הוד־השרון, דרך השרון 48

גלי רמת־גן, ביאליק 29

גלי חדרה, הרברט סמואל 66

גלי חיפה, הרצל 43

גלי בת־ים, בלפור 49

עיצוב דגמים:

Shuky Levy

צילום: יעקב סון טמיר

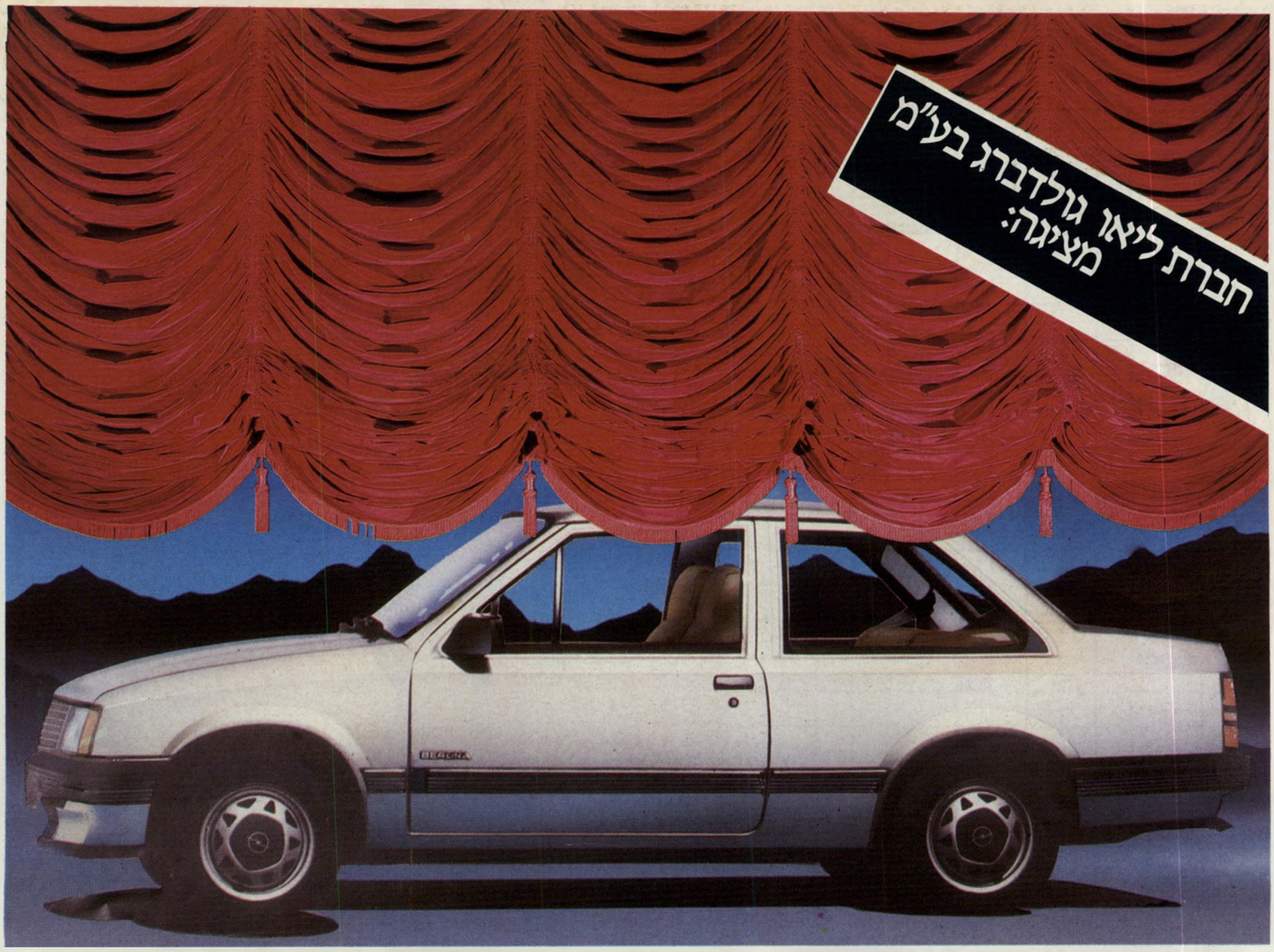

קורסה

יותר אופל לליטר

לאחר שנה של "הרצה" מרשימה באירופה, הגיעה גם אלינו המילה האחרונה של אופל: "קורסה". היא מאפשרת לך להנות מכל היתרונות של מכונית קטנה עם מנוע בנפח 1000-1200 סמ"ק בלי לוותר על היתרונות האופייניים של "אופל".

פאר ההנדסה הגרמנית

ה"קורסה" האירודינמית גומעת 21.2 ק"מ בליטר דלק* ! אך כרגיל ב"אופל", החסכון לעולם לא בא על חשבון הנוחות וההידור. "אופל קורסה" קומפקטית — אך מרווחת להפליא ובה שפע מקום ל-5 נוסעים + מטען רב. ה"קורסה" מצויידת באביזרים שלא תמצא במכוניות קומפקטיות אחרות. היא אמינה ומשוכללת, כמו שרק "אופל" יכולה להיות...

לראשונה, מכונית קומפקטית בעיצוב סלוני !

דגם ה-T.R. של ה"קורסה" הוא חידוש עולמי בתחום מכוניות ה-1000-1200 סמ"ק. זו הפעם הראשונה שמכונית בנפח מנוע כה קטן מופיעה בעיצוב המרשים עם מבנה "3 קופסאות", המקובל בדרך כלל במכוניות עם נפחי מנוע גדולים בהרבה. כמו כן תוכל לבחור בדגם "HATCHBACK" עם דלת שלישית מאחור.

המומחים קבעו: אופל קורסה — "הגה הזהב"

מומחי התחבורה של העיתון הגרמני "בילד אנד זונטאג" הכתירו את "אופל קורסה" בתואר "הגה הזהב" לשנת 82'.

חבר השופטים הילל את ביצועי המנוע, את השילדה הבטוחה ואת אמצעי הבטיחות שלה, כמותם תמצא רק במכוניות יוקרתיות גדולות ממנה.
לבחירתך "אופל קורסה" עם מנוע 1000, או 1200 סמ"ק ועם 2 או 3 דלתות.
אל תחמיץ את הבכורה !

* ב-90 קמ"ש בתנאי ניסוי של ביהח"ר.

OPEL
RELIABLY INTO THE FUTURE.

ליאו גולדברג בע"מ
המניע להצלחת אופל בישראל

משרד ראשי: ת"א דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86. טל. 03-251374.
ירושלים: שלומציון המלכה 15. טל. 231798. 02-234536.
חיפה: דרך יפו 132. טל. 04-530281-5

אנשים

מדוע חושש ישראל קיסר מחוק הגנת־הדייר ומדוע יעביר צ'יץ' את זאב ז'בוטינסקי מתחת לאדמה

■ „אני מבין שב־15 במאי אתה נכנס לקומה החמישית, מתיישב בכיסאו של המזכ"ל, וזהו," אמר המנחה **איתן דנציג**. לממלא־מקום מזכ"ל־ההסתדרות, **ישראל קיסר**. הגיב המיועד: „אם החדר לא יהיה תפוס." שאל דנציג: „אבל הרי הכל כבר סוכם, לא?" השיב קיסר: „אתה לא יודע שיש חוק הגנת־הדייר?"

■ בערב ראיונות באילת נשאל **הרצל לימשיץ**, ש־רואיין אחרי קיסר, מה אומרים הכוכבים על המזכ"ל המיועד. ליפשיץ השיב שעם קיסר יש לו בעיה, משום שהוא אינו זוכר את תאריך לידתו. „מצד שני, **ירד־חם משל** הוא מחוץ לתחום הכוכבים."

■ באותו ערב רואיין גם מזכ"ל מיפלגת העבודה **חיים ברלב**. שאל אותו דנציג: „האם אינך סבור שפני העבודה הם אותם הפנים, רק עם הרבה יותר קמטים?" ברלב השיב, שהוא חישב ומצא שבחברות ישנם שיבעה „חטיארים" (זקן — בערבית) שהם מעל גיל 70. „ואצלנו אני לא מוצא אף חטיאר אחד."

■ כאשר הודיע **עזר וייצמן** על החלטתו לרוץ לבחירות, היו חברי קיבוץ שדות־ים הראשונים שהזמינו אותו לדבר לפניהם. בשבוע שעבר הופיע וייצמן לפני שכניו, אך קודם להופעתו התחוללה באולם חדר־האוכל דראמה קטנה. על־פי תיאום מראש עם מטה וייצמן, הופיע במקום איש הטלוויזיה **שימעון טסלר** וצוות ההפקה שמלווה את צילומי הסידרה הבוחרים שתוקרן אחרי הבחירות. תוכנית זו תהיה דומה במתכונתה לסידרה הנבחרים, שהכין **חיים יבין** ערב הבחירות הקודמות, ושגם היא הוקרנה אחרי הבחירות. בעוד הצוות של טסלר מכין את הציוד לצורך צילומים, היו בקהל הקיבוצניקים כאלה שהתרעמו על כך שהם ישמשו זירה לצילומי־הסידרה. כאשר הגיע וייצמן עיכבו אותו חברים במעלה־המדרגות והציעו לו קפה־שחור. בקומה השניה ניסה טסלר להסביר לקיבוצניקים את מהות הצילומים. „אם תחליטו שאתם לא רוצים," אמר, „אנחנו פורשים מייד, מפרקים את הציוד וחוזרים לירושלים." במקובל נערכה במקום הצבעה. הרוב המוחלט הסכים שטסלר וציוותו יישארו ויצלמו את המיפגש עם וייצמן.

■ אחד המועמדים לכנסת מטעם מחוז תל־אביב של מיפלגת העבודה היה הווטרינר **יקותיאל** („קותי") **שרעבי**. מי שהיה רובר מטה־הבחירות של המערך בבחירות המוניצי־פליות האחרונות, **צבי** („צבי־קה") **אידלמן**, הציע לו סיסמת־בחירות מוצלחת: „כלב מי שלא בוחר בי." קותי לא אימץ את הסיסמה.

■ בין שני סיבובי הבחירות במרכז תנועת החרות הוזמן השר ללא־תיק **אריאל שרון** למסיבת הפתעה שערכו בניו של **נתן** („נתקה") **ניר** לאביהם במלאת לו 49 שנה. ניר, לשעבר יושב־ראש הוועד למען־החייל, מעסיק בביתו עובד שחור־עור מאפריקה. העובד, שהתרגש

■ הכתב הפלילי של הרדיו **מייק הולר** דיווח מבית־הכלא על אסירים שחזרו מחופשה. מיספרם היה 13, אך מכיוון שהוא לא זכר אם יש לומר את המיספר בזכר או בנקבה, החליט לאלתר במקום והודיע על 20 אסירים.

■ עמיתו לעבודה **אליעזר** („לייזי") **פני־גיל**, הכתב הכלכלי, נפצע בשבוע שעבר בתאונת־דרכים. הוא החליק מעל

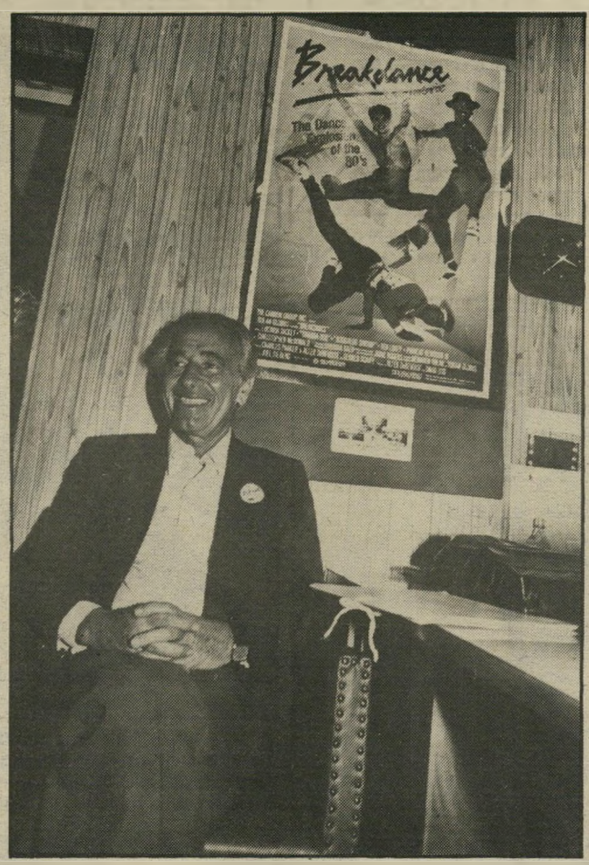

שימעון פרס יושב־ראש מיפלגת העבודה, וישראל קיסר, מזכ"ל־ההסתדרות החדש, באו לכינוס בחי־רות של מורים, לקראת הבחירות להסתדרות המורים. הכינוס נערך **באולם** קולנוע תל־אביב והנואמים המתינו במישרדי הקולנוע עד תחילת הכינוס. פרס ישב מתחת לכרזה של סרט בשם ברייקדאנס וקיסר ישב מתחת לכרזת סרט הדומה להפליא לדרך עבודתו שלו.

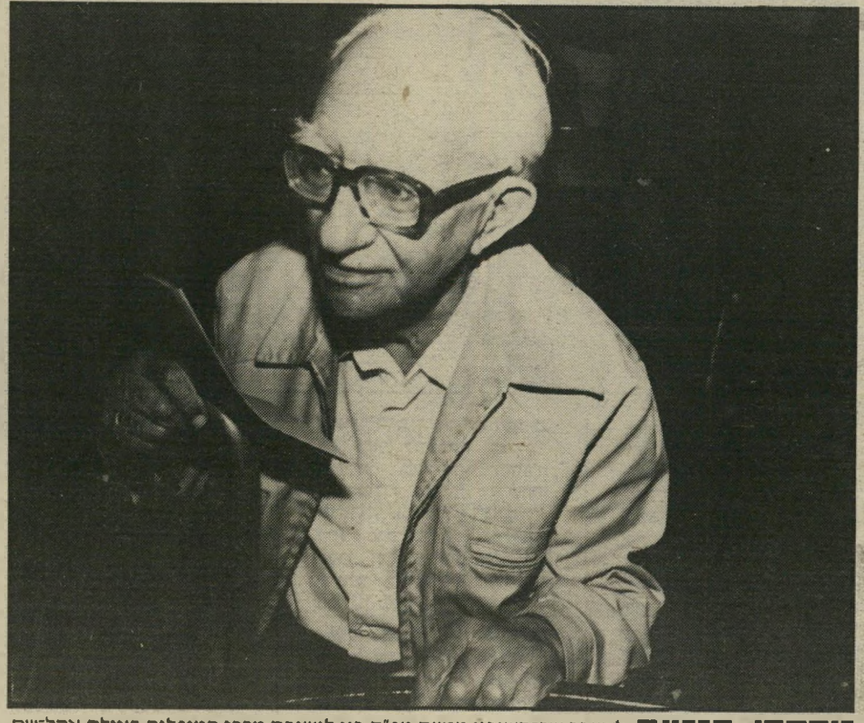

מרדכי בנטוב לשעבר שר־השיכון מטעם מפ"ם בא לישיבת מרכז המיפלגה באולם אהל־שם. שבחרה את מועמדיה לכנסת ולממשלה. אם המערך ירכיב את הקואליציה הבאה. בנטוב בן ה־84, מראשוני התנועה, בא לתל־אביב מקיבוץ מישמר־העמק. הוא הולך בעזרת מקל.

למראה שרון, ביקש להצטלם איתו. שרון הסכים, אך לא לפני שהתבדח: „אני מוכן רק כתנאי שהוא חבר מרכז." במסיבה הופיע גם איש מחנה שרון, **אלי לנדאו**, ראש עיריית הרצליה. שרון אמר לו, שהוא ייכנס עימו אל תא ההצבעה, כדי לראות מי הם הנציגים שהוא מסמן, „כי אינני מאמין לאף מילה שלך."

■ אחרי שהיה של חודשיים בדרום־אמריקה חזר **יעקב** („יענקל'ה") **אגמון** לארץ ושב לראיין בבירה ומצב־רוח בבית לסין בתל־אביב. על אף העדרותו, הוא הוכיח בקיאות רבה במה שהתרחש בארץ. כאשר הוא ראיין את ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („ציץ") **להט**, הוא שאל אותו אם הוא עדיין חושב ש־230 מחברי מרכז המיפלגה הליברלית הם „גוב־לים". „עד היום איש מהם לא הגיש נגדי תביעת־דיבה," ענה להט בחיוך.

■ בהמשך הראיון הוא נשאל על־ידי אחת הצופות מה יעלה בגורל כיכר־המדינה. ציץ' הסביר שלמורת רוחו תיאלץ העיריה להסכים לבניה בשטח מסויים של הכיכר. לדבריו, תוכנית־המיתאר החדשה מביאה בחשבון שרחוב ז'בוטינסקי יעבור מתחת לכיכר. שאל אגמון: „האם זה מוסכם על־ידי הליכוד?"

■ מפיקי הקולנוע **דורון ערן** ו**יעוד לבנון** באו אל שר־העבודה־והרווחה **אהרון אוזן** בבקשת תמיכה לסרט שהפיקו, אדמה חמה, אשר גיבוריו הם בני־מישפחה מצפון־אפריקה. אוזן הציע לשניים להצטרף לתמ"י, בראש החטיבה האשכנזית.

■ כהרגלו מכין הפרופסור החיפאי **שבח ויים** את סיפרו על מערכת־הבחירות הקרובה. הספר יופיע אחרי סגירת־הקלפיות ומניין־הקולות, אך כבר עתה החל ח"כ העבודה באיסוף־נתונים. באחרונה הוא בחן 377 מועמדים שהציגו את עצמם לבחירה במרכזי המיפלגות הגדולות, על־פי כרטיס־הביקור שלהם. אחד הנתונים, שהפתיע גם אותו, הוא מיעוט הנבחרים המיזרחיים במרכיבי־הליכוד, ש־רוב־בוחריו הם מיזרחיים.

■ רישיון־הנהיגה של הפיר־סומאי **יורם ברנע** נשלל לחודשיים. ברנע, מנכ"ל פירסום אשכול קנה לאישתו **עתליה** כובע־מיצחיה כמקובל בקרב נהגי־מוניות, והוא משכנע אותה שתסכים להסיע אותו בתקופה שבה לא יהיה רשאי לנהוג.

מדוע אריה נאור חש כשימעון פרס, מדוע סירב יוסי בנאי לשיר שיר של נעמי שמר ומה זה גמ"חתרת

■ שני מאמרים בהארץ פירסם באחרונה **אריה נאור**, מזכיר־הממשלה לשעבר, בגנות השר שרון. המאמרים שנכתבו בנחישות רבה גרמו לנאור צרות רבות בירושלים, עיר מגוריו. „גם אני זכיתי לראות תנועות מיז־רחיות כלפי," סיפר נאור, „פעם ראשונה חשתי מה שחש **שימעון פרס**."

חידשו את השיר על כפיו יביא:
ככפרנו הצר / גר נגר אחד מוזר
/ הוא שותק כל היום / לא אומר
דבר / הוא מוסק את שמניו /
הוא בוצר את כרמיו / הוא מתקין
ארונות / למאות לוחמיו // והוא
חלום אחד נושא עוד בלבבו /
לבנות בקבוק־ענק, בקבוק
אלפי־ריבוא / בבקבוק הזה
יסגור / את כל הג'וקים באיזור

עכשיו צריך לפתור את נגע
השכנים / כי זוהי רק ההתחלה
להלה // אפשר קצת להטריד
ולחץ לעורד / ואם זה לא מספיק
אפשר גם למלכד / ווזהי רק
ההתחלה להלה // עיתים ארם
נירפה, עיתים הוא נאנק / עיתים
את לילותיו עושה הוא בשב"כ /
ווזהי רק ההתחלה להלה // ארם
בונה ביתו את בית שכניו פוצץ /

והוא יושב ומנגר לו / כסא
בכנסת מסדר לו / בצומת לעצמו
אומר לו / מתי כבר יגיע היום!
//

■ שיר אחר הוא וזוהי רק ההתחלה: „בונה ארם ביתו בחומר ולבנים / ובינתיים יש צרות עם השכנים / וזוהי רק ההתחלה — לה לה // צריך שטחים לסגור וקרקעות לגדור / ומי שלא מפקיע עוד בים יגמור / וזוהי רק ההתחלה להלה // הבית כבר מוכן קורות ואדנים /

וזוהי התחלה, זו התחלת הקץ / כן זוהי רק ההתחלה־להלה //

■ והשיר האחרון, רכב אש: „מראשי כל־ההרים / מבינות לארזי־הלבנון / רכב־אש עם בחורים / ואהובי נישא עליו בגאון // לפניו ירי נקבץ / על ראשו מטח פגז וברד / לחזהו השכפ"ץ / ומיטענים ימתינו לו בכל צד // ובשובו מצפון / אם ישוב אהובי מהתופת / מה יביא מה יביא לי / ובשובו מצפוץ / את הרי־הקרבות / סיוטים

ופחדים וטינופת / זאת יביא לי אהובי / והם נילווים לי למישכב / והם שיר ערש לילריו / אהובי, זה השב//

■ איך נקרא איסוף כסף לעזרת העצורים ומישפחותיהם מההתנחלויות? על פי סובול ו־לזר: גמ"חתרת.

■ בצהרי יום־הששי של ערב־החג הופיעו באולפני הרצליה מכובדים שונים לבר־שים בחליפות הדורות ושימלות־ערב. בזה אחר זה נכנסו פנימה האלוף (מיל') **רחבעם זאבי**, מנהל מוסיאון הארץ; נגיד בנק ישראל לשעבר, **משה זנבר**; השר לשעבר, **מאיר עמית**, איש־עסקים בהווה; ראש עיריית תל־אביב, להט ורעייתו **זיווה** („צ'צ'ילה"); **רחל דיין**; אלמנת־הצייר **אפתר רובין**, ואחרים חשובים. הם באו להשתתף בצילומי תוכנית טלוויזיה מיוחדת שצולמה כמחווה לשחקן **שמואל** („מולה") **רודנסקי**, חתן פרס־ישראל, ושתשודר בערב חג־השבועות. המוזמנים שימשו כניצבים בבית־קפה בסיגנון קפה פילץ הישן.

■ השחקנית **גילה אלמגור** סיפרה שהיא החלה את דרכה בתיאטרון הלאומי הבימה, כניצבת. בגיל 17 התמזל מזלה והיא התבקשה לגלם תפקיד כלשהו במחזמר איי לייק מייק. רודנסקי היה אמור לגלם את תפקיד אביה על הבימה. הוא עזר לכפי שאב אמיתי עוזר לבתו. גילום התפקיד הראשון עבר בזכותו בהצלחה מלאה.

■ השחקנים **יונה עטרי**, **אילי גורליצקי** ו**טוביה צפיר** הופיעו במחרוזת שירי תל־אביב הקטנה. צפיר השמנמן הפתיע בריקודי סטפס.

■ **נעמי שמר** אף כתבה שיר מיוחד לכבוד רודסנקי, שאותו אמור היה לשיר **יוסי בנאי**. אך מכיוון שהוא קיבל את מילות השיר יומיים לפני הצילומים, הוא סירב להופיע. את מקומו תפס בשימחה השחקן הצעיר **משה בקר**, שגילם באחרונה את תפקיד המלט בתיאטרון הבימה.

■ הבדרן **מוטי גילעדי** נרגז לאחרונה, ויש לו סיבה טובה לכך. ביום השלישי שעבר הקליטה הטלוויזיה את תוכניתו רבותיי, ההיסטריה חוזרת. ההקלטה היתה מלווה בתקלות. המאפרת **דליה אטקין** יצאה לחופשה, וכך נאלץ גילעדי לדאוג בעצמו לאיפור. לקטע חיקוי של שר הבינוי והשיכון, לוי, הוא ביקש מישקפיים במיסגרת מוזהבת. מפיקי ה־תוכנית נאלצו לדחות בקשה זו, מטעמי חוסר־תקציב. בסופו של דבר התוכנית שודרה לא ביום־העצמאות, כפי שתוכנן. הסיבה: גילעדי מחקה דמויות פוליטיות, שחוק־הבחירות אוסר את הופעתן מעל המסך הקטן.

עזר וייצמן מציץ מאחורי הגדר באוהדים שבאו למיגרש הכדורגל בשכונת התיקווה (למעלה), שם שיחקו בני־יהודה ובית"ר־ירושלים. למיגרש באו גם מכובדים אחרים: הקבלנים בצלאל מיזרחי ושלום גניש (משמאל), שישב בשורה מתחתיו ושוחח עם עמנואל שפר, לשעבר מאמן נבחרת־ישראל. אלי, בנו של מיזרחי (למטה), ישב שורה אחת מאחורי מפקד מישטרת מחוז תל־אביב.

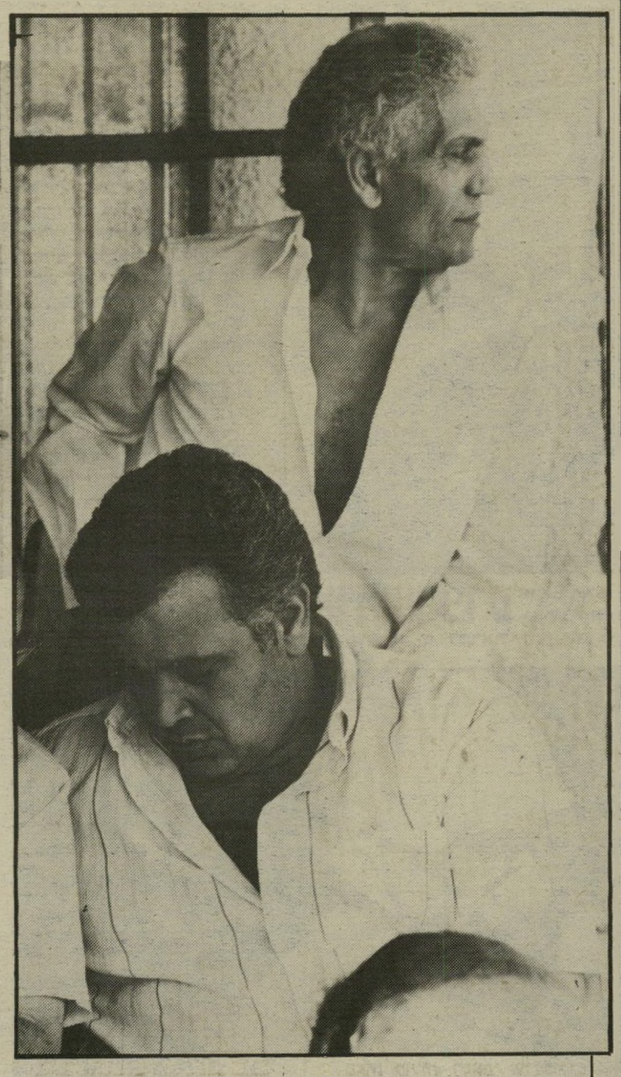

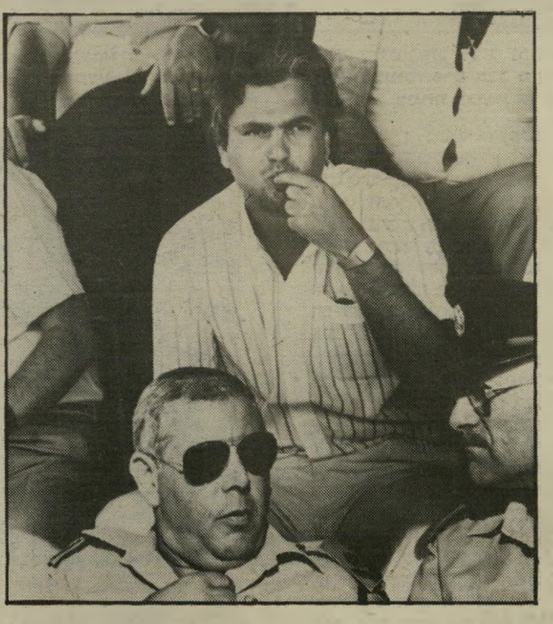

■ כאשר הסתיים מישדר ה־שירותרום בגלי־צה"ל, התפנו העורך **עודד לוינסון** והמפי־קות **עידית דגני** ו**דפנה יצחקוב** לצאת לארוחה לילית קצרה. הם באו לפירושקי בצפון תל־אביב, משום שהוזמנו על־ידי בעל־הבית **רימון בן־יקיר**, ששירת במילואים בתחנה ה־צבאית במהלך המישדר.

■ מפקד התחנה **רון בן־ישי** לא התיר לפרסם את שמות אלה שלא תרמו, למרות שפנו אליהם. הבולט בהערותו ברשימת המתרימים, היה נציג קונצרן **שאול אייזנברג** בארץ, **מיכאל** („מיקי") **אל־בין**.

■ ח"כ העבודה **רפי סויר־סה**, ראש המועצה המקומית מזכרת־בתיה, שמע שתושבי העיירה לא עמדו במיכסה של מליון וחצי שקל שהם התחייבו לתרום לשירותרום. הוא ניצל את היותו מנחה בימת־הבידור במוצאי חג־העצמאות במרכז־העיירה, קרא לנוכחים בשמו־תיהם ואילץ אותם להרים תרומה. סוויסה הושיב על הבימה את נכדתו וביקש ממנה שלא תקרא לו סבא, כי אם דוד, כדי שלא ידעו מהו גילו המדוייק. הוא בן 49.

■ השירה העברית שמילאה את המסך ואת גלי־האתר ביום־העצמאות הביאה את **יהר־שע סובול** ואת **יעקב לזר** לחבר מילים חדשות לשירים מוכרים במדורם חראקירי במוסף חותם. כך למשל, הם

אנשים

■ שתיים עוסקות ביחסי־ציבור לפסטיבל ישראל לירי־שלים '84. בתל־אביב יושבת **אורה לסידות** וביר־ושלים **מאירה אליאש**, ישראלית המתגוררת בלונדון ובאה לעבו־דה לשלושה חודשים בלבד, על־פי הזמנת **אביטל מוסינ־זון**, המנהל האמנותי של הפס־טיבל. בתקופה הקצרה שהיא תשהה בירושלים היא תחליף שלוש דירות — שיא מפוקפק, שהיא אינה מרוצה ממנו כלל. בתחילה שכרו עבורה דירה, אך בתום חודש הודיעה בעלת־הדירה שהיא מצאה קונה לדירה. אליאש מצאה מיקלט אצל חברה שנסעה לחו"ל לחודש, ועתה היא מחפשת את דירתה השלישית — גם היא לחודש אחד בלבד.

■ אחד ממלונות רשת קסוטו, צל־הרים, נמצא בים־המלח. מנהל הרשת, **אבי קסוטו** פנה למערכת ספר־השיאים של גינס וביקש לכלול את מועדון־הלילה שממוקם שם, כמועדון הנמוך ביותר בעולם.

■ וממלון למלון: השחקנית **אורלי זילברשין** תופיע במחצה נשים בצמרת כמלצרית במיסעדת יוקרה. כדי שהיא תטיב להופיע בתפקידה המיוחד, שלח אותה התיאטרון הקאמרי להשתלמות אצל ה־מלצר הראשי של מלון הילטון בתל־אביב.

■ מנכ"ל רשות־השידור לש־עבר **יצחק ליבני** מצא קווים משותפים למערכת־הבחירות הנוכחית. לדבריו, הפוליטיקאים, שער לאחרונה היה גדמה שהם מעריפים אידיאולוגיה על כיסאות, התגלו כבעלי־תשוקה אדירה למושב־מעץ. לדעתו, זהו שלב חדש בהתייחסות לפו־ליטיקה כאל עמדת־כוח. "אם בעבר עוד השתמשו במסכות, הרי שעתה הסירו גם אותן," אמר ליבני.

■ צופי בכורת זוועות חמו־דות, בכיכובו של **גדי יגיל**, לא ידעו שהם צופים למעשה בהצגה האחרונה. המפיק **אברהם** ("פשנל") **דשא** החליט להורידה מהבימה אחרי שהושקעו בה 200 אלף דולר, משום שהיא לא זכתה להיענות מספקת מהקהל ומשום שהוא לא התפשר עם שחקני ונגני ההצגה על לוח־הופעות מסודר. מסיבה זו גם לא נערכה קבלת־פנים למוזמנים בתום הצגת הבכורה.

שרה סלע אשתו של נשיא מכון וייצמן (משמאל) באה להצגה חגיגית במלאות 30 שנה ללהקת המחול בת־שבע. בהפסקה היא לגמה יין. אותו סיפקה אשת יחסי־הציבור של חברת־היין, הגברת שלי שבדרון (מימין).

פסוקי השבוע

● **הפרופסור יובל נא־מן, שר המדע:** "הפגיעה בראשי־הערים שיתקה בפועל, ומכלי שייהרג אדם, את ראשי המסיתים ביהודה ושומרון וגרמה להתפרקות הוועדה להכוונה לאומית."

● **הנ"ל:** ארץ־ישראל ניק־נית בייסורים."

● **הרב דב ליאור, ראש ישיבת קיריית ארבע:** "ד־אלוקים היא שהביאה לנפילת שלושת אנשי הנציגות בבירות בידי הסורים. זה היה עונש על יחסם של השילטונות לבחורינו העצורים בפרשת המחתרת."

● **עזר וייצמן במסע בחירות:** "שימעון פרס אומר שיספח את ביקעת־הירדן. תהרגו אותי, ואני לא מבין, איפה פה הפשרה הטריטוריאלית."

● **הרב מנחם הכהן:** "כאשר מיפלגה מאבדת את ראשה, היא הולכת לבחירות עם כמה ראשים."

● **הנ"ל:** "דמוקרטיה נוסח מיפלגות ישראל: הכל נוחלים בכל."

● **ח"כ שינוי, מרדכי וירשובסקי:** "אני לא הבאתי לקלפי אלפי קולות, ואפילו לא מאות קולות. הבאתי את קולי שלי, ואת קולו של בני הבכור. גם לא את קולה של אשתי. היא לא רוצה שאהיה בכנסת."

● **הצייר יאיר גרבוז:** "האדמה רועדת והמדינה רוק־דת."

● **הנ"ל:** "לשיר זה כמו לשבור פסנתר."

● **המשורר יב"י:** "אנ־לים מתישעה־באב ליום־הזיכרון, משואה לגבורה, משתובבים כ־נראה כשנוסעים לחוץ לארץ. לבריאות."

● **הנ"ל:** "לצנזר חדשות לבקרים את הצנזורה ולתת לחופש־הביטוי לנשום."

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

שר־החקלאות פסח גרופר במרכז המיפלגה הליברלית.

יותר אנשים מעדיפים מזגן תדיראן - גם באמריקה.

למזגני תדיראן מאות אלפי לקוחות מרוצים בישראל. גם ב-1984 זכו מזגני תדיראן בתוארי המוצר הנבחר והקניה הטובה ביותר. מי שרוצה ללכת רחוק יקבל המלצות גם באמריקה!
עובדה. תדיראן מייצאת בהצלחה רבה מזגנים לארצות הברית ולשאר חלקי תבל.

המפעל המתקדם ביותר לייצור מזגנים
למעלה מ-20 שנות נסיון בייצור מזגנים הביאו להקמת מפעל חדיש מהמשוכללים בעולם, תהליכי ייצור ומפרטים העונים על דרישות בינלאומיות מחמירות, מליוני דולארים המוקדשים למחקר ופיתוח, טכנולוגיה מתקדמת, בקרת איכות ממוחשבת — כל אלה נותנים לך מזגן מעולה.

שכלולים ופיתוחים בלעדיים
במבחר צבעים: מזגני חלון, מזגנים מפוצלים, תדי — המזגן הקטן; מיגוון רחב של דגמים המיועד לענות על צרכיו המיוחדים של הלקוח. פיתוחים ושכלולים בלעדיים לתדיראן, כולל אפשרות לפיקוד אלקטרוני.

מזגן זה חסכון
שילוב יעיל במכשיר אחד: קירור לקיץ חימום לחורף. עלות התפעול נמוכה יחסית, החסכון ניכר — והרווח כולו שלך.

שרות בזמן
רק חברה כתדיראן מאפשרת לך אספקה והתקנה באותו יום. והשרות? שרות תדיראן תמיד בזמן — וזו אינה רק סיסמה!

לפרטים נוספים ולהזמנת יועץ ניתן לפנות:
ת"א טל' 03-267272, **י-ם** טל' 02-234867, 02-231315,
חיפה טל' 04-724411, **באר-שבע** טל' 057-36561

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ

מבצע!
עד 6 תשלומים
הנחות ניכרות למשלמים במלואן
אספקה מיידית!

גם באמריקה
יש לו שם מצויין, מזגן תדיראן.

פרסום 3/83

לילה טוב, רעמסס

ארכיאולוגים מצריים גילו לאחרונה את קיברו של רעמסס השלישי. כשפתחו את ארון־הזהב, מצאו כי גופו החנוט השתמר בצורה מושלמת. באמצעות תהליך סודי, שפותח במכון וייצמן הצליחו להשיבו לחיים.

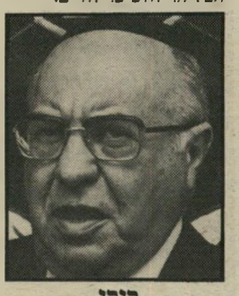

בורג

רעמסס פקח את עיניו, וביקש לדעת את המרענים הישראליים שאל: „ומה שלום ידידי יוסף בורג? האם הוא עדיין שר הפנים בכנען?"

זוהי בדיחה עתיקה, למו כהונתו של בורג עצמו. וכמו בדיחה טובה, יש בה אמת.

עדיין מוקדם להגיד אם שימעון פרס יהיה סגנו של יצחק שמיר בממשלה הבאה, או להיפך. אבל בטוח שיוסף בורג יכהן בה כשר.

אני משלים עם זה. אין מה לעשות. זוהי תופעת־טבע, שאי־אפשר להתגבר עליה. אך אני מבקש בכל לשון של בקשה: שלא יהיה אחראי למישטרה.

כי כל עוד יהיה בורג אחראי למישטרה, לא יהיה בארץ שיווין בין העבריינים. יהודי חילוני כי יתפרע בבית־קפה, ישליך אבנים על נהגים ויכה את יריביו — ייגרר לכלא ויובל לבית־המישפט. יהודי דתי כי יעשה את המעשים האלה ישוחרר בהתערבות הרבנים הראשיים, והקצין שעצר אותם יודח.

זוהי אמת פשוטה. לשם כך אין צורך בהוראה מפורשת של השר. די שהשר יבקר בתחנת־המישטרה, אחרי מאורע שכזה בביקור־נימוסין, כדי שהקציץ יודח. ודי בידיעה שמי שעוצר דתיים לא יעשה קאריירה במישטרה, ולעולם לא יהיה מפכ"ל, כדי למנוע כל פעולה כזאת. לא אתפלא אם יגייסו מכוניות־מישטרה כדי להביא אבנים לדתיים בפתח־תיקווה ובכביש־דמות.

אם לתקן את אימרתו המפורסמת של הלורד אקטון: „השילטון משחית, ושילטון ממושך משחית באופן מוחלט."

בורג היה תמיד ציניקן גמור וחביב. אבל עכשיו נוספה לתכונות אלה עוזות־מצח מוחלטת. הוא נמצא בתפקיד זמן כה רב, עד כי הוא פשוט מצפצף על הכל. לא איכפת לו מה חושב הציבור, ומה נאמר בכלי־התיקשורת, ומדור זה בכללם.

מישטרה הפועלת באווירה כזאת מוכרחה להתנוון. התהליך הזה נמצא בעיצומו. בסופו של דבר נצטרך להכריע בין השניים: בורג החביב מכאן ומישטרה הגונה מכאן.

לילה טוב, רעמסס.

לאן נגיע?

ידיד ערבי מרמאללה אמר לי שהוא עוקב בראגה רבה אחרי מה שמתרחש עכשיו במדינת־ישראל.

„זה מתחיל בתל־אביב," הוא אמר, „אבל בסופו של דבר זה יגיע גם לרמאללה, לחברון ולנבלוס."

„אני חושב שאתה מגזים," ניסיתי להרגיעו.

„מגזים? הה! אי־אפשר לעצור את התהליך הזה. תחילה סוגרים את העיתון היהודי חדשות, אבל ברבות הימים יסגרו גם את אל־פגר במיזרח ירושלים!"

„אתה חושב שירחיקו לכת עד כדי כך?" שאלתי בתדהמה.

„ועוד איך!" המשיך בזעם. „הנה גילו מחתרת יהודית, ולא נתנו לחשודים להתראות עם עורכי־הדין שלהם. אם זה ישתרש, ינהגו כך גם כלפי ערבים המבצעים פיגועים, ולא יתנו להם להיפגש עם עורכי־דינם!"

„זה באמת יהיה רע," אמרתי.

„אחד החשודים היהודיים אמר שבאחד הימים שכחו להביא לו אוכל במעצר," הוסיף ידידי. „אתה מתאר לעצמך לאן זה יוכל להביא? שלא יתנו אוכל לעצירים ערביים! שיכו אותם! שיעינו אותם כדי לסחוט מהם הודאות! צריכים לעצור את התהליך הזה מיידי!"

הסכמתי.

„תאר לך שמחר יתחילו להרוס בתים של טרוריסטים יהודיים בעופרה ובקריית־ארבע," אמר. „הרי לא יעבר זמן רב ויתחילו לפוצץ גם את בתיהם של הפידאיון שלנו!"

שאלתי אותו מה אפשר לעשות.

„צריכים להקים ועדה ציבורית של המתנחלים ואנשי גוש־אמונים, יחד עם אישים מן השטחים הכבושים, כדי להגן על הזכויות האזרחיות של חברי־מחתרת," אמר. „אני מציע שבראשה יעמדו ביחד אליקים העצני ובסאם אל־שכעה."

מירון אינו הפיך

מוושינגטון מגיעות ידיעות מדאיגות.

מסתובב שם יהידנו מירון בנבנישתי, ובאמתחתו סקרים ומחקרים לרוב. בפיו מסר אחד פשוט: אין מה לעשות. סיפוח הגדה המערבית הוא עובדה מוגמרת. התהליך הוא „בלתי־הפיך". לא נותר אלא לספח סופית את השטחים הכבושים, להחיל עליהם את החוק והמישפט של מדינת־ישראל, ולהיאבק על זכויות־האדם של התושבים הפלסטיניים שם.

זוהי בשורה מתוקה לרבים. לכל הליברלים ואנשי־הקידמה, היהודיים והלא־יהודיים, זה פותר בעיה כאובה. בארצות־הברית אי־אפשר לעשות קאריירה פוליטית מבלי ללקק את המגפיים של השילטון הישראלי. אבל לאדם בעל־מצפון קשה לקבל את רעיון ארץ־ישראל השלמה וריכוי העם הפלסטיני.

והנה בא מירון הטוב, יונה מדופלמת, ליברל ישראלי, סגנה של שולמית אלוני, בעל תעודות של כל מיני מוסדות ומרכזים של שלום בחסות המערך, ואומר: זה בסדר. הסיפוח אינו רע. הסיפוח הוא טוב. הסיפוח הוא תביעתם של הליברלים ושוחרי־השלום בישראל.

ממש הצלה.

על כן זוכה מירון בנבנישתי בפירסומת אדירה. הוא צץ בכל מיני ישיבות ואסיפות, נפגש עם ראשי הממשלה האמריקאית, נקרא להעיד במוסדות הקונגרס. מצוטט בהרחבה בטוריהם של פרשנים ליברליים ושוחרי־שלום.

אפשר לבנות קאריירה שלמה על בסיס כזה. איש־שמאל ישראל, העוזר לקבל את תורת הימין הישראלי, ליברל המצדיק סיפוח — הרי זוהי מציאה ממש.

איני רוצה להתווכח כאן עם התיזה של בנבנישתי. כבר עשיתי זאת לא־פעם. לדעתי אין בה שום ממש. שום דבר בעולם אינו „בלתי־הפיך", מלבד המוות. אפשר להרים 100 אלף מתנחלים בגדה המערבית, ואפשר להרים 200 אלף. זה תלוי רק בנחישות־ההחלטה של הממשלה באותה שעה, ובנחישות דעת־הקהל שתעמוד מאחוריה. אם עם־ישראל ירצה בכוא העת בשלום, ויהיה משוכנע שהוא חיוני לעתיד המדינה ולביטחונה, וישלם פיצויים נדיבים למתנחלים על־חשבון הסעודים — הבעיה תיפתר. ויש גם כמה וכמה פיתרונות אפשריים אחרים.

אך לא זה העיקר. העיקר הוא איך משפיעים הדברים של מירון כיום, כשעדיין אין 100 אלף מתנחלים וחברי־מחתרת בגדה.

מירון מפלס את הדרך לפניהם, בארץ ובחו"ל. הוא משתק את ההתנגדות של „היונים". הוא עוזר להרדים את שלום עכשיו ודומיהם, המייחלים במילא לסם־הרדמה ליברלי מתוק. הוא מרגיע את מצפונם בכשורה הנעימה שאפשר להיאבק על זכויות־האדם וזכויות־האזרח בארץ המסופחת.

זוהי, כמובן, שטות גמורה. מי שרוצה בסיפוח השטחים האלה אינו חולם על מדינה דו־לאומית. שבה יישבו בכנסת 45 פלסטינים, ומחר 55, ומוחרתיים 65. הם רוצים באימפריה יהודית, שבה לא תהיה לערבים שום זכות, אף לא הזכות להישאר בארץ. אחרי שיבוצע הסיפוח, הם לא ישאלו את מירון בנבנישתי איך לנהוג באוכלוסיה. הם יגרשו אותם בהמוניהם, וידכאו את השאר בשיטות המחתרת העברית.

מירון יודע זאת היטב. כבר השתתפתי עימו בסימפוסיונים, והעליתי עובדות פשוטות אלה. הלוואי ויכולתי לחשוב שהוא נאיבי, שאינו יודע מה הוא עושה. למרבה הצער, חוששני שאינו נאיבי כלל וכלל.

בכל שלב מוצא לו המישטר הקיים חוקר, המפיץ אידיאולוגיה מתאימה לו. בתקופה שבין שתי המילחמות (ששת־הימים ויום־הכיפורים) מצא המישטר של גולדה מאיר את יהושפט הרכבי. זה הטיף אז לתורה שכל הערבים הם אנטי־שמים, ששום שלום לא יתכן. במילא אין למי להחזיר שטחים תמורת שלום. היתה לו השפעה עצומה על המחשבה של המישטר, וכך הניח את הבסיס האינטלקטואלי למדיניות של גולדה, שהובילה במישרין אל בתי־הקברות של יום־הכיפורים. מאז מנסה הרכבי לכפר על עוון זה.

מישטר ימני קיצוני מוכן תמיד לתת פרס עבור תמיכה אינטלקטואלית משמאל. והוא מוצא תמיד שמאלנים המוכנים להגיש את השרות המבוקש. הפרופסור מנחם מילסון יצר את התשתית לדיכוי הטוטאלי של הפלסטינים בשטחים הכבושים, וזכה בתמיכה הנלהבת של אנשי־שמאל כמו אלוף הראבן וחברי מפ"ם.

עכשיו ממלא בנבנישתי תפקיד דומה. הוא מניח את התשתית האינטלקטואלית לסיפוח השטחים.

יש בצד השני מי שמקשיב לו. שמעתי מפי פקיד בכיר מאוד של אש"ף דברים חיוביים על מירון. „שיהיה סיפוח," אמר. „במוקדם או במאוחר יצטרכו הישראלים להעניק לערבים זכות־בחירה. הריבוי הטיבעי שלנו יכריע. ביום שבו יישבו בכנסת 61 פלסטינים, הם יעבירו חוק פשוט: לשנות את שם־המדינה מישראל לפלסטין. מה יש? כבר קרו דברים כאלה. אחרי מיגור הקולוניאליזם. החליפה קונגו הבלגית את שמה לזאיר."

הזמנה למישפט

בתיק מס' 2808/82 של בית־מישפט השלום בתל־אביב מאשימה מדינת־ישראל את המיסעדן אלי רונן בכל מיני דברים רעים, על סמך ראיון שהוא העניק בשעתו לכתבת העולם הזה, שרית ישי.

שרית ישי הוזמנה להעיד ביום מסוים בשעה 8.30 בבוקר. כרוב חברי מערכת העולם הזה היא עובדת לא פעם בלילות, והצורך לקום השכם בבוקר לא מצא חן בעיניה. היא התרגזה כפליים כאשר באותו יום כלל לא הגיע תורה להעיד.

כך הוזמנה שוב ושוב לתת את עדותה, ובכל פעם נדחתה השמיעה. כשהוזמנה בפעם החמישית או השישית, שכחה להופיע. אז התרגז כבוד שופט־השלום מצא, וציווה על המישטרה להביאה בכוח. היא נאלצה לבוא לתחנה ולהפקיד פיקדון בסך 20 אלף שקל, כדי להבטיח את הופעתה.

החודש קיבלתי גם אני הזמנה. הנאשם, אלי רונן, תבע שאבוא להעיד על כתבתה של שרית ישי. הזמנה רישמית של בית־המישפט קבעה שעלי להתייצב לפני כבוד השופט מצא ביום השישי, 11 במאי 1984, בשעה 8.30 בבוקר בדיוק. אחרת יביאו אותי בכוח, יטילו עלי קנס בסך 20 אלף שקל וישלחו אותי למאסר של שלושה חודשים.

אחרי לילה של עבודה התייצבתי בשעה היעודה אצל כבוד השופט מצא, אך לא מצאתי אותו. כבוד השופט מצא, כך הסתבר, נמצא במקום אחר. הוא שמע מישפט אחר בבית־מישפט אחר. בלישכתו שררה דממה של בית־קברות, וכך גם בכל הקומה. לא נמצא שם מזכיר או פקיד, שניתן היה לשאלו לפשר התופעה המוזרה.

לבסוף מצאתי בקומה אחרת פקיד־מודיעין, שהיפנה אותי לחדר 644, שם אמורה היתה לשבת מזכירתו של כבוד השופט מצא. המזכירה התגלתה כמזכיר, וזה הראה לי את התיק. היה כתוב שם שחור על גבי לבן שהמישפט נדחה. בתיק מצוי גם העתק של מיברק שנשלח לנאשם, אלי רונן, כדי להודיע לו על דחיית המישפט. במיברק נאמר לו שעליו להודיע על כך לעדים שלו.

מובן שאלי רונן לא טרח להודיע לי דבר. גם לא היה לו כל קשר עימי. אילו היה הוא מזמין אותי, לא הייתי מטריח את עצמי מכאן לשם. אבל אני הוזמנתי על־ידי בית־המישפט בהזמנה רישמית, וחובת בית־המישפט היתה להודיע לי בעוד מועד שהודעתי מיותרת.

כך ביזבזתי את זמני, הרסתי את יום־העבודה שלי וסבלתי מרגשות של רוגז ותיסכול.

היה ידוע לי, כמובן, שבית־המישפט במדינת־ישראל מתנהל כמו בימי התורכים, וכי ההתחשבות באזרח, המקובלת במוסר זה, אינה מגיעה אף לרמת העות'מאנית. אבל כשנתקלים בתופעה זו פנים אל פנים, זה מעורר בלב זעם אין־אונים.

מכיוון שזה קורה לאזרחים רבים מדי יום, מדוע אין אנו עושים דבר כדי להעלות את בית־המישפט לרמת־האירגון של התחנה המרכזית?

סבידור של חרות

מנחם סבידור רכש את עולמו ואיבד את מושבו בכנסת כאשר הכריע כפי שהכריע בישיבה הגורלית על הקרמת הבחירות. מיפלגתו הדריחה אותו.

מרדכי ציפורי רכש את עולמו ואיבד את מושבו בכנסת ובממשלה כאשר הרים את שפופרת הטלפון, בלילה הנורא של צברה ושאתילא, והזעיק את יצחק שמיר. הוא החמיר את מצבו כאשר גילה זאת לוועדת־כהן.

ציפורי

איך ייסלח הדבר במיפלגה שבראשה עומדים עכשיו שניים מן הנאשמים העיקריים של ועדת־כהן — יצחק שמיר ואריאל שרון?

דיעותיו של ציפורי רחוקות מדיעותי כרחוק קרני־שומרון מכיכר מלכי־ישראל. הוא לאומן קיצוני, נחלן, איש ארץ־ישראל השלמה. אך הוא גם אדם הגון, המתעב פישעי־מילחמה, אישי־מוסר על פי מושגיו.

בשלוש השנים האחרונות הוא ניהל מילחמת־גרילה נגד אריאל שרון בממשלה. במהלך המילחמה שאל את השאלות הנכונות, גם אם לא הצביע תמיד בהתאם לשאלות אלה. כאשר התקבלו בממשלה החלטות שכיום קשה להבין אותן בלי עזרת פסיכיאטר, ושתוצאותיהן פוזרות בבתי־הקברות ברחבי הארץ, היה ציפורי שקול וסביר (יחסית), וגם אמיץ.

הדחת ציפורי מעידה כאלף עדים על מהותה של תנועת־חרות. כשם שהדחת סבידור מעידה כאלף עדים על מהות הליברלים. לא סבידור וציפורי עמדו למישפט — אלא מיפלגותיהם. ועל שתיהם ניתן לאמר: מנה, מנה תקל ופרסין!

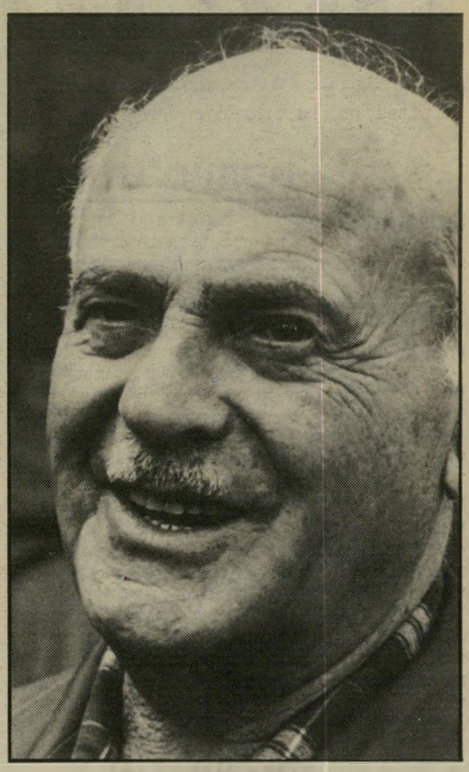

יצחק בן־אהרון:

„פני ההסתדרות כפני העם היושב בציון!"

עשר שנים היה ירוחם משל מזכ"ל ההסתדרות. השבוע יחליף אותו ישראל קיסר. נכון שלפעמים התפקיד עושה את האדם, אבל יש פעמים שאדם עושה את התפקיד.

שאלתי את מזכ"ל ההסתדרות לשעבר, יצחק בן־אהרון – המכיר היטב גם את ירוחם משל וגם את ישראל קיסר – אם הוא צופה שינויים בהסתדרות, עם כניסתו של ישראל קיסר לתפקיד.

אני מאוד מקווה שיהיו שינויים. חילופי־משמרות תמיד מביאים שינויים. במיקרה הספציפי הזה אני יודע, שיהיה שינוי אנרגטי. קיסר הוא איש עם שאיפות, עם יעדים ברורים, הוא פתוח מאוד לתפקיד והוא מצפה לו שנים רבות, כך שאני בטוח שהוא ערך את עצמו למלא אותו במרץ ובדינאמיקה.

בכלל שינויים גיליים — גיל ממלאי התפקידים — הם טובים מאוד.

לפעמים מתוך נוסטלגיה אנחנו נוטים לפאר ולשבח את העבר, אבל צריך לחשוב כל הזמן על העתיד. לי, כאדם בעל עבר מפואר ועתיד מפוקפק, מותר להגיד את זה.

אני בטוח שקיסר יביא, מלבד מרץ, גם תכנים חדשים להסתדרות.

● אתה חושב שההסתדרות היום ממלאת את תפקידה כמו שצריך?

ההסתדרות מעולם לא היתה מושלמת, כפי ששום דבר בארץ אינו מושלם. אין לחברה האנושית מערכות מושלמות. ההסתדרות זה העם היושב בציון, ופני ההסתדרות כפני העם.

מי שמכיר את המצב בתוך עמנו, יודע לפני איזה משימות־ענק אנחנו עומדים, ואני מברך את עצמנו, את ההסתדרות ואת ישראל קיסר בהרבה כוחות.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו:

„עזרה לי עובדת היותי אשה וספרדיה!"

כשרואים את רשימות המיפלגות נוכחים לדעת, שדור הולך ואותו דור בא. לפעמים הם זזים קצת ממקום למקום.

אחת שבוודאי תזוז הפעם מהמקום השני ברשימת מיפלגת העבודה היא ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו. שאלתי אותה אם זה כבר ברור לה לגמרי שהיא לא תהיה מס' 2 במיפלגה שלה.

בוודאי שזה ברור לי. במקום השני יהיה יצחק נבון. הוא ראוי למקום הזה, ואני ברצון רב מוותרת על המקום למענו.

● ומה עם המקום השלישי?

אני מנחשת שזה יהיה מקומו של יצחק רבין.

● למה הסכמת לחילופין האלה? הרי בבחירות האחרונות הוצב רבין אחריך.

האמת היא, שכבר אז חשבתי שמגיע ליצחק רבין המקום השני. הוא התמודד עם שימעון פרס על המקום הראשון, ושימעון פרס זכה בו. מכאן, הכי־טבעי היה שיצחק רבין יקבל את המקום השני.

● אז למה לא הצעת את זה?

לא שאלו את דעתי. נודע לי על מיקומי כשעה לפני כינוס ישיבת־המרכז. ואז, לקום ולהגיד שאני מוותרת על מקומי לטובת רבין, היה מביא אולי לפירוק החבילה כולה, ובוודאי היו אומרים עליי שאני צדקנית גדולה. אז ישבתי ושתקתי.

הפעם זה נראה לי טיבעי מאוד שיצחק רבין יהיה לפני.

● הפעם פשוט יש למיפלגת העבודה מועמד ספרדי למקום השני. בפעם שעברה את מילאת את תפקיד הספרדי. אינך חושבת שזו היתה הסיבה שהוצבת במקום השני?

אני מקווה מאוד שהוצבתי שם בגלל פועלי בעבר ובגלל שנשאתי את הדגל החברתי, שהוא חשוב מאוד בכל מערכת בחירות. אבל לא אכחיש שהיותי אשה וגם יוצאת עדות־המיזרח עזרה לי בעניין.

● אומרים עליך, שאת הנץ הכי־ניצי במיפלגת העבודה. את מסכימה לזה?

אני בעד תוכנית־אלון. מעולם לא דגלתי בארץ־ישראל־השלמה. אם זה הנץ הכי־גדול — אז אני מסכימה.

● בשלוש השביעיות של הליכוד יש רק אשה אחת. כמה נשים תהיינה במערך, להערכתך?

בפעם האחרונה היינו חמש. אני מקווה שהפעם נהיה יותר, כי גם מפ"ם תביא נשים.

רעיה סבידור:

„הם לא שווים אפילו שיכעסו עליהם!"

מנחם סבידור הולך הביתה. האיש שתרם, אולי, יותר מכל חבר אחר בכנסת ה־10 לשמה הטוב של המיפלגה הליברלית, נזרק על־ידי המיפלגה שלו לכלבים.

אומרים שמאחורי כל איש מצליח עומדת אשה מוצלחת. פניתי אל רעיה סבידור, רעייתו של יו"ר הכנסת, ושאלתי אותה אם בעיקבות ההפסד של בעלה היא הרוויחה בעל בבית.

אני בטוחה שלא. הוא תמיד ימצא משהו לעשות. וכשימצא, יעשה את עבודתו כל ליבו ובכל זמנו. גם לפני שהוא היה בפוליטיקה לא ראינו אותו הרבה בבית. מה שכן ארווית, כנראה, זה קצת שקט נפשי ופחות עצבנות בבית.

● את לא תהיי עוד אשת־יו"ר־הכנסת. במה ישתנו החיים שלך?

אני אמשיך לעבוד כיו"ר המחלקה לפירסום והסברה של ויצו העולמית. כך שהחיים שלי לא ישתנו בהרבה. אולי קצת פחות קוקטיילים וקצת פחות אירועים רישמיים.

● את שמחה על כך או מצטערת?

לא אהיה כנה עם עצמי אם אומר שאני מצטערת, ולא אהיה כנה אם אומר שאני שמחה. מה שבטוח — שאהיה פחות בלחץ.

● בעלך מאוד מאוכזב מחבריו במיפלגה. גם את מאוכזבת?

איך אפשר שלא להיות מאוכזבת? אני זוכרת את אלה שהיו מכתתים רגליים למישרדו של בעלי ולבית שלנו ומבקשים טובות. איפה הם היו בזמן ההצבעה?

● את ממש בועסת.

תאמיני לי, שהם לא שווים אפילו את זה.

ז אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם א

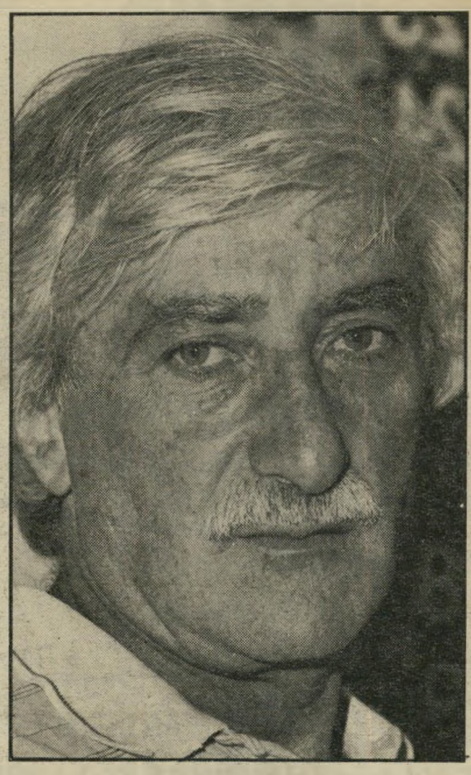

ג'ף טולמן:

„ילד עם ליקוי זה לא בושה!"

כל הזמן אנחנו מתעסקים במי נבחר לאיזו שביעיה ומה קרה לרפול שהתחרט ונטש את הכלה לפני החופה. מסתבר, שיש עוד דברים בארץ מלבד בחירות. בתחילת החודש התקיים בסמינר „לווינסקי" יום עיון בנושא ליקויי־למידה אצל ילדים. מאחר שאין מדובר כאן בילדים אחדים בארץ אלא במאות אלפים, פניתי אל יו"ר אגודת „ניצן", הדואגת לילדים בעלי ליקויי־למידה, ושאלתי אותו מה זה בדיוק ליקוי־למידה ואיך יודעים אם הוא קיים אצל הילד.

הילד שלמענו הוקמה אגודת ניצן הוא ילד הסובל מדברים רבים ושונים מאוד. תחת הכותרת „נזק מוחי מינימאלי" ישנן בעיות של דיסלקציה, בעיות של קורדינציה, בעיות של תנועה, קצרים מסויימים המביאים לקשיי־דיבור, למשל, או כל קושי אחר.

יש אגודה לעיוורים, המטפלת רק בעיוורים, אגודת־החרשים מטפלת רק בחרשים — אגודת ניצן מטפלת בעשרות בעיות, שכולן מוגדרות במונח „נזק מוחי מינימאלי".

● באיזה בתי־ספר לומדים ילדים כאלה?

בארץ הם הולכים לבתי־ספר מיוחדים או לכיתות אורגאניות בתוך בתי־ספר רגילים. בארצות־הברית, למשל, ילדים כאלה הולכים לכיתות רגילות בתוך בתי־ספר רגילים, ורק מקבלים עזרה נוספת. אני בעד זה גם כאן.

● אם הילדים מאורגנים בבתי־ספר וכביתות, מדוע קמה האגודה שלכם?

קמנו כדי לפתור הרבה מאוד בעיות. החל מאיבחון הבעיה, דרך הקמת מועדונים לשעות אחרי הצהריים, ועד לחינוך ההורים בהתמודדות עם הבעיות המיוחדות.

● אין די ריסאים בארץ שיאבחנו את המחלה?

עם כל ההתפתחות של הרפואה המודרנית, יש עדיין בעיות קשות של איבחון. למשל, במיקרה הפרטי שלי, אילו הייתי סומך על האיבחון של רופא־המישפחה, לא היה לי היום ילד בן 12.

● עכשיו אני מבינה כיצד אתה הגעת לפעילות ב„ניצן".

נכון. כמו כולם. רק כשיש בעיה כואת בבית מבינים את חומרת המצב, ואז מתעורר הרצון לעזור לכולם. ויש מה לעזור. צריך לדעת איך לדחוף דברים, איך להזיז ואיך להתמודד עם הילדים עצמם, ולפעמים עם ההורים המנסים להתעלם מהבעיה — כי ילד עם ליקוי הוא בושה.

● למי אתה ממליץ להתקשר עם „ניצן"?

לכל הורה המגלה אי־אלו בעיות, אפילו קטנטנות. בואו אלינו, אנחנו מעסיקים רופאים מומחים ואנחנו נותנים את כל העזרה — גם לילד וגם להורה. הכתובת שלנו היא אגודת ניצן, רח' פרץ חיות 5, תל־אביב.

● האם זו עמותה ווילנטרית?

כמובן.

שמואל הספרי:

„הרבי מגור הורה להוריד את ההצגה!"

ההצגה „מתן תורה בשש", המוצגת כבר זמן־מה בירושלים, מגיעה לאיזור תל־אביב ומתכוננת למיתקפה של החרדים מאיזור המרכז. בחלק הראשון של ההצגה עולה על הבימה המחזאי והבימאי של „מתן תורה בשש", שמואל הספרי, ומרביץ לקהל היושב באולם שיעור אמיתי בגמרא.

שאלתי את שמוליק אם זה טריק פרסומי ובכלל, מאיפה הוא יודע להעביר שיעור בגמרא?

זה לא טריק. השיעור בא להכניס את הקהל לתוך האווירה של ההצגה ולתת להם רקע להבנה יותר טובה של הנושא.

מאיפה אני יודע להעביר שיעור כזה? אני פשוט אדם רתי, שלמד בבתי־ספר דתיים.

● אם כך, חסכת לי שאלה. רציתי לשאול אם ההצגה היא אנטי־דתית.

תישאלי. אני אענה לך: זו הצגה אנטי־דתית.

● תסביר.

אני מנסה להוציא לאור את האמת השוכבת מתחת לגמרא ולתלמוד כולו. אני רוצה להראות ששום אות לא יגיע עוד מהשמיים. מעתה הכל נתון בידי אנשים, וחלק מהם חושבים שהם ממלאי־מקום האלוהים.

סיפור ההצגה הוא סיפור בנוסח דאלאס. המתרחש בביתו של יהודי ששאשתו ברחה ממנו. כל הזמן נשמע בבית קול־האלוהים, המצווה מה לעשות, ורק בסוף מתברר שהקול הוא קולו של ראש־הישיבה, שלקח לעצמו את התפקיד.

● איך כל זה מתיישב עם היותך אדם דתי ומאמין?

טוב מאוד: ככה אני חושב. כמה שיותר יודעים — יותר כופרים. אני יודע את החומר, זה הרקע שלי, אלה הם החומרים שמהם אני מורכב וזה מה שיש לי להגיד. ועם כל זה, אני אדם מאמין.

● היו לך צרות עם הדתיים בירושלים.

היו הרבה מאוד צרות: באו והסבירו לי שהרבי מגור נתן הוראה להוריד את ההצגה מייד, איימו בהפגנה של 3,000 חרדים ערב־ערב ליד התאן.

ברגע שהם אמרו את זה, ביקשתי לדעת בדיוק באיזה שעה הם מתכוננים לבוא, כדי להזמין את הטלוויזיה ואת העיתונות, אז הם עזבו את העניין.

אחר־כך הם איימו בהפסקת כל התמיכות שהיו או שיהיו לתיאטרון התאן. אני לא נבהל מזה. בינתיים יש שקט ואני מזהה כל ערב כמה חרדים מחופשים לחילוניים יושבים בקהל. באופן אבסורדי, יש לי הרגשה שהם הכי־נהנים מההצגה, כי הם מבינים באמת במה מדובר.

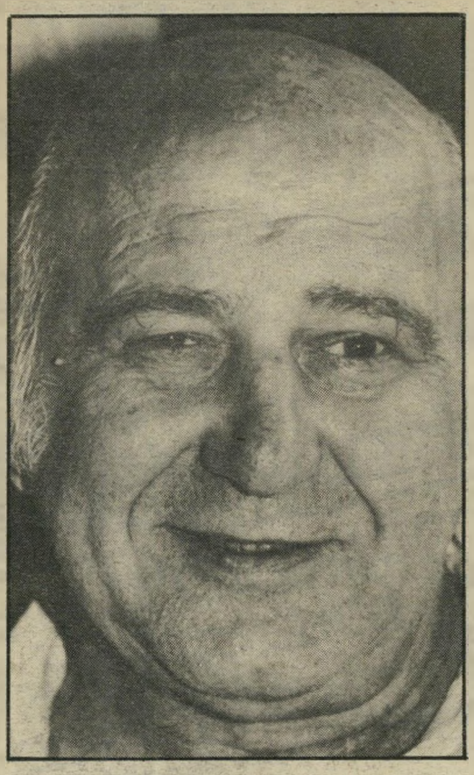

אלי שלוש:

„טעמתי טעם הבדידות — ומאז אני שדכן!"

ל"ג בעומר מזכיר חתונות וחתונות מזכירות, לפעמים, שדכנות.

פניתי אל השדכן אלי שלוש ושאלתי אותו: כמה זוגות הוא מחתן בל"ג בעומר?

אף זוג!

● כלומר, אתה מישרד לא מצליח?

לא, סתם לא יצאה אף חתונה בל"ג בעומר. אבל במשך השנה חיתנתי זוגות רבים.

● למישרדי השדכנות יצא שם רע מאוד. אומרים, שהם גוזלים את כספם של אנשים בודדים ולא מסוגלים לתת תמורה מובטחת. מדוע זה קרה?

זה שטח לגמרי פרוץ. כל אחד שרוצה לעשות כסף קל ומהיר לוקח חדר ומכריז על עצמו שדכן. פניתי כבר לחברי־כנסת אחדים וביקשתי שיחוקקו חוקים בעניין זה, שיקימו איזה גוף שייפקח על השדכנים. הבטיחו לי שיטפלו בזה.

● איך הפכת שדכן? הרי זה לא מיקצוע שלומדים אותו.

הייתי מנהל חברת־בניה. נשוי ואב לבת. יום אחד התגרשנו וחרב עליי עולמי. טעמתי את טעמה של הבדידות.

התחלתי לארגן מסיבות ואירועים כדי להכיר אנשים, וכך זה גדל והתפתח, וראיתי שתוך כדי חיפושים עבור עצמי — אני מצליח לזווג זוגות רבים. הפכתי את זה למיקצוע.

● כמה סניפים וסנויות יש בארץ?

קרוב לחצי מליון. חלק מהם מסתדר בעצמו וחלק פונה לשדכנים — ותאמיני לי, זה לא החלק שאת חושבת.

נהוג לחשוב שמי שמוצלח ימצא לו לבד בת־זוג, ורק הלא־יוצלחים פונים לשדכן. זה ממש לא נכון. באים אנשים מכל המינים והסוגים. יש כאלה שהם פשוט נורא ביישנים, יש כאלה שקשה להם ליצור קשר ראשוני, יש כאלה הרוצים לקצר את הדרך לחתונה, יש הורים הדואגים לילדים שלהם.

● איך אתה דואג שהמישרד שלך לא יהפוך לסוכנות של היכרות ללילה אחד?

עד שאני שולח גבר להכיר אשה או להיפך — אני נמצא איתם בקשר ארוך מאוד. אני מזמין את האנשים הביתה להיכרות. אחר כך אני מארגן נשפים ופיקניקים לכל הפנויים הרשומים במישרדי, ורק אחרי שאני מכיר את הבחור או הבחורה, אני נותן להם מיספרי־טלפון.

אין לי פקידים, אין לי מחשב, הכל אישי לגמרי. ועם כל זה פה ושם יש לפעמים פיספוס. אבל אי־אפשר להמנע מכך.

● כמה עולה להתחתן בעזרת שדכן?

אצלי אין מחיר אחיד. חיילת בת 19 תשלם הרבה פחות מבעל חברה מבוסס. למעשה, כל אחד משלם לפי יכולתו. אני באתי לשדכנות מצד הברידות ולא מצד עשיית הרווחים הקלים.

רניאלה שמי

עסקת חבילה של "קופל" זה בא

טיסה ללונדון וחזרה
ו-6 לילות במלון
במחיר החל מ- $389

לונדון

- המחירים לאדם בחדר זוגי כוללים טיסה בכרטיס קבוצתי, שהייה של 6 לילות בבית מלון לפי בחירת הנוסע וארוחת בוקר קונטיננטלית.
- אפשרות להארכת השהייה עד 30 יום ללא תשלום נוסף עבור הכרטיס.

מוגבל לחברות התעופה המשתתפות במבצע.

''קופל'' חברת הנסיעות הגדולה בישראל הכינה עבורך עסקות חבילה מגוונות.

במלון מדרגת תיירות COMMODORE*
המחיר לנוסע בחדר לשניים **$ 389**

במלון מדרגה ראשונה
*WHITE HOUSE *WESTMORLAND
*STRAND PALACE *RUSSELL
המחיר לנוסע בחדר לשניים **$459**

במלון מדרגה מעולה BRISTOL*
המחיר לנוסע בחדר לשניים **$649**

10 תשלומים ללא ריבית
לבעלי כרטיסי אשראי
ישראכרט אלא מה.
ויזה VISA דיינרס קלוב
10% עם רכישת עסקת החבילה לפני היציאה. ויתרת התשלום בתשעה תשלומים שווים וצמודים לדולר החל מה-1 לחודש שלאחר רכישת עסקת החבילה ללא ריבית.

פרטים והרשמה: משרדי וסוכני "קופל" ברחבי הארץ

לחופשות הגדולות סע עם הגדולים
"קופל נסיעות"

קיי פרסומאים א

האופנאי גידעון אוברזון, שזכה בפרס „הייצואן המצטיין", מספר על דרכו לפיסגה, מסביר על מושגי היופי והאופנה, מספר על יחסיו המיוחדים עם אשתו ואומר כי יש לו סיפוק בהלבשת המונים

„כשהיו ילדות, לבנות שלי היה טעם־זוועה. הן החלבשו זרוק, פרוע. כילדות שלי הן פחדו להיות לבושות טוב"

„חלמתי להיות רקדן. נסעתי לפאריס ללמוד אצל רולן פאטי. הגעתי לאופנה לגמרי במיקרה"

ראיינה שרית ישי

„היום הסיפוק שלי הוא כשאני רואה המון בחורות לבושות בבגדי־הים שלי"

„אשתי ואני מכירים זה את זה מאז שהיינו תינוקות. יש לנו תמונה שבה אנחנו נראים עירומים באמבטיה"

„בשהחלטתי ללמוד אופנה, הייתי חריג. מה פיתאום בחור יהודי בארץ חלוצית לומד מיקצוע נשי?"

„שוחררתי מהצבא בגלל לחץ־דם גבוה. סבלתי. מה גם שבדיוק באותה תקופה, עמדה דינה, אשתי, להתגייס"

„לא רוצה להלביש את אשתו של אלוהים!"

גידעון אוברזון זכה השנה בתואר „יצואן מצטיין" על יצוא בגדי־הים שלו. לטקס בבית־הנשיא הוא שלח במקומו את אשתו, דינה, ואת שותפתו לעסק בגדי־הים, דניאלה שטיינמץ – שתיהן מנהלות את מיפעל בגדי־הים.

הוא עצמו נשאר בבית. אורות־הזרקורים מביכים אותו.

קצת קשה להאמין: האיש הזה, המתכנן ביגדי־ים פרועים וחושניים, המצטלם שעון על הבטן החשופה של הדוגמנית שלו והלובש גלימה יוצאת־דופן בצילומי־הפירסום שלו, הוא איש צנוע, שאינו אוהב לדבר.

כשמזמינים אותו להרצאות, הוא מסרב. המירב שהוא מסכים לו זה סקירת מיבחני־בוגרים של בתי־ספר לאופנה.

רעייתו, דינה, שאותה הוא מכיר מילדות, גרועה במובן זה אף ממנו. ואפילו להצטלם היא לא מסכימה. הילדות בכלל מטילות וטו על עיתונות: די להן שהן הבנות של אוברזון.

איש צעיר, נאה מאוד, לבוש כנער, מקבל את פניי בסטודיו שלו, שבקומה הראשונה של הבית בן ארבע הקומות שברחוב ירמיהו. „גידעון אוברזון, בית אופנה." בקומת־הקרקע מצוי הבוטיק. הדבר הזול ביותר בבוטיק הוא חגורה שמחירה 100 דולר. על מחיר השמלות אין מה לדבר: שימלה אחת יכולה לפרנס בכבוד מישפחה בת ארבע נפשות במשך חודש ימים. בקומה השניה מצוי הסטודיו לאופנת־העילית. לכאן באות כל אותן שאין להן בעיה מיוחדת לגמור את החודש, ומזמינות על־פי־מידה בגדים של אוברזון. נדמה לי שמיותר לנקוב פה במחירים של הבגדים: אוזניים תצילנה. בקומה השלישית יושב גידעון במישרד מרוהט בסיגנון צעיר, מאופק: שטיח מקיר־לקיר, מינימום ריהוט.

הוא נחמד. מכיר בהחלט בערך עצמו. דומה כי ההצלחה, שאיתה הוא חי כבר 20 שנה, הפכה לחלק ממנו. הוא לא קופץ מעל הפופיק. בתור הדיוט באופנה אני יכולה להתפעל ממה שהוא מציג לפניי ולדעת, שלעולם לא אלבש בגד של אוברזון. מי יכול להרשות לעצמו? תשאלו את אוברזון. במדינת ישראל, 1984, רבות יכולות להרשות לעצמן. כל־כך רבות, שזה מדהים. אוברזון הפך בשבע השנים האחרונות

אוברזון כרקדן (1960) וכבעל בית־אופנה
„הגעתי לאופנה במיקרה..."

(המשך מעמוד 29)

מושג, לא רק לגבי אותן שחשבון־הבנק של בעליהן פתוח. אוברזון היום נמכר במאסות. ביגדי־הים שלו, שאותם התחיל לייצר לפני שבע שנים, נחטפים גם בארץ וגם בחו"ל. את המיפעל מנהלת דינה, רעייתו, ביחד עם דניאלה שטיינמץ, שבעלה, היהלומן דניאל שטיינמץ, השקיע בעסק כסף רב. אוברזון חולש על שני בניינים, האחד ברחוב ירמיהו בתל־אביב והשני ברחוב המתמיד ברמת־גן. מבית־מלאכה שעבדו בו 12 עובדים, הפך העסק של אוברזון למקום־עבודה של 140 איש.

מעניינת במיוחד דעתו של אוברזון על מושגים כמו יופי ואפנה. אותן שהחלק הקידמי בגופן אינו נראה כמו מינחת־הליקופטרים, תשמחנה לדעת כי החזה חוזר לאופנה. אותן שלא זכו בגופן במידות הקלאסיות של 90־60־90, תשמחנה לגלות כי הקלאסיקה הזו פסה מהעולם. אותן שאין להן אף סולד, שיער בלונדי ועיניים כחולות, תשמחנה לגלות שמה שקובע היום זה האופי, לא היופי. ואותן שגופן אינו כגוף נערה צעירה, תשמחנה בוודאי לשמוע כי הביקיני פשט את הרגל ובגד־הים השלם

„אחת הלקוחות הראשונות שלי היתה רעייתו של הנשיא הובואה־בואני. היא שילמה לי הון־שחק עבור השימלה, וקניתי בנוסף שטיח מקיר־לקיר. זה היה בשבילי החלום של החלומות"

חזר לאופנה. כה אמר גידעון אוברזון, האורקל מרחוב ירמיהו.
ואם אוברזון אומר – אוברזון יודע.

■ ■ ■

● מה, בעצם, יוצר את האופנה?
הרצון להשתנות. למטה, למעלה, שמאלה, ימינה, לא חשוב לאן — העיקר להיות שונה.

אחר ממה שהיית קודם. המסר שבאופנה הוא ההתחדשות.

● ומה עם היופי?
יופי זה לא דבר יציב. כיום יש כמה גורמים שאומרים לך להגיד: זה יפה!

ישנו היופי הקלאסי. אבל תגידי לי: כמה יפה כבר יכול להיות היום, כאשר האופנה אוהבת את הנערות קצוצות־השיער? היום האופנה מוצאת יופי באופי. לא עוד הנערה הבלונדינית, ששיערה מתבדר ברוח. כעת בחורה יפה היא בחורה שפניה רבי־הבעה. בעבר ידעת: בלונדית, עיניים כחו־לות, שיער ארוך גולש, גוף רק, אלה עושים את הבחורה יפה. היום שום דבר לא ברור.

זה עתה חזרתי מפגישה בסוכנות־דוגמניות ידועה באיטליה. בסוכנות הזו מוכרים את מיטב הדוגמניות באירופה. אמרה לי הסוכנת, שהיא ג'דע לא קטנה וונמצאת הרבה שנים בביזנס: לפני חמש שנים ידעתי מה זו בחורה יפה, ידעתי מה ילך; היום הבאתי לאחד היצרנים 20 בחורות, הוא לא אהב אף אחת, חוץ מבחורה אחת שהכנסתי לפאנל סתם, בשביל שתהיינה כמה שיותר בחורות; את הבחורה הזו הייתי זורקת מכל המדרגות, אילו באה אליי לפני חמש שנים: היום רצה היצרן רק אותה. מאז אני לא יודעת מי היא בחורה יפה ומי לא.

ולא מדובר פה סתם באיזו אשה, מדובר פה באשה שזה המיקצוע שלה. והיא צודקת. גם אני כבר לא יודע מה זה בחורה יפה. את רואה בחורות שאין להן פנים או גוף, אבל הן דוגמניות מצליחות, מפני שיש בהן משהו.

מושג היופי כיום הוא דבר מאוד מופשט. בתקופה שבה אנו חיים, עם כל הבעיות הכלכליות והמדיניות, היופי של סקארלט או'הרה נשאר בגדר חלום, בגדר דמיון. כיום אשה יפה היא כזו הנראית כמו חלק מהמציאות, זו השווה עם הזמן, זו שאתה מכיר, זו שאתה לא צריך לעלות על הר גבוה כדי להסתכל עליה.

● מהי בעיניך אשה יפה?
אשה יפה צריכה לקרון יופי. קיים הבדל עצום בין היופי הפאסיבי והאקטיבי.

מהו היופי הפאסיבי? 90–60–90, עיניים כחולות, שלא תמיד אומרות משהו, שיער מתבדר ברוח, בלונדי ארוך. זה היופי הפאסיבי.

כיום מה שהולך הוא היופי האקטיבי: היום אשה יפה בעיניי חייבת להיות סכסית, היא צריכה לקרוא לך ליצור קשר. כן, אחד הדברים הח־שובים הוא יצירת הקשר.

● זה נכון כי עבר עידן שטוחות־החזה?
עבר לגמרי: נגמר! תקופת טוויגי הסתיימה. החזה חזר לתפוס את מקומו החשוב, במקום הנכון. לא עוד עיוותים: אם תראי את הקטלוג האחרון של ביגדי־הים שלי, שימי לב שהדוג־מניות ממלאות מאוד את החזיה של בגד־הים.

■ ■ ■

● אימרה מפורסמת של אופנאים קובעת, כי דוגמנית צריכה להיות קולב לבגדים. ואסור לה לגנוב את ההצגה מהבגד. אתה מסכים?
אני חושב שדוגמנית צריכה להיות קולב לבגדים. בסך־הכל, זה התפקיד שלה. לא במובן שהיא צריכה להיות קרש — אלא במובן זה שכל בגד שתלבש יתאים לה. ולכן, מיבנה־הגוף של הדוגמנית חשוב מאוד, הגובה חשוב מאוד.

מחוץ לשעות־העבודה אני פוגש נשים קטנות, נאות מאוד, יפהפיות של ממש. לא הייתי מעסיק אותן. דוגמנית חייבת להיות גבוהה.

● ורזה מאוד?
בהחלט לא! אסור לדוגמנית להיראות שלד־עצמות. בכלל, אשה יפה צריכה לקרון בריאות, זה אומר שאשה היוצאת לעבודה, קמה בשעה סבירה. אני נגד נשים שישנות עד 11 בבוקר. אשה בריאה היא כזו הנפגשת במשך היום שלה עם הרבה אנשים ולא מבלה בין ארבע הקירות של הבית. לאשה כזו יש עבור מה להשתדל, היא יוצרת קשר עם הסביבה, היא פתוחה ואינטלגנטית. אשה כזו יודעת גם איך ללבוש בגד.

● מה קובע את האופנה הבובשת את הרחוב?
אני מתכנן אופנת־עילית ואינני מתכנן כמעט אופנת־רחוב. אופנת־רחוב ניזונה ממה שקורה בתקופה. כיום, למשל, מה שמשפיע על אופנת־הרחוב הם הזמרים, הלהיטים.

גם אופנת־רחוב צריך לדעת איך ללבוש. החנויות מוכרות לך מה שאת רוצה לקנות, וזה לגיטימי. אל תשכחי, שלבד מאופנת־העילית ואופנת־הרחוב קיימת גם האופנה האינדווי־דואליסטית, של האמנים למשל. זוהי אופנה שאינה משתנה.

אופנאי אוברזון עם מוצריו (1982)
הסיפוק האמיתי

לא רוצה להלביש

יש אמנים ששנים לא משנים תיסרוקת, בגד או את הצעיף שהם קושרים לצוואר. הסיבה לכך היא נפשית, הם נקשרים לדברים מסויימים. הם נקשרים לאביזרים ריגשית. הם יכולים למצוא איזו אבן ולא יורידו אותה שנים, לא חשוב אם היא באופנה או לא. ההופעה החיצונית שלהם היא הסמל המיסחרי שלהם, והם חוששים לנטוש את מה שהביא להם את ההצלחה.

קחי, למשל, את חנה רובינא: תמיד בשחור ולבן וקוקו מאחור. זו היתה חנה רובינא.

אחרי האופנה האינדווידואליסטית באה אופנת־האופנאים, שהם בעיי־מיקצוע המנסים להכתיב את האופנה. מהי בעייתם של האופנאים? המירוץ הכל־כך צמוד. כל אחד מהאופנאים מנסה לרוץ קדימה, ובסך הכל הרי אנחנו חיים על כדור. כולם מתחילים מנקודת־זינוק אחת, אבל אף פעם לא מגיעים לנקודת־סיום אחת. וזוהי הסיבה שהיום אין אופנה:

„את החשבונות של אורה הרצוג אני שולח ללישכת הנשיא. לה ולנשות־שרים אני עושה מחיר מיוחד"

אופנאי אחד קובע שהקו הוא איקס, בא אופנאי שני ואומר: אני לא נוגע באיקס הזה: ויוצר קו משלו. בא אופנאי שלישי ומנסה להשיג את האופנאי שלפניו, ואין לזה סוף. כל אחד רוצה להראות שהוא יותר מתקדם מהשני.

אין שוויון ואין שום ריעה קבועה באופנה.

● ובכל זאת, קיים איזה קו אחיד באופנה. הנה, הקיץ רואים סנדלים שטוחות בסיגנון תנ"כי.

ישנו כיום באמת קו־מנחה אחד אצל האופנאים והמעצבים, ללכת לכיוון של נוחיות. וזה נובע, כמובן, מנטייתה החזקה מאוד של האנושות של שנות ה־80 לנוחיות. החיים כל־כך מסובכים — אז לפחות כל מה שקשור בביגוד ובלבוש חייב להיות נוח.

זה מתחיל מהליכה נוחה: העקב ירד לחלוטין. למרות כל הסיפורים שהנעל השטוחה היא פחות נשית, האשה מצפצפת, ולפחות עד שעות־הערב היא הולכת בנוחיות, כי היא אשה עובדת.

לכן האופנה עוברת בקיץ לנעל שטוחה. לסנדל בסיגנון התקופה הפרימיטיבית, בסיגנון תנ"י.

לא רק הנעלים גוזרות בצורה פרימיטיבית. גם הבגדים המחוייטים לא נמצאים עוד באופנה. כיום תראי גזרות רגלן, שבהן השרוול והגוף חתוכים מאותה החתיכה, דבר שמשחרר את החלק העליון, מאפשר תנועה נוחה ומונע זיעה.

● יש הטוענים שאשה נראית פחות נשית בבגדים בהם נעלמת צורת הגוף שלה.

זה נכון, ולכן משתדלים לתפור בחומרים רכים, כאלה הנופלים על הגוף, נדבקים לגוף. כך נוצר מאזן בין הנוחיות והנשיות. האופנה מחפשת היום רק נוחיות: החצאיות רחבות, המיכנסיים רפויים.

● ומה על המראה הספורטיבי, מה הוא מסמל באופנה של היום?

מכיוון שהאשה העובדת כל־כך עסוקה, ומכיוון שהמראה הבריא והרענן חשוב לה — היא מבקשת להיראות כאילו היא ספורטיבית, כאילו היא עוסקת בספורט. מה עושה האופנה? מייצרת למענה מיכנסיים אסופים. מדוע מיכנסיים אסופים? מכיוון שאלה הם מיכנסי־ריצה, ג'וגינג. מדוע הם אסופים? כדי למנוע חיכוך בין מיכנס למיכנס בשעת־הריצה.

מייצרים עבורה גם את מיכנסי שבע־השמיניות, שבהם משחקים גולף, או את החצאיות הקצרות, המוכירות את מדי הטניס.

■ ■ ■

● פעם היו אופנת־עיר ואופנת־כפר. בעיר היו הנשים לבושות בצורה מחוייטת, ואילו בכפר היו מרשות לעצמן לבוש חופשי, לא רישמי. האם זה קיים עדיין?

בכלל לא! היום הופכים את העיר לכפר. בכלל, עידן האופנה המחוייטת כמעט עבר מהעולם.

● נכון שגם האיפור פשט את הרגל?

פשט את הרגל זה ביטוי גדול מדי. אבל נכון שאין היום איפור סופיסטיקייטד, של לחיים חיוורות. אף אחת לא רוצה היום להיראות כמו אצילה בריטית. אבל, לעומת זאת, קיים השיווף ללא שמש. אשה רוצה להיראות בריאה וחתיכה, כאילו לא עשתה כל היום שום דבר — כשלמעשה היא עברה קשה מאוד כדי להרשות לעצמה להיראות כמו אחת שלא עשתה שום דבר.

● זה נכון שהביקיני אינו באופנה עוד?

בארץ הוא עדיין באופנה, בגלל הנערות הצעירות וחופי־הים. אבל בעולם הביקיני ירד כמעט לגמרי.

מה הסיבה לכך?

הביקיני הוקטן והוקטן, עד שהגיע למינימום. כעת חוזרים אל בגדי־הים השלם, כדי שאפשר יהיה להקטין אותו מחדש. זה עניין של גלגל.

אני חושב שאשה נראית הרבה יותר נשית בבגדי־ים שלם.

● קיימת עוד התופעה, שאשה הרוצה להיראות אקסקלוסיבית בבגדיה מזמינה אצל התופרת הביתית, כדי שרק לה יהיה דגם מסויים?

האשה היום לא רוצה להיות אקסקלוסיבית. יותר חשוב לה שישייכו את הבגד שהיא לובשת לאופנאי מסויים. כיצר מזהים בגד עם אופנאי? כאשר יש הרבה עותקים מאותו הדגם.

● איזו מלתחה היית מציע לאשה המודרנית, האשה העובדת?

קודם כל, אשה עובדת צריכה להשקיע יותר בביגוד־יום מאשר בביגוד־ערב. היא צריכה מעט בגדים, כדי שתוכל ללבוש אותם כל העונה ולזרוק אותם בסוף העונה. במתח החיים שבו אנו חיים, הבגדים נמאסים עלייך. כיום אנשים קשורים פחות לבגדים, הם אוהבים ליהנות ולזרוק ולקחת חדש.

אשה עובדת אינה זקוקה לביגוד רב לשעות־הערב, מספיק שיהיה לה האיפור הנכון והתיסרוקת הטובה. רוב המקומות האקסקלוסיביים ממילא חשוכים, כך שהבגדים פחות נראים מאשר ביום.

הביגוד היום מורכב לא ממערכות, אלא מפריטי־לבוש מחוברים: מיכנסיים, חצאיות, חולצות, ז'אקט או בליזר. מספיק לשחק עם חומרים נכונים, ואפשר לבנות מלתחה בעזרת

„בעבר ידעת שבחורה בלונדית עם עיניים כחולות ושיער מתבדד ברוח היא אשה יפה. כיום שום דבר לא ברור. אתה רואה בחורה בלי גוף, בלי פנים, והיא נחשבת ליפה. למה? כי יש מי שחושבים שפניה מביעות אופי"

אביזרים שהם חשובים ביותר. חגורה מתאימה, תכשיט, יכולים לתת צורה לגמרי שונה לבגד.

לשעות־הערב צריך ללבוש ביגוד של כף. הביגוד בשעות־הערב צריך לבטא את מה שאותה אשה מרגישה — היא רוצה להיראות נחשקת, עליזה? הביגוד בערב הוא עניין של מצב־רוח.

מספיק שתהיה לך במלתחה חולצת משי או חולצת פאייטים. בערב את יכולה להרשות לעצמך מחשופים, שאינך יכולה להרשות לעצמך ביום. ואם יש לך שימלה אחת מסאטין או מטפטה — את מסודרת.

■ ■ ■

● מה דעתך על אופנת ביגדי־הערב בארץ?

מתי לובשים ביגדי־ערב בארץ? באירועים, בחתונות, בברי־מיצווה. תמיד — אבל תמיד! — זו הפגנה של טעם רע, כי משתדלים במיוחד — ואז זה יוצא גרוע ביותר. הרבה נוצצים, הרבה מבריקים, הרבה טעם רע.

● לאחרונה שמתי לב, כי בסיגנון ביגדי־הערב של מעצבי־אופנה נודעים בעולם יש הרבה נוצצים והרבה זהב, שאתה קורא לו טעם רע.

זה בגלל כוח הקניה הערבי. אל תשכחי כי הלקוחות העיקריים של בתי־האופנה העיליים

דינה וגידעון אוברזון (1947) באיטליה
מכירים מגיל אפס

דינה וגידעון אוברזון עם בנותיהם קרן ורנה
הבנות תיכננה לעסק המישפחתי

של פאריס הן נשות נסיכויות־הנפט. והן, בהתאם לטעמן, רוצות כמה שיותר נוצץ.

אני מכיר כמה צרפתים שמעיהם מתהפכים למראה ביגדי־הערב של מיטב המעצבים של פאריס. אך אין ברירה, הכסף הערבי משחק פה תפקיד חשוב ביותר.

את יודעת שבפאריס ישנו מלון בשם נובה הוטל, שמחיר חדר בו הוא 5000 פרנק ללילה, ובתוך הסוויטות המפוארות יש מיתקן מיוחד לצלייית כבש? כל המלון עשוי בוורוד ובזהב. הכניסה למועדון־הלילה היא בצורה של חור־מנעול — ממש עליסה בארץ הפלאות. זה לא יתואר, שהארכיטקטורה יצרה דבר כזה, ועוד בפאריס. לדעתי, זהו לעג לאינטליגנציה ולטעם הטוב.

אבל זהו־זה, אין מה לעשות. הטעם של הארכיטקטורה, הטעם של בתי־האופנה, מופנה לטעמם של הלקוחות הערביים.

● לך יש לקוחות ערביים?

יש לי לקוחות נהדרים מבית־לחם, אנשים על רמה, אנשים משכילים, מקסימים.

אבל יש להם בעיה, בכל פעם שהם מגיעים לתל־אביב. לאנשים במעמדם לא נעים לעבור כל פעם את הבדיקות שהם עוברים. ובכל זאת, הם מגיעים תמיד בחמולות. לקוחות טובים מאוד.

יש לנו לקוחות מלבנון. עמדנו לערוך תצוגת־אופנה בביירות, אבל היא התבטלה.

■ ■ ■

● אחרי שדיברנו על אופנה, נדבר מעט עליך. זה נכון שאתה ורעייתך, דינה, מבריזים זה את זה מאז שנולדתם?

נכון. שנינו נולדנו בסקיופ, שכצפון איטליה. למעשה, מוצא ההורים שלנו הוא מואגרב שביוגוסלאוויה. בזמן המילחמה ההורים ברחו. אני נולדתי חצי שנה לפני דינה. ההורים הם חברים עוד מאותה השכונה בואגרב.

דינה עלתה ארצה ב־48 ואנחנו ב־49. אנחנו התגוררנו בתל־אביב, ומישפחתה של דינה עברה לירושלים. אבל הקשר בין שתי המישפחות נשמר.

אני היה נגן צ'לו ברביעיית רוז'קארלו. היום הוא עובד איתי. אמא שלי גם היא עובדת בעסק המישפחתי, היא תופרת. מהיום שבעצם פתחתי סטודיו, ולמרות שאנחנו עובדים באותו הבניין, אני כמעט שלא רואה אותה.

בגיל 6 הצעתי לדינה נישואין, ובגיל 18 וחצי, אחרי ששוחררתי מהצבא בגלל לחץ־דם גבוה, עמדה דינה להתגייס. החלטתי שזה לא יילך ככה, שתהיה לי חיילת בבית, ו־11 יום אחרי שגמרה

„החיים כיום כל־כך מסובכים, אז לפחות בכל מה שקשור בביגוד ובלבוש חייב להיות נוח. וזה מתחיל מהליכה נוחה. העקב ירד לחלוטין. כיום אשה אופנתית הולכת בנעליים שטוחות בלי עקבים"

שמינית היא מצאה את עצמה מתחת לחופה.

● איך הגעת לאופנה?

הייתי מהילדים המפונקים, שההורים שלהם החליטו שהם חייבים ללמוד משהו בחו"ל. שלחו אותי לפאריס, לפני הצבא, לדודה שלי.

למעשה, נסעתי ללמוד אדריכלות־פנים, אלא שעוד בארץ למדתי ריקוד קלאסי אצל מיה ארבטובה ואצל לילי גלמן. ובפאריס, במקום

(המשך בעמוד 60)

צל"ג

העידן החדש?

● למחלקת־החדשות של הטלוויזיה, הנהגת בפחדנות מדאיגה בפרשת המחתרת הטרוריסטית היהודית. תחת לפתוח בוויכוח האמיתי — בין המתנחלים ובין מתנגדיהם — המרחף על הפרשה כולה, העמידה הטלוויזיה פנים כאילו כל הוויכוח הוא בין זרמים שונים בקרב המתנחלים עצמם. התוצאה: תשפוכת אינסופית של תעמולה סיפוחיסטית, בתוספת גינוי צבוע ומתחסד, במיקרה הטוב ביותר.

לשיא הגיע **מנחם הדר** בכתבתו על המחתרת בהשבוע – יומן אירועים, שהיתה כתבת־הדרדיו **אילנה צור**, על תוכניתם רבת היומרות והתוצאות העלובות. התוכנית היא הגילגול לפרגוד, ולשמונה וחצי ולעוד חצי־תריסר תוכניות קודמות בשמות שונים, שחתרו בעבר וחותרות בהווה למצוא נוסחה טלוויזיונית לסיקור ענייני התרבות במירקע. חוסר הבחנתם של מפיקי מסכים במתרחש בתרבות הישראלית מתבטא בחוסר אמינותם, במרואייניהם, בהבאת קטעים מצולמים מתוך אירועים תרבותיים שוליים, ועוד כהנה וכהנה.

צל"ש

חדשות וישנות שחוקות

● לחטיבת־החדשות של קול ישראל, שמשכילה, למרות מיגבלות חוק־הבחירות, לדווח באופן מרתק במהדורות היומנים על המאבקים בתוך המיפלגות, התככים והתוצאות במיפלגות השונות. יומני־החדשות של קול ישראל, ממשיכים להצטיין. תוך הכנסת „פינות" כפיתנו של **גבי גזית** יש עניין בבחירות, בנוסח של ניו־ג'ורנאליזם רדיופוני. זהו תחליף לתוכניתו יש עניין, שהורדה בהמלצתו של יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית, השופט גבריאל בך.

מהדורת יומני־החדשות של גלי־צה"ל עוקבות בפחות עידכון אחר המהלכים במיפלגות השונות, תוך התמקדות בדיווחים שהם תשדירי־תעמולה לגופים שונים במערכת־הביטחון, דוגמת התעשיה האווירית.

דיווחי שתי תחנות־הרדיו טובים עשרת מונים מדיווחי חטיבת־החדשות של הטלוויזיה, שהם שמרניים ביותר.

מאחרי המירקע

תעמולה לא־חוקית

חטיבת־החדשות של הטלוויזיה אימצה ל־עצמה בחודש האחרון, למרות מיגבלות חוק תעמולת־הבחירות החלות עליה, את סיגנון־התעמולה של ראשי הליכוד.

סיגנון־תעמולה זה, המתבטא בהופעת צמרת הליכוד על המירקע בנושאים חדשותיים (בעיקר המאבקים הפנימיים בליכוד), תוך הטפה גלויה, הוא תעמולת־הבחירות.

המאפיינים הגדולים של שיטת־תעמולה בל־תי־חוקית זו הם השר־ללא־תיק, אריאל שרון, עוזרו ח"כ דויד מגן ורוני מילוא.

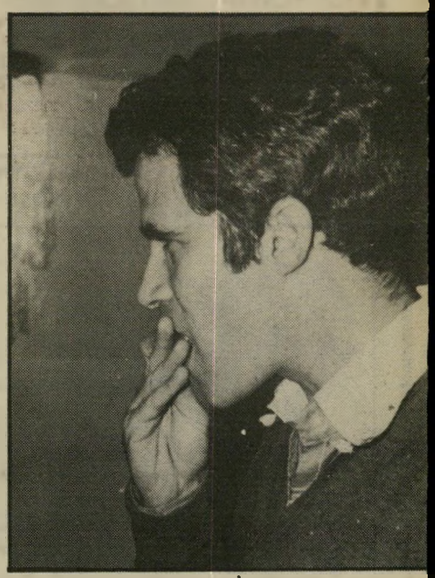

מנהל־תוכניות שפירא
עוד פעם

כולה שיר־מיזמור להתנחלות ותשדיר־שרות לגוש־אמונים, כאילו יש עליהם הסכמה לאומית, ונותר רק הוויכוח אם צריכים גם לרצוח ערבים או לא. יתכן שזהו כבר פרי ראשון של עידן **אורי סורת**.

סלאח שבתוויזיה

● למנהל חטיבת התוכניות של הטלוויזיה, **צבי** („צביקה") **שפירא**, על התיכנון הלקוי והדרוזה של מישדרי יום־העצמאות בטלוויזיה. הם הגיעו לשיאם בשידור — בפעם השלישית תוך חמש שנים — של הסרט סלאח שבתי. גם שירה של **נעמי שמר** מפיה של **עופרה חזה**, שחזר והושמע במהלך החג, היה עונש קולקטיבי, והקטין, מן הסתם, את שיעורי־הצפייה בטלוויזיה. אישיותו הטלוויזיונית של **ירון לונדון** לא היה בכוחה להציל את מישדרי יום־העצמאות.

„מסכים" דוחים

● למפיק מישדר־התרבות של הטלוויזיה, **אפריים סנזן**, ולמגישת התוכנית מסכים, כתוצאה מהם יודחו מתפקידיהם יו"ר הרשות המפד"לי, **מיכה ינון**, ומנכ"ל הרשות, **אורי סורת**.

בכוונת נציגי המערך להביא לביטול גוף מליאת רשות־השידור (31 חברים) והוועד־המנהל הנוכחי (7 חברים) ולהמרתם במועצת־מנהלים לרשות־השידור, שתקיף 11 חברים, ושתיטול חלק פעיל יותר בניהולה של הרשות.

במיסגרת מהלכים אלה, יקל על המערך לסלק מתפקידי הניהול את ינון ופורת, תוך הבאת אנשיהם לניהול הרשות.

צחוק הגורל הוא שההצעה לשינוי בחוק רשות־השידור, שתאומץ בידי המערך, הוצעה על־ידי היו"ר הקודם של הרשות, הפרופסור (למישפטים) **ראובן ירון**, איש הליכוד.

מרד התחקירנים

רשות־השידור היא אחד הגופים הנצלניים ביותר במדינה. היא מעסיקה כמה עשרות של תחקירנים ועורכי־תוכניות בשכר, לפי מחירון שאינו עובר לעולם פיצויי־שחיקה, והמוצמד בעוד שחוק־הבחירות מחייב את עורכי מבט למחוק קטעים אלה מהשידור, הרי שמנהל חטיבת־החדשות **יאיר שטרן**, כמאמר אחד מכתבי־החדשות „נתקף בהשתפנות דיווחית," ומשאיר את קטעי־התעמולה במהדורות ה־חדשות.

גם מנכ"ל רשות־השידור, האחראי כלפי יו"ר ועדת־הבחירות המרכזית לכנסת ה־11, השופט גבריאל בך, אינו מקפיד על מילויו של החוק או לפחות שמירת איזון תעמולתי.

פרט מפליא הוא חוסר האיזון הדיווחי שבין מהדורות מבט ובין מישדר הטלוויזיה הלימודית, ערב חדש. שעליו חל, מן הסתם, חוק־בחירות אחר, המאפשר לו לדווח ביתר קלילות ועניין על מערכת־הבחירות.

סתיו לפסטיבל האביב

בהודעה לעיתונות שהפיצה רוברת רשות־השידור, **ירדנה הראל**, על ישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור, נאמר בין השאר: „הוועד המנהל של רשות־השידור דן בישיבתו האחרונה ב„פסטיבל האביב" שנערך מטעם הטלוויזיה בחודש אפריל. לאור התגובות וההדים השליליים שהיו למיבצע, במתכונתו כפי ש־נערכה, הוחלט שלא לאפשר הישנותו של פסטיבל במתכונת דומה."

אליה ויקוץ בה. לחברי הוועד־המנהל לא דווח שהאחראי לפסטיבל האביב, המפיק (לשעבר בימאי) **אילון גוייטין**, הוא עדיין מועמד לתפקיד מנהל מחלקת־הדראמה־והמוסיקה ב־טלוויזיה. אחרי כישלון שכזה היה זה מן הראוי שהוועד־המנהל לא יאשר את מינויו הסופי לתפקיד.

תוך התעלמות מריבוי חברי הוועד־המנהל, חוזר גוייטין בימים אלה בפסטיבל־אביב נוסף: גודש של מופעים מתוך הפסטיבל הישראלי במירקע, תוך תשלום מס לממונה עליו בעבר, **אביטל מוסינזון**, שהוא מנהלו האמנותי של הפסטיבל הישראלי.

שינויים לחוק רשות השידור

אם יחזור המערך לשילטון אחרי הבחירות מסתמנת תמונת־מצב חדשה, שתסייע לסידרת שינויים חוקיים במעמדה של רשות־השידור.

מנהלי־חדשות שטרן ואשתו דסי
השתפנות דיווחית

מישחק (בעמוד) האש

הצלחתו של מפיק עמוד האש, **יגאל לוסין**, למכור מיני־סידרה של עמוד האש (שיבעה פרקים) להקרנה בערוץ הרביעי של הטלוויזיה הבריטית, הביאה לגל של גינויים בבריטניה.

במדור „שידור" של סאנדיי טיימס, תחת הכותרת „מישחקים באש", הבהיר בעל המדור את הסיבות שהביאו את מנהל הערוץ הרביעי, **ג'רמי אייזקס**, לרכוש את עמוד האש. כתגובה על הקרנת הסידרה הערבים (סידרה שמומנה בידי קבוצה של בעלי־עסקים מכווית), כדי לשמור על האיזון במישדרים.

אייזקס, יהודי במוצאו (אחיו נהרג לפני שנים בהתפוצץ מקרר־התופת בכיכר־ציון, ירושלים), נחשב כאוהד של הפלסטינים, והוא נאלץ לרכוש את עמוד האש כדי לרצות את השדולה היהודית באנגליה.

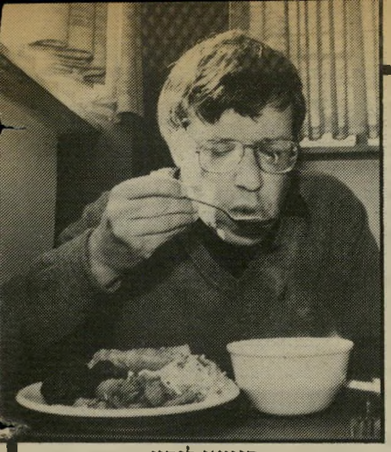

בימאי לוסין
תשובה יהודית לשייח'ים

לתוספות־היוקר.

התחקירנים ושאר המשתתפים, שאינם שכירי רשות־השידור, מהווים את עמוד־השידרה ש־בלעדיו, לא תיתכן כל הפקה בטלוויזיה ובקול ישראל. את שכרם מקבלים התחקירנים כקבלני־מישנה, באיחור של חודשיים מיום ביצוע העבודה, בלי כל פיצויי אינפלציה.

בימים אלה מתארגנים התחקירנים ברשות־השידור במיסגרת שתנהל מאבק מיקצועי נגד הנהלת רשות־השידור.

התחקירנים בונים את מאבקם על העובדה שהמנהל הנוכחי של הרשות, **אורי סורת**, שימש בעבר במשך שנים כיו"ר ועד־העיתונאים בידיעות אחרונות, ושהוא מודע לבעיות מיקצועיות מסוג זה.

פסקול

קיפי־טופול

מרירות וכעס מילאו את כתבי הטלוויזיה, כאשר הגיעה במהלך חג־הפסח לטלוויזיה כתבתו של הכתב־לשעבר (בחופשה ללא תשלום בשליחות הסוכנות היהודית) **אליעזר יערי**, שדיווחה על סדר־פסח בבוסטון. על כתבה זו הגיב אחד הכתבים, שאמר „ואחרי אליעזר יערי יתחיל **דניאל סאר**, לדווח על פעילויות הקרן הקיימת, שהוא נמצא בשליחותה בקנדה ●● תופעה שלילית ומעוררת־דאגה היא זו של בר"ש (בוגרי רשות־שידור), שיצאו לרעות בשדות זרים והמנצלים את הטלוויזיה לקידום עיסוקיהם. מהבולטים באחרונה הוא הדובר־לשעבר של הרשות, **משה עמירב**, המשמש כיום כראש מינהל־התחבורה. הוא הצליח להביא לשידור של התוכנית בדרך הביתה. שעשועון־טלוויזיה (ולא תשדיר־שרות, שעליו היתה הטלוויזיה עשוייה להרוויח כספים). בוגר אחר הוא **אביטל מוסינזון**, מנהל הפסטיבל הישראלי, שדאג לשכנע את מחליפו, **איילון גוייטין**, לשדר סידרה על מופעי הפסטיבל (ראה לעיל) ●● על מישדר־המסוקים של הטלוויזיה בערבו של יום־העצמאות, בכיכובה של השחקנית **ענת טוסול**, אמר אחד מעובדיה הבכירים של הטלוויזיה: „עד עכשיו היה לנו קיפי־קיפוד, ועכשיו יש לנו גם קיפי־טופול. זהו אחד הכישלונות הבולטים של הטלוויזיה בתקופה האחרונה, אבל המסך אוכל את הכל..."

שחקנית טוסול
המסך אוכל את הכל

מסכומניה

דברים מוזרים מתרחשים במחלקת־הדת של הטלוויזיה הישראלית. מנהלה החדש של המחלקה, שדר־הדרדיו הוותיק **מורדכי פרימן**, גילה את סוד המירקע. הוא מאוהב בדמותו הניבטת מבעד למסך — מחלה הקרוייה בעגת־הטלוויזיה „מסכומניה".

פרימן מופיע כמנחה בסידרת תוכניות־דת, שהבולטות בהן הן שניים אוחזין ושעשועון בענייני דת ומסורת.

הופעותיו של פרימן במירקע הן התעלמות מוחלטת מהחלטה של הוועד־המנהל של רשות־השידור, האוסרת הופעת מנהלי־מחלקות במירקע (החלטה המכונה בפי עובדי רשות־השידור כ„כלל אחימאיר". הוא התקבל בקרנציה הקודמת של הוועד־המנהל לפי דרישת **אהרון סאמו**, כדי למנוע את בחירתו של יעקוב אחימאיר כמנהל חטיבת־החדשות של הטלוויזיה).

מאחר שהיו"ר הנוכחי אף הוא דתי, אין ספק שהופעותיו של מנהל המחלקה לענייני־דת תימשך במסך, תוך דחיקת צופי הטלוויזיה הישראלית לערוצים הירדני והלבנוני.

ת מועדפות

טיילי (10.15 — מדבר עברית). סרט המבוסס על רומן מאת המחבר הסאטירי פיטר דה־ויאריס, המספר על פגישתם של איש ואשה, רווקים מתבגרים, המנהלים ביניהם רומן, שהוא ספק סיפור־אהבה ספק סיפור של התנצחות לשונית. חלקו הראשון של הסרט מתאר בהומור את הימים שלפני נישואיהם. החלק השני של הסרט מתאר בהומור ובסאטירה את שמתרחש בין בני־הזוג ברבות השנים.

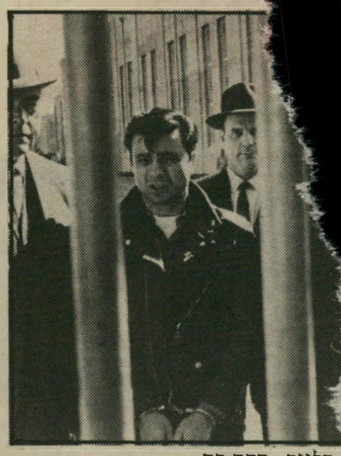

בלייק: בדם קר
יום רביעי, שעה 9.30

שבת
19.5

● **תרבות: ספטיבל**

יום חמישי
17.5

● **סרטבע: עולם הולך ונעלם (9.30 — מדבר עברית).** סרט שני במיני־סידרה תיעודית, העוסקת בחיי־החברה באפריקה. הסרט עוסק בכשוף בשבט אזנדה, תוך פרישת חיי־המיסתורין של שבט זה, הנשלטים בידי מכשפים ומגידי־עתידות. גם בני השבט שהמירו דתם והתנצרו מושפעים מעולם זה של כשפים. קריינות בעברית: ורד גנור.

● **סידרה: שוגון (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה, המספרת על יפאן הפיאודלית במאה ה־17, מבוסס על רב־מכר מאת ג'יימס קלאוול.

● **סידרה: עשירים ומושחתים (11.05 — מדבר אנגלית עילגת).** הפרק אהוב את המלאכה. שבמהלכו מציג ברנש גדול את בני־מישפחתו בהמשך צוואתו המוקלטת, למצוא תעסוקה לפרנסתם. העבודה שבוטסי

יום ששי
18.5

● **סרט קולנוע: סיט**

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 16.5.84

● **סרט תיעודי: פנורמה (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

● **הרפתקות: הוטל (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית משעשעת, המבוססת על רב־המכר של ארתור היילי. העלילה מתרחשת במלון־הפאר סנט גריגורי שבסן־פרנסיסקו, אשר רק בעלי־ממון ואנשים מפורסמים זוכים להיכלל בין אורחיו. כפי שאפשר לצפות, החיים בבית־המלון הם כמו בכוורת. תוססים וססגוניים, טיפוסים שונים פוקדים אותו בחפשם אחרי הנאות, הרפתקות־אהבים, בגידות ועוד.

יום חמישי 17.5.84

● **לילדים: צ'רלס דיקנס (7.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית המספרת את תולדות חייו של הסופר — צ'רלס דיקנס, שחי בשנים 1812־1870 באנגליה, ונחשב לאחד מגדולי סופרי־הילדים בתקופתו.

● **סרט תיעוד: לקראת שנות אלפיים (10.20 — ערוץ 6 — 15 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה רוקומנטרית קצרה, המתארת בוורוד את עולם המחר על שיכלוליו, המצאותיו והישגיו.

יום ששי 18.5.84

● **כדורגל: (3.20 - שני הערוצים — 50 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות כדורגל ממיטב הכדורגל העולמי, שהתקיימו בשבוע החולף, באנגליה ובגרמניה המערבית.

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי (6.30 — ערוץ 6 — מדבר צרפתית).** מדי יום שישי בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט קולנוע צרפתי באורך מלא.

● **סידרת מתח: מאגנום (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח אמריקאית בכיכובו של תום סאלק, השחקן בעל ההופעה הספורטיבית הנאה, שהפך תוך זמן קצר לסמל־מין בארצות־הברית.

יום שבת 19.5.84

● **לילדים: נערים מחוננים (7.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית העוסקת בשיגעון החדש של הנוער היום: המחשב.

● **בידור: המופע של מוצאי־שבת (10.30 — ערוץ 6 — 30 דקות).** תוכנית הבידור השבועית של הטלוויזיה הירדנית. שירה, זימרה וריקודים, בהשתתפותם של אמנים ידועי־שם.

יום ראשון 20.5.84

● **סידרה לילדים: מקרוני (7.00 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה העוסקת בהרפתקות אמיתיות, הלוקחות ילדי בית־ספר למקומות מרתקים, המתנסים בחוויות והרפתקות מעניינות, לחוות סיגנוני־חיים רבים ומיקצועות שונים.

● **ספורט: היאבקות (10.30 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות היאבקות בשיטת „תפוס כפי יכלתך", לפני קהל משולהב. התחרויות נערכות בין גדולי המתאבקים בעולם המערבי.

יום שני 21.5.84

● **קומדיה: רוסא בגדולתו (10.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קופית זו, שהופקה באנגליה, וזכתה לסדרות־המשך רבות עקב פופולריותה הגואה, זוכה בשידור חוזר בטלוויזיה הירדנית.

● **תוכנית דיון: דיון לתוך הלילה (10.45 — ערוץ 3 — 40 דקות — מדבר ערבית).** תוכנית־מיפגש עם אישים בעלי עמדה ושיעור קומה בירדן, בתחום הפוליטי וההחברתי.

יום שלישי 22.5.84

● **דראמה: סיפורים משיקאגו (9.30 — ערוץ 6 — 60 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה דרמאתית אמריקאית, המציגה לפנינו דראמות שונות המתרחשות כל העת בעיר הדינאמית, הקשוחה והמיקצוענית הזאת. הסידרה מגוללת בכל אחד מפרקיה סיפורו של מיקרה־פשע אחר, שאירע ברחובותיה הסוערים של שיקאגו ואת השלכותיו על דרך־חייהם ויחסיהם של שיבעה אנשים.

מאתיאו וסייג': סיט וטילי
יום שישי, שעה 10.15

יום שני
21.5

● **סידרה בידורית: ת'הילה (8.02 — מדבר ישראל (10.10 — מזמר עברית).** קונצרט הפתיחה בשידור ישיר מבנייני־האומה בירושלים. בתוכן: שירי מכות מצריים. למילים של נתן אלתרמן ולחן של נחום הייימן.

יום שלישי
22.5

● **תרבות: ספטיבל**

צוות משתתפי „ת'הילה"
יום שני, שעה 8.02

יום ראשון
20.5

● **סידרה: דאלאס (9.40 — מדבר אנגלית).** הפרק הירושה ממשיך בסיפור צוואתו של ג'וק.

● **סידרה שבועית: בהילוך חוזר (10.30 — מדבר עברית).** לפני 15 שנה שידרה הטלוויזיה הישראלית סידרה ושמה עולם צעיר. ובה סידרה מיפגשים עם ישראלים צעירים בראשית דרכם. הסידרה הנוכחית מפגישה כמה מהמש־תתפים עם מיכה שגריר, המציג להם שאלות על שעבר עליהם מאז ועד היום.

● **מותחן: לא יאמן כי יסופר (11.10 — מדבר אנגלית).** הפרק ממלא המקום מביא עוד אחת מאותן עלילות בעלות סיום מפתיע.

תחנת המיזרח החיכון (לבנון)
תוכניות לימים א—ה (אחרי הצהריים)

1.00 חדשות	4.00 מערבון
1.30 סידרה	7.00 סידרה
3.00 סרט	9.00 סידרה

ומזמר אנגלית). הפרק אני אלמד לפרוש כנף, חלק ב'.

● **קומדיה: מישהו מט־סל בך? (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק במלאת לך חמישים ממשיך ומציג את איוולת־החיים בחנות כולבו בריטית.

● **מותחן: מטרה (10.50 — מדבר אנגלית).** עוד פרק בגירסה הבריטית לסטארסקי והאץ', תחת הכותרת כייסות בכביש.

עברית). תוכנית שניה בסיד־רה, בהנחיית עודד קוטלר.

● **מותחן: קסלר (10.10 — מדבר אנגלית).** פרק שלישי בסידרה הבריטית המעולה, בהפקת בי־בי־סי. המפענחת את ההווה של השפע האירופי מול אימי השואה ושיתוף הפעולה עם הנאצים. ישראלית בשם מיכל רק ואחרים יוצאים בעיקבותיו של קסלר, מייסד האירגון הנאצי החדש בגרמניה.

„אני אוהבת ללב
פרובוקטיביים ול
רגלייי!" אומרת
נערת הדיסק

„נמא

דוגמנית לשעבר היא אנני בל, ה־מתוודה: „אהב" תי מאוד את דוגמנות המסלול והצילום. אבל יותר מכל אני אוהבת את השמש הישראלית החזקה. אני ממש מכורה לשיזוף ומנצלת כל יום יפה לכך." וידוי נוסף: „אני שוקלת 48 קילו ואוכלת פעם ביום."

„**במשך היום** אני רוצה שקט, בלי מוסיקה ובלי רעשים אחרים," אומרת אנני בל, הדיסק־ג'וקי האחראית על תקליטיית־הדיסקו של מועדון חדש ויוקרתי שנפתח לאחרונה בתל־אביב.

את אנני בל האנגליה לא צריך לחפש בין ההמון הפוקד את הדיסקוטק. היא בולטת ונראית לעין למרחוק. היא בלונדית בעלת פנים זוהרים וגוף חטוב של דוגמנית (לשעבר).

חיכוך של דקותיים. אנני היא יבוא אנגלי טרי, בן חודשיים בלבד. היא עברה ארבע שנים בקלאב הכי־ירוע ולוהט בלונדון, הנקרא סטרינג פלואס (חברי המיתר). לפני חודשיים פנו אליה מסוכנות הדיסק־ג'וקים, שעימה היא קשורה ושאלו אותה מה רעתה לעבור בישראל במשך חודשיים במועדון חדש האמור להיפתח שם.

היא חשבה דקה, חככה ברעתה דקותיים והשיבה בחיוב. יומיים לאחר מכן היתה במטוס לישראל. לא. היא לא ביקרה קודם לכן בישראל, אבל היא ידעה הכל עליה, על המצב הביטחוני ועל מזג־האוויר („הנהדר") שלא איכזב.

„הבי סוסיטיקיטד!" לעבודה כדיסק־ג'וקי הגיעה אנני במקרה. זה היה לפני חמש שנים. עד אז היא עסקה ברוגמנות מסלול וצילום ומאוד נהנתה מכך, למרות התחרות הרבה בשוק. באחד הערבים של השנה החדשה 1979 בילתה עם חברים במועדון השייך לידיד. היא היתה במצב־רוח טוב ושמה תקליט על הפטיפון ודיברה במיק־רופון, וכך שמה עוד תקליט ועוד תקליט עד אור הבוקר.

ידידה ושאר הרוקדים נהנו מאוד ואז הציע לה הידיד לעבוד אצלו שלוש פעמים כשבוע, תמורת תשלום, כמובן. אנני הסכימה, וכך עבדה במשך שנה שלמה. כשבסוף השנה זנחה לחלוטין

חיי הלילה!"

„אני רוצה להתחתן ולחיות חיים נורמליים!" אומרת אנני האנגליה

את מיקצוע הדוגמנות ועברה למישרה מלאה בדיסקוטק.

היא היתה טובה והשמועה שדיסק־ג'וקי אנני בל היא ממש מיקצועית, עברה מפה לאוזן. היא הגיעה לדיסקוטק הכי פופולארי („והכי סופיסטיקייטד") סטרינג פלואס שאליו באים שחקני־קולנוע, אנשי מוסיקה, כמו אלטון ג'והן ורוד סטיוארט, אנשי־חברה וסתם עשירים.

מאחורי בודקה. באותה תקופה אהבה אנני מאוד את עבודתה ונהנתה מכל רגע. היום זה קצת אחרת. הנאתה מאוד תלוייה בקהל הנמצא במועדון ובתגובותיו: „אם האנשים רוקדים ונהנים, גם אני נהנית. אם לא, זה מאוד מתסכל אותי."

אנני בל אומרת שאי־אפשר להשוות את הציבור הישראלי לאנגלי. האנגלים הם פורקי־עול בכל מה שקשור לדיסקוטקים. הם נמצאים על רחבת־הריקודים ארבע, חמש שעות בערב ורוקדים ללא הפסק. נוסף לכך, בלונדון נמצאת אנני בל על בימה, כשכל הציוד נמצא מאחוריה, כך שהיא נותנת, מדי פעם, שואו בריקוד. בישראל היא כלואה מאחרי דלפק, כשכל הציוד נמצא לפניה, ולא מתאפשרת לה יציאה־של־ממש לרחבת־הריקודים פרטית משלה.

הבעייה בלהיות דיסק־ג'וקי היא לרצות את כולם. „אנשים שונים הם בעלי טעם שונה, וכל אחד אוהב מוסיקה מסוג אחר. אנני מסתכלת על הקהל ומנסה לחוש מה הוא אוהב,

(המשך בעמוד 36)

בגד הופעה של דיסק־ג'וקי צריך להיות סכסי כמו, למשל, הקומבי־ניזון המרובוקטיבי הקטן שרכשה אנני בשני צבעים, שחור (בתצלום למעלה) ולבן, בחנות מיוחדת בחו"ל. „בלונדון, אני גם נותנת שואו בריקוד. בארץ – לא, משום שתנאי־העבודה לא מאפשרים את זה כאן."

משבצות

2437

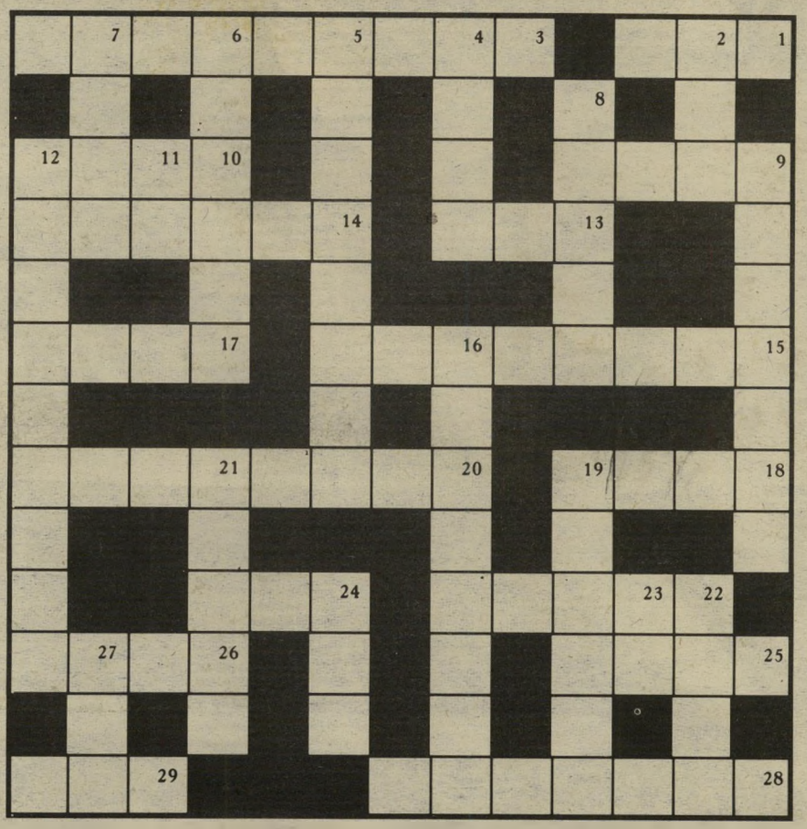

פתרון תשבצופן 2435

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. מה שקורה כשהפה מלא (3)
3. למרות שבארץ זו גדול הישימון, בכל־זאת הכל ביחס מתאים (9)
9. האמן הרגול פתח אפקים חדשים לגמולי שדיים (4)
10. זהו בדיוק אותו הדלק עוד מתקופת המנדט, והוא יקר (2, 2)
13. בהלת אין־קץ פרצה למראה האש הבוערת (3)
14. מה שיש בכל תפוז (3, 3)
15. זהו אותו חלק שלו שהוא פעמים ר"ר ג'קיל ופעמים מר הייד (2, 6)
17. אם עזר לו, אולי ישוב וידרוך הכוכב (4)
18. דוד לזמירות ישראל (4)
20. כבר קבעו דיינים — הפוגע באביו איננו אהוד (4, 4)
22. בזכות ההתיישבות בנקעה נסלח לה (5)
24. גם לפיל יש נימה דקה כזאת (3)
25. נתנועע בקצב הבוסנובה (4)
26. דודל שר יען בָּי הגיע מן הכפר אל העיר (4)
28. אאוריקה! במשטרת ישראל (3, 4)
29. נערי החיל נחלו כבוד רב (3).

מאונך:

2. כך נראה מי שחותן „ממזר" מסדר אותו (3)
4. כשלח מאד זה רע או טוב? (4)
5. אילו השר היה פרופ', היה יודע כי יש אדם מאבד את יומו (8)
6. אף לא אחד מן ה־12 לא היה עובר בלעדיו (3, 3)
7. היא כנראה סנדלרית (4)
8. טכס מלא יופי (5)
9. והרי חומר למחשבה, ללא תמורה — מה שלא עולה כסף לא שווה כסף (4, 3) (ח)
11. הז"ל הזה מתהפך בקברו (2)
12. „אלטלנה" זה בוטיק הרעיונות שלו (9)
16. אף כי אין זה חזיון נעים, יהושע סובלו (4, 4)
19. נס באמצע בגלל רוח הנכאים שתקפתו ועוד אומרים שהוא גבר! (6)
21. כשדני רעב, מאכילין אותו בכף (5)
22. מי שיגיע לצומת בטיסה, ישלם ועוד איך (4)
23. יש סכנה חס וחלילה שלא נגמור את החוב (2)
24. מעניין איזה קסם צריך להפעיל כדי לזכות בתכשיט כזה (3)
27. שטף הדבור פרץ ממנו חד וחלק (3).

„בפרינציץ, אני לא נפגשת עם לקוחות!"

נמאסו לי חיי־הלילה!

(המשך מעמוד 35)

מוסיקה סוערת, מוסיקת־רקע, רוק או ג'אז. לכן זה נראה לי מאוד טיפשי ולא מיקצועי, שישנם דיסק־ג'וקים, המכי־נים להם מראש ערימת־תקליטים ואותם הם משמיעים במהלך הערב בלי להתייחס לסוג הקהל. להיות דיסק־ג'וקי, זה לעשות אימפרוביזציה במוסיקה," אומרת אנני, „זאת עבודה גם לגבר וגם לאשה. אין הבדלי־מין. זאת עבודה, כמו כל עבודה אחרת."

טפח וטפחיים. אנני עובדת ששה ימים בשבוע, ומבלה בריסקוטק כל ערב מ־9 עד 2, או 3 לפנות־בוקר. היא משתכרת 700 לירות־שטרלינג לחודש (כ־185 אלף שקל) כשכל הוצאותיה, כמו מלון, אש"ל, כביסה וכרטיס־טיסה משולמים לה ישירות מהסוכנות בלונדון.

זה סכום לא מבוטל לרווקה בת 26, יש לה דירה שכורה בלונדון, ועליה לשלם שכר־דירה בשווי של שליש משכרה, גם כשהיא נמצאת בארץ.

מה עושה בחורה צעירה ויפה כמו אנני עם סיום עבודתה, בשעות הקטנות של הלילה? בישראל, לדבריה, היא, בדרך־כלל, חוזרת למלון, לישון, כדי לקום בבוקר ולהשתזף. היא מכורה לשמש הישראלית. בלונדון מתחילה אנני לעבוד ב־11 וחצי בלילה עד 4, 5 לפנות־בוקר, ואחר־כך היא הולכת, עם חבריה לעבודה, לאכול ארוחת־בוקר, בייקון עם ביצה, המבורגר, או איזה אוכל יווני או סיני. בלונדון המיסעדות פתוחות עד אור הבוקר.

גם שם היא לובשת בגדים סכסיים ופרובוקטיביים בשעות־העבודה. היא קונה אותם בחנויות מיוחדות לביגדי־הופעה של שחקנים ואנשי־בימה, אם כי את חלקם היא תפרה בעצמה או ששינתה. את הבגד בהתאם לרצונה. „פשוט לוקחת מיספריים, גוזרת פה, חותכת שם, שליץ או מחשוף בצד או בגב, הכל על פי דמיוניי."

היא אוהבת שבגדיה יהיו סכסיים, שיגלו טפח ויכסו טפחיים.

לא בחדר סגור. האם אורחי המועדון אינם מנסים לחזר אחריה? „כן, כמובן. הם מנסים להזמין אותי למשקה או לארוחה. אבל אני בפרינציץ, לא נפגשת עם לקוחות ואם מישהו לוחץ, אני אומרת שיש לי חבר קבוע, גם אם אין לי."

אנני, ילידת ליוורפול, היא בת לעקרת־בית ולאב מוסיקאי. שהיה מנצח תיזמורת בצבא הבריטי ואף קיבל אות־כבוד מהמלכה, כשאנני היתה בת 7. היא זוכרת שהלכה עם אביה לטקס ומאוד התרגשה מהמעמד.

לאנני ארבעה אחים מבוגרים ממנה ואחות צעירה יותר. „מישפחתי מאוד גאה בי ומרוצה מעבודתי, למרות שכולם היו בטוחים שממני תצא רקדנית באלט," היא למדה ריקוד 14 שנה, מגיל 7, ואחר־כך המשיכה לרקוד ריקוד מודרני וג'אז. אבל העבודה במועדון ניצחה.

בינתיים הסכימה להאריך את שהותה בארץ לעוד שלושה חודשים ואז, היא אומרת, כשהחוזה יפוג, היא תחזור ללונדון וייתכן שתפרוש כליל מחיי־הלילה. „אני מרגישה שזמני לפרוש הגיע, אין לי אפשרות להתפתח יותר במיקצועי הנוכחי."

הציעו לה לעבור ברדיו, בלונדון רדיו שואו. אך היא סירבה משום שאיננה רואה את עצמה יושבת בחדר סגור ומראיינת אנשים. מאוויה האמיתי הוא להתחתן וללדת ילדים, לעבוד בבוקר ולישון בלילה. לחיות חיים נורמליים.

אורנה גלזן ■

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 481/75 עסק
שמירה על בריאותך ורכושך

למכירה דירה בחולון
במקום מרכזי ושקט (נאות רחל)
3½ חדרים + פ"א + חניה + דוד שמש + תוספות
טלפון: 881689

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

דיאנה
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)
★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה
ת"א, דיזנגוף 190 (יהודת 4) 226066, 229388

אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות.

AMIC

נערת לוויה - ירדן לוינסון:
אני מרגישה דינמיק...
בכל הגוף

ו ת א ו ת ג ו ג

לודזיה

DYNAMIC®

לודזיה דינמיק - כבר הרגשת?

הבירה הנמכרת ביותר בעולם

באדוויזר

ועוד אחד

זוהי בירה באדוויזר המפורסמת. אין אנו מכירים בירה אחרת, שתהליך הכנתה ויצורה כה יקר. תהליך היצור הבלעדי לנו מעניק לבאדוויזר טעם וניחוח מיוחדים במינם שלא תמצא בכל בירה אחרת בכל מחיר, והגורמים לבירה שתחליק בגרון בקלות מהנה.

בירה באדוויזר מיוצרת בארץ בתהליך המקורי ע"י מבשלת שיכר לאומית נתניה, יצרן מוסמך של אנהאוזר-בוש, יצרני באדוויזר סט. לואיס, ארה"ב.

גרמניה: מחיר־אדם — 18 אלף דולר

ג התמזרות העצומות שחלו באירופה מאז תום מילחמת־העולם השניה אינן יכולות לשנות את הגורמים הקבועים, שנשארו בעינם עד עצם היום הזה. אירופה כבר אינה שלטת בעולם, והמעצמות האירופיות הגדולות — בריטניה, צרפת, גרמניה — הפכו למדינות חשובות, אך בינוניות, הנאלצות לתאם את צעדיהן עם ארצות־הברית.

עם זאת נשארה אירופה כוח כלכלי, טכנולוגי, מיסחרי ותרבותי מרכזי ביותר. גם מבחינה אסטראטגית מייחס העולם כולו חשיבות רבה לכל תמורה, תזוזת־כוחות, הצבת־טילים או התפתחות פוליטית לכיוון אנטי־גרעיני או ניטראליסטי ביבשת אירופה. אבל הגורם שנשאר באמת יציב הוא האיזון, הניטרול ההדדי של הכוחות השונים היווה מאז ומתמיד יעד מרכזי במדיניות האירופית, מאז קונגרס־וינה בשנת 1815. אסור לאף מדינה להתחזק יתר על המידה — זה היה המוטו של מדינאי הסדר השמרני, שהכתיבו את סדר־היום ואת מהות ההחלטות בקונגרס — אחרת ישרור באירופה תוהו ובוהו.

התחושה הזאת בקונגרס־וינה היתה טיבעית, מכיוון שהוא

מערב־גרמני קל ומיזרח־גרמני הניקר
לא בא בחשבון

נערך אחרי כמעט 20 שנה של השתוללות נפוליון בונפרטה באירופה. עיקרון האיזון היה אז בעיקר אנטי־צרפתי, אבל בשנים שמאז 1870 הוא הופנה לכיוון גרמניה. המעצמה המרכז־אירופית החדשה איימה על שלום העולם שלוש פעמים, הרסה את צרפת, סיבכה את האנושות בשתי מילחמות־עולם רוויות־דמים. כל היריבויות הגדולות באירופה, אפילו האיבה האידיאולוגית בין החלק הרכושני והחלק הסוציאליסטי, לא השכיחו את הפחד הישן מגרמניה.

רוב המשקיפים הבינלאומיים סבורים שקיים קונסנזוס מלא רק בסוגיה אירופית אחת: פיצול גרמניה בין מיזרח למערב. מדינות כל־כך שונות כמו בריטניה, צרפת, פולין, ברית־המועצות, יוגוסלאוויה ואפילו שווייץ מאוחדות בחוסר־רצון גלוי לראות באיחודה מחדש של גרמניה. „חלוקת גרמניה היא אבן־הפינה בסטטוס־קוו של אירופה," אמר דיפלומט בכיר במישרד־החוץ האמריקאי לשבועון ניוזוויק, „אם יתערער הבסיס הזה, תתחיל כל המערכת לגלות סימני־עצבנות."

לשיפור פיתאומי. הנוסח הלא כל־כך אלגנטי הזה, המאפיין את המאמר שהוקדש לנושא בניוזוויק, מקפל בתוכו אמת שאיננה ניתנת לעירעור. כל סימן להתקרבות בין מערב־גרמניה למיזרח נתקל בחשדנות רבה, אפילו בעויינות גלויה, מהצד הסובייטי והמערבי כאחד. ברית־המועצות חוששת, מאז ומתמיד, מכל כירסום באחיזתה בגוש הסובייטי. המערב, ובעיקר חלקו האירופי, חושש מחיזוק־יתר של גרמניה, מנטישת נאט"ו על־ידי ממשלת בון, מהליכה לכיוון ניטראליסטי, מגיבוש מדיניות עצמאית בעלת צביון גרמני־לאומני.

עליית השמרנים לשילטון בבון הפיגה את חששות כל הצדדים. כל אירופה צייפתה לזניחה מוחלטת של מדיניות האוסטפוליטיק, שאותה יזם המנהיג הסוציאל־דמוקרטי הוותיק וילי בראנדט ושבה המשיך יורשו, הלמוט שמידט. המנהיג החדש, הלמוט קול, נחשב נץ מושבע, תומך נלהב בנאט"ו, אוייב תנועת־השלום הגדולה בארצו ונחוש ברעתו להציב את הטילים הגרעיניים האמריקאיים על אדמת גרמניה.

גם איומי מנהיג גרמניה המיזרחית, אריך הוניקר, שהצבת טילי פרשינג 2 בגרמניה המערבית תבשר את עידן־הקרח בין שתי המדינות, נשמעו חשובים ביותר. מנהיגים סוציאל־דמוקרטיים תקפו בחריפות את קול, דיברו על כך שבתוך חודשים אחדים סוכלו הישגים מדיניים שהושגו בעמל מפרך של 10 שנים.

מנהיגים זרים, שחששו מאוד מדטאנט בין שני חלקי גרמניה, הביעו את עליצותם על האיבה המחודשת, וחגגו את המשך הסטטוס־קוו. איש לא ציפה לשיפור פיתאומי ודרמאתי ביחסים, אבל הוא בא, והעולם כולו מגיב בחשש ובתדהמה.

תיקווה ל„פיתרון אוסטרי". ההתקרבות בין מיזרח ומערב־גרמניה הזינה מחדש את חלומותיהם של מיליוני גרמנים, שעדיין לא השלימו עם חלוקת הארץ, בעונש נצחי על זוועות אדולף היטלר.

ניוזוויק מספר, ש־80 אחוז מכלל הגרמנים עדיין חולמים על איחוד ארצם. יש לכך סיבות משפחתיות, לאומיות, כלכליות, ואפילו חלקים רבים בשמאל הגרמני מקווים ל„פיתרון אוסטרי" — כלומר, איחוד גרמניה, זניחת נאט"ו, אימוץ מדיניות ניטראליסטית, שתכלול גם פירוז גרעיני, כפי שקורה באוסטריה מאז שנת 1955.

אזרחים פחות מתוחכמים, ובעיקר בני־נוער, התלהבו מהצ־ לחתו המרשימה של זמר־ההפוג המערב גרמני אודו לינדנברג

בביקורו במיזרח. אלא שהדיבורים האלה, על איחוד מדיני של ממש, לא נשמעו ברצינות במיסדרונות ראשי השילטון בבון. האמירה הנחרצת של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן („אני מאחל לגרמנים כל טוב, אבל איחוד גרמניה לא בא בחשבון") נשמעה להם מיותרת לחלוטין. הלמוט קול עוסק בשיפור היחסים, לטובת כל הגרמנים, אומרים דוברי־הממשלה, את הבעייה המיבנית, הפוליטית, הוא משאיר בידי ההיסטוריה.

בשנה שעברה אישר קול מענקים והלוואות לטווח ארוך לגרמניה המיזרחית, בסך כולל של 385 מיליון דולר. מדינה קומוניסטית זאת שולחת לאחותה במערב 40 אחוז מכלל סחורות היצוא שלה. תרומת בון להקלת הפער במאזן־התשלומים (למיזרח גרמניה גרעון של 6 מיליארד דולר) היא עצומה. מכיוון שהידוק היחסים עם המערב הוא מעשה פופולארי ביותר במיזרח, העדיף הוניקר מחוות מבוקרות על המשך הידרדרות היחסים. הוא מאפשר — ואף מעניק סיוע טכנולוגי לצורך כך — את קליטת שידורי הטלוויזיה מהמערב. נעשו כמה הקלות חשובות בנושא הביקורים, ומעל הכל, גבר זרם ההגירה למערב, לצורך איחוד משפחות. בארבעת החודשים הראשונים השנה עברו למערב 23 אלף בני־אדם, יותר מכל המהגרים בשנה שעברה.

לא לשפוך קומוניסטים. אנשי תנועות השלום במערב מספרים, שרוב מנהיגי התנועה האנטי־גרעינית במיזרח, וכן פעילים כנסייתיים רבים נגד הטילים גורשו, למעשה, למערב. הוניקר השתדל להיפטר מאלמנטים בלתי־נוחים, כולל פושעים פליליים רבים. עם זאת עברו למערב גם אקדמאים ובעלי מיקצועות חופשיים.

ממשלת בון ממשיכה לשלם למיזרח גרמניה כ־18 אלף דולר כופר, עבור אסירים פוליטיים משוחררים. בדרך זאת הגיעו למערב כ־20 אלף מתנגדי המישטר מאז תחילת שנות ה־60.

כל ההתקדמות הרבה שחלה ביחסים עדיין אינה מונעת תקריות, כמו נסיונות בריחה מעבר לחומת ברלין, וקורבנות צעירים, ההופכים, בד־בבד, לגיבורים לאומיים במערב. עם זאת מייחסים משקיפים חשיבות רבה לביקורו של אריך הוניקר בבון בקיץ. ממשלת בון שוקדת עתה על הצעת־חוק חדשה, שתבטל את הצורך לאסור ולהעמיד למישפט כל מנהיג קומוניסטי גרמני הנופל לידיה. הלמוט קול מאמין שתמיכת הסוציאל־דמוקרטים בהצעת־החוק מובטחת. גרמניה כולה מצפה לביקור, ויש הצופים גם הרבה מעבר למה שניתן להשיג עתה. אלה צפויים, ללא ספק, לאכזבה רבה.

ברית המועצות: חרב־פיפיות

ג מי שאינו מתלהב במיוחד מהמישטר הסובייטי עשוי למצוא צד זכות ברור בהחלטתה של ברית־המועצות להחרים את האולימפיאדה של לוס־אנג'לס.

גל הגינויים והמחאות הצבועות נגד צעד זה, שהתקבל על פי הנחייתו האישית של הנשיא ומוכיר המיפלגה הקומוניסטית קונסטנטין צ'רניינקו, מעורר גיחוך. כל הפרשנים וראשי המדינות שתמכו בהחרמת המישחקים האולימפיים במוסקווה ב־1980, מקימים עתה קול־זעקה. כדאי להזכיר להם, וגם לממשלת ישראל, שנגררה אחרי וושינגטון במעשה ההחרמה, את הסיבה לצעד הדראסטי שננקט לפני ארבע שנים: ארצות־הברית הובילה מדינות רבות בעולם לצעד של חרם, במחאה על הפלישה הסובייטית לאפגאניסתאן בשנת 1979. מדוע, אם כן, אסור לברית־המועצות, ולמדינות אחרות בגוש הסובייטי, לאחוז בנשק החרם, אחרי שארצות־הברית פלשה לאי גרנאדה, כפתה עליו שינוי־מישטר בכוח הנשק והמארינס? ומה בדבר היועצים האמריקאים, המנסים להפיל את המישטר החוקי בניקראגווה, ואורבים לממשלה הסאנדיניסטית, לא רק באזורי הגבול בהונדוראס ובקוסטה־ריקה, אלא גם בתוך שטח ניקראגווה, תוך הפרת כל החוקים הבינלאומיים?

הרעיון האולימפי מת. ב־1980 יצרה ארצות־הברית תקדים חמור, שהרס את העקרונות האולימפיים. הוועד האולימפי הבריטי, למשל, הבין זאת היטב, וסירב להיגרר אחרי החרם, חרף הלחץ שהופעל על־ידי ממשלת מרגרט תאצ'ר.

עתה הוכיחו הסובייטים שנשק החרם אינו אלא חרב־פיפיות. אולימפיאדה בלי הסובייטים ובלי המיזרח־גרמנים תהיה פארסה, צל של האירוע, כפי שיכול היה להיות.

כל להטי הפירסומאים, האינטרסנטים מכל הסוגים, לא ישנו את העובדות. הרעיון האולימפי מת, ושוב אין לו תקנה. כנראה שאת המשחקים הבאים יצטרכו לארגן במדינה ניטראלית, שתוכל להזמין את כל המדינות, בלי החרמות ובלי אפליות.

יוון: לפיד ממוסחר

ק אתרינה דידסקאלו, סטודנטית לדרמה, בת 24, לא ידעה על מעשה־ההחרמה של קונסטנטין צ'רנייניקו. לבושה בגלימת כוהנת יוונית קדומה, שהגיעה עד קרסוליה, עמדה, בשבוע שעבר, בין חורבות הכפר היווני אולימפיה.

זה היה המקום שבו נערכו המישחקים האולימפיים הראשונים לפני 2760 שנה. כששתי הנערות שלצידה פוצחות בנגינה על אבוביהן, הדליקה דידסקאלו את הלפיד האולימפי, בהיעזרה בקרני השמש הלוהטת שמוקדו במראה קעורה שהוצבה בין החורבות.

תפילה לזיאוס. דידסקאלו הרימה את הלפיד הבוער אל על, השמיעה תפילה קצרה, ביוונית עתיקה, לאל זיאוס ואז יצא הלפיד לדרכו, ללוס־אנג'לס. אבל לא לפני שזקן הכפר, ספירוס פוטיינוס, וכ־30 כפריים, אמרו את שלהם: הם הפגינו נגד המיסחור הצפוי של הלפיד האולימפי, בעת מסעו מחוץ אל חוף בארצות־הברית.

אנגליה: חוסר התלהבות

ש לושה סיפורים חדשים מאנגליה של המלכה אליזבת ומרגרט תאצ'ר, הופיעו לאחרונה בשבועון ניו־סטייטסמן. **באנגליה אפשר לשלוח מיכתבים ברואר מהיר (דרגה ראשונה) או ברואר איטי יותר (דרגה שניה).** מובטל בשם סטנלי הוזארד שלח בקשה **להתקבל לעבודה במיפעל בעיר פיטרבורו. מטעמי־חיסכון — האיש חי על קיצבת־אבטלה — שיגר הוזארד את מיכתבו ברואר מדרגה שניה. בקשתו למישרה נדחתה מייד. העילה הרישמית: „חוסר־התלהבות".**

עזרה עליונה. קבוצת הכדורגל אקסטר סיטי, **תקוועה בתחתית הליגה השלישית, מינתה כומר לתפקיד־מפתח בהנהלת המועדון. תפקידו העיקרי יהיה להשגיח על הרווחה הרוחנית של שחקני אקסטר**

המלכה אליזבט ותאצ'ר*
תמיד כדאי לשלוח בדואר המהיר

הכושלים. הסביר לעיתונאים המנג'ר, ג'די פראנסיס, בעבר הקריוב שחקן קווינס פארק ריינג'רס הלונדונית **ובבחרת אנגליה: „במצבנו הנוכחי אנו זקוקים לכל עזרה אפשרית, וזה כולל גם עזרה מכוחות עליונים."**

מזהיר חריג. נהגי המוניות באיזור בקסהיל העלו לאותרונה את המחירים בצורה חריגה. וביומק הרישמי: **„באיזור חיים פנסיונרים רבים, והם זקוקים להמון זמן לצאת מהמכונית — אחרי שכבר שילמו ופעולת המונה הופסקה."**

---

* מגולמות על־ידי בובות בסידרה טלוויזיונית סאטירית, בטלוויזיה המיסחרית באנגליה.

חוף דבוש בהרצליה מוצף בחתיכים וחתיכות, דוגמניות ואופנאים, פנויים ופנויות, הבאים להיראות, לראות ולחפש

ישראלית מחויל היא דניאל יסם, המתגוררת בניו־יורק, וידידה משכבר הימים, רוברט רישמן מאופנת גיליו. לדעתה של דניאלה, הישראליות הצעירות הן הכי יפות.

להיות בקיץ IN, זה להיחשף, להיראות ולהשתזף בחוף־הים בהרצליה, אצל רבוש, שהפך שם־דבר: מקום־הפגישה של היפים והיפות, החתיכים והחתיכות ואלה שהיו רוצים להיות כאלה. מסתובבות שם דוגמניות

מרחפים באוויר ומשחקים במדקות. למעלה: נורה מריד־לנדר, מעצבת־אופנה. למטה, מתחת לשלט איסור הרחצה: שרון גלבאום, שמיניסטית המתגייסת לצה"ל.

אחד על השני כך נראה חוף דבוש שבהרצליה, למרגלות המיסעדה הטריפוליטאית, שהפך בשנים האחרונות המקום של מי שחושבים עצמם חתיכים וחתיכות, יפים ויפות. מכיוון שאין כיסאות־נוח, אפשר רק להשתרע על המגבת או להביא כיסא קטן מהבית.

חוף החתיכות

מארש ונינט אסור, נשות־חברה ישראלה שטיר, גילה בוכמן, נערי־זוהר כמו אורי עליזי, דיילים ודיילות, טייסים ואנשי־פירסום, אנשי־עסקים וכמה עורכי־דין ידועים.

כולם יושבים קרובים־קרובים, מזיעים, צמודים־צמודים ונהנים מהסובב אותם.

חוף־ציד. ומה אומרות היפות על חוף־השעשועים הזה? יפה כפיר, דוגמנית מבוקשת, הגרושה פעמיים מאותו הבעל, ואם לשני ילדים: „אני באה לכאן כבר שלושה קיצים באופן קבוע, למרות שאני מתגוררת בתל־אביב. מה שמייחד את המקום הזה הוא החומר האנושי. באים לפה הרבה חתיכים וחתיכות והרבה אנשים יפים, שרובם חבריי. אני אוהבת להסתכל על החיפוש הבלתי־נלאה של הגברים בחוף.

„זהו חוף־ציד," מסכמת יפה היפה, הלבושה ביקיני בצבע טורקיז ועוטה שימלה קיצית ורודה.

גם עירית לביא, דוגמנית בדימוס ונערת ישראל 1970, נמצאת שם. היום עירית מקדמת־מכירות של בית־אופנה: „אני באה לדבוש, כי זה קרוב לביתי שברמת־השרון. נחמד פה, יש אווירה. כל היפים והיפות באים לפה והזמן עובר מהר." יש לה לעירית גם זווית נוספת: „בקיוסק יש יין ואפשר לתפוס יופי של ראש" ותחת הראש הזה לובשת עירית ביקיני כתום, המבליט את ציבעה השוקולדי.

לראות ולהיראות. דנה סטיניה היא דוגמנית צעירה. היא כמעט בת 17, תלמידת־תיכון, אבל כבר דוגמנית מאוד מבוקשת: „אני רמת־גנית. היגעתי לחוף דבוש בעיקבות חברי. כאן הבסיס של כל החבר'ה. זה בילוי של לראות ולהיראות.

„כל מי שחושב את עצמו ליפה מגיע לכאן," אומרת דנה, שכל חמוקיה מבצבצים מהביקיני הוורדרד שעליה.

נלי רמתי, עוד דוגמנית לשעבר, כיום מנהלת חנות לביגדי־אופנה: „אני מגיעה לחוף מפתח־תיקווה, מפני שזה החוף של האנשים היפים. את חבריי־לשעבר היכרתי פה. זה מקום נהדר להיכרויות. יש כאן המון פנויים.

בליקני כך משתזפת לה הדוגמנית בדימוס נלי רמתי. לא מעניין אותה מה האנשים חושבים, או אומרים, ואת המגבת עם הכתובת הילטון ירושלים קנתה במכירה. משמאל, ליד עמוד הפירסומת: עירית לביא, גם היא דוגמנית לשעבר ונערת ישראל 1970, והיום אם לשניים.

נערת זוהר

תל־אביבית ידועה היא ז'קלין פילוסוף. העוסקת באופנה: „אני באה לפה לראות את אופנת בגדי־החוף וליהנות מהמקום. אבל מה? זאת ממש מגיפה. כולם באים לפה."

מיטען חורג זוהי מרי אל־גלי, דיילת „אל־על" ותיקה, וכלבה הצמוד לאווי. „אני באה לפה כבר ארבע שנים, במיץ ובחורף," אומרת אשת האוויר הלבושה בבגדי־הים הסרוג והצחוב.

קטנטן ומשופה. „אני באה לחוף הזה כבר ארבע שנים. אני אוהבת שמש וים," אומרת מרי השזופה, הלבושה בבגדי־ים צהוב סרוג, שאינו משאיר הרבה מקום לדמיון. „אני פה כל השנה — שוחה בקיץ ומטיילת בחורף."

רואים ונראים. ז'קלין פילוסוף שרועה לה בכיף על החול הרך ועושה מה שעושים כולם — משתזפת. ז'קלין היא רמות ידועה בתל־אביב ובחוף של דבוש. היא גבוהה וחטובה, שערה ארוך ושחור כעורב וביקיני קטן מבליט את חמוקיה. ז'קלין, האופנאית, באה לחוף הזה לראות מה לובשות החתיכות ועם מה הן יורדות לים: „דבוש זה כמו מגיפה. כבר בשמונה בבוקר מצלצלים אליי החבר'ה ואומרים לי — נו, את באה לחוף של דבוש? זאת אופנה לבוא לפה. זאת ממש תופעה חברתית."

ליל קפון, דוגמנית ותיקה, מגיעה להרצליה מנאות־אפקה „אני גם באה לכאן באמצע השבוע, ואז זה באמת שיגעון. אין פה אף אחד. החוף ממש ריק. בשבת כף כאן, רואים, נראים ומתראים עם כולם. זה מקום שהפך להיות IN, כולם מגיעים לפה. ליל הבלונדית לבושה בגדי־ים קטנטן צהוב מטריקו, של פרוצ'י (5,000 שקל).

גם שרה מילר, אופנאית סריגים, היא קבועה בחוף: „אני לא מפספסת אף שבת. אני המצאתי את המקום הזה, כבר לפני שבע שנים. אז לא היתה פה נפש חיה. דבוש היה בצריף קטן. באנו לכאן בחורף ובקיץ ואכלנו את הקוסקוס של פעם. היום המקום כל־כך הומה וצפוף, שאין מקום לשבת. אבל אני שומרת נאמנות למקום. אני פוגשת כאן את כל האנשים הנחמדים והנכונים."

מדגישה שרה מילר התל־אביבית, בבקיני טנגה מיזערי שחור של חברת מואה: „אחרי שבוע של עמל ועבודה — כף לבוא למקום הזה. יש פה אקשן ופוגשים את כולם. אפילו הצלחתי לשדך כאן בין שני זוגות."

אורנה גלזן ■

כמעט בת 16

היא שרון ברמן, תלמידת־תיכון (כיתה ט'), המתגוררת בהרצליה־פיתוח: „אני באה לכאן קבוע. כיף פה. אפשר להכיר אנשים רבים ויש הרבה חתיכים!"

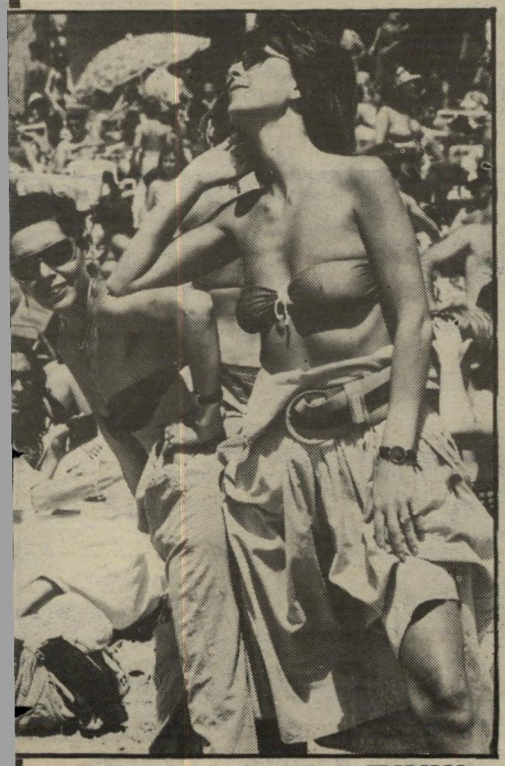

עיצוב ודוגמנות: למעלה משמאל — שרה מילר, מעצבת ויפה כפיר, דוגמנית. מימין: ליליאן, דוגמנית ומנהלת בית־אופנה.

סליחה, האם את בהריון?

פוינט

חדש

בין אם תשובה חיובית היא משמחת ובין אם היא מדאיגה, את מעוניינת לדעת זאת מהר ובדיסקרטיות. פרדיקטור הוא מתקן קטן, פשוט וחכם שפותח לאחרונה במעבדות שפארו אינטרנשיונל בהולנד והפך למוצר הנמכר ביותר מסוגו בארה"ב, צרפת, אנגליה ויפן. הוא היחידי המשיב לך כבר לאחר 24 שעות מיום אחור הווסת באם את בהריון או לא. השימוש בפרדיקטור קל ופשוט. אמינותו גבוהה מאד (מעל 99%) ועיצובו ייחודי. את בודקת בעצמך, והדיסקרטיות חשובה לך, הלא כן? המחיר? - פרדיקטור עולה רק מעט יותר מכרטיס קולנוע. כדאי לך להחזיק אחד בבית. מי יודע, אולי תזדקקי לו.

להשיג בכל בתי-המרקחת.

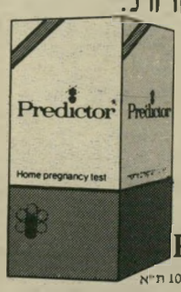

Predictor

הפצה חכמי בע"מ, אלנבי 103 ת"א

פרדיקטור נותן לך תשובה מהירה

נמר של נייר
יהדות אחרת

הגטו החדש

בישראל של שנות ה־70 וה־80 נוצרו שתי חברות סותרות. האחת חייה את העבר היהודי, המוסרי והקוסמופוליטי על הנייר, ואילו האחרת יצרה גטו של כוח, המושתת על לאומנות בעלת גרעין גזעני.

לסתירה הישראלית קדמה מרידתו של היהודי החדש, שנטש את הרבנות האפלה בת אלף השנים ומרד בה, בתיקווה להקים תשתית לריכוז יהודי טריטוריאלי, לחברת־מופת יהודית.

נושא דגל־הסובלנות היהודית הראשון היה **אחד־העם**, ובעיקבותיו באו הפרופסור **מרטין בובר** וברית שלום, תנועת השומר הצעיר של שנות ה־40 (ולא יציריה המיליטריסטיים נוסח ח"כ **אימרי רן** ואל"מ **רן כהן**), שהשפעתם הלכה ונמוגה בחברה הישראלית ובעולמה התרבותי.

על חורבות עולם־הערכים היהודי־הומניסטי קם גטו חדש, שבניגוד לקודמו ריצף את חומותיו בכלי־נשק חדשניים, כתחליף לערכים ולמוסר.

בישראל של שנות ה־80 אין אישיות מוסרית תרבותית סותפת שתביא למהפך מול הרנסאנס הגזעני של הימין הישראלי, ההולך וגואה.

נקודת־אור אחת, המקרינה על חשכת הלאומנות הסותפת את ישראל, מצוייה בנשק, שכוחו רב עשרת־מונים מאילי־הברזל של הלאומנות הישראלית, נשק האות המודפסת. עשרות ספרים, הדנים בשאלות־מוסר יהודיות ראו־אור בשנה האחרונה.

לכמה מספרים אלה מוקדש נמר של נייר.

היסטוריוגרפיה

אם קיים עלי־אדמות עם, שעליו להעריך נכונה את ההיסטוריה, הרי זה העם היהודי, הניזון זה יותר מאלפיים שנה מאותו תהליך של תימצות הסיפרות של ההיסטוריה שלו, תימצות המכונה היסטוריוגרפיה.

אבי ההיסטוריוגרפיה היהודית המודרנית היה **איזק מרכוס יוסט**, שמונוגרפיה עליו, י"מ יוסט מאת **ראובן מיכאל** ראתה־אור באחרונה*.

כבר בפרק מהורקנוס עד נפילת ביתר, מביא המחבר ציטוט מדיברי־ההקדמה, שכתב יוסט בסיפרו תולדות הישראלים, שבו הגדיר את העם היהודי כאותה חבורה מוזרה, **שהאריכה ימים אחרי עמים ומדינות כה רבים, שקמו פרחו ונפלו, השומרת עדיין בתודעתה את קיומה בן שלושת אלפי שנים, אינה רוצה להתנבר למוצאה או להבחישו, שסבלה באומץ־לב את כל צרות סיזורה הגדול בכוח אחדות האמונה וכוססה ראשה לנוכח מצוקות אין־קץ של גורל קשה, של יסורים ומעשי־אנס מחוכמים, שזממו הרישעות וחמת־הזעם, השנאה והבוז, כדי לבלותה... ההיסטוריה של שבט כה מיוחד, השולח ענפיו מבין כל העמים ונשאר, בכל זאת, עומד בבדידותו — לא ייתכן שאישיהרוח לא יחפץ בה...**

מול העוצמות הכוזבות של מדינת־היהודים העכשווית, העובדת לאלוהי הנשק, יש במונוגרפיה על אבי ההיסטוריוגרפיה היהודית המודרנית משום הענקת מימד־הזמן, ספריו של יוסט, שראו־אור בשישה כרכים, הם תולדות הישראלים (הראשון עד השלישי עוסקים **מהורקנוס** ועד נפילת ביתר, ושלושת האחרונים מיבנה ועד לראשית האמנציפציה) וסיפרו היסטוריה כללית של העם הישראלי.

מיפעל חייו של יוסט, שהיה אלמוני לילידי הארץ ולתרבות בישראל (בשל גרמניותו), היה הניסיון הראשון לתמצת את ההיסטוריה היהודית בצורה שיטתית, על הלקח והמוסר שבה, וליצור דרך מדעית להבנת התרבות היהודית.

אלא ששיטתו של יוסט באה מתוך התנגדות לדרכים שהיו קיימות ושרירות עד לעבודתו, שבה סתר את ערכיה של היהדות המסורתית הרבנית — אותה אפלה בת אלף שנים. כפי שכינה את הרבנות הסופר **ארין סמולנסקין** — ובה הכריז מילחמה על הרבנות, שעמדה כמחסום מול המודרניזציה של היהדות ומנעה את חילון היהדות. מחסום זה לא הוסר גם ב־35 שנות קיומה של מדינת־ישראל.

על עמדתו בעניין שאלת העצמאות והגלות, המולדת והנכר, אפשר ללמוד מדבריו של יוסט: **כזה מהלך ההיסטוריה. אולם עדים אנו כאן למחזה יחיד במינו: עם שנשבר כולו והוכרע**

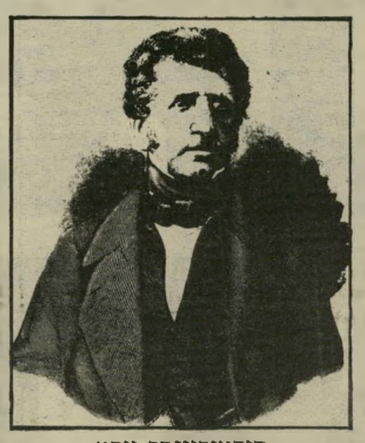

היסטוריוגרף יוסט
חבורה מוזרה

לתמיד; ארין־מולדתו שוממה בחלקה ובחלקה תפוסה בידי זרים; קומץ הנשארים עניים ומתפרנסים מעבודה שפלה, והפיכתו להגיע אי־פעם לעוצמה בלשהי, כמוהו כאין; כל אחד נאלץ לחפש את לחמו בין גויים נוכרים... אזי מיועדים (אנשים אלה) לפי כל חישובי אנוש לשקוע אט־אט ולהעלם, על אף דבקותם העקשנית במינהגי האבות. אולם עם זה התעורר בתוך המורעננות, כדי להתחיל בחיי־רוח חדשים; ובזמן קצר חל בו מיפנה, שאפילו הנביאים האחרונים לא שיערו אלא במעורפל...

ולהאוזן, שכתב, בין השאר, את הערך יהדות באנציקלופדיה בריטניקה. האשים את "תורת־הכוהנים" בכך שהיא הפכה **בורא שמים וארץ למנהיג של שיטה קטנונית, האל ירד מכיסאו כדי לפנות מקום לתורה ולהלכה, התורה משליטה עצמה בכל אתר ואתר והיא חוסמת הדרך לשמים.**

לא פלא הדבר שוולהאוזן מנוטרל למרי בקרב ההיסטוריונים וחוקרי המיקרא היהודיים, שהרי ניתן לראות בו את ראשון נושאי הדגל הכנעני, כאשר בבחינתו את תולדות העם היהודי, הוא רואה את ראשיתו של העם כזו של עם נדיר ויוצא־דופן, שנוון בהדרגה בימי הבית־השני. את אות ההתנוונות הזו נושא העם היהודי על מיצחו עד עצם היום הזה בגירסת שילטון־החשיכה של הרבנים, שתפסו את מקום שילטון־הכוהנים עליו.

רוגמה לראיית־העולם של ולהאוזן אפשר למצוא בקטע הבא, העשוי לעורר חלחלה ופלצות באלופי־ימין רבים, ובחצי תריסר שרי־חינוך פוטנציאליים בישראל של היום:

כאשר החשמונאים ניסו להסיר את הקהילה הארץ־ישראלית... לאומה, הם פעלו בניגוד לרעיון היהדות. כי רעיון זה לא היה מולדת עלי אדמות, כי אם האלוהים והתורה. זו היתה מלחמת הפרושים ומכיוון שעמדה להם עקביות התיאוקרטיה של בית שני, הם נעשו לבסוף לחלוצי העם כולו... בידי הפרושים נפלה הזכות להחריב את ממלכת החשמונאים ולהציל את היהדות...

והרי ישראל של היום נוהגת כממלכת־חשמונאים מודרנית, והשאלה הנשאלת, למיקרא דבריו של ולהאוזן, היא אם ניתן להציל את מדינת־החשמונאים המודרנית, הקרויה ישראל, במקביל להצלת ערכי האמת והמוסר של היהדות.

בכתביו מתייחס ולהאוזן — כמסתבר מסיפרו של בושביץ — ליהדות ולאיסלאם, כמקורבים מעל ומעבר לקירבה הבאה לידי ביטוי.

לסיכום, בדומה לסיפרו של מיכאל על יוסט, יש גם בסיפרו של בושביץ על ולהאוזן משום פתיחת צוהר לביקורת והבנת היהדות מהמימד שאמרכלי החינוך של **זבולון המר** נוהגים למחוק ולטשטש, מתוך חשש להשפעות המזיקות שלהם.

ולהאוזן

יוליוס ולהאוזן, בן לכומר פרוטסטנטי (1844–1918) נחשב אחד ההיסטוריוגרפים החשובים ביותר בכחינתה של ההיסטוריה היהודית, בעיקר ראשיתה. הנודע בכתביו הוא אקדמות לדיברי ימי ישראל, שבו הוא בוחן את היהדות דרך שלוש הדרגות בשלב התיאולוגי: פטישיזם, פוליטיאיזם ומונותאיזם. הנחת־היסוד שלו, שעיקר משמעותה בפיענוח היהדות, נעוצה בראייתו את משה רבנו כמיתוס, ואת הנבואה כקודמת לחוקים.

חוקרים רבים רואים בוולהאוזן את דארווין של חקירת המיקרא.

באחרונה ראה־אור בתרגום לעברית יוליוס ולהאוזן מאת **אורי פרידמן בושביץ***. ספר זה, שהודפס לראשונה בגרמניה ב־1938, הוא ניסיון לבחון את ראיית היהדות של ולהאוזן, ולהבין את מקורות תפיסתו, תוך פריסת מרכיבי שיטתו והתייחסויותיו השונות לשוני ולניגוד שבין דת ובין תרבות ביהדות.

ולהאוזן, מי שהיה ראשון ההיסטוריוגרפים שטענו שהדת היהודית עוותה בראשית התהוותה, כאשר "תורת־הכוהנים" (פריסטרקודקס בלשונו) שמקורה בימי בית־שני — היא יצירתה של היהדות הפרושית, של התיאוקרטיה היהודית — שגימדה את האמונה העברית לכדי שיטה קטנונית, לכדי הלכה תורנית.

*• אורי פרידמן בושביץ – **יוליוס ולהאוזן; הוצאת דביר; עברית: תיאודור התלגי; 72 עמודים (כריכה קשה).***

נחיבות באוטופיה

שירטוט מרתק, על הניגודים והתיקוות שבמהלכים האוטופיים ליצירת היהודי החדש, מביא **מרטין בובר** בסיפרו נתיבות באוטופיה. שמהדורתו המתוקנת ראתה־אור באחרונה*.

החלק הראשון, שכותרתו היא ככותרת הספר כולו, בוחן את שאלות הסוציאליזם האוטופי, תוך פרישת שורשי האוטופיה הסוציאליסטית, דרך **סרידון, קרופוטקין, מארכס, לנדאואר ולנין**, המשמשים כמוליכים לכותרת ניסיון שלא נכשל. ניסיון, שכוונתו בקבוצה הארצ־ישראלית.

בחלק השני של הספר, שכותרתו היא אל ההגשמה ובתוכה, שר מרטין בובר שיר־הלל ליציר־תו של היהודי החדש, במיסגרות האוטופיות לא־במעט, של הקיבוץ והקבוצה. בתת־הפרק חברותא. המוליך אל דרך הקודש. כותב בובר: **אם תוקם חברה יהודית בארץ־ישראל, המכניסה עצמה בעוביה של מילחמת כולם בכולם, ואפילו תכריז הכרזות החזירות ונשנות לאין ספור, כי ניטרלית הנה — חברה כזו תיבלע ותיחנק במערבולת המזימות. רק אם תיעשה זו כוח רוחני, רק אז תחזיק מעמד. כוח רוחני — אין משמעו לא רמה שיכלית ולא הישג תרבותי; משמעו — הנשמת הרוח...**

*• מרטין בובר – **נתיבות באוטופיה; סידרת אופקים; הוצאת עם־עובד; 316 עמודים (כריכה רכה).***

יהדות על כידונים

מנהיג צומ"ת איתן
כמו היונקרים הפרוסיים

מאה שנות התיישבות יהודית בארץ־ישראל חשפו גם את הצד המכוער של היהדות, את הלאומנות והגזענות החבויים בכל אומה.

את תהליך ההתבהמות הגזענית־לאומנית של היהדות חגכו, אחרי מילחמת־העצמאות, שני גורמים פוליטיים: הראשון, מנהיג האופוזיציה ומפקד אצ"ל לשעבר **מנחם בגין**, והשני, ראש־הממשלה הראשון, **דויד בן־גוריון**, שהיה נושא־הדגל של היהדות־על־כידונים, שכלם כל אופציה להשתלבות ישראלית במרחב, והגביה את חומות הגטו היהודי החדש.

תחת חסותו של בן־גוריון צמחו צימחי־הפרא במערכת הצה"לית, החל ב**משה דיין** וכלה ב**אריאל שרון**, מייצגי הקו היהודי, הצופה אל העבייה הערבית מבעד לכוונת־הרובה. למייצגי קו זה הצטרף, באחרונה, רב־אלוף (מיל') **רפאל איתן**, שייסד את תנועת צומ"ת, שהיא המקבילה הישראלית למיפלגות היונקרים הפרוסיות.

אלא שהיהדות החדשה, הניצבת על כידוני־רובים, הוכיחה את חולשתה, מאז מילחמת־ששת־הימים, והוליכה את המדינה לדרך־ללא־מוצא. המעמידה בסכנה את עצם קיום המדינה, על אף כוח־הברזל שלה, תוך שחיקה מתמדת של כוח המוסריות של המדינה.

כאשר נפתחות חרצובות־הלשון של מנהיג צומ"ת, נגלית גם החולשה של אותה יהדות־על־כידונים, שהוא דיבר האלים והפשוט ביותר. ניתוח בלשוני של נאומי השר־ללא־תיק **אריאל (אריק) שרון**, תושפים אותה חולשה, בכזב ובהיסטריה שבהם. כל אוגדות התומכים ביהדות־על־כידונים, אין בכוחן להתמודד עם ערך מוסרי אחד מתולדות היהדות ומוסרה.

בפרק משום מה חייבת בניית ארץ־ישראל להיות סוציאליסטית? מתייחס בובר לארץ־ישראל של סוציאליזם נוסח מכונית־לכל־פועל של **שימעון פרס**. שלושת ערכי היסוד — הקניין המשותף בקרקע, העבודה העצמית וחופש־ההכרעה של המתיישבים לכללי חייהם בצוותא — אכן לא זכו להאריך ימים בחברותא הקיבוצית של חלום־האוטופיה הבובריי. בובר מעמיד משמעות פוליטית־חברתית עמוקה עשרת־מונים, שאינה עומדת כלל במיבחן ההקצנה הימנית של החברה הישראלית, והוא מעמד „ירושלים" בין „מוסקבה" הקומוניסטית ובין „רומא" הפאשיסטית והוא קובע: **אני מאמין בירושלים. רשאים אנו להאמין בכך, כי במתרחש כיום בארץ־ישראל נושקים רוח ומציאות...** תיקווה אוטופית, שלא עמדה במיבחן המציאות של החוויה הישראלית.

בפרק העשירי, התחדשות חיי עם, משרטט מרטין בובר את השקפת־עולמו הפילוסופית על המרכיב הקיומי־דתי שלה, דרך מה שהוא מכנה „עקרון־הברירה" והוא מצדד בהשקפה האחד־העמית, העוסקת בהקמת מרכז־רוחני לעם היהודי בארצו.

בפרק לדמות החברתית של הכפר העברי בוחן בובר את הנסיון הכושל של יצירת חלוץ כפרי יהודי ארצישראלי, המהפכה שבנפש, ההולכת במקביל למהפכה החיצונית של היהודי.

נתיבות באוטופיה של מרטין בובר הוא מהספרים הנוגים ביותר בהקשר הישראלי, ספר שראה־אור אחרי השואה וערב קום המדינה, בשנת 1946, כאשר החברותא, הקיבוץ והקבוצה

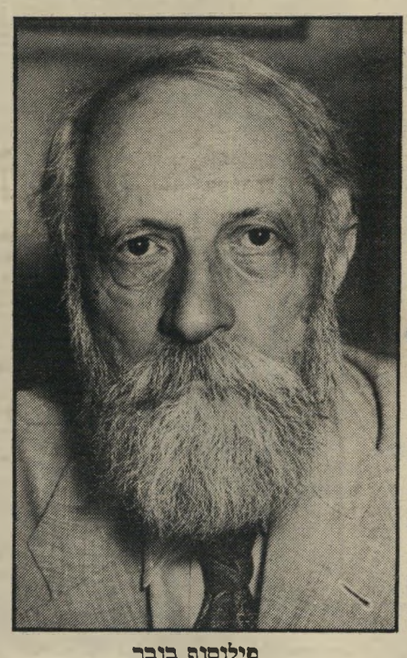

סילוסוף בובר
מעט ממיכלול השורשים

היו הציר־המרכזי ומעורר־התיקווה של האוטופיה הישראלית, אוטופיה שלא זכתה להתגשם ונושאי בשורתה הלכו והתנוונו.

למרות נתיבותיו של מרטין בובר באוטופיה הקיבוצית, מצוי בקובץ זה שלו המרכיב העיקרי של השקפת־העולם המוסרית־יהודית־דתית, שהלכה ונשחקה לה בהדרגה ביומיום הישראלי והפכה אבק של השקפת־עולם. יש בספר זה כדי להחזיר מעט ממיכלול השורשים היהודיים של אותה יהדות אחרת, שאינה נושאת כידונים בידה — להביא לחברה אחרת וצודקת בארץ, שהצדק והאנושיות עשויים להיות ההצדקה היחידה לקיומה.

על הסובלנות

ספר נדיר ויצא־דופן, למרות השקפת העולם האורתודוכסית של מחברו, הוא הקובץ פנים של יהדות **לאלכסנדר אלטמן**, שראה־אור בסידרת אופקים *.

---

*אלכסנדר אלטמן – ***פנים של יהדות****; ליקט וערך אברהם שפירא; תרגום חלק מהמאמרים: דויד זינגר; סידרת אופקים; הוצאת עם עובד; 296 עמודים (כריכה רכה).*

בפרקי הפתיחה פורש אלטמן גל"ח של השקפות היסטוריוגרפיות ברקע היהדות, החל בצלם אלוהים בתיאולוגיה היהודית והנוצרית, הרקע הגנוסטי שבאגדות על אדם הראשון דרך אלוהים ועצמותו של אדם במיסטיקה היהודית וניסיון לבחון מהשקפות עולמם של **מנדלסון** ו**פרנץ רוזנצוויג**, מהבולטים שבהוגי־הרוח של יהדות גרמניה.

החלק השני של פנים של יהדות בוחן גלריה של נושאים בעלי משמעות אקטואלית. בפרק להערכת מיפעלו של אחד העם מתייחס אלטמן לנסיונו של **אחד־העם** להעלות את הרעיון הלאומי היהודי למעלה מן הרמה של הנאציונאליזם האירופי ראיית המשבר שאליו הגיעה היהדות, תוך שהוא מטיח לחיזוק חפץ־הקיום הלאומי. אלטמן מתפלמס, בחוסר הצלחה, עם ניסיונו של אחד־העם לחליין את היהדות, ומסיים את הפרק בקביעה **חושבני שהאידיאליזם המוסרי הזה ערכו רב בזמננו עוד יותר מאשר בימים שעברו.**

לאורך כל סיפרו של אלטמן עובר, כחוט השני, קו־מיתאר של יהדות סובלנית, יהדות שהיא ההיפך מהגילגול הישראלי הנוכחי, יהדות המצויה בקונפליקט עם הפרוטסטנטיות הגרמנית, כאשר מיכלול בעיותיה מצוי בעימות מתמיד עם אי־המוסריות של החברה הגרמנית.

בפרק לדמותו של הרב הגרמני בשנים 1010–1939 פורש אלטמן את אחד מהפרקים הייחודיים של יהדות גרמניה במאי העשרים, ששורשיה במאות הקודמות. מוסר־השכל היסטורי, שעשוי הישראלי של ימינו ללמוד מפרק זה, הוא עמידתו של הרב היהודי בגרמניה מעל לפוליטיקה **אפילו בשאלה יהודית פנימית רגקבת בציונות... מה שאינו מאפיין את הרבנות הישראלית, הנבחרת בידי פוליטיקאים ומשרתת את הפוליטיקאים, כך שערכה הממשי שואף לאפס.**

אווירתם של שלושת בתי־המידרש לרבנים בגרמניה מתוארת בידי אלטמן באופן העשוי לעורר את קינאת ישיבות בני־עקיבא ואגודת ישראל: **„האווירה האינטלקטואלית בבתי־מידרש אלה דמתה ברוחה לזו ששררה באוניברסיטות, ובמישור החברתי ניברו תכונות שהזעתקו, במידה מסויימת, ממסורת חיי הסטודנטים הגרמנים...**

פרק־המפתח בסיפרו של אלטמן הוא הפרק הסובלנות והמסורת היהודית. אלטמן פותח **בהדת היהודית נולדה על ברכי המחאה. אברהם עזב את מולדתו, את אליה ושולחניה...** בתקופת המיקרא בלטה היהדות באי־הסובלנות שבה, בעיקר לעובדי־האלילים ברמותיהם השונות.

את נקודת־המיפנה היהודית בשאל ז הסובלנות, מוצא אלטמן ב„ **יהושוע**, האומר: **יש צדיקים באומות שיש להם חלק לעולם הבא...** שיטה המוליכה מימי התלמוד אל ביטויי־סובלנות אחרים ביהדות, בימי־הביניים.

המהפך הגדול של היהדות, לטענת אלטמן, חל בימי משה מנדלסון, שכתב: **אילו חי בין בני־דורי אחד קנסוריזים או אחד סולן, יכול הייתי, על־פי עקרונות דתי, לאהוב ולהעריץ את האיש הגדול הלזה, בלי שתעלה בדעתי אי־פעם המחשבה המגוחכת שחפץ אני לגייר את קנסוריזים או את סולן...**

המדור האחרון בסיפרו של אלטמן הוא תשובה לפניה של ראש־הממשלה הראשון **דויד בן־גוריון**, בשנת 1958, בשיאו של משבר „מיהו יהודי?" בתשובתו כתב אלטמן בין־השאר דברים, שבימינו היו עשויים לגרום לפרישת המיפלגות הדתיות מהקואליציה:

בטרם אשתדל להשיב על שאלה זו, אני מרשה לעצמי להעיר שאולי יימצא דרך לבצע את חוק המירשם בצורה כזו ששאלת הדת והלאום לא תוסיע כלל. הייתי מציע, שבמקום לשאול לאיזו דת ולאיזה לאום משתייך האדם, עדיף היה לרשום אך ורק את מוצאו האתני, גם מצד האב גם מצד האם. לבשתיענה שאלה זו, יתברר ממילא טיב אותי אדם מבחינת השיקולים הביטחוניים, אשר בעבורם נערך המירשם, ותתמלא כל תכליתו. כמובן, ילד מנישואי־תערובת, למשל, מאב יהודי ואם סולנית, יירשם בצורה כזו, באופן אובייקטיבי ועל סי העובדות הברורות, מבלי להשתדל לקבוע את הלאומיות של הילד עצמו. מן הראוי להזכיר שבמדינה מודרנית דמוקרטית שאלת הדת והלאומיות אין לה מקום בתעודת־זיהוי...

למרות שאלטמן מאוד אורתודוכסי בראיית עולמו היהודית, הרי שלאורך סיפרו עובר, כחוט השני, קו הסובלנות היהודית, שהאורתודוכסיה הדתית של עכשיו, בישראל, משוללת אותו לחלוטין, ומעבר לזה, בעיקר בחלקו הראשון של הספר, מצוי מארג מופלא ומרוכז של בחינת ההיסטוריוגרפיה היהודית. ספר מומלץ ביותר, גם לאלה שאינם בקיאים בנושאים אלה.

שרידים מובסים

בן־גוריון
חלום על גנרלים

תמונת־מצב של המוסר היהודי בישראל, אמצע 1964, **היא** תמונה מדכאת. חברה המונהגת באלימות לשונית. עוצמות צבאיות. מדינאים ברמה נמוכה, אוניברסיטות המחזיקות בין כתליהן אך מעט מערכי המוסר־היהודי, ומעל לכל — פאשיזם יהודי ברמות השונות של האכלוסיה.

בין כל אלה אפשר לחוש במעט שרידים מובסים שנותרו מרוח המוסר היהודי, אחרי שספגו במשך שני דורות את כל המכות האפשריות. מכות אלה החלו בכריתת ענף התרבות היהודי־ אירופי, בשלילת המסורת היהודית של מיזרח ומרכז־אירופה, תוך תיקווה, שטופחה בידי **דויד בן־גוריון** ונושאי־כליו, ליצירת יהודי חדש, מנותק לחלוטין מרעות הגולה, בעל עוצמה פיסית, על חשבון המוח היהודי הגלותי.

התוצאה — חברה דלה מבחינה תרבותית, ערכית ומוסרית, חברה ששמות כ**אחד־העם**, **מרטין בובר** ואחרים הם לגביה שמות רחובות — ותו לא.

יצירתה של חברה כמעט־צלבנית זו, הנוהגת באיזופית בלב המיזרח, לא הפיקה מתוכה שום יוצר אמנותי משיכמו ומעלה, כפי שהחברה הצלבנית לא יצרה. לעומת זאת הצליחה החברה הזו לייצר גלריה לא מבוטלת של יוצרים (סופרים, משוררים, אמנים ומוסיקאים) בעלי רפלכס פאבלובי של סיפוק יצר השילטון, אך לא יצר־היצירה ומוסר־היצירה.

אלא שאת רוח המוסר היהודי לא יצליחו לחסל — לא **אריך שרון** ולא **רפאל איתן** — שהרי עוצמתה היא עשרת מונים מכלי־הנשק המבהיקים של גנרלים בדימוס. גלריה זו של גנרלים בדמוס מוכיחה שהיהודי החדש שעליו חלם **דויד בן־גוריון**, הולך ושובק, כאילו היה המחאה ללא־כיסוי.

בצד עוצמתו של צה"ל ניצבים אותם שרידים מובסים של מוסר יהודי, המהווים את העתיד והאלטרנטיבה היחידים לעתיד החברה הישראלית ודומה, כי המהלך של הדפסת ספרים ומחקרים, המתייחסים לעבר ואל המוסר היהודי, עשויים להביא בסופו של דבר לאותה נקודת־מיפנה, שבה יקומו השרידים האלה ויגברו על הפלדה המזויפת של ישראל.

ארץ אחרת

הדת היהודית בישראל רחוקה משורש היהדות וערכי־המוסר של היהדות לדורותיה. הדת היהודית בישראל הפכה שומן־חזיר, הניגר על זקני רבנים האטומים למצוקות הדור, כשהם נושאים לשווא את שם היהדות.

הדת היהודית בישראל לא רק שלא נטלה חלק מכובד בניסיון, שנכשל בארץ־ישראל, לאוכלת בניה, שטרפה את דת־העבודה ואת רעיון ההגשמה העצמית, תוך כדי הפיכת יהודי ארץ־ישראל לבני דת יהודית אחרת, שכל קשר בינה ובין המוסר־היהודי מיקרי בהחלט.

במעט הספרים שנסקרו כאן מצויה תמונה

חומזייני
חור שחור כפייתי

אחרת של יהדות, שהטיפה לארץ אחרת, ארץ שהאדם הוא הערך העליון שלה, ולא נחלות של עם אחר, קואליציות של שנור וסחטנות לאור היום. מן הראוי שישראלים חילוניים יהרהרו מעט בצורך של הארץ הזאת ביהודי משיכמו ומעלה — **אחד־העם** של סוף המאה העשרים — שיבלום את הסחף המחריד של היהודים בישראל, לחזור השחור הכפייתי הזה של היהדות בנוסח החומיניסטי, המתחזק ותופס לו אחיזה בארץ הזאת.

מגיעה לנו ארץ אחרת, עם יהדות אחרת. מוסרית, סובלנית, יהדות שהכידונים הם מכשיר־עבורה, ולא מטרה; יהדות שעוצמתה בהוגיה, ולא בגנרליה.

הוגה אחד־העם
ניסיון לחליין את היהדות

ליצור מדינה מתוקנת ליהודים, אלא שגם הגרילה עשות ולגמה את מעט דם החיוניות של היהדות החילונית, שהקימה את המדינה.

הציונות בלא המרכאות, שנוסדה על תשתית של מרידת סיפרות־ההשכלה בחשכת הרבנות היהודית בת אלף השנים, הפכה עד מהרה

מאת בן עומר

„נשק קר" לחיילים...

מבצע חלוקת שלגונים לחיילי צ.ה.ל. בטרמפיאדות ובבסיסים נערך לרגל יום העצמאות ביוזמת „גלידות ריאו" ובשיתוף האגודה למען החייל.

חברת „גלידות ריאו" חילקה במסגרת המבצע 20,000 שלגונים, להנאתם הרבה של כל לובשי המדים שנתגלו כלקקנים נלהבים...

במדינה

תאונות

לא כדאי לישון במכונית

המציאות ברחוב עלתה על הדמיון בטלוויזיה

עלילות סרט־המתח על מירקע הטלוויזיה ריתקו את תשומת־ליבם של דיירי רחוב גורדון בתל־אביב. הפיצוצים, מלווי תימרות־העשן, שנראו וגם נשמעו מהמקלט האלקטרוני, היו חלק של המתרחש בעלילה המושכת.

אייל בוגוסלבסקי בן ה־20 הופתע מאוד כאשר קלט לפתע, תוך כדי הקרשים במכונית. תוך כדי תנומה קלט את ריחשוש דליפת הגאז. הוא זינק מן המיטה, אך זריזותו לא עמדה לו. לפני שהספיק לעשות משהו, הזניקה התפוצצות אדירה להבת־אש לגובה של 50 מטר.

במחלקה הפלאסטית של בית־החולים הדסה, שאליה הובא כעבור כמה דקות, קבעו הרופאים שהכוויות ברגליו של נחום הן, למזלו, מדרגה ראשונה ושניה בלבד. נחום, מהנדס־מכונות במיקצועו, המבקר בארץ זו הפעם ה־17 (והמבטיח כי בפעם ה־18 כבר יישאר, ואפילו כבר הכין לעצמו שם עברי: אורי) לקח את כל העניין בצורה פילוסופית: „כל העסק עלה לי רק שש אלפים דולר. היה יכול להיות הרבה יותר גרוע. אילו זה קרה שעתיים

בעל־מכונית נחום, אחרי הכוויות
בצורה פילוסופית

ה„פולקסוואגן", אחרי ההתפוצצות
חד, חי ואמיתי

צפייה בסרט שעל המירקע, קול פיצוץ חד, חי ואמיתי, שבא אליו מן הרחוב. ממכונית פולקסוואגן־קאבינה מיסחרית, בעלת מיספר־הזיהוי הדני, שחנתה ברחוב, פרצו להבות והמכונית הבוערת הועיקה שכנים נוספים למירפסות. סכנת התפוצצות אדירה איימה בכל שניה. כפי שצפוי מכל מכונית בוערת, שהדלק במיכלה עומד להתלקח.

בתוך שניות ציצל אייל למכבי־האש, ומששב למירפסתו נדהם לראות אדם אחוז־להבות מזנק מן המכונית. כפי שהתברר לאחר מכן, היה זה תייר דני, קורט נחום (42), שביקש להיחלץ מן האש שאחזה במיכנסיו על־ידי טבילה מהירה באמבטיה של דירתו השכורה השכנה.

בפעם ה־17. נחום היה בעל מכונית הפולקסוואגן. שבה נהג לצאת לטיולי קמפינג ברחבי הארץ, ושהכילה מיטה, מקרר, בית־שימוש כימי, מכשיר סטיריאו ומיכל־גאז נייד, ששימש גם לבישול וגם להפעלת „יחידת־הקירור" של המקרר. סדק בצינור־הגומי של מיכל־הגז היה הגורם הראשוני לשריפה, ומיכל־הגאז בעצמו היה הגורם להתפוצצות.

נחום חזר באותו יום מטיול בצפון, ביקש לנמנם שעה קלה על מיטת יותר מאוחר והייתי ישן יותר עמוק, בוודאי לא הייתי שומע את קול דליפת הגאז והיו מוצאים רק את הגופה החרוכה שלי."

דמוגראפיה

חיים ארוכים, ארוכים

תוחלת־החיים של הישראלים היא בריוק כמו של האמריקאים

קצת פחות מפרומיל (עשירית האחוז) של אוכלוסי העולם הם ישראלים. כמעט 4 מיליון ו־200 אלף מתוך 4,800 מיליון תושבי תבל.

אבל תוחלת־החיים של הישראלי זה כבר משהו אחר. עם תוחלת־חיים של 74 שנה (זאת אומרת שלנולד, השנה, בארץ יש סיכוי לחיות עד גיל 74), הישראלים הם כמעט בראש הטבלה בעולם, בדיוק כמו האמריקאים וקצת פחות ממחזיקי השיא, האיסלנדים, שלהם תוחלת־חיים של 77 שנה.

לישכת־מחקר וושינגטונית, שפירסמה מיספרים אלה השבוע, גם גילתה את תוחלת־החיים אצל השכנים: 66 בסוריה ובלבנון ורק 56 במצריים.

בפסטיבל ברלין 1984
פרס דב הזהב "הסרט הטוב ביותר"
פרס הבקורת הבינלאומית
FilmFest Berlin 1984
ג'ון קסאבטס ג'ינה רולנדס
בסרט שיעורר סערה!
נחשולי אהבה
"Love Streams"
במאי: ג'ון קסאבטס ("גלוריה" "מיני ומוסקוביץ")
מפיקים: מנחם גולן ויורם גלובוס
בכורה ארצית
קולנוע אלנבי 86, תל־אביב
ליל ששי, מוצ"ש, א–ה
9.45–12
7.10, 9.35
4.40, 7.10, 9.35

שולה
ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך ג'ורג' 89
טלפונים:
284919
295318
השתלת ציפורניים

שלוש הנקודות שבגללן מגיעים בסופו של סיבוב, לאולמי הנוצץ...
אולמי הנוצץ
• האוכל הטוב ביותר
• השרות האדיב,
• והמחיר הסביר
• מטעמי גריל גחלים
בנוסף לאולמי הנוצץ
גן טרופי מקסים
לעריכת שמחות
מתחת לכיפת השמים
(נר־נקיו)
רח' המסגר 49 ת"א טל. 331179

סקס בבית־שימוש ציבורי לנשים: האם היה זה מעשה מגונה או סתם ידידות

„אומנם קיום יחסי־מין בבית־שימוש ציבורי זה מגעיל, אבל אני מצפה מעורכי־דין לובשי גלימה, שישאלו שאלות תרבותיות," אמר השופט אריה סגלסון לתובע, שחקר על דוכן־העדים את הנאשם ארז וישניצקי.

אפשר היה לעקוב אחרי מחשבותיו של השופט, שראה בעיני־רוחו את הנאשם והמתלוננת חבוקים בבית־השימוש הציבורי, בין ערימות ניירות הטואלט וצחנת האסלות הפתוחות.

ארז איננו נראה כלל כמי שזקוק למגע מיני בבתי־שימוש. הוא גבר צעיר ונאה, לבוש בהידור ספורטיבי ואפילו בגנדרנות מסויימת. הוא דובר עברית רהוטה, וניכר בו כי למד בבית־ספר כמו כל ילד־טוב־תל־אביב.

אולם בחודש דצמבר, בשנה שעברה, התלוננה צעירה נשואה מיד־אליהו כי ארז, המטריד אותה מזה זמן־מה, פגש אותה בצהרי־יום בפסאז' ברחוב יצחק־שדה. לדבריה, הציג עצמו לפניה כ„אלי", עבריין אלים וקשוח, שישב עשר שנים בבית־סוהר והשתחרר זה עתה. הוא משך אותה בידה לכיוון השירותים של הבניין, דחף אותה בכוח לחדר בתי־השימוש, נתן לה כמה מכות בצלעותיה ואיים אליה. אז הפשיט אותה והגיע לידי סיפוק ללא מגע שלם.

לא כלכלית, לא מינית

כמה ימים אחרי התלונה, הגיע ארז שנית למקום עבודתה של תיקווה. בעודו משוטט ברחוב, הגיעה המישטרה ועצרה אותו. הוא נאשם בכך ששעה מעשה מגונה בתיקווה.

על דוכן־העדים התגלה ארז כגברבר ישראלי שחצן ובטוח בעצמו עד מאוד.

לשאלות סניגורו, עורך־הדין יורם שפטל, גילגל ארז בשטף את גירסתו:

נהגנו להיפגש בשירותים, שם קיימנו מגע מיני. אני תיכף הבנתי שאם אשה נשואה מסכימה להיפגש איתי ככה, אז זה יהיה קל. זו היא שמצאה את המקום הזה בשירותים, כי היא עובדת בסביבה בתור נערה־שליחה, והיא מסתובבת שם כל היום ומכירה כל כוך באיזור. היא הדריכה אותי לשם, ושם היינו מקיימים יחסים.

באותו יום נפגשנו באקראי ברחוב. היא אומרת שאני הצגתי את עצמי בתור עבריין שישב עשר שנים בבית־סוהר? זה מצחיק. בחור כמוני בכלל לא צריך לספר שום סיפורים, היא רצתה לתרץ את הפחד האיום הזה, שעליו סיפרה במישטרה, ולכן המציאה את העניין הזה. אני בסך הכל בן 23, ולפי הסיפור שלה יוצא שישבתי בבית־סוהר מהבר־מיצווה.

על בעלה ועל זה שהוא עבריין היא סיפרה לי בשלב יותר מתקדם ביחסים שלנו. אני הייתי יוזם שיחות איתה, כי זה עניין אותי איך אשה נשואה מגיעה לקשור קשר עם גבר אחר. הייתי חוקר אותה בדרך־אגב, ואז היא סיפרה שבעלה עבריין־לשעבר, שישב בבית־סוהר.

היא סיפרה כי מצב היחסים בבית שלה רעוע, ואז התבהרה לי התמונה מדוע היא מתפקדת ככה. היא סיפרה לי שבעלה לא ישן הרבה בבית ושהוא נעצר הרבה. אני חקרתי אותה על כל הפרטים האלה והיא אמרה שהוא לא מקיים אותה, לא כלכלית ולא מינית, שהוא לא מספק אותה. אז הבנתי את הרקע לבגידה.

היכרתי אותה ככה ברחוב והתחלתי איתה. הייתי מחפש אותה בעבודה שלה. היא עבדה במישרד והיתה יוצאת לשליחויות. היא היתה מסמנת לי לחכות לה, והיתה מדריכה אותי למקום המיפגש. לפעמים היינו נפגשים באקראי ברחוב, ואז הייתי הולך אחריה.

קצת זהירות מונעת אסון!

דיא חששה שיפטרו אותה בקיץ, והיא אמרה לי שאם אני אחפש אותה והיא לא תהיה, שאשאל את הפקידה השניה, והיא תשאיר לי אצלה את מיספר־הטלפון של העבודה החדשה שלה.

ובאמת, אחרי שלא הייתי שבועיים בערך, באתי למישרד שלה והיא לא היתה. הפקידה השניה יצאה וקראה לי: „אלי!" ואמרה לי שתיקווה ביקשה למסור לי שהיא לא עובדת שם יותר. היא לא השאירה לי מיספר־טלפון.

שמעתי שהיא קוראת לי „אלי", והסקתי שתיקווה מסרה שם בדוי, כי לא רצתה שיידעו את שמי האמיתי. קצת והירות מונעת אסון! לא תיקנתי את הפקידה, אבל באותה הזדמנות ניסיתי להתחיל גם איתה, אבל זה לא הלך. היא לא נענתה לי.

אתה שואל אם הטרדתי את הפקידה השניה? היום אין נחיצות להטריד, יש מיבחר כל־כך גדול של בחורות, אז פעם הולך לך ופעם לא.

ביום המיקרה, אחרי חודשים שלא התראינו, פגשתי אותה באקראי ברחוב. אמרתי: „מה העניינים?" והיא אמרה שיש לה להגיש כמה חשבונות ו„לך אחרי". הלכתי אחריה. היא נכנסה לכמה מקומות ואני חיכיתי בחוץ.

היא מזמן ביקשה ממני שלא יראו אותנו ביחד ברחוב, כי יש בעלי חנויות שמכירים אותה, ושלא יהיו ריכולים. אחרי שגמרה את העבודה, היא התחילה ללכת לכיוון הפסאז'.

עד הכניסה לשירותים לא היה בינינו מגע או דיבור, הלכנו כמו שני אנשים זרים. כשהגענו למדרגות השירותים, היא עצרה. איך היא אומרת — שאני תפסתי בידה וגררתי אותה בכוח עד השירותים? בשעה 12 בצהריים הפסאז' הומה אדם. מספיק היה התנגדות קטנה מצידה. אני לא גררתי ולא יכולתי לגרור.

במדרגות היא אמרה לי: „אני במחזור היום." אמרתי לה שזה בסדר מצידי, זה לא משנה, כי יש מיליון דרכים, ולא מוכרחים להגיע למגע מיני שלם.

עלינו במדרגות לשירותי־הגברים, כמו בפעמים קודמות. אני נכנסתי ראשון, לראות אם יש שם אנשים, לפני שאנחנו נכנסים לשם. היו שם אנשים, יצאתי החוצה. כשאני בדקתי בשירותי־גברים לא היה בינינו קשר־עין, כי הדלת נסגרת אוטומטית. אם רצתה, יכלה ללכת.

כשיצאתי, היא הבינה שיש אנשים, כי לא הנהנתי לה בראש, והיא נכנסה לשירותי־נשים — הדלת נסגרה — והיא יצאה ונענעה בראש.

נכנסנו לשירותים וסגרנו את הדלת. היא הורידה בזריזות את המיכנסיים וגם אני התפשטתי. היא נשארה רק בתחתונים.

אני לא יודע אם היא הסתפקה, אותי זה סיפק. התנשקנו והיא יצאה החוצה.

קיבלתי בחינם

דה נכון שמכל הפגישות שהיו לנו עד אז, אולי שמונה, זו היתה הפעם הראשונה שהיתה לה בעיה גופנית. אבל לא היתה כל התנגדות פיסית מצידה, או התנגדות מילולית. כי אם יש התנגדות הכי קטנה — אני פורש.

אני חושב שהדבר הכי יפה ביחסי־מין זה חוסר לחץ, ואני לא הפעלתי כל לחץ.

אבל היא לא היתה במקום. הלכתי. יום־יומיים אחרי זה, ביום שתפסה אותי המישטרה, מתוך עניין, וגם מכיוון שזה הדאיג אותי, הלכתי למקום עבודתה — שוב לא היתה.

כשהתכוונתי ללכת, ראיתי אותה מגיעה, רוכבת על אופניים. חיכיתי שתצא. אחרי עשר דקות באה מישטרה ושאלו אותי אם אני „אלי". אמרתי ששמי ארז ושאני מכיר אותה. הם חקרו אותי ואז הבנתי מה קרה.

הבנתי שמכיוון שהיא בהליכי־גירושין, ומישהו ראה אותה יוצאת מהשירותים יחד איתי, אז היא פחדה שיזהה אותה ויעביר לבעלה את הסיפור. אשה שזנתה אחרי בעלה מפסידה את המזונות והיא פחדה, אז הלכה והתלוננה במישטרה שאני עשיתי בה מעשה מגונה בכוח.

בטח שלא היה שום רגש ביחסים שלנו. אני לא חושב שצריך לפתח רגש לאשה נשואה בגלל יחסי־מין. אולי זה באמת היה מין זול, שקיבלתי בחינם. אבל אני לא מחפש כל־כך, יש לי פינקס־טלפונים עם עשרים־שלושים שמות של בחורות, ואני לא רואה בזה שום פסול. אבל בחיים לא השתמשתי בכוח נגד בחורה.

עד באן עדותו של ארז, גברבר תל־אביבי.

השופט סגלסון
זה מגעיל, אבל שהשאלות יהיו תרבותיות

„פסק הולק לי ופסק לאו!"

כשיצאנו, הייתי צריך להיות זריז, כי יצאתי משירותי־נשים. והיא פיתאום אמרה לי: „אוי, איזה בלאגן! עבר כאן מישהו שמכיר אותי!" היא ישר ירדה והלכה, ואני בצד שני. אמרתי לה עוד קודם, שאראה לה טלפון לעבודה ואעבור לראות מה העניינים.

זה עניין אותי אם מישהו זיהה אותה, אז למחרת עברתי ליד מקום עבודתה,

מקום העלילה
אין בזה פסול, והיחסים היו בלי רגשות

הכוכבת לא ירדה מרחבת־הריקודים ★ מקבלי־הפרס התנשקו עם האורחים והאורחות ★ השוחה הוותיק בבריכת־גורדון ערך מסיבה לחבריו משכימי־הקום ועד שגומרים לאכול את הלובסטר (אחרי שתיית הוודקה) נהנים גם מלהקת־ריקוד

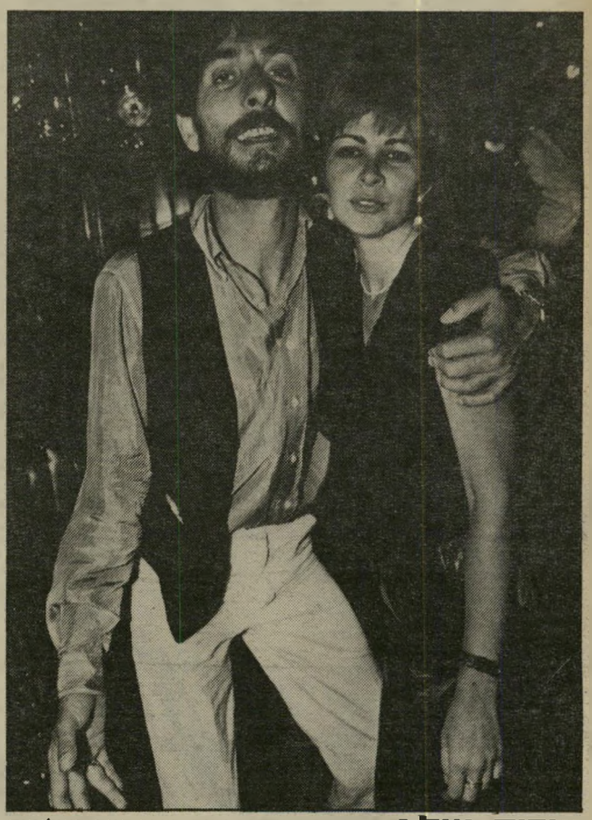

עידית שלג מככבת בסרט ספר נשים. בערב סיום־הצילומים היתה עירית הרוח החיה של המסיבה. היא לא עזבה את רחבת־הריקודים. לצידה בלט בריקודיו איש הסרטים מיכה שרפשטיין. המסיבה נערכה במועדון קלאב A עד השעות המאוחרות.

בתוך המספרה

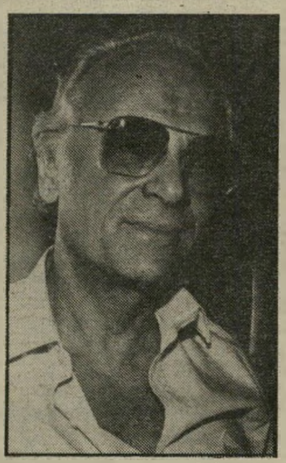

קישון הוא בא במיקרה למו־עדון ולפתע נתקל במסיבה של יוצרי סרטים צעירים. קישון הציץ, נפגע – ונהנה.

מסיבת סיום לצילומי הסרט של זאב רווח

משה איבגי השחקן, שחברתו לחיים היתה עירית שלג, בא לשמוח עם עושי הסרט. גם משה איבגי לא מש מרחבת־הריקודים. מחבק אותו אחד ממשתתפי הסרט, משה איש כסית. בסרט יש סצינה הומוסכסואלית, אשר עלולה להיפסל על־ידי הצנזורה.

חגיגת השמוליקים מקבלי פרס מרגלית

שמואל סגל אחד השמוליקים שקיבלו את פרס מרגלית, מקבל בנשיקה את השחקנית אביבה מרכוס. משמאל: ידידו של סגל, השחקן הוותיק מישה אשרוב.

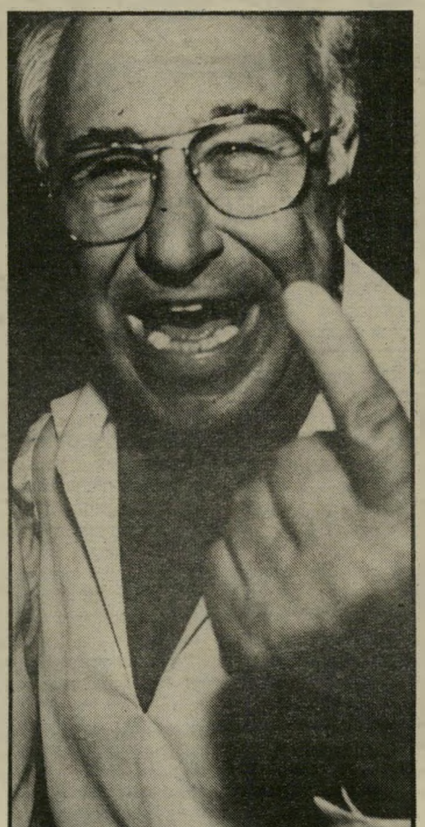

חגיגה רטובה

אברהם ברוך מנכ"ל ניבה, שוחה בבריכת־גורדון מזה שש שנים. ביום שישי הכין מסיבה לחבריו השחיינים, במיסעדת הבריכה. הוא קיבל מהם מגילה של הבריכה, וברכה בנוסח משכימי־הקום. לפני כן הם עוד הספיקו לשתות הרבה וודקה.

פלירט. להרגיש לגמרי אחרת.

סבון תמרוקים וסבון נוזלי מסדרת מוצרי היוקרה – פלירט, מבית עץ הזית

פרסום

טעם העולם הגדול.

קשר בראל&שות'

Schweppes

טעם העולם הגדול.

גם זה...וגם זה...וגם זה...וג

מארג'ורי רולינגס (מרי סטינבורגן) והעזרת שלה ב"קרוס קריק"
שינוי דראמטי

מרי סטינבורגן מספרת לעדנה פיינרו על שתי קאריירות במישפחה אחת ועל חיים ללא הקרבה עצמית

גברת מיוחדת מאד

כל מאודה למכונת־הכתיבה, אם כי בוודאי לא תיארה לעצמה מעולם עד כמה דראמטי עשוי להיות המיפגש.

"מאוחר יותר ביטאה זאת בספריה, בעיקר בעופר. שהפך להיות נכס צאן ברזל של כל ילד שגדל באמריקה. גם שלי. אבל אני בנויה אחרת — אצלי קיימת הפרדה מוחלטת בין הדמות שאני מגלמת מול המצלמה ובין זו שבאה הביתה בערב. בני מישפחתי מקבלים ממני את מרי ולא את מארג'ורי."

● ובכל זאת, האין משהו משותף בין האשה שבחרה להתמודד עם קאריירה של שתי קאריירות?

כן, הלהט וההקדשה העצמית עד תום, הם המשותף לי ולמארג'ורי. לכל אחת מאיתנו היה חלום בוער שהיתה חייבת להגשים ויהי מה. אילו לא התגרשה מבעלה ואילו לא פרשה מן החברה שהגיעו לפסטיבל־הסרטים השנתי הגדול בעולם, למען קוראי העולם הזה.

לכאן הגיעה, לפני שנה בדיוק, השחקנית מרי סטינבורגן, אז בחודש השביעי להריונה. מאז, חלף, במזל טוב, ההריון שהסתיים בהולדת הבן השני של בני הזוג סטינבורגן־מקראואל, אחד הזוגות המוצלחים והמוכשרים של הבר, שנפגש בהסרטת זה קרה מחר. לפני כתריסר שנים ומאז לא נפרד עוד.

גם בבוקר הראיון ליווה מלקולם מקראול את רעייתו הכוכבת והפקיד אותה בידי העיתונות. "זו החגיגה שלה," אמר לי בחיוך כמי שיודע את כורח המיקצוע. הצגת הגאלה של זכרונות מקרוס קריק התקיימה בליל אמש ומרי היתה מאושרת מאוד. הקהל הריע לה ארוכות ומלקולם, אף שהוא מגלם בסרט תפקיד קטן, את תפקיד המו"ל של הסופרת האמריקאית מארג'ורי קינן רולינגס, יצא לטיול עם בעלה האמיתי של הסופרת, נורטון באסקין, שהיה כולו נרגש ונלהב, למראה שיחזור חייו על הבר. רעייתו־במציאות של השחקן ורעייתו הקולנועית של באסקין ניסתה להשוות בין שתי הנשים, זו שהיא במציאות, מרי סטינבורגן, ודמותה על הבר, הסופרת מארג'ורי.

"הייתי מוברחה לשחק!" "מארג'ורי רו־לינגס איננה מרי. היא היתה אשה שהקריבה את חייה הפרטיים למען חייה המיקצועיים. כשהח־ליטה לכתוב את הרומן הגותי שלה, שברה לרסיסים את המיסגרת המישפחתית שלה ונטשה את סביבתה, את אורח־חייה המסורי ואת ביתה המטופח. היא יצאה לסביבה המרוחקת והפראית של קרוס קריק, אי־שם בפלורידה והקרישה את סופרת ובין נערה שבאה מארקנזס הרחוקה להתמודד בניו־יורק עם קאריירה של שחקנית?

כן, הלהט וההקדשה העצמית עד תום, הם המשותף לי ולמארג'ורי. לכל אחת מאיתנו היה חלום בוער שהיתה חייבת להגשים ויהי מה. אילו לא התגרשה מבעלה ואילו לא פרשה מן החברה

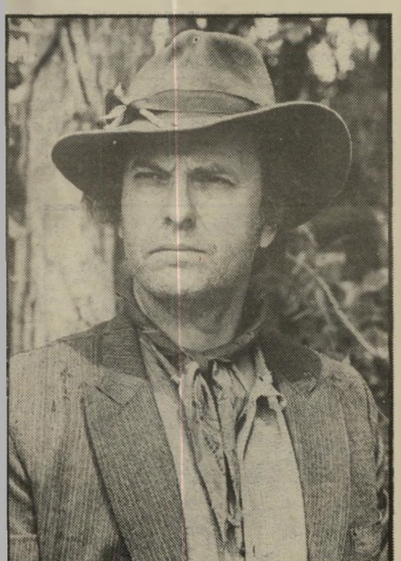

טרנר (ריס תורן), השכן ב"קרוס קריק"
הקרבת חיי־מישפחה

הבורגנית, שריפדה את חייה, היתה בוודאי הופכת לאחד מאותם יצורים מתוסכלים ואבולי־מרירות, ההולכים לאיבוד בתוך האלכוהול לשארית חייהם. אין ספק בלבי, שאילו לא הייתי משחקת, הייתי גם אני כזאת. היא היתה חייבת לכתוב ואילו אני הייתי מוכרחה לשחק.

בחור מוכשר מאד. היום נדמה כאילו דרכך המיקצועית החליקה על מי־מנוחות: תפקידים טובים, בימאים מהוללים. היית מועמדת לאוסקר על הופעתך **במלוויל והואארד**, זכית לשבחים על מישחקך **ברגטיים** של מילוש פורמן (על־כך נבחרת כשחקנית־השנה **בהעולם הזה**). הופעת **בקומדיית ליל־קיץ סכסית** של וודי אלן ועתה, תפקיד שכזה, תחת אחד הבימאים

בימאי ריט
הפרט והאושר

מרטין ריט הוא שמורת־טבע קולנועית — אפילו לו קשה למנות את מיספר הסרטים שעשה לטלוויזיה ולקולנוע, אחרי שנים שבהן היה שחקן ושנים אחרות שהוחרם על־ידי המימסד ההוליוודי, כאחד מן הרשימה השחורה של מירדף מק־קארתי. שמות כשם בהשאלה (הסרט שהנציח את התקופה השחורה), פרא מני אלף, המרגל שחזר מן הכפור, קונראק, הומברה, נורמה ריי – הם כרטיסי־הביקור שלו, כשבכולם עובר כחוט־השני מסר סוציאלי: הכוח של הרוח האנושית שאינה נכנעת. ריט אינו עושה סרטים מבדרים לשמם הוא אינו מכחיש זאת. להיפך, כל גאוותו על כך וכל סרט שעשה פעם היה מוכן לעשות שוב:

"רציתי לעשות סרט על מארג'ורי רולינגס,

הבימאי מרטין ריט: "ההתמודדות האמיתית בחייו של אדם היא ביכולת להחליט מתוך חירות מה טוב בשבילו!"

להביא אושר לעולם

לא משום שהיתה אשה־סופרת מורדת במוסכמות החברתיות של זמנה וסביבתה, כי אם יותר מזה. היא כתבה פעם למו"ל שלה, שהיתה רוצה להיות בפוליטיקה מאחר שיש כל־כך הרבה אי־צדק בעולם שאינה יכולה לעמוד מנגד. הוא ענה לה — כיתבי סיפור טוב. אני מסוגל להבין זאת, דווקא משום שאני חיה פוליטית. אני סבור שעבודה טובה יש בה כדי להביא תועלת לעולם במובן הטהור של המילה. וזה בריוק הנושא של הסרט שלי."

אם לא היה בימאי, האם היה בוחר בפוליטיקה? לא. "מעולם לא הייתי הולך להיות פוליטיקאי. אני רגשן מדי בשביל זה. איני חכם מספיק ואולי אני יותר מדי חכם, איני בטוח. אבל מה שאני רואה היום בפוליטיקה, אני שמח שאיני מעורב בה. יש יותר מדי אלימות היום בעולם ואלימות איננה לרוחי בשום צורה שהיא. גם לא האלימות שנוקטים היום בישראל."

הלב חשב אחרת. פעם אמר שלא יבוא לישראל "כל זמן שבגין יהיה בשילטון," ובכל זאת הסכים לבוא לפני יותר משנה, ביקור שבוטל בגלל התקף־לב שכמעט חיסל את כל תוכניותיו. "מה שמצא חן בעיני דווקא, היתה העובדה שלמרות שהכירו היטב את דיעותי וידעו מה אני חושב על התדמית של ישראל היום, לא היססו והזמינו אותי להרצות לפני הסטודנטים באוניברסיטה בתל־אביב. הדבר מילא אותי סיפוק והייתי מוכן לבוא, אבל לבי חשב אחרת. אין דבר. בפעם הבאה."

היו שטענו לגבי הסרט שאינו מתמודד מספיק עם בעיות ואינו מציג את העימותים עם הטבע הנוקשה ועם האנשים הקשוחים של קרוס קריק, שאין בו מספיק עימותים. ריט, בחיוך סלחני ואבהי, יודע היטב שמה שמחפשים היום בקולנוע הם פתרונות מהירים לעימותים חריפים. זה מעציב אותו: "הסרט הוא על אדם שצריך להחליט מה הוא עושה בחייו, מה הוא עושה עם עצמו ועם וולתו. זה עצוב שאנשים לא מבינים עד כמה העימות של האדם עם עצמו הוא דראמטי. כי זו ההתמודדות האמיתית בחייו של האדם, היכולת להחליט מתוך חרות מה טוב בשבילו, ולעשות את הדברים שבאמת גורמים לו שימחה ואושר. רק כך יכול האדם להעניק גם אושר לעצמו ולהיות גורם חיובי בעולם סביבו."

מרי סטינבורגן ומאלקולם מקדאול
הבעל האמיתי

מרי סטינבורגן ופיטר קוויט
הבעל הקולנועי

באסקין (שב־השיער), הבעל האמיתי של הסופרת וקוויט, בעלה הקולנועי
כולו נרגש ונלהב

אשת טרנר (ג׳ואנה מיילס)
קשיי הסתגלות

מארג׳ורי מגיעה לקרוס־קריק
בדידות ומכונת־כתיבה

אלי, בתם של מישפחת טרנר השכנה, והעוסר שגידלה
נכס צאן ברזל של כל ילד באמריקה

לבדו. במציאות אני מפרשת זאת בלי לבטים. כשאני יוצאת לעבודה בבוקר ומסבירה לבתי הקטנה שאני הולכת לעשות מה שאני אוהבת, ושכשהיא תיגדל היא תעשה אותו הדבר, והיא רואה את מצב־הרוח המרומם שלי ואת ההתלהבות שלי ממה שאני עושה — אין ספק זו הסצינה שבה מאכילים אותו והוא מעווה את פניו ומתלקק בצורה שלא ראיתיה אצל שום שחקן אחר לפניו. חשבתי בלבי, אלוהים, בלי השחקן המוזר הזה היתה הסצינה כל־כך משעממת.

„כשאמרתי את זאת בקול רם, צחקו לי. אינך יודעת מי זה? שמו מאלקולם מקדואל והוא בחור מוכשר מאוד.' אחרי כמה שנים הוזמנתי לשחק בקומדיה ששמה זה קרה מחר. היה לי בן־זוג מוכשר מאוד, מאלקולם מקדואל, שממנו לא נפרדתי מאז. אמת. היום זה לא קל. לשנינו יש התחייבויות ולפעמים גם אתרי־הסרטה מרוחקים זה מזה, אבל אפשר לשמור על שלמות החיים המשותפים בהרבה אהבה. וכמובן, העיקר — בלי הקרבה עצמית.

איני מאמינה בהקרבה שכזו, אם כי עדיין לא ניתנה לי ההרגשה שהפסדתי תפקיד גדול רק משום שרציתי להיות בקירבת מאלקולם, או שאילצתי אותו לעשות כן. אני עדיין מאמינה שאסור לאחד מבני־הזוג להקריב משהו משלמותו העצמית למען האשליה של חיי־מישפחה מאושרים.

„היית טובה היום?" מארג׳ורי הסופרת נאלצה להקריב חיי־מישפחה למען קאריירה. את חושבת שעשתה זאת בקור־רוח מסויים?

לא. אני משוכנעת שאילו היו לה חיי־נישואין טובים באמת, היתה משכנעת את בעלה ללכת בעיקבותיה, או שהיתה עושה מאמץ אחר כלשהו לשמור על שני הדברים, הבית והקאריירה כאחת. אני סבורה שהאדם נולד ומת לבדו ולכן עליו לנסות ולהגשים את עצמו בצורה הנראית לו הוותיקים ביותר שבהוליווד, מרטין ריט. איזה הישג מכובד!

אמת. אני בת־מזל בסרטים ובררנית בתסריטים. אולי משום כך באים אלי תסריטים טובים כל־כך. אולי משום שמכירים אותי במיקצוע כשחקנית המוכנה להרוויח פחות, אך לעשות דברים יותר טובים.

רק אני יודעת מה קשה היתה ההתחלה, כשהגעתי לניו־יורק בלי תואר ובלי פרוטה, נערת־כפר הגילה והתחלתי לחזר על פתחי הכיתות למישחק, באולפנים השונים, כשאת הלילות ביליתי כמלצרית במיסבאות, מגישה פנקייקס אינסופיים במחבת־הקסמים, כך קראו לאותה מיסעדונת של קרפים בנוסח צרפתי, שם חלמתי בין צלחת לצלחת על מיבחן־הבר הבא. חלמתי והתפללתי.

● היום מוטל עליך להתמודד לא רק עם קאריירה אחת, כי אם שתיים, עם הקאר־ יירה המקבילה של בעלך. וכידוע, הקאר־ יירות מושכות לא אחת לכיוונים שונים. כיצד זה עולה בידיך?

נדמה לי שהסוד טמון בכבוד שכל אחד רוחש לעבודתו שלו ובה בשעה גם לעבודת בן־הזוג. את מאלקולם היכרתי בצורה מוזרה ביותר, לראשונה מעל מסך הטלוויזיה, הרבה שנים לפני שנפגשנו. כשחזיתי בקטע מתוך התפוז המכאני. ברגש שלא היכרתי השאיר עלי רושם בל יימחה. היתה בלבה שאמא עושה את הדבר הנכון. טרם קרה לי שפרצה בבכי כשיצאתי לעבודה מן הבית.

● העובדה שבעלה של הסופרת עקב אחרי ההסרטה מקרוב הביכה אותך. שמא לא תעני על ציפיותיו?

לא, ואולי משום שהוא קיבל זאת כחוויה נדירה. אמנם, הוא סיפר לי בגלוי שאיני דומה לאשתו כלל וכלל וכי מארג׳ורי היתה גבוהה ומוצקה ממני במציאות ואפילו נהגה להתברז על כך. היו לו ספקות, שמעולם לא העז להביע בקול רם אבל משהתרגל לעובדה שחיצונית איני דומה לה, התאהב ברמות החדשה והיה מוקסם ממה שאפשר לעשות בקולנוע בהשוואה לחיים שהכיר קודם. סוף כל סוף, חי כל חייו בשמור־ רת־טבע, חיים שקטים ונחבאים אל הכלים.

תקליטים

★★★★ עיתונאית של העולם

לורי אנדרסון — מר שיבריז'לב — דה ארצי.

אצל אנדרסון האמת היא לפעמים המצאה. ההמצאות הן לפעמים אמת. אחרי לימודי פיסול, לימדה זמן קצר בקולג' ניו־יורקי. היא הקרינה שיקופיות של יצירות והמציאה סיפורים עליהן.

גם בכתיבת ביקשה מתלמידיה להמציא תשובות לשאלותיה. קאריירת ההוראה שלה היתה קצרה. אנדרסון, לצד מיצגיה המהממים, ארצות־הברית, חלקים 1–4, מנגנת בכלים סופר־מתקדמים, כלי להכיר את כל כפתוריהם. היא נותנת לחברים להנחות אותה במבוך הטכני, כדי לא לסטות מהכיוון הסיגנוני שלה. יש לה חוש מלודי וקיצבי מעולה ועל גבי תבניות חוזרות היא מספרת על האשה חמומת־המוח, המאוהבת כנחש ומה עשתה לה שפת־האהבה: „כי כשאני עושה את עבודתי, אני חושבת על הדברים האלה / כי כשאני עושה את עבודתי, על זה אני חושבת." אדריאן בלו משתף בגיטרה ושירה.

★★★ שאלה של אוירה — א'

ראלף טאונר וג'ון אברברזמבי — חמש שנים אחרי — יבוא „התקליט", חיסה.

זוג הגיטריסטים האלה מופיעים כימים אלה בארץ. הביאה אותם לכאן אגודת אי־סי־אמ בישראל, בייבי פרטי של אבשלום החיפאי. זה גם שמה של חברת תקליטים אירופית, המפיקה אלבומים למיטב נגני הג'אז המתקדם בעולם. תקליט זה הוא שיתוף־פעולה שני, כפי שמרמז שמו, של הצמד. הוא פחות מוצלח מרוב הקלטות־יחד ובנפרד. ניתן להשיג תקליטים רבים משלהם בבית־התקליט בתל־אביב או בהתקליט בחיפה. העיקרון הוא אווירה, אילתור, בניה רחבה. המורגשת רק בהאזנה מרוכזת. טאונר אשף בגיטרת שנים־עשר מיתרים. בתקליט סולו אחד שלו, שמש כחולה, הוא מנגן גם בסינתסייזרים, פסנתר, קרן אנגלית וכלי־ הקשה.

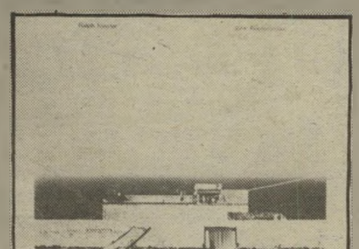

★★★ שאלה של אוירה — ב'

מיצירות אלברט קטלבי — בביצוע המקהלה האמברוסית — תיזמורת פרומנדה הולנדונית בניצוח אלכסנדר פאריס.

הכישרון הבולט של קטלבי (1875—1959) היה בכתיבת מוסיקה תוכניתית. הוא תאר רעשים והוי מוסיקלי של מקומות דוגמת בגן מיקדש סיני, בגן מינזר בשוק פרסי ובארץ מצרים המיסטית. לעיתים השתמש בקולות־ציפור טיבעיים או ביקש מנגני התיזמורת להשמיע הברות פסודו־סיניות לעזור למוסיקה. דרך מוטיבים עממיים ותיזמור מיקצועי שימשו יצירותיו פס־קול מצויין לסרטים אילמים. בגן מינזר פרץ לו את הדרך הפופולארית למאזינים בריטיים ואירופאים רבים. הכתיבה שלו היא עממית ומוגבלת ביותר לעומת הסגנונות, אשר פרצו בשנות פעילותו באירופה. היא מהווה תצוגה מעניינת. בסיגנון אדוארד אלגר, לכתיבה פסודו־פטריוטית, הנאחזת בתכנים חוץ־ מוסיקליים להצדקת קיומה. כשרונו של קטלבי מציל אותו מבנאליות.

★★★ היה היו, בעת רחוקה

סם־קיל דסרט „קריפטין" — אמנים שונים — אסטרוניקס.

תקליט זה מעניק הזדמנות נהדרת להעריך מחדש את הכישרון של יוצרי שנות ה־50', להתפעל מהשימוש שעשו ריצ'רד הקטן, רוברט וג'וני, בארי הולי ואחרים בקולותיהם. כמה גיטרות ותופים קטנים. בלי הפקות מתוחכמות עדיין נוצרו שירי פופ קלאסיים. המצליחים להגיד משהו עשרות שנים אחרי חיבורם. יש כאן קטע חדש אחד, קריסטין מתקיפה. שהוא קטע אינסטרומנטלי של יוצר „הסרט, ג'ון קרפנטר, ומלחין סינתסייזרים הוליוודי בשם אלן הוורת'. זה קטע מאוד מאכזב. הוורת' נחשב מלחין סרטים מצויין, אך התוצרת שלו, הפעם, ריקנית לחלוטין.

המדור מעניק לתקליטים חמישה ציונים, לפי הדירוג הבא: תו אחד — רע; שני תווים — חלש; שלושה תווים — בכבה; ארבעה תווים — טוב; חמישה תווים — מצויין.

ארי פרנקל

מוסיקה

פרוצליל
קברן בלי אויבים

ליעקב פפיני שירים טובים יותר וטובים פחות. כך זה אצל כל יוצר.

אני אוהב את פפיני עם מפוחית־הפה ברקע. כך הוא מזכיר בוב דילן מקומי. המילים והלחנים כולם שלו ושירתו אמיתית לחלוטין. אין שום זיוף סאן־רמואי, איטלקי או ספרדי. הוא זמר־עם שלם.

באני קברן הוא שר: „לי לא חשוב איך הם נראים / אם צעירים או זקנים / אלי הם מגיעים קרים / אני עוטפם בתכריכים //

כשכולם בוכים אני צוחק / אותו מוריד אל החלל החריק / מרים גבוה את האת, חול, חצץ / עליו זורק ומפזם את הפזמון / ימין ושמאל רק חול וחול. //

פזמון: אני קברן אני קברן / אני קובר אותם."

לפפיני היו גם להיטים, דוגמת בין הענפים. ולרוב החומר שלו סיכוי טוב להצלחה מקומית. את העיבודים המוסיקליים עושים לו מוסיקאים שונים, דוגמת אילן וירצברג (בין הענפים) ומיקי גבריאלוב (יהיה בסדר).

מילות יהיה בסדר בהחלט שוות קריאה נוספת: „עננים כבדים ברקים וגשם / רוחות עזות הים סוער גועש / דייג בים חותר עם שחר / נושא תפילה לעבר השחקים הגבוהים / הו מי יתן ורק ורק ארוג דגים / הו מי יתן ורק אשוב לחוף //

יום אביב בחוץ הכול פורח / דבורים ופרפרים מפרים את הפרחים / חיילים פקודה זזים קרימה / נושאים תפילה לעבר השחקים הגבוהים / הו מי יתן ורק יהיה בסדר / הו מי יתן ורק נקטוף פרחים / הו מי יתן ורק נחזור בריאים //

בחוץ עצים בוכים / עכשיו שלכת ונחליאלי שוב נרגם באבנים / בארצי שלי נוטעים כרמים / נושאים תפילה לעבר השחקים הקודרים / הו מי יתן ורק יהיה בסדר / הו מי יתן ורק יתנו לנו חיים / הו מי יתן ולא יהיו לנו אויבים."

זמר־עם ספיני
לא זיוף איטלקי או ספרדי

זמר ברדון
לא התלהבות, רק פרנסה

מה נשמע
שמש בלי אלכוהול

● מנהל פסטיבל ישראל, אביטל מוסינזון, מבקש לקרוא לו פסטיבל ירושלים. בלי העמדת פנים. כמה מופעים יגיעו גם לתל־אביב, בהפקה פרטית. ומה עם תושבי הצפון?

חובבי ההגדרות הגיאוגרפיות פתרו את הבעייה. אביב בצפון יהיה מיני פסטיבל ישראל בחיפה ובקיסריה. לאודיטוריום־חיפה יגיעו רביעיית־המיתרים ברנדייס מגרמניה, ויקטוריה דה לוס־אנחלס מספרד, הפסנתרן איוו פוגורליץ מיוגוסלביה ותיאטרון־המחול מומיקס מארצות־הברית.

לתיאטרון חיפה תגיע להקת לינדסי קמפ ולקיסריה יגיעו התיזמורת הקאמרית הישראלית עם מקהלת הנערים מטלץ, גרמניה, תיאטרון המחול סנקאי ג'וקו מיפאן והאנתולוגיה על הסרסואלה (אופרה עממית מספרד — תוכנית רבת־משתתפים, המציגה את התפתחות המדיום הזה משך הדורות).

● אריק ברדון יופיע בימים הקרובים בקולנוע דן בתל־אביב ובאירועי יום־הסטודנט של אוניברסיטת באר־שבע. ברדון הוא הקבלן של בית השמש העולה. זה בדרך־כלל השיר הראשון שלומדים לפרוט על גיטרה. ברדון, חיית הרוק והבלוז הלבן, השקיע עצמו ברצינות בסיגנון־ החיים הזה. דרך להקת החיות ('62—'66'), החיות החדשות ('67—'69') מילחמה (70—71) והחיות מודל שנות ה־'80 (מ־1979), הספיק „...לנטוש את האלכוהול לטובת האל־אס־די...", לשתוק בשנות ה־'70 ו...לאחד מחדש, להפתעת הכול, את להקת החיות בהרכבה המקורי... תוך ניסיון לשמור על סגנונה המוסיקלי המקורי — ריית'ם אנד בלוז — שהביא לה הצלחה גדולה כל־כך בעבר." השמועות המגיעות מחוץ־לארץ מספרות על קטטות בין חברי הלהקה: חלקם אינם מגלים התלהבות או עניין מוסיקלי באיחוד, אלא עושים זאת בשביל הפרנסה. נזכור כי אלה רק שמועות, וכי מדובר במוסיקאים מיקצועיים לצד זמר ומנהיג מרשים. חובה לצפות בלהקה.

● דרכו של יורי ליובימוב, בימאי־התיאטרון הסובייטי שבחר במערב (העולם הזה 21.3.84), אינה סוגה בשושנים. ערב פתיחת פסטיבל האופרה בפלורנץ, איטליה, שבה הוא מביים את האופרה ריגולטו של ג'וזפה ורדי, קמו עוררים רבים על דרך בימויו. המנצח, ברונו ברטולטי, התפטר („תנאי־העבודה בלתי־נסבלים"); הבאריטון, פיירו קפוצ'ילי, ויתר על התפקיד הראשי, כאשר ליובימוב התעקש שיופיע לבוש כמוקיון ולא כבדחן־החצר, כפי שעוצב התפקיד במקורו אצל ורדי; הסופראנו הצ'בית, אדיתה גרוברובה, חלתה והטנור פטר דבורסקי פשוט ביקש חופשה.

● התיזמורת הפילהרמונית של יוסטון, טכסאס, מצאה דרך מקורית להגדיל את קהל מנוייה. מי שרכש מינוי, הוזמן להופעה מיוחדת, שבה ניצחו על התיזמורת, בזה אחר זה, ובקטעים שונים, תשעה אח"מים. 1500 איש נתפתו להצעה וחזו כיצד מנצחים על התיזמורת, בין השאר: נהג־מירוץ, כדורסלן, אסטרונאוט ועיתונאי. במקום הראשון זכה העיתונאי (עם הפתיחה לווילהלם טל של רוסיני) ובמקום השלישי, האסטרונאוט, שניצח על הפסקול ממילחמת הכוכבים.

לואיס הכוריאוגרף והרקדן הראשי של המופע הוא בן־אצילים מספרד, שלמד שנתיים רפואה, אבל תמיד רצה להיות רקדן. הוא בן 30. היום ההורים לא כועסים שלא יצא ממנו דוקטור, ובאים לכל מופע שלו. לואיס מחליף את הדמויות בקצב מסחרר.

קאתרין היא האשה בחבורה של אי־הזהות המינית. היא מפאריס, ורוקדת רק חצי שנה בלהקה. הלהקה מופיעה ערב ערב במיסעדת הדולפין, שנמצאת בדולפינריום בתל־אביב. משך המופע שעה, ועד שגומרים לאכול את הלובסטר הענק, מסתיים המופע.

הגבר והאשה מימין: נואו־טין וולנדוף, מגרנוביז, אחז' מאו־" בעה הגברים בחבורה. משמאל: קאתרין בקטע ממופע הלהקה. מקום מושבה של הלהקה בפאריס. משם הם נודדים בכל רחבי אירופה ומופיעים במועדוני־לילה. הם קוראים לעצמם "הלורדים". בישראל הם מופיעים במיסעדה ומרוצים מהמהירות שבה הוכנה עבורם הבימה שעליה הם מופיעים.

מי גבר? מי אשה?

ארבעה גברים ואשה אחת, שהמשותף לכולם הוא הריקוד

זיאן פייך רקדן בלהקה מזה 10 שנים, מאז שהיא קיימת. הוא הומו־סכסואל, וכלל לא קשה לו להציג את הזמרת הצרפתיה אדית פיאף. הלהקה הופיעה גם לפני חסן, מלך מארוקו, באר־מונו ביום־הולדתו ה־50. "הוא פשוט שמע עלינו והזמין אותנו להופיע."

ציפי מנשה

טיולים גדולים עם קופל

עד 25% הנחה! על סדורי קרקע

לנרשמים עד 31.5

לטיולים היוצאים החל מ־1.6.84

מיני ספרד
8 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$610

מיני איטליה
8 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$635

אנגליה סקוטלנד ווילס
12 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$876

פורטוגל ספרד פלמה
15 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$915

בירות אירופה
אנגליה, הולנד, צרפת, בלגיה
12 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$921

פניני אירופה
אוסטריה, איטליה, שוויץ
16 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1020

מיני סקנדינביה
דנמרק, נורווגיה
10 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1058

אורות אירופה
איטליה, שוויץ, צרפת
15 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1029

מיטב אירופה
שוויץ, מערב-גרמניה, אוסטריה
16 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1082

אירופה הקלאסית
איטליה, שוויץ, צרפת
הולנד, אנגליה
21 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1375

סקנדינביה
דנמרק, שבדיה, פינלנד, נורווגיה
19 ימים
20% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$1475

ארצות הברית
33 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$2764

המזרח הרחוק
הודו, נפאל, תיאלנד, סינגפור,
פיליפינים, הונג-קונג, יפן
31 ימים
25% הנחה על סדורי קרקע
לנרשמים עד 31.5
$2950

פרטים והרשמה: סניפי וסוכני "קופל" בכל רחבי הארץ

לטיולים הגדולים טוס עם קופל נסיעות הגדולים

קיי פרסומאים א

הבורסה

מאת מאיר תדמור

אין מי שיקנה

רק כדי להעמיד אתכם על מצב העניינים בקצרה: שום דבר לא קורה. חוץ משתי פרשות של השתלטות על מניות של חברה, בידי קבוצת משקיעים. לא מי יודע מה, אבל באפרוריות של הבורסה, לפחות נושא מעניין לשוחח עליו.

חוץ מזה, באמת הכל בסדר. הבורסה צוברת תאוטה (ההיפך מתאוצה), המחזורים נעים בין 2 עד 4 מיליון דולר ביום ומביישים את שנות הבורסה העליזות, שבהן המחזור היומי נע בין 20 ל־50 מיליון דולר ליום, כאשר השקל היה שווה 10 ו־15 סנטים והדולר 10 שקלים ו־15 שקלים. מאותות האינפלציה:

המומחים של הבנקים אומרים, ומי אני שלא אענה אמן שרמת־השערים הנמוכה בחלק גדול מהמניות, גרמה לכך שבעלי עניין אוספים בשקט את המניות החביבות עליהם, מתוך תיקווה, שבבוא היום, יבואו על שכרם. ובעיקבות זה:

עליות חדות במניות מבוקשות, אבל תוך מחזורים קטנים. תקופה טובה, על אחריותי, לציידי מציאות. מהן מציאות, תבדקו אתם.

אגב, הציבור, או מה שקרוי בלשון הבורסה — משקיעים קטנים — נעלמו מהבורסה. הם, המשקיעים הקטנים, רוצים ללכת על בטוח, והולכים אל צמודי הדולר והשק"ץ: שקלים צמודי אינפלציה (פק"מ, תפ"ס וכל היתר).

אם הבנקים יהיו יציבים כמו המניות, שאנחנו באמצעות ממשלת ישראל ערבים להם, יהיה גם מצבם טוב יותר. מי שמשקיע היום שווה־ערך של מאה דולר במניית בנקאית יקבל, אם יקבל, 190 דולר בשקלים של אוקטובר 1988, שזה בערך תשואה של 15.5%, לשנה, במובן.

חוץ מזה, אין איצטגניני־הבורסה רואים מיפרש לבן באופק.

תעשה משהו, דויד לוי

הנה, מה שקרוי סיפור מן החיים. מעניין, עם מוסר השכל — למי אסור, עבור מי להצביע.

לפני שניגש לעצם הסיפור, אני מבקש להודות לבני וזרכו לאשתו, שיחר מהווים זוג צעיר ונתנסו בחוויה.

מדינת ישראל, באמצעות מישרד־השיכון, החליטה על מתן הלוואות לזוגות צעירים לרכישת דירה. יפה. מינימום הניקוד לצורך קבלת הלוואה הוא 1400. לזוג שלנו היו הנקודות. הוא היה זכאי למשכנתא על הדירה שרכש ולהלוואה משלימה של הבנק למשכנתאות. כל הסכומים שלהם זכאים זוגות צעירים בקובים בשקלים.

יש עוד משהו שנקבע בשקלים, זה הוא

שר־שיכון לוי
בחו"ל מספיק חמיש"ק אחוזים

מס־הרכישה: המס שאתה משלם בעת קניית דירה. מס זה הוא בשיעור פרוגרסיבי, מערך הדירה. ככל שהדירה עולה יותר, המס גבוה הרבה יותר. המס מתחיל בחצי אחוז מערך הדירה ומגיע לארבעה וחצי אחוזים, בהתאם למחיר הדירה בשקלים.

כיוון שהממשלה סיבכה להתאים את שיעורי המס לאינפלציה, או, במילים אחרות, לא עידכנה את מדרגות מס־הרכישה, מגיעים רוב הזוגות הצעירים לדרגת־המס הגבוהה ביותר, של 4.5 אחוזים.

לאט לאט, נבין הכל.

יש עידכון ויש עידכון. ערכה של המשכנתא וההלוואה המשלימה של הבנק, היה לפני שנה בין 30 — 25 אלף דולר, כמחצית מערכה של דירה באזור החוף, אז.

ההלוואה המשלימה, של הבנק, היתה עד לסוף אפריל השנה 600 אלף שקל; כשנקבע גודלה באפריל 1983 היתה שווה 15 אלף דולר. היום היא שווה משהו כמו 3300 דולר. ההלוואה של מישרד־השיכון מתעדכנת בכל כמה חודשים. בנובמבר 83' היא היתה 800 אלף שקל, שהיו אז כעשרת אלפים דולר. באמצע פברואר השנה עודכנה שוב ל־1.4 מיליון שקל כ־11 אלף דולר ובראשון לאפריל עודכנה שוב ל־1.8 מיליון שקל כ־12 אלף דולר.

שימו לב, ההלוואה של הממשלה מתעדכנת כל כמה חודשים, ההלוואה המשלימה לא.

הזוג הצעיר קנה דירה בשמונים אלף דולר, קיבל הלוואת שיכון של 1.8 מיליון שקל, כ־12 אלף דולר, והלוואה משלימה של 600 אלף שקלים שהיו 4000 דולר.

מה קרה? מתוך 80 אלף הדולר ששילם עבור הדירה, סייעה להם המדינה בכ־16 אלף דולר. לפני שנה היו מקבלים 25 אלף דולר ויותר. וזה עוד לא סוף הסיפור.

כמו אצל הפנסיונרים. טוען בני: יש כאן עיוות זדוני של כוונת המחוקק לסייע לזוגות הצעירים. אני מקבל הלוואה משלימה של כשלושת אלפים דולר ומשלם מס־רכישה של 2500 עד 3000 דולר, 4.5% ממחיר הדירה, שיש לשלמם עד 45 יום אחרי הקנייה.

ובכן, אומר בני, הממשלה נתנה מכיס אחד, לקחה מצד שני וביניתיים אני משלם ריבית על ההלוואה שנתנה לי הממשלה לשלם את המס. ולזה עוד קוראים סיוע.

שלא יקחו מס ושלא יתנו הלוואות.

ב־1 במאי עודכן סכום ההלוואה המשלימה למיליון שקל, כלומר 5000 דולר. מי שלקח הלוואה משלימה יום קודם הפסיד 2000 דולר. אם כוונת הממשלה היתה לסייע בחמשת אלפים דולר, למה לא יתנו את ההפרש למי שחתם לפני מועד העידכון, שאיש לא ידע אותו. ועוד משהו. כיוון שהחלק של מישרד־השיכון לא עודכן, זה שלקח הלוואה ב־1 במאי, מקבל למעשה כמו זה שקיבל לפני ה־1 במאי.

לבני יש הצעה ראויה לעיון. היו לי, הוא אומר, מניות בנקאיות, שהפכו אג"ח ממשלתיות. כמו כל עם ישראל חסכתי לדירה במניות הבנקים. עכשיו הן סגורות. יש לי התחייבות של ממשלת ישראל לשלם לי בעתיד סכום מסויים בדולארים. בקיצור, ממשלת ישראל חייבת לי ואני חייב לה.

אני מציע לקזז את הסכומים ומה שישאר הוא, להתחשבן על הפרשי הריבית. אם נותנים לפנסיונרים אפשרות של פדיון מוקדם, למה לא יבואו לקראת זוגות צעירים שהמדינה רוצה ביקרם.

בסוף השבוע שעבר החליטה ועדת־הכספים שמס־הרכישה יעודכן ארבע פעמים בשנה. מאוחר מאוד. אבל טוב שיש בחירות בארץ.

כובע עם מיזוג אוויר אמיתי

גם אני התלהבתי. מהדורת־הקיץ של הקטלוג, של הכלבו המפורסם של ניו־יורק האמאכר שליימר שברחוב 57 מספר 147 מערב. (פתוח כל יום משעה 10).

וההתלהבות על שום מה? מייד תראו. עוד לא היה כדבר הזה, והכל במחירים שגם ישראלי מצוי יכול לעמוד בהם ואפילו המכסה בארץ לא יכול להתערב. נתחיל בדבר הכי משגע לקיץ, שראש אנוש יכול להמציא, מתאים לעידן החלל. מה דעתכם על כובע המאוורר על־ידי מאוורר זעיר,

הכובע המתאוורר
באהצות־הברית רק 90 דולר

המונע באמצעות תאי־שמש יוצרי אנרגיה חשמלית. לאט לאט. הכל יוסבר ויבוא על מקומו. מי זוכר את כובעי־הפקק המפורסמים. קשים וקלים, עם תיתורת, שוליים רחבים המגנים בפני השמש. עד כאן ביחס לצורה. על גג, או ראש הכובע מותקנים ממש, שישה תאי־שמש (תאים סולאריים), חצי וולט כל אחד. השווים בערכם לשתי סוללות של 1.5 וולט. בחלקו הקדמי של כובע־הפלאים ישנו מאוורר זעיר המופעל, כמובן, על־ידי תאי־השמש (ובלילה, בהעדר שמש, על־ידי שתי סוללות) והשולח בכנפיו רוח נעימה על מיצחך ביום חם להחריד. ליעילות מכסימלית מומלץ להרטיב את הספוג שבקידמת הכובע והמאוורר. בעזרת המים יצננו את קרחתך, אם יש לך כזו.

יש שם, בהסבר לכובע־הפלאים, כל מיני הסברים מדעיים על יעילות האידוי של הספוג הרטוב, וכושרו לטהר את מחשבותיך ממחשבות נלוזות, אבל באלה נמעט. עוד לא הומצאה המצאה טובה יותר להגנה בפני השמש. כל הכובע הבלתי־רגיל הזה שוקל משהו כמו 200 גרם, כולל המנוע המאוורר, הספוג והכובע עצמו. אגב, מצוי בגדלים שונים — ראש קטן וראש גדול. והמחיר 90 דולר, כולל ביטוח, מישלוח, אבל רק ברחבי ארצות־הברית.

גם כך מתנפח. הדבר השני שהקפיץ אותי הוא פשוט חכם ומייד תבינו גם למה. מה דעתכם על שמיכת־מגבת בילט אין, שיש בתוכה כר מתנפח נכון פשוט, גם אני חושב כך. המתכנן, א הממציא, הוא אחד בשם גמבינו והשמיכה נמכרו רק בהאמאכר שליימר. ובכן, לשמיכת־חופים ז יש כר מתנפח בילט אין, כמו שאומרים בעבריו טובה. הגודל (של הכר) 70 סנטימטר. את הכו אפשר אפילו להוציא מהשמיכה ולקפלו, אחר הוצאת האוויר.

ובאשר למגבת. שקראנו לה תחילה שמיכ הרי היא עשויה מ־85% כותנה, 15% פוליאסט וגודלה הוא 112 סנטימטר על 180 סנטימטר הצבע צהוב, בינתיים. מישקל כולל 1 קיל המחיר גם הוא בהישג־יד: שלוש מגבות־שמיכו במאה דולר.

ואולי עוד הערה: בחו"ל אין מישרד־שיכון וסקידי סיוע וניקוד וגם אין אינפלציה. אבל שם אם יש לך 5% (כן, חמישה, אחוז) מערך הדירה, הדירה שלך, את היתר תקבל כמשכנתא ל־20 או 30 שנה. ושם, תתפלאו, האינפלציה עובדת לטובת רוכש־הדירה.

ותרשו לי עוד הערה: אני לא יודע מי יהיה שר־השיכון הבא, אני יודע מי מכהן כסגן ראש־הממשלה היום. עד לבחירות יש עוד כמה חודשים. תעשה משהו, דוד לוי.

התייעלות עד 7 בערב

לשאלה מדוע הפסידו הבנקים, תשובות ארוכות. תלוי מי הוא השואל, ומי המשיב. יש שאלה נוספת, מדוע בנק אחד הרוויח והשאר הפסידו. יש תשובה חלקית, מעניינת, לשאלה. הנה היא. בנובמבר 1980, לפני קרוב לארבע שנים, הודיע הבנק הבינלאומי על פתיחת סניפיו עד 7 בערב, שלוש פעמים בשבוע. למחרת הודיעו עובדי הבנקים, על דעת הנהלותיהם, כי „יוצאים למאבק נגד היום הארוך בבינלאומי." ואפילו איימו שלא יכבדו צ'קים של הבינלאומי.

היום, באיחור של קריב לארבע שנים, אחרי הספדים של 230 מיליון דולר, מחפשים סטנטים לחסוך בהוצאות. ואיזה פלא, מצאו את הסטנט, לפתוח את הסניפים אחרי הצהריים שעות ארוכות יותר, שלוש פעמים בשבוע.

אבל, סוגרים ביום שני אחרי־הצהריים ובנטו גוזלים מהלקוחות שעה וחצי של עבודת סניפים. לא חשוב, הכיוון נכון.

עכשיו, יגיעו אולי לרעיון נוסף שלפיו מנהלים שכשלו, בעיקר על חשבון הלקוחות הקטנים, חייבים, כן חייבים, לפנות את כסאר תיהם, וכל זה, כאמור במיסגרת „ההתייעלות ושיפור השירות ללקוחותינו."

מחירים בדולארים משכורות בשקלים

טילפן אלי אחד מידידי שאסר עלי אפילו להזכיר את מקום עבודתו — הגיל לא חשוב — ואמר שיש לו רעיון לא נורמלי. והוא אומר: במיזורנים יש היום בטח איזה מיליארד דולרים. היום הריבית המינימלית על סכום כזה בחו"ל היא יותר מ־100 מיליון דולר לשנה. תאר לך איזה יצוא ישראל צריכה לעשות כדי להרוויח סכום כזה, בטח איזה 2 מיליארד דולר.

לאט לאט. לא כל כך מהר, אמרתי לו, כדי להרוויח נטו מאה מיליון, יספיקו גם 500 מיליון דולר ייצוא, כאשר הערך המוסף הוא 20%.

בקיצור, מה אתה רוצה להגיד? קלקלת לי את הרעיון, הוא אומר.

ובכל זאת, הוא מציע לאוצר, להכריז על תוכנית מיוחדת לבעלי דולארים אמורים, שנשארו מהתקופה שלפני ההגבלות האחרונות, שלפיה תוכל כל מישפחה להשקיע 2000 דולאר בשטרי־אוצר אמריקאיים, על שמה, ואת הריבית יקבלו אחת לשישה חודשים, צמודים לדולר.

והעיקר, הוא אומר, החוק יבטיח את התוכנית מפני תמדנותה של הממשלה. בהזדמנות חגיגית זו נקרם בברכה גם פתיחת סניפים של בנקים אמריקאיים בארץ.

ועכשיו, שאלתי אותו, אולי יש לך משהו לומר בעניין הדולריזציה? כן, הוא אומר, יש כבר דולריזציה דה־פקטו, סליחה, למעשה. תראה, כל המחירים הם „שווה־ערך בשקלים של... דולארים." ואפילו צ'קים בדולארים יש כבר. והבי חשוב הוא שהמשכורת נקובה בשקלים, שנחשוב שזה הרבה. מה זה משכורת של 400 דולר נטו לחודש, לעומת נטו של 80 אלף, או אפילו כמו שהמכולתניק שלי אומר: שמונה־מאות־אלף לירות.

(המשך מעמוד 31)

ללמוד אדריכלות־פנים, הלכתי ללמוד ריקוד אצל רולאן פאטי. אחרי זמן קצר הבנתי שזה לא בשבילי.

● למה?

כי זו עבודה קשה.

● לא היה מקובל אז שנער צעיר לומד בלט. לא סבלת מהלעג של ילדים אחרים?

לא. בסך־הכל, גם ללמוד אופנה זה היה חריג. היום כל העולם חריג, אבל אז אמרו לי: מה פיתאום שבחור יהודי מארץ חלוצית ילמד אופנה?

כיום, כל בתי־הספר לאופנה מלאים בגברים. אבל אז זה היה יוצא־דופן. בתור ילד אהבתי להתבלט. כשנסעתי לצרפת, לא חלמתי על אופנה. זה היה מיקרי לחלוטין. איכשהו פאריס ואופנה הסתדרו מצויין. והיתה לי נטיה לאסתטיקה.

עד היום לא זנחתי את החלום שלי, להיות אדריכל־פנים. בשנה שעברה נרשמתי לטכניון, אבל זה הצריך המון שעות־לימוד ומיבחנים ופרוייקטים, ולא עמדתי בזה. בפאריס למדתי באקול סינדיקל דה לקוטור פאריזיאן, השייך לאופנאי העילית. זה היה בית־ספר מעולה. בו־זמנית למדה דינה אופנה בסליגסברג בירושלים. כבר אז היא השפיעה עליי בתת־ההכרה. היא למדה ארבע שנים, היתה תלמידה מצטיינת, ואני חזרתי בתור המומחה.

כשחזרתי והסתבר לי שלא מגייסים אותי לצבא, הייתי מאוד מדופרס. היום, כשאני מסתכל אחורה, אני לא מרגיש שהפסדתי. בעצם, התחלתי מוקדם את הקאריירה שלי. בגיל 20 התקבלתי לאלד כמעצב־אופנה, ופתחתי בו־זמנית סלון לתפירה ללקוחות פרטיים, כשדינה היתה התופרת, כי היא למעשה היתה בעלת־המיקצוע. לאט־לאט היא החליפה ועזבה את המיקצוע ונכנסה יותר לעסקים.

הסטודיו הראשון היה אצלנו, בבית, בשני החדרים שלנו ברחוב בצלאל. כבר בשנה הראשונה זכיתי בפרס של מכון הייצוא.

באותה השנה קנתה אצלי אשת נשיא חוף־השנהב, פליקס הופואה־בואני, שימלת־ערב. קיבלתי הון עתק עבור השימלה, וקניתי שטיח מקיר־לקיר לסטודיו. לעולם לא אשכח את זה. זה היה כשבילי החלום של החלומות.

■ ■ ■

● איך אתה מרגיש כשאתה רואה בגד שלך על אשה חשובה מאוד?

היום הסיפוק האמיתי שלי הוא זה שאני רואה את ביגדי־הים על עשרות בחורות, ולא שתפרתי לאשת הקדוש־ברוך־הוא, במרכאות. כשאני רואה אלפי בחורות מסתובבות בביגדי־הים שלי, זה הסיפוק האמיתי.

● מדוע אינך מעצב בגדים לאמנים, זמרים, שחקנים?

באמנות נכוויתי. תמיד דברים נופלים. עיצבתי לתיאטרון ועיצבתי לסרטים, זה די מעניין אותי, אבל זה אף פעם לא נעשה כמו שאני רוצה, מחוסר תקציב.

לזמרים אני לא רוצה לעצב. צביקה פיק פנה אליי שאלביש אותו. אין לי עניין.

● למה לא?

לא נעים לי להגיד, אבל רוב הדברים האלה באים על בסיס של נדבנות. אני עובד קשה, באמת עובד קשה, ואין לי אתגר לתפור לזמרים. לא אשתגע אם בבגד שלי תופיע הזמרת בטלוויזיה. אני משאיר את זה בשימחה לדורין פרנקפורט.

באים אמרגנים ומנסים לשכנע אותי: תראה, השם שלך. יופי, בשלב זה אני סוגר את העיסקה.

כל הגישה מאוד מעליבה, מאוד לא מיקצועית. אמן שמופיע צריך תקציב לביגוד, כמו שיש לו תקציב לאמרגן, לתאורן ולמוסיקאים. הוא צריך להתלבש בלי קמצנות.

● אתה מלביש את נשות נשיאי־ישראל. האם הן משלמות מחיר מלא תמורת הבגדים?

לא, הן משלמות מחיר מיוחד. אני לא תורם בגדים ולא נותן חינם, לבד מאשר למיפעל הבונדס.

הרומן שלי עם נשות־הנשיאים החל כאשר אירית, בתה של נינה קציר, תפרה אצלי את שימלת החתונה. ואז גם תפרתי לנינה.

במשך הקרנציה הלבשתי אותה, ואחר כך את אופירה, והיום את הגברת הרצוג. אלא שאני לא מפרסם את זה ולא מביא צלמים.

● אופירה היתה ידועה ביחסיה הלא טובים עם במה מתכנני־אופנה. איך הסתדרת איתה?

לאופירה היתה בעיה: העיתונות קצת עלתה עליה. יתכן שהיא הגזימה בכמות הבגדים שרכשה.

מעבר לזה, היא לא נתנה ולא נותנת לאופנאי להלביש אותה כפי שהוא מבין. יש לה הטעם שלה. לי אישית, אף פעם לא היתה תקלה אתה. הבנתי אותה: זה לא קל להיות אשת־נשיא וגם אשה נאה. העיתונות טיפסה עליה, לא בצדק. אחרי הכל, היתה צריכה להתמודד עם אשת נשיא ארצות־הברית. או מה היא היתה צריכה — להופיע בסחבות? ברומא נהג כמו רומאי.

מוצר אובריזוני
ברומא, נהג כמו רומאי.

● איך אתה מלביש את אורה הרצוג?

אורה היתה לקוחה שלי עוד קודם. היא אשה מאוד נאה, ואני מלביש אותה בסיגנון קלאסי. היא גם מתאפרת בצורה מאוד לא צעקנית.

● מה תפרת לאורה הרצוג לקראת הביקור הנשיאותי אצל מלכת בריטניה?

חליפה מקסימה מכר צעיר, אפור, בשילוב פאייטים, ושימלת־ערב מאוגנזה ירוקה, עם אפליקציה של פרחים. את החשבון שילמנו אנחנו, אזרחי המדינה.

● המדינה משלמת גם את ביגדי נשות השרים?

לא, את חשבונות רעיית הנשיא אני שולח ישר ללישכת־הנשיא. את חשבונות נשות השרים אני שולח אליהן הביתה.

● האם בנותיך הולכות בדרכך, האם גם הן תעסוקנה באופנה?

הקטנה, דנה, הולכת בכיוון אופנה. היא נוטעת איתנו לתערוכות ומתעניינת. הגדולה, קארין מגלה עניין בכלכלה ובפירסום.

אני חולם שהן תכנסנה לעסק. הקטנה בטוח תכנס. הגדולה — אני עדיין לא יודע.

● כיצד משפיעה עליהן העובדה שהן בנותיו של גידעון אוברזון?

כשהיו ילדות, זו היתה זוועה. הן פיתחו אופי עצמאי והתלבשו בצורה פרועה, זרוקה. בתור ילדות הן פחדו להיראות לבושות טוב. היום — כנראה שטעמו של הבית בכל זאת השפיע — הכל חזר אל מי־מנוחות. לגדולה אני אפילו תופר במיוחד.

● אומרים על אשתך, דינה, שאי־אפשר לראות אותה באותו הבגד פעמיים.

לה נמאס מבגד יותר מאשר לכל אחר אחר. היא גם לובשת רק אותי. אני אומר לה: לכי, נסי אחרים. אך היא לובשת רק את מה שאני מעצב.

● ומי הם המעצבים שאתה רוכש אצלם את בגדיך?

בכל שנה אני הופך חסיד של אופנאי אחר. השנה זה קלוד מונטאנה, אופנאי צרפתי. כשאני קונה, אני חוגג. אני קניין סופר — אם יש מוכרת טובה, היא יכולה למכור לי את כל החנות. אני פתוח וקל מאוד בקניות.

● למה אתה לא קונה בארץ?

קניה זה גם כף. אני מאוד אוהב לקנות חפצים, בגדים, תכשיטים. אני לא יכול לומר שיש או אין בארץ מה שאני אוהב. אבל אני יש לי המקומות הספציפיים שלי בחו"ל. אני משלם בכרטיס־אשראי, ותמיד נעים לי כאשר מזהים אותי.

● איך מקבלים בחו"ל את העובדה שצעיר ישראלי יוצר בגדים באיכות ובשיא האופנה?

אני נוסע לתערוכות. לא מזמן הייתי בדאלאס ובלוס־אנג'לס. התגובות הן אדירות. אנשים לא מאמינים למראה עיניהם. עדיין יש כאלה החושבים שבישראל רוכבים על גמל. והנה, פיתאום הם רואים אופנה שיכולה להתחרות בבתים אירופיים: הם פשוט נדהמים. לא מבינים שהביגוד הזה מגיע מהלבנט.

● היו לך חלומות להצליח בחו"ל?

היו לי לא מעט הצעות, אך הן לא מעניינות אותי. למרות שלפעמים אני חושב שאילו הייתי משקיע את אותו המאמץ בחו"ל, הייתי עושה פי כמה.

אבל לי החברה חשובה. אני מרגיש בארץ נהדר, הילדות לא רק שלא עוזבות את הארץ — את הסביבה הן לא מסכימות לעזוב. יש לי המיסגרת של חיי, החברים שלי. בכלל, כמו שחיים בארץ לא חיים בשום מקום, אתה נמצא בחופש כל השנה.

טוב לי פה, אני לא מחפש הצלחות בחו"ל, אני מסתפק בייצוא.

"אחד מעשרת הסרטים הטובים ביותר של השנה". (טיים)

זליג
Zelig
זליג
Zelig
זליג

וודי אלן מיה פארו
תסריט ובימוי: וודי אלן צלם: גורדון וילים

בכורה ארצית בתי קולנוע "לב"
דיזנגוף סנטר ת"א
ליל שישי: 9.30 – 11.15, מוצ"ש: 7.30 – 9.30
ימי חול: 1.30 – 4.30, 7.30 – 9.30
"רון" ירושלים,
מוצ"ש: 9.30, ימי חול: 4–7–9

סרטם של ג'ק רולינס וצ'רלס ג'ופה WARNER BROS

זקוק דחוף למודעה?
מודעון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחברות תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה).
בדיקות מעבדה.
מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, דיזנגוף 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03–221227, 03–244294
ארלנד יועצים קיסרים

מכונית כל שבוע!

כרטיס טיסה לחו"ל כל יום!

חפש אותה מתחת לפקק של טמפו

השבוע אולי תהיה לך מכונית חדשה או שתטוס לאירופה. כל שעליך לעשות הוא לשתות קנקל, טמפו "ליטר פלוס", או טמפו בפחית, ולחפש בפקק (או בלשונית של הפחית). אם מצאת בו ציור של מכונית, התקשר מיד לטמפו: 03-800131
כי זכית במכונית פיאט–"אונו" חדשה!*
אם מצאת בו ציור של מטוס –
זכית בכרטיס טיסה לאירופה!
מכונית כל שבוע, טיסה לחו"ל כל יום.

* אונו 45, 903 סמ"ק, 3 דלתות.
כולל מכס ומס קנייה. לא כולל מע"מ והפקדה.

המבצע ימשך עד להודעה חדשה.
המבצע מתקיים עפ"י תקנון.
הנמצא בחברת טמפו.

Uno! - מכונית השנה '84

Uno – הרבה יותר מכונית מכל מתחרותיה:
• החסכונית ביותר • המרווחת ביותר • הזריזה ביותר • המשוכללת ביותר.

חרות: חטיבת חתיכות

מזכירה של רייסר רונית אקשטיין, בת ה־24, היא מזכירת מועדון היקב של מיכה רייסר ושל חברו, עורך־הדין וחבר המיפלגה הליברלית, גדי אסולין.

מאז ומעולם היה לתנועת החרות רימוי של מיפלגה גברית. ברשימתה בכנסת נמצאו פה ושם נשים, לא יפות הדור, בתוך רוב מוחץ של גברים.

אבל מי שבא לכינוסי מרכזי־המיפלגה האחרונים, שהתקיימו בתדירות גבוהה, לא יכול היה שלא לראות את הצעירות, יפות פחות ויפות יותר, שמתבלטות בין המוני הגברים חברי המרכז ועושות טוב לעיניים.

משום מה נמלטת מכל צלם ומצלמתו. חברותיה לא התרגשו במיוחד, כאשר בין צילום שר או ח"כ, נקלטו גם הן בעדשת המצלמת.

מעדיפות ח"כים

שתי נשים בלבד התחרו על המקום הריאלי ברשימת התנועה לכנסת. מי שלא זכתה, הפירסומאית רחל קרמרמן גבוהת הקומה ובעלת המראה המרשים, הופיעה למקום בחצאית ארוכה שחורה וסוודר לבן. כאלמנתו של הח"כ לשעבר, יוסף ("יוסקה") קרמרמן וכבתו של השר יעקב מרידור, היא יכולה להרשות לעצמה להתלבש על־פי מיטב האופנה. בראיון עיתונאי היא הזכירה שהאופנאי המועדף עליה הוא ירידה ג'רי מליץ.

בנות הדור צעיר ממנה הסתפקו בג'ינס, ביגוד ספורטיבי, מעט איפור

ראש לישכת ארנס שר־הביטחון משה ("מי־שה") ארנס מביט בראש לישכתו, אילנה ביננשטוק.

ביננשטוק עברה לעבוד עם ארנס, כשהוא נכנס לתפקידו כשר־ביטחון. למטה: מיכל כפרי, העוזרת של מרים גלזר תעסה, סגנית שר־החינוך־והתרבות.

היה בעד מי להצביע אבל היה גם במי להסתכל

ביום הרביעי שעבר, כאשר רוב הזכרים ומעט הנשים עסקו בהטלת פיתקי־הצבעה לקלפיות (ראה עמודים 14, 15), הם יכלו מפעם לפעם, בין ספירת קולות אחת לשניה, להציץ בנצנוצי המין היפה, שנראו היטב.

אילו בחן סוציולוג את תופעת הנשים בתנועה, היה חייב להזכיר שתחילת השינוי בדימוי נוקפת לזכותה של מזכירת הסיעה הנאמנה בכנסת, ירדנה מלר הירושלמית. היא

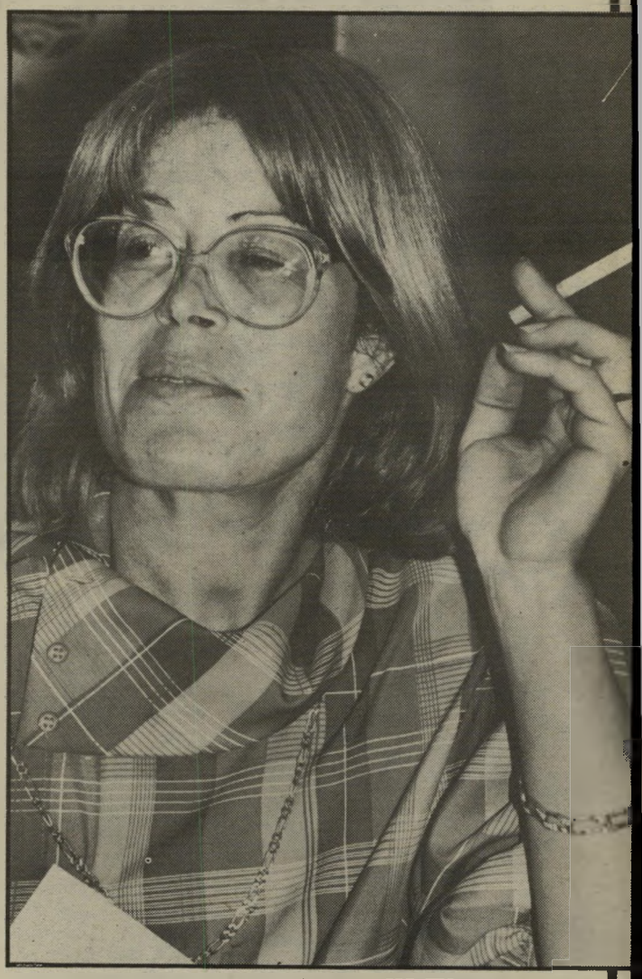

אגף האירגון אסתר זליבנסקי, הדורת המראה, היא עובדת אגף־האירגון במצודה ומטפלת במרצים וב־מורים אקדמאים. גם היא, כמו רונית אקשטיין, ישבה בוועדת קלפי.

ויותר פשטות.

אבל בחרות יש סדר. הגברים לכנסת ואילו הנשים הסתפקו בישיבה בוועדות הקלפי, בשיחות שיכנוע אחרונות למען מועמדים שבהם הן תמכו, בחלוקת כרוזים בכניסה וגם, ובעיקר, בחיוכים.

„הן לא נראות מקופחות," העיר אחד העיתונאים שנכח במקום ושמע תביעה רעשנית להכללת אשה בשביעיה השלישית. „לפחות על פי מידת התובענות שלהן."

בשירה בציבור הן הצטיינו. אחד המועמדים, שלא נבחר, היה שלמה גרבץ, ראש בית"ר העולמי. חניכות רבות של התנועה, חלקן בחולצות כחולות כהות ואחרות בבגדי יום־יום, באו לעודד אותו ולשכנע שיצביעו עבורו. כדי להקל על המצביעים, בין הצבעה להצבעה, הן חילקו שירונים שהוכנו מבעוד מועד, ועזרו לשולמית ליבנת, זמרת מצודת זאב, לשיר בציבור ביחד עם כל הקהל.

„אני מרגיש כמו בכינוס של מפ"ם," העיר כתב טלוויזיה. „גם שם שרים שירי מולדת ויש הרבה חתיכות. אלה שכאן רומות מאוד לקיבוצניקיות."

אילו היה ממשיך הסוציולוג

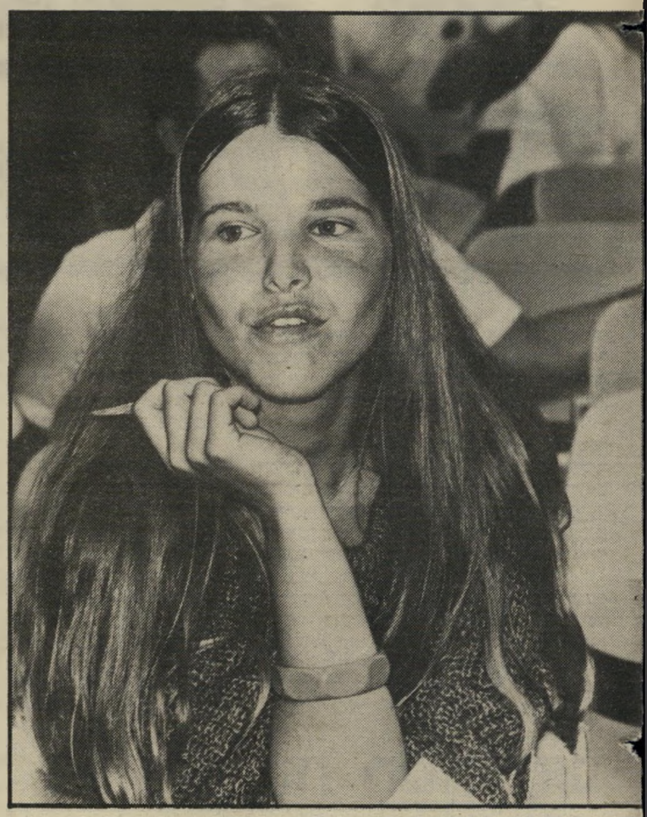

הבית"רית אורנה ויינשטיין, חניכת בית"ר, באה לעזור ליושב־ראש בית"ר, שלמה גרביץ, להיבחר. אורנה היפהפיה, יוצאת צבא, לבשה מיכנסיים צהובים וסוודר כהה, שתאם את גון פניה.

מזכירת הסיעה עליזה, מזכירת הסיעה ויד ימינה של ירדנה מלר בכנסת לא ברחה מהמצלמה כחברתה. משמאל: לאה חרמון, עובדת המצודה, שתמכה בדויד שטרן.

פירסומאית ומישפטנית לימור ליבנת (מימין) עובדת פירסום טל ארויו, היא בתה של הזמרת שולמית ליבנת, ובאה לעזור גם לבחירת חברתה לעבודה, רחל קרמרמן. לצידה, המישפטנית עדנה מינגלגרין, שבאה בחליפה שחורה עם פסים.

מזכירה של שרון שרה וינר, מזכירתו הנאמנה של השר ללא־תיק, אריאל שרון, מחייכת באושר, כשנודע ששרון שובץ במקום השלישי ברשימת התנועה לכנסת.

בעבודת־המחקר שלו, היה מבחין שמרבית נשות גיל־הביניים והמבר גרות הן נשים־של, בעוד שהצעירות הגיעו לתנועה לאו־דווקא בזכות קישרי מישפחה. „מקום אידיאלי למצוא חתן," העיר בציניות חבר מרכז צעיר, רווק כמובן, שכמה מהצעירות במקום היו חברותיו בעבר. הוא הוסיף גם הערה עצובה, לא לפני שביקש שלא יצויין שמו: „הן מעדיפות את הח"כים, לא את החברים הפשוטים."

אילו נערכה באולם תחרות נערת חרות היפה ביותר, היתה זוכה בה ללא ספק הבית"רית הצעירה אורנה ויינשטיין, שביקשה לשמור בסוד על מרבית פרטיה האישיים. אי־אפשר היה להתעלם מנוכחותה במרכז הקונ־גרסים גדול־המימדים שבגני־התערוכה.

למקום באה מישלחת קטנה של המיפלגה הליברלית. היא כללה את השר יצחק מודעי, ח"כ בני שליטא, עורך־הדין משה רום ואיש־העסקים ניסן נוימן.

זה האחרון לא פסק להתלהב ממראה עיניו: „בליברלים לא רואים דבר כזה," אמר. שליטא, בן מנחמיה, הסכים לכל מילה של חברו: „לא פלא שאני רוצה בליכוד הליכוד."

הבנק הפרטי של מוילי

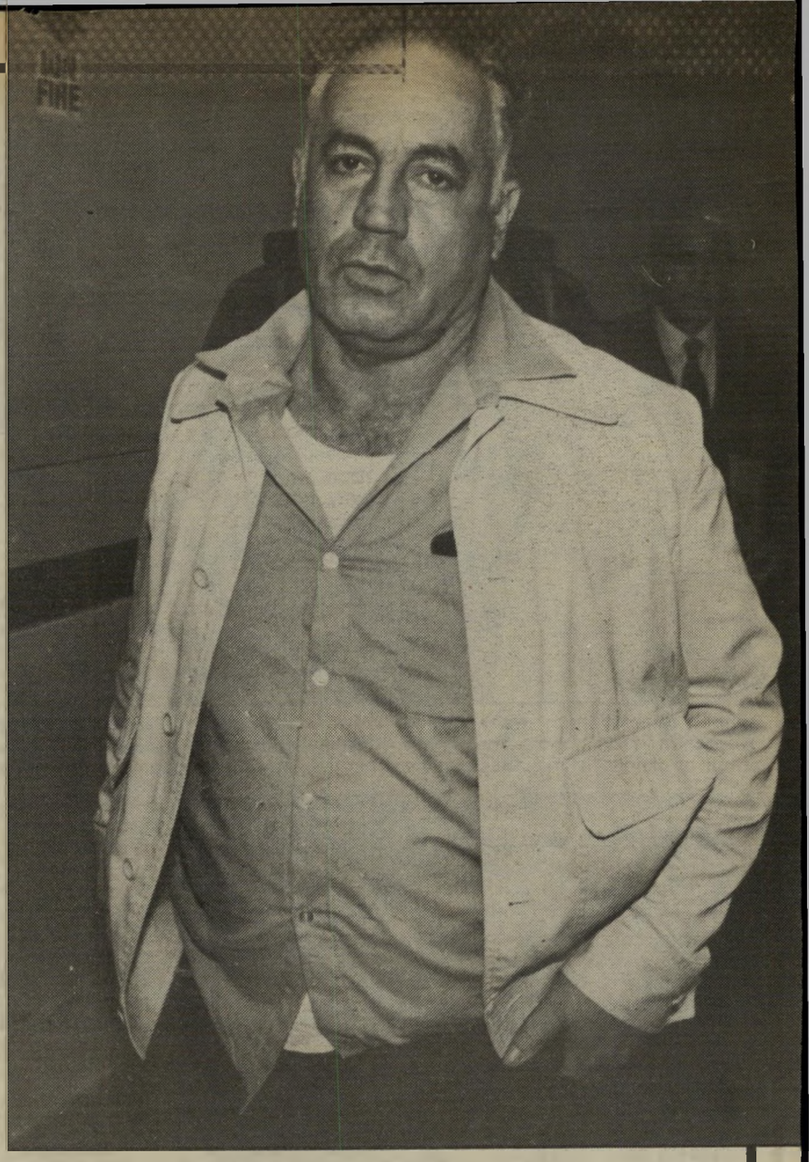

ב עיקבות הידיעה על אפשרות ההשקעה המיוחדת, פנו למילוות־המדינה משקיעים רבים והם החלו פוקדים את חדרו של סגן־הממונה על מילוות־המדינה בבנק־ישראל, בקומה ד' בבניין הבנק בתל־אביב, אשר בפינת הרחובות ליליינבלום ונחלת־בנימין.

חלק מן המשקיעים אף הגדילו לעשות. הם גם רכשו מילוות עבור משקיעים נוספים מבני משפחתם ומכריהם. בין הרוכשים, יותר מעשרים, היו עורכי־דין, רואי־חשבון, רופא, קבלנים, מנהלי־חברות וכן נאמני קרן, שיועדה להנצחת שמו של חלל מילחמת הלבנון.

כל הכספים היו חסכונות וכספים לבנים, חלקם הועברו מתוכניות חיסכון, השקעות בבורסה, מניות בנקאיות ואפילו כספי פיצויים.

העסקות נעשו בחדרו של משה גלעד, בבנק־ישראל, בשעות העבודה המקובלות, ובמה שקרוי „בעת מהלך העסקים הרגיל של הבנק". העסקות נעשו בגלוי, בדלתות פתוחות. פקידים ומנהלים נכנסו ויצאו ובהם, כפי שהתברר לאחר זמן, היה גם הממונה על גלעד, מנהל־המחלקה פרדי וידר וכן מחליפו של גלעד (שעמר לפרוש), פרדי שלמון.

שניים אלה אף הוצגו לפני כמה מרוכשי המילוות בחדרו של גלעד, כאשר באו להפקיד סכומים על חשבון הרכישה. הכספים, חלקם במזומן וחלקם בהמחאות, נמסרו לידיו של גלעד וזה מסר אותם, בנוכחות הרוכשים, לעובדי הבנק כך שהרוכשים יכלו להתרשם שהכספים מועברים לקופת הבנק.

קוני המילוות קיבלו אישור רישמי, שהודפס על־ידי אחת מן המזכירות, לעיתים בחדרו של גלעד ולעיתים בחדר אחר. עובדי הבנק ראו את תנועת קוני המילוות במשך תקופה ארוכה, והתייחסו לפעילות זו כמובנת מאליה.

רוכשים שלא ידעו את שמו של גלעד, הופנו על־ידי פקיד־המודיעין לחדרו, כאשר ביקשו לדעת היכן רוכשים איגרות־חוב.

הפקידים הבכירים של בנק־ישראל לא ראו את המתרחש לנגד עיניהם: כיצד מנצל משה גלעד (למעלה, מימין), סגן־מנהל אגף של הבנק, את מעמדו, משתמש בפקידי הבנק ובניירות הבנק, כדי להוליך שולל, בתרמיות פשוטות ביותר, עשרות משקיעים, מהם נטל, עד שנעצר, יותר ממיליון דולר

פ רשת משה („מוילי") גלעד, שהיה עד למעצרו בתחילת פברואר השנה, סגן־מנהל מילוות־המדינה בבנק ישראל, החלה, למעשה, באחד מימי יולי בשנה שעברה. באותו יום פגש גלעד מכר ותיק, איש־עסקים תל־אביבי בשם א'.

גלעד מיהר לספר לו, כי לאור המצב במשק ובריחת משקיעים למטבע זר, ובמיוחד הוצאת מטבע זר לחו"ל, יזם בנק־ישראל תוכנית מיוחדת, שלא ניתן לה פומבי, למכירת איגרות־חוב ממשלתיות במישרין מהבנק. גלעד סיפר גם, שהתוכנית מיועדת למשקיעים נבחרים, כמו יהלומנים, שכבר רכשו כמויות גדולות של מילוות־מדינה במישרין מהבנק ובתנאים מיוחדים, וזה, כמובן, כדי למנוע מהם להוציא את כספם לחו"ל, על־ידי מתן תנאים טובים יותר מאלה שבחו"ל. באותה הזדמנות אף ציין גלעד, שלרוכשים מובטחת ריבית צמודה של 11%.

פקיד־המודיעין כיוון את הקהל

כך פתח גלעד במהלך שהפך את בנק ישראל לבנק פרטי שלו.

כי א', מצידו, מיהר להפיץ בין מכריו על האפשרות לרכוש מילוות־מדינה ישירות מבנק־ישראל ועל הריבית הגבוהה והצמודה שהבנק משלם. זו היתה תחילתה של פרשת משה גלעד.

מדינת ישראל

מילווה המדינה, תשל"ט — 1979

איגרת חוב מסוג "גליל" רשומה על שם

סדרה: עומדת לפדיון ביום: 15.5.93

מספרים

1. איגרת חוב זו מונפקת בהתאם להוראות חוק מילווה המדינה, תשל"ט — 1979, והתקנות שהותקנו על פיו והנמצאים לסדרה האמורה.

2. איגרת חוב זו נרשמה בבנק איגרות החוב על שם

3. סכומי הריבית על איגרת חוב זו ישולמו בהתאם לפי רשמן הרקים של הבעל, ובבקרה של בעלים משותפים — לפי רשמן הרקום של מי שרשום ראשונה בשניהם או לפי השמן של האדם אשר הבעל א' הבעלים הורו עליו בכתב למינהלה. בנוסף הקרן של איגרת חוב זו ישולם בתום עשר שנים מיום הנפקת הסדרה הראשונה עם סדרת איגרת החוב לשינהלה; ואולם לאחר חמש שנים מיום הנפקה הסדרה הראשונה [illegible] של איגרת החוב לבקשתו עם סדרת איגרת החוב למינהלה.

4. על פדיון הקרן ותשלום הריבית של איגרת חוב זו יחולו כנאי ההצמדה המפורטים בהודעה הציבורית לסדרה האמורה.

5. המדד הזכורי שלפיו ישולמו הסכומי ההצמדה על איגרת חוב זו הוא המדד לחודש: מאי 982

תאריך ההנפקה: 15.5.83

דוגמה של איגרת החוב המועדפת „גליל"

בין הרוכשים: עורכי־דין, רואי־חשבון ונאמני קרן הנצחת חלל מילחמת הלבנון

המחאות לפקודת „עצמי"

ע וד בתחילת הפרשה, כשנתבקשו המשקיעים לשלם בהמחאות לפקודת עצמם („עצמי"), ולהסב אותן בחתימותיהם מאחור, הסביר גלעד כי זהו נוהל מיוחד, שכן הכספים עוברים מחשבונם לחשבון מיוחד של בנק־ישראל על שמם, או לחשבון מיוחד בבנק פועלי אגודת־ישראל (בנק פאג"י). נרשם על ההמחאות מאחור, כחתימת בנק־ישראל, משה גלעד או עבור בנק־ישראל, משה גלעד. רישום זה, הסביר גלעד, בא להצביע על כך שחשבונות אלה ינוהלו על־ידי בנק־ישראל, ומטעמו — על־ידי משה גלעד.

רוכשים, שתבעו לקבל מלבד האישור את תעודות־המילווה, קיבלו, באורח זמני, כתבי־העברה. על פי הסבריו של גלעד היו האגרות עצמן אמורות להימסר לרוכשים בשלב שלישי, אחרי מסירת כתבי־ההעברה והרישום בפינקסי הבנק.

כך התנהלו הדברים במשך חצי שנה, כאשר הרוכשים בטוחים שרכשו בבנק־ישראל איגרות־חוב בתנאים מועדפים, ובידיהם אישורים

וכתבי־העברה חתומים כדת וכדין, בחתימת סגן־מנהל מילוות־המדינה וחותמת הבנק, כאשר לכל ידוע — לעובדי הבנק ולרוכשים — כי מנהל מילוות־המדינה מוכר איגרות־חוב לרוכשים פרטיים.

ואז התחילו הדברים להשתבש, מישהו שאל שאלות בכל זאת, והתברר כי משה גלעד רימה את בנק ישראל ואת רוכשי האיגרות גם יחד, ושילשל את הכספים לכיסו.

הרוכשים פנו לבנק־ישראל וזה הגיש תלונה למישטרה. גלעד נעצר עד תום ההליכים, אחרי שהוגש נגדו כתב־אישום. עתה כבר הפכו הרוכשים לתובעים, כשהם תובעים מבנק־ישראל לנפק להם את האיגרות שקנו מהבנק באמצעות סגן־הממונה על מילוות־המדינה, שפעל, לטענתם, בתחום סמכותו ובמיסגרת תפקידו. לדעתם, טיעונו של הבנק שמשה גלעד לא היה רשאי למכור מילוות־מדינה לפרטיים היא חסרת בסיס, מאחר שגלעד שימש בתפקידו והכל ידעו מהו ומהן סמכויותיו.

ההעברה בדרך, והיא גם סופית

ג לעד היה ידוע בין הבנקים המסחריים ומנהליהם, וממדי פעולותיו הכספיות האישיות לא עוררו כל תמיהה. עשרות מיליוני השקלים שעברו דרך חשבון המשכורת שלו בבנק פאג"י, לא עוררו שום תמיהה אצל מנהלי הבנק.

כך היה יכול גלעד שעבר בבנק־ישראל כ־22 שנה, נהג להעביר הוראות בטלפון על תנועות של סכומי כסף גדולים לבנקים שונים ולאחר מכן לאשר בכתב הוראות אלה. כך גם עשה כאשר שילשל את כספי רוכשי המילוות לכיסו.

אחד מרוכשי האיגרות, שנזקק לערבות בנקאית, וביקש לשעבר לטובת הבנק את האיגרות שרכש, כביכול, קיבל מגלעד מכתב שהופנה לבנק, המאשר שאותו אדם רכש בבנק־ישראל מילוות גליל מוסדיים וכי המילוות ניתנים להעברה ולמכירה מיידית. במיקרה אחר ביקש ק' למכור את המילוות שקנה, כדי לשלם עבור דירה ולהעביר את הכסף לחשבונו באחד מסניפי בנק דיסקונט בתל־אביב. גלעד אישר לסניף, כי הכסף יועבר לחשבון זה מבנק־ישראל. כשלא הגיע הכסף, התקשר לסניף אחד ממנהלי הבנק ואישר לסניף כי „ההעברה בדרך" וכי בנק־ישראל אישר כי „ההעברה היא סופית." על סמך אישורים טלפוניים אלה קיבל ק' מיליון שקל, שאותם חוייב להחזיר לבנק דיסקונט אחרי שהתפוצצה הפרשה.

וכאשר ביקש אותו ק' להעביר חלק מפדיון מכירת המילוות שלו לחשבונו בבנק הבינלאומי בטבריה, התקשר גלעד טלפונית למרכז הבנק הבינלאומי וביקש לזכות את חשבונו של ק' ואף נתן אישור בכתב על כך שהכספים, ממכירת מילוות־המדינה יועברו מבנק־ישראל לחשבונו של ק' בבינלאומי. וכך קיבל ק' אישור מהבינלאומי כי הופקד בחשבונו שצריך היה להחליפו, שלווה מגלעד 3000 דולר.

כעסקן־ספורט הוא סייע להפועל חולון בתרומות של 15,000 דולר, ולא עלה בדעתו של גיזבר הפועל, לשאול מי הם בעלי הצ'קים המוסכים על־ידי בנק־ישראל. משה גלעד, הרוצים להיטיב עם הפועל חולון.

בשנה שקדמה למעצרו הוציא גלעד כ־25 אלף דולר על נסיעות לחו"ל. כאשר הוא מספר לחבריו בעבודה שנסיעותיו התכופות הן בענייני ירושה ולרוכשי המילוות היה מספר שנשלח למשימות מיוחדות מטעם הבנק.

גלעד גם החזיק רכב שכור, שאותו החנה על המידרכה הסמוכה לכניסת הבנק, בידיעת הנוטר, שזה ריכבו השכור של גלעד, ושילם סכום של 15 אלף דולר עבור תקופת השכירות. זאת בנוסף למכונית חדשה מסוג סיירה, שהחזיק בביתו לשירות אשתו.

כל זה לא מנע מגלעד להיות בעל חשבון מוגבל (כלומר אדם שהמחאותיו חזרו מפאת חוסר־כיסוי) בבנק הבינלאומי ואם כי שמו אכן הופיע ברשימת המוגבלים של בנק־ישראל, לא שם איש בבנק המרכזי לב לכך. וכך בבנק אחר, שבו ניהל את חשבונותיו הפרטיים, בנק־המזרחי, לא היה מצבו יותר טוב. שם עוקלו, בקיץ שעבר, חשבונותיו.

בעדות שמסר חלפן בכספים מרחוב ליליינבלום, הוא סיפר כי גלעד נהג לקנות ולמכור אצלו דולארים ומארקים ואף נשאר חייב לו סכום של כמה מאות אלפי שקלים. החלפן היה נוהג לבוא למישרדו של גלעד וזה סיפר לו שהוא נוסע

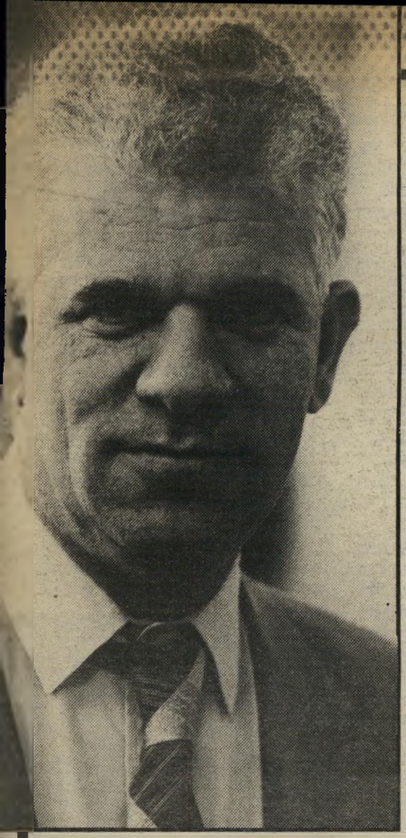

נגיד „בנק־ישראל" מנדלבאום
לא קיבל

לחו"ל לתפוש גנבים בשליחות הבנק.

כשנחקרו המזכירות בבנק־ישראל, שהדפיסו עבור גלעד את האישורים על רכישת האיגרות, אמרה אחת כי גלעד אמר לה שהמיכתבים סודיים ואם יש לה שאלות, לשאול רק אותו. היא אף סיפרה שנשלחה להפקיד כספים בבנק פאג"י ובנק דיסקונט. כן אמרה שלא ידעה שבנק ישראל אינו מוכר אגרות־חוב לאנשים פרטיים והעניין לא נראה בעיניה משונה. פקידה אחרת אמרה בעדותה שאף כי נראה לה שמשהו לא בסדר, עשתה מה שאמר לה גלעד, כי הוא היה הבוס.

יש ביטוח נגד גניבות

ב נק־ישראל טוען שמשה גלעד לא היה מוסמך לעשות את אשר עשה. וליתר ביטחון העביר הבנק את העניין לנציג לויד'ס בארץ, שאצלו מבוטח בנק־ישראל נגד גניבות.

בבנק־ישראל אומרים שלא ידעו על מעשיו של סגן־מנהל מילוות־המדינה שאמור היה לפרוש, לפי טענת מנכ"ל הבנק, יוסף סריג, עוד בסוף 83'. מנהלו, פרדי וידר, לא טרח ליידע את הנהלת הבנק ובעדותו טען שלא ידע דבר על מעשי סגנו ולא הכיר איש מן הרוכשים, בקיצור לא ידע דבר, אף כי ידע שיש לגלעד הרבה עסקים פרטיים, שבהם טיפל בשעות העבודה וגם נסיעותיו הרבות של סגנו לחו"ל נראו לו ללא דופי. וכאשר פנו המשקיעים המרומים אל נגיד הבנק, משה מנדלבאום, סירב לקבל אותם והתעטף בשתיקה.

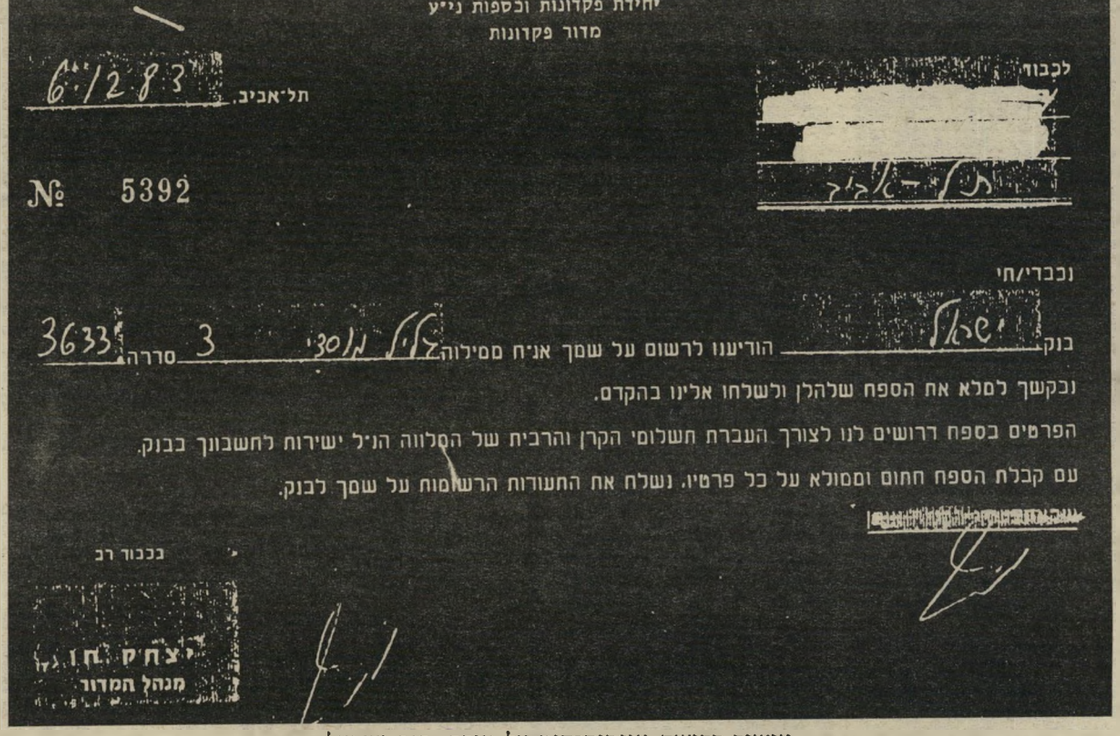

מינהל מילוות המדינה
יחידת פקדונות וכספות נייע
מדור פקדונות

תל־אביב 6/283

№ 5392

לכבוד

ובכבודי/חי

בנק ישראל הודיענו לרשום על שמך אג"ח מסילה 3633 סדרה 3

ונקשך למלא את הטפח שלהלן ולשלחו אלינו בהקדם.

הפרטים בטפח דרושים לנו לצורך העברת תשלומי הקרן והרבית של הסלווה הנ"ל ישירות לחשבונך בבנק.

עם קבלת הטפח חתום וממולא על כל פרטיו, נשלח את התעודות הרשומות על שמך לבנק.

נכבוד רב

יצחק חן
מנהל המדור

אישור רכישת איגרות־חוב על טופס „בנק ישראל"
קודם הוראות בטלפון, ואחר אימות על ניירות רישמיים

סכום של יותר משיבעה מיליון שקל, הנובע ממכירת איגרות־החוב שלו בבנק־ישראל.

במיקרה אחר אישר גלעד את בקשתה של ב' להעביר כסף לחשבונה בבנק אוצר החייל ממכירת המילוות שלה. הוא טילפן למישנה מנכ"ל אותו הבנק, שהכיר אותו אישית, ואישר את ההעברה וכשהכסף איחר להגיע, הסביר כי ההעברה מתעכבת כיוון שעדיין לא נערך החישוב הסופי במחשב. על סמך הבטחתו הטלפונית והסבריו של גלעד, הסכים בנק אוצר החייל לרכוש לגברת ב' תפ"ס ופת"מ בסכום של 11 מיליון שקל.

וכך הלאה וכך הלאה. על סמך הודעה טלפונית שלו לבנק דיסקונט בפתח־תיקווה, זוכה חשבונו של ה' והוא קיבל המחאה בנקאית על סך 1.2 מיליון שקל. משהכסף לא הועבר אחרי „יום, יומיים" כמובטח, פנו מנהל הסניף וסגנו אל גלעד. שהבטיח שהכסף בשלבי העברה

רכב שכור בבנק „סיירה" לאשה בבית

מ שה גלעד, שהיה בזמנו גם מראשי ועד־העובדים בבנק, נהג להיטיב עם עובדי הבנק, העמיר לרשותם כרטיסים למופעים שונים, נהג לחלק מתנות, הלוואות וטובות־הנאה אחרות. ברשימת החייבים לו נמצא גם פרדי שלמון,

מנכ"ל „בנק־ישראל" סריג
לא ידע

דף גדוש חותמות־יציאה מן הארץ מדרכונו של גלעד
סיפור לחלפן: נסיעות לחו"ל בשליחות הבנק כדי לתפוס גנבים

(המשך מעמוד 15)

התנועה היה — על־פי האופן שבו נהג במועמדים — גאון, נדיב ואכזר.

ואכן, אפילו ועדה מסדרת לא היתה מצליחה לאייש שביעיה טובה יותר, ופחות בעייתית, כמו השביעיה הראשונה. לדעת מומחי חרות, היא זכאית לתואר: גאונית.

כפי שהיה צפוי, נבחרו בזה־אחר־זה סגן ראש־הממשלה, דויד לוי, אחריו שר־הביטחון, משה (״מישה״) ארנס. השר ללא תיק אריאל שרון, שערב ההצבעה טען: ״הוציאו עליי חוזה.״ אחריו הוצב שר־האוצר הנוכחי, יגאל כהן־אורגד, ומייד אחריו שר־האוצר הכושל, יורם ארידור, אבי ה״כלכלה הנכונה״. יושב־ראש ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אליהו בן־אלישר, שוכה במקום השישי, קיבל תמיכה כללית — לא רק ממחנה לוי, שאליו הוא מקורב. את השביעיה סגר

שרה כהן־אורגד
״צריך אשה בכנסת״

סגן־שר־הבינוי־והשיכון, משה קצב. עסקן מיזרחי שזכה לאהדה כללית.

ההצבעה החלה בשעה 2 וחצי. רק כעבור ארבע וחצי שעות נודעו התוצאות. היו אלה שעות קשות לכמה מהמתמודדים. דויד לוי הסמיק מתדהמה כאשר הודלף לו ששרון זכה במקום הראשון. מקורביו אמרו מייד שהוא יתפטר מתפקידו במטה־הבחירות, אם לא יזכה באמון מלא. כהן־אורגד החוויר מכעס כששמע שארידור מקדים אותו, ודב שילנסקי הזיל דמעות־גיל, כשלחשו באוזניו שהוא השביעי בשביעיה הראשונה.

לקראת ההצבעה על שתי השביעיות הבאות נוצרו הגושים המלוכדים, שכמה שעות קודם לכן איש לא היה מעלה בדעתו כי הם אפשריים.

הסכם מפתיע היה עיסקה בין מיכאל דקל, סגן־שר־החקלאות, חבר מושב נורדיה ואיש מחנה שמיר, ובין מיכה רייסר, ראש אגף־האירגון, איש מחנהו של לוי — שניהם מוכרים כבעלי קבוצות מאורגנות.

הסכם זה קבע, שאנשי רייסר יצביעו בעד הכללת דקל בשביעיה השניה. בתמורה, יתמכו אנשי דקל ברייסר ובסגן־השר חיים קופמן, שביקשו מקום באותה שביעיה.

שניים־שניים בתא ההצבעה

ב אותו הזמן השיג רייסר הסכם דומה עם דויד מגן, הח״כ מקריית־גת, איש מחנה שרון.

כמעט באותה השעה כינסו מנהיגי מחנה לוי את אנשיהם באולם בגן־האורנים שמול מרכז הקונגרסים. הנוכחים התבקשו לשבץ בשביעיה השניה את רייסר, את יהושע מצא מירושלים, יושב־ראש שיכון ופיתוח, ואת יעקב שמאי מסיעת תכלת־לבן בהסתדרות. קופמן ועובדיה עלי, ראש עיריית עפולה, הוזכרו כמומלצים בלבד.

כשהחלה ההצבעה על השביעיה השניה, נכנסו מצביעים מקבוצות רקל ורייסר לתאי־ההצבעה בזוגות, אחד מכל קבוצה. למעשה, הם השגיחו זה על זה, כדי להבטיח שהעיסקה תצא לפועל.

רייסר לא הסכים בשום אופן לעשות עיסקה רומה עם רוני מילוא. אך מילוא לא היה זקוק לכך. מחנה שמיר כולו התייצב מאחוריו והוא זכה גם בקולות מצביעים עצמאיים.

לפני חצות נודעו תוצאות ההצבעה לשביעיה השניה. הם גרמו באולם הענק לסערת־רוחות, לבכי, להתרגשות רבה, וכמעט למכות.

מגן זכה במקום השמיני, הראשון בשביעיה השניה, בזכות מחנה שרון המגובש, שכל אנשיו העניקו לו את קולותיהם, ובזכות עזרה מאסיווית מקבוצת רייסר. נראה שגם אנשים ממחנה שמיר הצביעו עבורו, כדי ששרון לא יפוצץ את המשך ההצבעה.

אחריו שובץ מילוא, שבהצבעה הראשונה היה על סף השביעיה הראשונה, כשחסרו לו רק ארבעה קולות. אחריו, במקום עשירי, זכה ח״כ מאיר שיטרית, ראש המועצה המקומית יבנה, שנהנה מתמיכה כללית. הוא קיבל לא מעט קולות מפני שהוא מיזרחי, ובעיקר מפני שזימר באותו האולם במשך כמעט שעה, שישה ימים קודם לכן, כשהכל המתינו לסיכום תוצאות ההצבעה לפאנל.

אחרי שיטרית נכנס שילנסקי. מלבד האהדה הכללית הצפויה מראש, הוא זכה גם בתמיכה מפתיעה מצד מחנה שרון.

במקומות ה־12 וה־13 הוצבו רקל ורייסר, בזכות ההסכם ביניהם. רייסר, כמובן, הצליח גם בזכות ההסכם עם מגן. קופמן לא הצליח להיכלל בשביעיה השניה. מישהו טירפד את ההסכם ביחס אליו. סגר את השביעיה השניה גידעון גרדוז, יריבו של קופמן, איש סניף פתח־תיקווה ויושב־ראש מועצת־המנהלים של מיפעל־הפיס, שהוא סיפור־ההצלחה של הבחירות האחרונות במרכז חרות.

לא במיקרה כונתה שביעיה זו: הנדיבה.

אחריה התחיל המירוץ לחיים ולמוות, כאשר 21 מתמודדים נואשים מתחרים על שיבעה מקומות פנויים. עוד לפני שהתחילה ההצבעה, היה ברור שתהיה זו השביעיה האכזרית.

איום ירושלמי

ב הצבעה על המקומות בשביעיה הראשונה השתתפו יותר מ־800 חברי מרכז. להצבעה השלישית נשארו רק 600. המצביעים המתגוררים במקומות מרוחקים העדיפו לנסוע לבתיהם, כדי לא להפסיד יום־עבודה.

אנשי לוי התכנסו מייד, כדי לתאם את הצבעתם בהתמודדות של הש־כיעיה האחרונה. הם היו אמורים להציב במקומות הראשון והשלישי את קליינר ואת דויד (״דודו״) מור, איש־העסקים מסביון. אך לפני שתמה ההתייעצות נודע, שרייסר נכנס לשביעיה השניה. מרוב שימחה שכחו לתדרך במדוייק את מצביעי לוי, והפגישה הסתיימה טרם זמנה.

ברגע האחרון הושג הסכם בין אנשי שמיר ולוי, לפיו הראשונים יתמכו בקליינר ובמצא, תמורת תמיכת אנשי לוי במיכאל (״מיקי״) איתן.

גם הפעם נכנסו זוגות לתאי־ההצבעה, כדי להבטיח שאיש לא ירמה בעיסקה.

אך רק תמימים יכלו להאמין שבשביעיה השלישית יהיה תוקף להסכמים. בהצבעה הכל התהפך, כ־צפוי.

לפני תחילת ההצבעה, בחצות, ובמהלכה, דרשו כולם תיקונים ופיצויים. הירושלמים זעקו שאין להם נציג. ״אנחנו מביאים 62 אחוז מהמצביעים בירושלים, ואין לנו נציג?״ התמרמרו פעילים מהסניף הירושלמי המפוגל. הם איימו להקים רשימה ירושלמית עצמאית.

ארבעה ירושלמים נאבקו על מקום בשביעיה זו, הבולט ביניהם: חיים קורפו, שר־התחבורה, שנכשל בהצע־עות על שתי השביעיות הראשונות. עוזרו, צחי הנגבי, התרוצץ מצד אחד של האולם לצד השני, במהירות־בזק, כדי לשכנע עוד ועוד מצביעים.

״צריך אשה בכנסת,״ לחשו רבים. הם לא התכוונו למועמדת רחל קרמרמן, בתו של יעקב מרידור, אלא למרים גלזר־תעסה, סגנית שר־החינוך והתרבות.

אנשי הסניפים הצפוניים היו היסטריים. יואל אברהם מסניף קריית־שמונה צרח לכל עבר כי ברשימה אין נציג מצפון הארץ. מרוב זעם הוא נופף בידיו לעברו של עובדיה עלי, שהיה דווקא מועמד צפוני מובהק.

הדרוזים שבאו מדליית־אל־כרמל לא היו מוכנים לחזור לכפר ללא ח״כ משלהם. אמל נאצר אל־דין ידע זאת.

מישהו אפילו שם לב, מאוחר מדי, שבין 14 הראשונים יש רק ארבעה מיזרחיים. לתנועה שרוב מצביעה אינם אשכנזים, זו תעודת עניות. ואם לא די בזאת, אפילו מועמד חובש־כיפה אחד לא נכלל בשתי השביעיות הראשונות.

על שערי השביעיה השלישית התדפק גם שלמה גרנץ, ראש בית־״ר, שעשרות חניכיו מילאו את האולם וניסו לשכנע — לשווא.

מאיר כהן־אבידוב, הח״כ החיפאי, הפציר בצירים שיכלילו אותו בפנים, וכמוהו גם איתן ליבני, אחרון אנשי מיפקדת־אצ״ל שביקש מקום בכנסת. גם ברוך לוי, עוזרו של קורפו, ועוזי לנדאו, מנכ״ל מישרד־התחבורה הסימפטי, דור שני למישפחה הלוחמת, ביקשו לשווא את תמיכת חברי המרכז.

שיחודים וחיזורים

מ רדכי ציפורי כונה ״הקורבן האחרון של הטבח בצברה ושאתילא״. הוא ידע שסיכוייו אפסיים, אך בכל זאת ניסו מקורביו הספורים לשכנע את חברי־המרכז — שלא זכו בליטופיו של ציפורי, בכהונתו כשר־התיקשורת — שיצביעו עבורו.

במצב כזה היה קשה לצפות לתוצאות מפתיעות בשביעיה השלי־שית.

במקום ה־15 נכנס קורפו, גם בזכות עזרה מאסיווית של מחנה שמיר, וגם מפני שהוא ירושלמי. אחריו נכנסה גלזר־תעסה על תקן של אשה ושל מיזרחית. אחריה הוצב נאצר אל־דין, על תקן של דרוזי ושל צפוני. אחריו נכנס כהן־אבידוב, שהוא גם צפוני, גם דתי, גם מיזרחי וגם בעל תמיכה חזקה מצד מחנה שרון. למקום ה־19 הצליח להיכנס קופמן, ששמר על איפוק, אך אושרו לא ידע גבול. אחריו נכנס מצא, גם ירושלמי, גם מיזרחי וגם בעל תמיכה מפתיעה ממחנה שרון. סגר את הרשימה עלי מעפולה — רתי מיזרחי וצפוני, שגם אנשי שרון תמכו בו.

בן־דודו של קליינר ביקש שלא יבשרו לו על תבוסתו, מחשש שהוא יפרוץ בבכי. מור נעלם מהאולם. אמרו על מור שהוא נכשל, מפני שרצה לקנות את קולות חברי־המרכז בכסף רב. לזכותו ייאמר, שהוא הוציא במסע הבחירות את כספו הפרטי. המועמדים האחרים ביזבזו כספי־ציבור — מי ממישרד ממשלתי שבו הוא מועסק, מי ממצודת־זאב, מעוז המיפלגה.

לפנות בוקר היה ברור שגם ועדה מסדרת היתה מגיעה לדירוג די דומה. ההבדל היה בכך, שאילו היתה מתכנסת ועדה מסדרת, היו רק חבריה נהנים מחיזורי המועמדים. חיזורים הקשורים בשיחודים מובהקים. בשיטה הנוכחית נהנו מכך כל חברי המרכז.

לפני שני סיבובי־ההצבעה קיבלו חברי־מרכז רבים מה שלא הצליחו לקבל במשך שלוש שנים: החלקלים קיבלו מיכסות מים וקרקע, אחרים קיבלו מינויים, הלוואות, הבטחות, ארוחות־חינם, סופי־שבוע חינם בבתי־מלון, נסיעות וטיולים לאתרי־נופש בארץ.

לפחות בעניין זה הוכיחה השיטה הדמוקרטית של חרות את כדאיותה.

בן־ציון ציטרין ■

תמרורים

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־59 של **מיכאל ארנון**, יו״ר הרשות לניירות־ערך. ארנון, מזכיר־הממשלה בימי גולדה מאיר, הוא יליד אוסטריה, שהחל את דרכו בארץ כעיתונאי בפלסטיין פוסט קודמו של ג׳רוסלם פוסט. הוא היה בגיל 23 קצין־העיתונות של מישרד־החוץ, ולאחר מכן ניהל את לישכת העיתונות הממשלתית, שימש כשגריר בגאנה, כקונסול כללי בניו־יורק וכמנהל מיפעל איגרות הפיתוח (הבונדס) בארצות־הברית.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־65 של **משה בנו גיטר**, איש־עסקים (חברת ההשקעות של בנק דיס־קונט), שכוכבו דרך מאז עלותו ארצה מארגנטינה, שבה עשה חיל כתעשיין ושאליה הגיע מהולנד, מולדתו, אחר פלישת הנאצים ב־1940.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־75 של **אורי אלפרט**, יו״ר ארגוני הגימ־לאים, הידוע יותר כמזכיר מועצת פועלי תל־אביב של שנות ה־60 וה־70 אשר סרב לצאת לגימלאות בהגיעו לגיל 65, ונכנע רק אחרי מאבק של שנתיים. אלפרט, שעלה ארצה מפולין בגיל 16, היה נער־שליחויות בפתח־תיקווה, פועל במטעי־הטבק ביבנאל ושרברב בירושלים (שם ניצל את שעות־הפנאי שלו ללמוד בישיבה ובאוניברסיטה, בעת ובעונה אחת). אלפרט הוא גם האיש שאסר על השמעת הרצאות פוליטיות במקומות־העבודה בתל־אביב.

נחוג ◆ בבוורלי־הילס, קליפורניה, יום־הולדתו ה־85 של **פרד אסטייר**,

איש־עסקים גיטר
דרך הולנד וארגנטינה

מאחורי המנהיג הסיני בשנותיו האחרונות.

נפטרה ◆ בירושלים, בגיל 84, **מרים ילן־שטקלים**, משוררת שירי־ילדים (בובה זהבה, הג׳ינג׳י), ילידת רוסיה, שהתפרנסה ממישרת האחראית למדור הסלאבי בסיפריה הלאומית ובעלת רעיונות מקוריים ביותר: שם מישפחתה העברי, ילן, נלקח מראשי־התיבות של שלושת שמותיו הפרטיים של אביה (יהודה לייב ניסן) והיתה זאת היא שתירגמה את יומניו של יוסף טרומפלדור, איש תל־חי, מרוסית לגרמנית.

נפטרה ◆ בלונדון, בגיל 90, **ד״ר מליני סוקולוב**, בתו של נחום סוקולוב, מראשוני הציונים ברוסיה, הנחשב גם לאבי העיתונות היהודית. ד״ר סוקולוב, רופאה במיקצועה, היתה בצעירותה המוכירה של אביה והצ־טרפה, אחרי גיל 80, לתנועת החרות באנגליה.

יו״ר ארנון
דרך גאנה וארצות־הברית

כוכב־קולנוע שהשתתף בעשרות סרטים כרקדן. תגובתו היחידה לציון התאריך היתה: ״מעולם לא אהבתי ״מי־הולדת!״

נחוג ◆ בניו־יורק, יום־הולדתה ה־90 של **מרתה גראהאם**, מלכת הריקוד המודרני, ששמרה על גילה המדוייק בסוד במשך עשרות שנים, ניאותה רק החודש לגלות את גילה האמיתי, שרבים ניחשו אותו, למרות שלהט יצירתה לא פסק.

נפטרה ◆ ממחלת־הסרטן, בגיל 52, בווינדזור, אנגליה, **דייאנה דורס**, שחקנית־הקולנוע שכונתה ״מרילין מונרו האנגלית.״ דורס הבלונדית שזכתה בתפקידה הראשון בגיל 17 ושהכריזה על עצמה כי היא סמל־המין הראשון של אנגליה מאז ליידי גודייבה״, נודעה במסיבותיה ובחיי־המותרות שלה, ובמיוחד בסמל המיסחרי שלה: ביקיני מפרוות חורפן.

נפטרה ◆ בסין, בגיל 75, **הא זיזן**, אחת מארבע נשותיו של מנהיג סין המנוח, מאו צה־דון. זיזן, אשתו השלישית של מאו, היתה לצידו בעת המיצעד ההיסטורי של עשרת אלפים הקילומטרים, אותם צעדו הקומוניס־טים הסינים בשנים 1934־1935 מצפון־סין למרכזה. שנתיים אחרי המיצעד התגרש מאו מזיזן, כדי לשאת לאשה את כוכבנית־הקולנוע ג׳יאנג קווינג, שנודעה כעבור 40 שנה כאשת כנופיית־הארבעה – הרוח הרעה

איש־עסקים גיטר
דרך הולנד וארגנטינה

מאחורי המנהיג הסיני בשנותיו האחרונות.

נפטרה ◆ בירושלים, בגיל 84, **מרים ילן־שטקלים**, משוררת שירי־ילדים (בובה זהבה, הג׳ינג׳י), ילידת רוסיה, שהתפרנסה ממישרת האחראית למדור הסלאבי בסיפריה הלאומית ובעלת רעיונות מקוריים ביותר: שם מישפחתה העברי, ילן, נלקח מראשי־התיבות של שלושת שמותיו הפרטיים של אביה (יהודה לייב ניסן) והיתה זאת היא שתירגמה את יומניו של יוסף טרומפלדור, איש תל־חי, מרוסית לגרמנית.

נפטרה ◆ בלונדון, בגיל 90, **ד״ר מליני סוקולוב**, בתו של נחום סוקולוב, מראשוני הציונים ברוסיה, הנחשב גם לאבי העיתונות היהודית. ד״ר סוקולוב, רופאה במיקצועה, היתה בצעירותה המוכירה של אביה והצ־טרפה, אחרי גיל 80, לתנועת החרות באנגליה.

**אשתו של ליאופריק, לורד קובנטרי בראשית המאה ה־11, שהכביד את עולו על אזרחיו. הוא ניאות להצעת אשתו, שריחמה על האזרחים, כי אם תרכוב עירומה כביום היוולדה ברחובות קובנטרי. הוא יקל את עולו. הלירידי עשתה את המעשה, אחרי שווידאה כי איש לא ייצא מביתו ולא יפתח את חלונות ביתו עד שתסיים את רכיבת־הרחמים שלה. האגדה מספרת שהאזרחים שמרו על עיניהם, הלירידי רכבה, הלורד הקל את עולו, אך מציון אחד, שלא התאפק, התעוור בהתערבות האל.*

שרה (משמאל) על ספסל־הנאשמים, מימין בעלה שמעיה. "לכלכת לאבדון ביחד!"

המועדון עצמו הועמד לרשות השניים כמתנת הבית.

את חייהם המשותפים החלו בביתו של עובדיה דרוזיה, עבריין נודע, וחברו הטוב של שמעיה. שרה טוענת כי באותה תקופה היו לה עדיין חברים בני־טובים, שהכירה בבית־הספר ובאוניברסיטה, וגם הם הוקסמו משמעיה, כמוה. אולם אחרי תקופה קצרה מאוד נעלמו החברים הללו, ונותרה רק החברה העבריינית.

"שמעיה ברמה שלך מבחינה אינטלקטואלית?" שאלה התובעת את שרה, אשר במהלך עדותה במישפט לא הסתירה את בוזה ושאט הנפש שלה לעבריינים ולכל עדי־התביעה. שרה ענתה: "כן! אף על פי שהוא עמד כאן ועשה מעצמו ליצן. אין לו השכלה פורמלית. הוא למד אולי עד כיתה י', אבל הוא יודע שבע שפות, ואני רק שלוש. הוא יודע היסטוריה ועזר לי הרבה בתנ"ך, כאשר עשיתי עבודה על הרמב"ן לאוניברסיטה."

חודשיים אחרי נישואיהם, נעצר שמעיה יחד עם חברו עובדיה דרוזיה ויהודה חזן, באשמת סחיטה באיומים מחנויות־תכשיטים בתל־אביב. בזמן המעצר אסר השופט פירסום שמות החשודים ותמונותיהם, כדי לאפשר למישטרה לערוך מיסדר־זיהוי. כדי לטרפד מיסדר זה מסרה שרה את תמונות החשודים ליוסי היימן, באותו זמן כתב של העולם־הזה. שרה העידה כי ניסתה לעשות זאת, מכיוון שראתה שהמישטרה מטרידה את בעלה ומציקה לו בלי סיבה. ואמנם, באותו מישפט זוכה אנג'ל מאשמה.

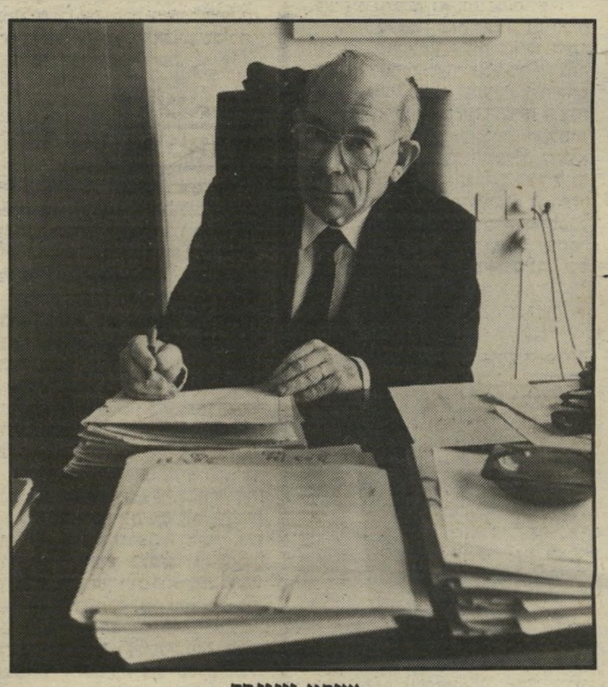

שופט וינוגרד
"נותרו ספקות גדולים..."

באותו זמן הבינה שרה, כי שמעיה הוא נרקומן. הדבר התבטא בכך שהוא השתמש בסמים קשים בכמויות עצומות. הוא צרך אז כ־10 גרם הרואין ביום — 300 גרם בחודש, כמות שמחירה בערכים של היום 2.4 מיליון שקל בחודש. "אולי אני תמימה, אבל טיפשה לא הייתי אף פעם," חזרה והצהירה שרה על דוכן־העדים, ואין ספק שצדקה. כיצד, אם כן, אפשר לחשוב שהיא האמינה לשמעיה, כאשר סיפר לה כי מקור הכנסתו ייחיד, באותה תקופה, היה עסק־הבגדים שלו בשוק הכרמל?

בבית "ששרץ עבריינים" לדברי שרה, ועם בעל מסטול רוב הזמן, קשה להאמין כי גם בחודשים הראשונים לנישואיהם לא ידעה על עסקי הסמים של שמעיה. היא נכנסה לעולם התחתון כדג למים. מהר מאוד למדה ללכת "לצעוק" לשמעיה בבית־המעצר באוזי כביר ולהתקשר למי שצריך כדי להשיג את התמונות לטירפוד מיסדר־הזיהוי. "הייתי מוכנה לעזור לו. אבל לא לרצוח!" אמרה שרה בבית־המישפט.

מסע־צלב נגד סמים

כל שאיבדה שרה את ייחודה בעולם התחתון, ייחוד של בחורה חזקה העומדת על רגליה ומפרנסת את עצמה בכבוד ונמצאת עדיין בעולם של שומרי החוק, החל גם יחסו של שמעיה אליה משתנה. הוא אמנם אהב אותה מאוד, אולם הסמים שלטו בו וגרמו לו אימפוטנציה וחוסר אפשרות להביא ילדים לעולם. שרה התלוננה על כך בפני חמותה, ופנתה לרופאים שאישרו כי אם שמעיה לא יפסיק את לקיחת הסם, לא יוכל להביא ילדים לעולם.

שרה רצתה בילדים, והיא עשתה נסיונות אין־סופיים לגמול את שמעיה. הם עברו מדירה לדירה, לרוב דירות של ידידים עבריינים שהיו בכלא או בחו"ל. שרה ניסתה לגמול את שמעיה בבית אמה, שם לא יכול היה לקבל הספקת סמים מידידיו. היא הצליחה, ליום אחד. ביום שבו יצא מבית אמה חזר לצרוך סמים. בשלב מסויים נסעו יחד עם ישראל ישורון, מי שהיה שותפו למיסחר הרואין, ואחר כך עד־מדינה נגדו במישפט, לדהאב, כדי לגמול אותו שם. אולם ישורון דאג להביא לשם סמים בכמות מספקת, כדי ששמעיה לא יסבול יותר מדי.

את מילחמתה הפרטית בסמים הציגה שרה בבית־המישפט כמסע־צלב. "אני מתנגדת לשימוש בסמים קשים, במיוחד בהרואין. זה רעל, זה סם המוות!" חזרה והצהירה פעמים אין־ספור מעל דוכן־העדים.

אך כבר בראשית חייה המשותפים עם שמעיה, ידעה שרה כי הכסף שממנו היא חיה בא ממכירת סמים. שרה עזבה את מקום עבודתה בפיקוקס יום אחרי שהכירה את שמעיה. מאז פירנס אותה שמעיה. וכאשר היה עצור או נעלם, היו לשרה הוראות ללכת לכרם־התימנים ולפגוש לבחור בשם אבי בנימין.

החברים יותר חשובים

בשלב מסויים של המישפט ניסתה התובעת להוכיח כי שרה עצמה נוהגת להשתמש בסמים קשים. היה מיקרה שבו, לדברי התובעת, נתפסו שמעיה, שושן ושרה באולם־המעצרים של בית־המישפט, כאשר הם גוהרים על נייר שעליו היתה מפוזרת אבקה. התובעת טענה כי זה היה הרואין, שהשלושה שאפו יחדיו. כאשר ניגש השוטר לשלושה, חטף שמעיה את הנייר ובלע אותו. שרה הכחישה את האירוע מכל וכל.

במהלך כל העדות הצהירה שרה שוב ושוב על התנגדותה העקרונית ושינאתה לסמים. היא אף סיפרה על הפעם היחידה שבה נטלה הרואין. לדבריה, היה זה כאשר כבר היתה מיואשת לגמרי מסיכויי הגמילה של שמעיה. ואז אמרה לו: "אם אתה רוצה ללכת לאבדון, או נלך יחד!" ושאפה לקירבה מנת הרואין. לדבריה גרם לה הדבר עילפון והיא נלקחה לבית־חולים.

צדדים נוספים באישיותו של שמעיה נתגלו לשרה במשך הזמן. היא ראתה את התפרצויותיו חסרות־הפשר, היא העידה כיצד יום אחד עברו במכונית ביפו, לפתע ירד שמעיה מהאוטו, ניגש לגבר שעמד ליד חנות־עוגות והיכה אותו. הוא חזר למכונית והסביר כי זה סרסור. היא ראתה אותו אלים ומכה בעוד כמה מיקרים. אך הפעם הראשונה שבה זכתה היא בנחת זרועו, היתה כאשר הפרה את הכלל הראשון של העולם התחתון. היא איימה על ישראל ישורון, לדבריה, כי תלך למישטרה ותגלה שהוא רצח את מישל נחמיאס.

שרה נאשמה בכך שהיא ניסתה לשדל את רוצחי מישל ושולמית שלי לבצע את הרצח. "לבזבז אותם" לדברי הערים, כדי להציל את שמעיה ואת ישראל ישורון ממישפט על הברחת קילוגרם הרואין לישראל מתורכיה. שרה הכחישה במישפט כל ידיעה על הרציחות ועל רשת־הסמים.

היא טענה כי רצח מישל התגלה לה במיקרה. כאשר היתה בביתו של ישורון בתל־גיבורים, ושמעה את אביו של מישל, ריימונד נחמיאס, בא לשאול על בנו שנעלם. ישורון צעק עליו וסילק אותו, וכאשר חזר הביתה אמר: "מה הוא רוצה הזקן הזה? אני אשלח לו את עצמות בנו בדואר!" התגלית כי בוצע רצח גרמה לשרה זעזוע, לדבריה. והיא איימה על ישורון כי תלשין למישטרה.

"שמעיה בא הביתה מטורף מזעם ואמר לי: 'את אמרת לישורון שתלכי למישטרה?' עניתי: 'כן שמעיה, אבל אני לא התכוונתי, רק רציתי להפחיד אותו.' אבל הוא אמר שזה לא יכול להיות שאשתו תדבר ככה על משטרות. ואז, באותו ערב, אני קיבלתי מכות משמעיה. הרי זה צריך להיות ברור, שאפילו אם רוצחים אדם, ואני אגיד שאני הולכת למישטרה, אז אני אקבל מכות, כי מי יותר חשוב, האשה או החברים? בטח החברים!"

שרה גילתה כי ברית־החברות בעולם־התחתון קדושה וחשובה יותר ממישפחה, יותר מאשה. למרות האהבה הגדולה שרחש לה שמעיה, היא לא יכלה לאמר לו מאומה.

אחרי שתי הרציחות הפך שמעיה לפאניקה, והיתה בטוחה שמנדו בא לרצוח אותה. בעיקבות איומה על ישורון, כי תפנה למישטרה ותגלה את רצח מישל.

שרה ברחה לרומא, אולם שם התברר לה ששמעיה היה מעורב בתאונת־דרכים ושהוא פצוע. היא חזרה ארצה, אל שמעיה. שניהם התגוררו אז אצל מרדכי רובין, חבר־נעורים של שמעיה, שהיה מעורה מאוד בעסקי סמים. כדי להקל על כאבי הפציעה, נטל שמעיה יותר ויותר סמים, ושרה חזרה למילחמתה בשימוש בסמים. היחסים ביניהם הידרדרו עד כדי כך, ששרה ביקשה גט.

שמעיה התנגד. "תחליט למי אתה נשוי, לי או להירואין?" הצהירה שרה, ושמעיה אמר לה לא להתערב בענייניו. "ידעתי שהם רצחו (ישראל ישורון ונחום קלימון — א.א.) ושהם מלעיטים אותו בסמים, הגעתי להכרה שזה לא בשבילי כל העולם הזה, אמרתי: 'אני רוצה להתגרש!' הוא ניסה לשכנע אותי עד הדקה התשעים לא להתגרש, אבל כאשר הגענו לרבנות, הוא קיבל שיגעון. הוא ירק עלי שם ואמר: 'את רוצה להתגרש? בבקשה! אנחנו נתגרש היום! הוא רץ אחרי הדיין שהיה כבר ברחוב והביא אותו בחזרה. הוא אמר לי להגיד שאני בוגדת בו, שהוא אימפוטנט ושהוא משתמש בסמים, ואני אמרתי את זה.

"הרבנים כתבו על תיק הגירושין הזה 'סכנת נפשות' והם גרשו אותנו באותו יום. כשחזרנו הביתה זו היתה הפעם השניה שאני קיבלתי מכות. ממש הייתי על הריצפה. איך אני מעזה להתגרש ממנו? ואז, אחרי שעילף אותי ממכות, הוא ביקש סליחה, הוא בכה ואני בכיתי, ושיהיה בסדר, ואנחנו נמשיך. אני הבנתי שהוא עושה את זה לא מתוך הכרה, כי הוא הרי אוהב אותי, הוא עשה זאת בגלל הסמים, ואני אהבתי אותו כי הוא ביסודו לא רע. אז למחרת חזרנו לרבנות וביקשנו להתחתן שוב."

זה היה הסוף. מאז שקעה שרה באפאטיה, לדבריה, ועשתה כל מה שביקשו ממנה. "חזרתי כמו כלבלב. חזרתי כאשר אני יודעת הכל. ידעתי על הסחר בסמים. נכנסתי לאורישות. הבנתי עם מה אני חיה ואיך אני חיה. הבנתי הכל ואני הסכמתי לחיות ככה."

"חזרתי כמו כלבלב"

תובעת העלתה גירסה שונה לנסיעה זו. "זה היה שמעיה שהציע שתיסעי, כדי שתהיי רחוקה עד שכל עניין הרצח ירגע," אמרה התובעת. אבל שרה הכחישה. אולם האדם הראשון שפגש בה בנמל־התעופה בפאריס היה חברו הטוב של שמעיה, סוחר־סמים בעצמו, שהביא אותה לביתו, שם היא התגוררה איתו ועם אשתו במשך עשרה ימים.

אז סיפר לה כי מנדו, נחום קלימון, פועל של ישראל ישורון, ועד־המדינה הראשי במישפט, הגיע לפאריס וכי הוא נושא אקדח. שרה העידה כי נכנסה לפאניקה, והיתה בטוחה שמנדו בא לרצוח אותה. בעיקבות איומה על ישורון, כי תפנה למישטרה ותגלה את רצח מישל.

שרה ברחה לרומא, אולם שם התברר לה ששמעיה היה מעורב בתאונת־דרכים ושהוא פצוע. היא חזרה ארצה, אל שמעיה. שניהם התגוררו אז אצל מרדכי רובין, חבר־נעורים של שמעיה, שהיה מעורה מאוד בעסקי סמים. כדי להקל על כאבי הפציעה, נטל שמעיה יותר ויותר סמים, ושרה

תובעת אחיטוב
"את משקרת על דוכן העדים!"

"שפוך מסמים", לפי דבריה של שרה. והיא עשתה את הניסיון האחרון שלה לצאת מהמעגל שאליו נקלעה. היא עזבה את שמעיה ונסעה לפאריס.

מיתוס של רוע

שרה לא גילתה את מעורבותה בעולם הסמים מרצונה החופשי. בצורה דרמאטית, בעיקבות כמה שיחות־טלפון שהציגה לפניה התובעת, נשברה שרה והודתה כי היתה, בשלב מסויים, מעורה לגמרי בעולם־הסמים ובעסקים של שמעיה. התובעת השמיעה באזניה שיחות שהוקלטו על־ידי המישטרה בהסתר, שיחות של פועלים בתחנות־הסמים, הפונים לשרה כדי להחליף פועל שלא הגיע, או לברר פרטים על העבודה בתחנה, או חבר נרקומן הפונה אליה מבית־חולים לחולי־נפש ומתחנן שתביא "ממת־קים", כי אלה שקיבל קודם היו "חנטאריש", והיא מקשיבה, עונה ומבצעת.

בשלב זה ביקשה שרה כוס־מים ונחה על דוכן־העדים. "מאז שחזרתי

(המשך מעמוד 69)

מחוץ־לארץ הייתי מעבירה לשמעיה הודעות, ידעתי שיש פועל וידעתי מי הפועל... פעם או פעמיים גם הלכתי לקבל את הכספים כששמעיה לא היה... אני יודעת מה יש בתחנה, אני יודעת אם החומר בתחנה משובח או גרוע, שמעיה אמר לי. גם האחרים יודעים שאני מעורה וכאשר שמעיה איננו, הם פונים אלי. שמעיה כבר היה שפוך מסמים, זו אחת הסיבות שעשיתי את זה. אבל לא ניהלתי את הרשת ולא לקחתי את הפיקוד, אי־אפשר לקחת משמעיה את הפיקוד."

התובעת הגדילה לעשות והביאה שיחה טלפון אחת, שבה מורה שמעיה לאלי פישבוים, אחד מעובדיו, לתת את כל הספרים והחשבונות לשרה: "אני רוצה שהיא תנהל את העבודה והחשבונות. אז בקיצור, תן לה מה שהיא רוצה, תן לה את פינקסי החשבונות ומה שבא לה," קולה של שרה נשמע ברקע כשהיא אומרת: "יאללה, אני יודעת הכל."

שרה טענה כי בשיחה זו היה שמעיה מסטול לגמרי ולא ידע מה הוא מדבר, והסבירה כי בעסקי־סמים אין סיפרי־חשבונות.

"מדוע שיקרת מעל דוכן־העדים וסיפרת גירסת־שקר שלא קושרת אותך לעסקי־הסמים בשום שלב מחייך?" שאלה התובעת. שרה ענתה: "אני אומר לך את האמת, פחדתי להודות. אמרתי שאם אני אספר את זה, אתם תקשרו את זה ותגידו שכל הזמן זה היה ככה, וזה לא נכון. זה היה רק מהרגע שאני חזרתי מתו"ל, וגם זה היה תהליך עד שנהייתי כזאת, עד שנכנסתי לאפאטיה. אמרתי שאם אודה בזה, בית־משפט יגיד שזה היה כך מלכתחילה, זה היה הפחד שלי."

אחרי סיום עדותה, היה על השופטים להחליט אם שיקרה שרה, רק כאשר הכחישה את מעורבותה ברשת־הסמים אחרי הרציחות, או שיקרה גם כאשר הכחישה כל קשר לרשת בזמן הרציחות עצמן. לשופטים היתה בעיה ליישב את התדמית של האשה הצעירה התרבותית, המדברת על קפקא ועל דון־קישוט ומנסחת את דבריה בדייקנות הראויה לקינאה, עם אשת־השטן אשר ציוותה על ארבעה אנשים "לבזבז" את שולמית ואת מישל.

הם שקלו בוודאי את התפרצותה בבית־המישפט, כאשר אמרה את האני מאמין שלה: "אני חפה־מפשע ואני ישנה טוב בלילה! הדבר היחידי שמטריד אותי, זה שמאשימים אותי. אני אעלה על רעתי פיתרון של רצח? הרי זה נוגד את החשיבה שלי! זה לא הומאני! אתם חייבים להבין דבר אחד, אני עומדת כאן כבר שנה וחצי, אני לא מיפלצת! אבל ישבה פה תקופה ארוכה האמא של שולמית שלי המנוחה. אני לא הכרתי את הבת שלה, היא היתה יושבת כאן בשחורים והיתה מסתכלת בי בצורה כזאת, המבט שלה רודף אותי! רציתי לקום ולהגיד לה כמה פעמים 'גברת אני לא רצחתי את הבת שלך!' ולא יכולתי. היו לה עיניים כאלה מאשימות. וכשארדן מנרו סיים את עדותו וניגש אליה ואמר לה 'סליחה,' אני רציתי לצרוח: הרי הוא אמר שהוא רצח! מה שמטריד אותי זה שהעיתונות עשתה לי תדמית של שטן, בשעה שאני לא כזאת, הפכו אותי למיתוס של רוע, לאגדה של שטן!"

לא מקור לגאווה

ד שופטים אמרי את דברם באשר לשרה, בפסק־הדין: "שרה שנשמעה מהימנה למדי במרבית תשובותיה בחקירה הראשית, איבדה לגמרי את ביטחונה ושיווי מישקלה בחקירה הנגדית, וככל שנמשכה החקירה התגלתה במלוא מערומיה — שקריה — שבחקירה הראשית. לאורך כל הערוויות היה קו ההגנה כי שרה לא קשורה כלל לחבורות הפשע של שמעיה ולעסקי הסמים, אף לא לעישון סמים, רק לנוכח התמונות שבהן היא נראית מעשנת, שהגישה התובעת, הודה שמעיה לראשונה כי שרה עישנה לעיתים חשיש, לא יותר מזה."

שרה בעצמה באה בטרוניות רבות על כך שהעלילו עליה כאילו היתה קשורה לסמים, בעוד שכל מה שרצתה היה לגמול את שמעיה ולהילחם בסמים. "אולם בחקירה הנגדית הוצגה בעיניינים האלה ככלי־ריק. הקלטות טלפוניות שהתביעה השכילה להביא ולהכיך אותה בהן, הצביעו בעליל כי כבר זמן קצר אחרי נישואיה היתה מעורבת בניסיון להטות מישפט ולסכל מיסדר־זיהוי, בהמשך היתה שותפה לניהול עסקי הסמים בתחנה של שמעיה, והיו פונים אליה בהעדרו של שמעיה, והיא היתה נותנת הוראות או מעבירה הנחיות."

קובעים השופטים: "אין זו אותה שרה תמימה שהוצגה בחקירה הראשית... גם חגית ולדמן העידה על נסיונותיה של שרה להניאה שלא להזכיר את שמעיה בעדותה.

"אני מוכן לאמר על שרה שידעה על המתרחש, אני מוכן אף לחשוד בה, בסבירות לא מעטה, כי אמרה את הדברים המיוחסים לה (לבובו את שלי ומישל — א.א.) אך אינני יכול לאמר בשיכנוע מוחלט, ללא ספקות, שאפשר לסמוך על עדויות ארבעת העדים ולהרשיע אותה בעבירות רצח." שלושה השופטים זיכו את שרה, מאשמות הרצח. גם סניגוריה של שרה, דויד יפתח ושימחה זיו, אשר נילוו אליה, עם שיחרורה, לארוחת־ערב חגיגית ושתו איתה שמפניה, יודעים כי הזיכוי איננו מקור לגאווה עבור שרה. "זה לא זיכוי שאפשר לתלות על הקיר," כפי שאומרת התובעת. שרה איננה יוצאת צחה כשלג מהפרשה הנוראה של הרצח הכפול של שני אנשים חפים מפשע. ויש רגליים למסקנה כי התביעה תערער על הזיכוי.

בבית־המישפט העליון, בעת העירעור, תבקש בוודאי התביעה להרשיע את שרה גם בעבירות שבהן הודתה במו פיה, ואשר התגלו והוכחו במישפט. העבירות של מכירת סמים, ניסיון לשבש הליכי מישפט בעניין טירפור מיסדר־הזיהוי. וכן בעניין חגית ולדמן, בלדרית הסמים, שהעידה בבית־מישפט, כי שרה ניסתה להשפיע עליה לשנות את עדותה.

"בינתיים, היא היתה צריכה לשבת בשקט, ולא לצאת לראש־חוצות בהצהרות על חפותה ועל כך ששמעיה הוא ילד טוב," אמרו אנשים בפרקליטות. "עד תום הערעור היא זכאית על תנאי," ציין מישפטן אחר.

אילנה אלון ■

* *עם התינוק של אורית ארביב והרצל אביטן.*

שרה בכלא*

"רוצה ילדי"

נעמי אדווה מספרת על שרה אנג'ל בכלא:

אשה קנאית!

ב יום שבו נודע על זיכויה של שרה ("שמוליק") אנג'ל במישפט הרצח הכפול מס' 2 — שבו נרצחו שולמית שלי ומישל נחמיאס על־ידי בעלה שמעיה אנג'ל, אשר נידון למאסר־עולם — ירדו שתי דמויות, שהיו קשורות באותה פרשה, למחתרת. הראשונה היא חגית ולדמן, אשר נתפסה בנמל־התעופה בלוד, כשברשר־תה קילוגרם הרואין. בעיקבות מעצרה גילתה למישטרה מי הם אנשי רשת־הסמים שאיתם היתה קשורה.

השניה היא יפה מרדכי, אשר הרתה לשמעיה אנג'ל כאשר ביקרה אותו בבית־המעצר ברמלה.

שתי הנשים מסתתרות (כל אחת בנפרד) ואין איש פוגש אותן מאז שיחרורה של שרה אנג'ל מהכלא.

חגית ולדמן עברה תלאות מרובות, כאשר היתה כלואה בכלא־הנשים נווה־תרצה יחד עם שרה אנג'ל. היא הוכתה על־ידי אסירות שהיו חברותיה של שרה. לא פעם איימו עליה אסירות ומסרו לה כי טוב יהיה אם תשנה את עדותה הקושרת את שמעיה לפרשת הסמים והרצח.

שרה אנג'ל ניסתה להדיח את חגית ולדמן ממתן עדותה בבית־המישפט. אולם על אף האיומים והפחדים, מסרה חגית ולדמן את גירסתה בבית־המישפט ותקופה קצרה לאחר מכן שוחררה מכלא נווה־תרצה.

חגית מתגוררת בבת־ים ומנסה לשקם את חייה. אך מאז שיחרורה של אנג'ל היא מסתתרת בביתה רוב הזמן ואינה נפגשת עם מכרים. היא עדיין חוששת כי האיומים שהושמעו בימי שהותה בכלא יתממשו, ואין היא מוכנה לקחת את הסיכון.

מאחרי גבו של השוטר

ש רה אנג'ל היתה דמות דומי־ננטית בנווה־תרצה. במיוחד היתה אהודה על כמה אסירות הנחשבות מסוכנות, רובן נרקומניות שנידונו למאסר פעמים רבות.

לנרקומניות הכלואות יחדיו יש עניין משותף: כאשר אחת מהן יוצאת לחופשה קצרה, היא חוזרת בדרך־כלל עם כמות של סמים ומנסה להבריחם אל בין כותלי הכלא. נהוג לחלק לחברות כמות מן הסם, כדי להיות "באותו ראש". שרה טענה במישפט כי השתמשה בהרואין רק פעם אחת בחייה וזאת, לדבריה, "כדי ללכת לאבדון יחד עם שמעיה בעלה".

על רקע של הברחת הרואין לכלא, הכירה יפה מרדכי את שמעיה אנג'ל. יפה, נרקומנית בת 24, התגוררה יחד עם חברתה, קלרה אדרי, תושבת יפו.

קלרה הכירה ליפה את "שפיגלר" — שמעון בן־דוד — שהיה אף הוא נרקומן שניהל תחנת־סמים בכרם־התימנים. התחנה היתה בבעלותו של שמעיה אנג'ל, שהיה באותם הימים בבית־המעצר רמלה. שפיגלר ניהל את ענייניו הפיננסיים של שמעיה ואף מכר את מכוניתו של שמעיה, כדי לשלם שכר־טירחה לפרקליטו, דוד יפתה.

באחת הפעמים, כאשר טילפן שמעיה מהכלא לביתן של יפה וקלרה, שם התגורר שפיגלר באותם הימים, ענתה יפה לטלפון. שמעיה ויפה קשרו קשר טלפוני ושמעיה ביקש כי יפה תבוא לבקרו יחד עם שפיגלר בביקורו הבא. הביקור נעשה בחדר ללא סורגים. שמעיה ביקש את הסוהר שירשה לו לשוחח עם יפה בשירותים. השוטר היפנה את גבו, כאשר שמעיה ויפה קיימו יחסי־מין במשך עשרים דקות.

שמעיה אנג'ל
השוטר העלים עין

יפה נשארה בקשר עם שמעיה. הוא נהג לטלפן אליה והיא שלחה לו מיכתבים. היא ביקרה אותו בכל שבוע ונהגה להביא לו הרואין שקיבלה משפיגלר. במשך הביקורים ביקש שמעיה מיפה שתביא לו כמויות יותר גדולות. הוא הסביר לה שהוא צריך לחלק את הסם עם שמוליק אשתו, שנמצאת במצב של ריכאון בנווה־תרצה.

באחד מביקוריה בכלא, נכנסה יפה להריון. באותם ימים נהגו יפה, חברתה מתחנתו של שפיגלר בכרם־התימנים למקומות אחרים בעיר. שפיגלר, שהיה במעקב מישטרתי, חשש לגעת בסמים והפעיל את שלוש הבחורות ששימשו כבלדריות סמים.

הקבוצה נתפסה על־ידי המישטרה והועמדה לדין (העולם הזה 7.12.82). קודם המעצר ניסו חבריו של שמעיה לדבר על ליבה של יפה, כדי שתבצע הפלה. שמעיה חשש כי אשתו תדע על הרפתקותיו עם יפה. יפה סירבה בכל תוקף. היא רצתה בילד.

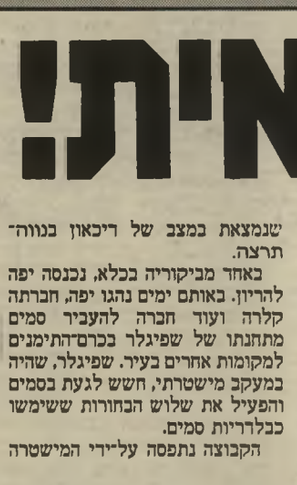

יפה מרדכי
בהריון משמעיה

יפה נלקחה מביתה כשהיתה בת 5 וטולטלה ממוסד אחד לשני. יותר מאוחר היתה אצל מישפחות אומנות רבות. ליפה לא היה איש בעולם. אביה רצח את אמה לנגד עיניה, כשהיתה ילדה בת 5. אמה מתה לידה ואביה נשלח למאסר־עולם.

מעצרן של יפה וחברותיה הוארך כמה פעמים. הן שהו בבית־המעצר באבו־כביר.

ליפה הועברו איומים ברצח באמ־צעות אסירה שנשלחה על־ידי שרה אנג'ל מכלא נווה־תרצה.

אותה אסירה, המרצה עונש־מאסר בנווה־תרצה, הגיע לבית־המעצר באבו־כביר יום לפני מתן גזר דינה בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. היא פנתה אל חברתה של יפה בחדר־האוכל, וסיפרה כי היא מאוד אוהבת את שמוליק וכי אם יקרה משהו לשמוליק, היא מוכנה אפילו להתאבד בשבילה. הרמז הובן ונמסר ליפה.

להוציא את העובר מהבטן

כ עבור שבועיים, כאשר הודלף סיפור ההריון לעיתונים, תקפה אותה האסירה סוהרת בנווה־תרצה, וזאת במטרה ברורה להגיע שוב לבית־המעצר באבו־כביר.

למרות נסיונותיה להתנכל ליפה בבית־המעצר לא הגיעה אליה. היא פנתה לחברתה של יפה ושאלה כיצד מעוזה יפה לטעון שהיא בהריון משמעיה, היא הסבירה לחברה שיפה בת־מזל שלא פגשה בה, היות שהתי כוננה לבעוט בה ולהוציא לה את העובר מהבטן.

בבית־המעצר, שם נודע על כך במיקרה, נקטו אמצעי־זהירות ולא הפגישו את יפה עם אסירות נוספות שהגיעו מנווה־תרצה ואשר רצו להתנכל לה. אחרי שלבלדריות הסמים הוארך המעצר עד תום ההליכים, הן היו אמורות להישלח לנווה־תרצה לפי הנוהל הרגיל. המישטרה, שידעה על הריונה של יפה ועל האיומים, חרגה ממינהגה והשאירה את שלוש הבל־דריות בבית־המעצר באבו־כביר, עד תום מישפטן.

יפה השתחררה מהכלא והמשיכה להשתמש בהרואין. כעבור חודש נלקחה לבית־החולים, שם הפילה את הילד שבו כה רצתה. איומים מהכלא המשיכו להגיע אליה.

היום, אחרי שיחרורה של שרה אנג'ל, מסתתרת יפה ופוחדת מזעמה של שרה, שעלולה לממש את האיומים.

מאז שיחרורה מהכלא, לא נראית שרה במקומות שבהם נהגה להימצא בעבר. מאז מאסרה חלו שינויים חברתיים רבים בקרב החוגים שאליהם היתה שייכת.

חלק מהנרקומנים מתו כתוצאה משימוש מופרז בהרואין, אחרים הפכו עדי־מדינה וחלק הארי נשפט והוכנס לכלא לשנים ארוכות.

שמוליק מסתובבת רוב הזמן עם חברתה, אורנה, שאיתה גרה יחד, בזמנו, בשכונת־התיקווה, בדירה שנשכרה עבור שתיהן על־ידי עבריין ידוע. זה היה זמן רב לפני הכרותה עם שמעיה אנג'ל.

שרה אנג'ל הכחישה במישפטה כל קשר לסמים, היא הבינה כי כל הודעה בעניין של סמים היתה קושרת אותה באופן ישיר גם לרצח.

נעמי אדווה ■

מרים בוניני

בין שור לתאומים

ילידי התפר שבין שני המזלות מבלבלים את כל מי שמנסה לנחש מתי נולדו

ילידי סוף מזל שור ותחילת מזל תאומים מבלבלים לא פעם את אלה המנסים לשייך אותם למזל שור או תאומים. הם עדיין מזכירים את השורים ובכל זאת אופיים והתנהגותם כל כך מזכירים את הטיפוסים המרקוריאלים הקלילים והאווריריים, ש־אי־אפשר להתעלם מהחזקה של מזל תאומים.

הופעתם מזכירה בדרך־כלל את טיפוס התאומים: כתפיים צרות, גו דק והליכה קלה. אינם יוצרים את הרושם הכבד והאיטי של השור המצוי. למרות הופעתם, הם אינם קלילים, פזיזים ואימפולסיביים. הם חשים צורך ביציבות ואינם ממהרים להחליט. הם שוקלים בכל בכובד־ראש, כשהם מנסים להיות מציאותיים ומעשיים כשורים אמיתיים.

אולם חוסר־הסבלנות של בני תאומים הוא בעוכריהם שכן למרות הצורך להתייחס ברצינות ובשיקול־דעת שוריים לכל דבר, לפתע נכנס בם איזה שד ומחליט החלטה בת רגע עבורם. כך יוצא שהחלטותיהם לא תמיד שקולות ואחראיות.

השורים שאינם ממהרים לדבר וחוסכים במלים עד כמה שאפשר, שונים לגמרי מאלה שנולדו בין שור לתאומים. ־טיפוסי המעבר"

שוקלים בכובד־ראש כמו שורים, אך חסרי־סבלנות כמו תאומים, מדברים לפני שחושבים ועם זאת אהובים ומקובלים בכל חברה

אך מה לעשות והם עדיין לא קיבלו את התכונות הכל־כך מאפיינות את בני תאומים.

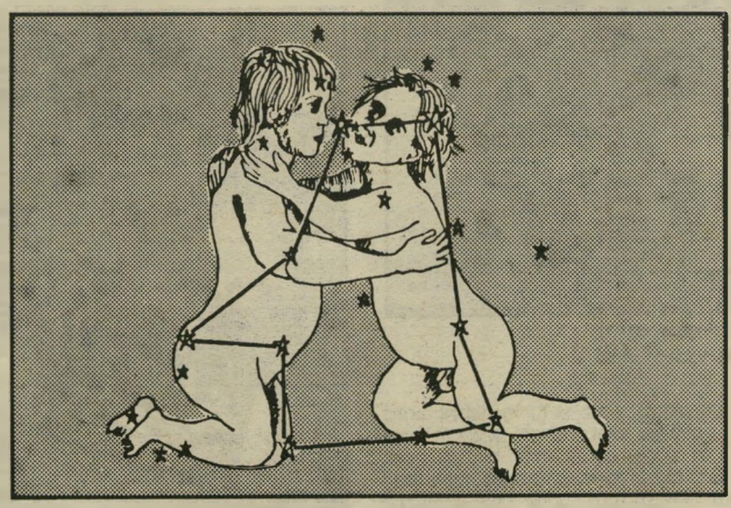

היכולת להיות כפול, לחשוב דבר אחד ולומר משהו אחר לגמרי. או לא לדבר במקום שלא כדאי. ואם כבר נאמרו המלים, תמיד למצוא דרך מלאת חן והומור שתתקן את המעוות. הם עדיין עם הרצינות השורית וכל שגיאה שהם עושים עולה להם לפעמים בלילות של חרטה, הלקאה עצמית והבטחה נוהגים לדבר ואחר־כך לחשוב, כשהם אוכלים את עצמם ומתחרטים על כך שמיהרו להביע דעה או להעיר. תכונה זו גורמת להם ממש סבל, מכיוון שהם אינם אוהבים לפגוע באחרים, והחברה חשובה להם. והדברים שיוצאים באורח מיקרי פוגעים לא פעם.

לעצמם שזה לא יקרה להם שוב. וזה, כמובן, עד הפעם הבאה שהסיפור יחזור על עצמו.

בכל זאת, החברה אוהבת אותם. הם מתיידדים בקלות ואנשים מרגישים נוח במחיצתם. יש להם המזג הטוב של השורים וחוש־ההומור של התאומים. הם אוהבים להיות מעורבים במה שקורה, אך אינם דוחפים עצמם בכוח. חרף זאת, הם מוצאים את עצמם במרכז לעיתים מזומנות. זאת, בעיקר משום שהם אינם מאיימים ואינם נלחמים להיות הבולטים והשולטים.

כשרונותיהם מגוונים למדי. כמעט כל שטח ותחום מעניין אותם, בזה כוחם וזו גם חולשתם. לעתים רחוקות הם מתמסרים רק לשטח אחד. הם חשים צורך להתנסות בכל דבר. הם חייבים ללמוד כל שטח המעניין אותם. אם לא יעשו זאת, ירגישו שהחמיצו משהו חשוב. האמנות קרובה להם, אך לא פחות מכך שפות וכתיבה. המיקצועות שבהם היו עוסקים קשורים בדרך־כלל לתחום של יחסי־ציבור, תיקשורת, אמנות ושפות. אלה שנקלעו במיקרה לעבודה שלא מאפשרת להם מגע עם קהל, מרגישים עצמם מבוזבזים והם רחוקים מלהיות מרוצים. הם יעשו הכל כדי למצוא לעצמם מקום שבו יהיו מעורבים בחברה.

אמנם דמותם מזכירה יותר את התאומים מאשר את השור, אך חיי הנישואין מצ־טיינים בדרך־כלל ביציבות. גם אם אינם מרגישים נוח עם בן־הזוג, לעתים רחוקות יפרקו את המיסגרת. הם חשים אחריות כלפי הילדים, והבית חשוב להם ביותר. כדאי לציין שלא קל להם למצוא לעצמם בן־זוג, ולעתים קרובות הם נישאים בגילים מאוחרים.

ה־16 בחודש יהיה יום מלא הפתעות. חיי הרגש יהיו מלהיבים ומבטיחים מבחינת התזדמנויות, אולם עלי־לים להתפתח קשיים בגלל חוסר מחשבה ו־דיסקרטיות. אתם עלי־לים להיזהר לגמרי בעניינים רומנטיים ול־שכוח את עצמכם ואת סדר חשיבותם של עניינים אחרים. בתחום הכספי דרושה זהירות. אל תחליטו במהירות.

ב־17 וב־18 בחודש כדאי להשקיע מאמץ, כדי להשביע את רצון האנשים שמסביבכם.

* * *

בשטח שבינו לבינה ייתכנו קשיים. יהיה עליכם להחליט על דרככם בעתיד הקרוב וזה לא יהיה קל. יתכן שתתבקשו להחליט ע־בור מישהו אחר. ורצוי להימנע מלקחת על עצמכם אחריות זו. ה־17 וה־18 בחודש ית־אימו בילויים חבר־תיים וכדאי לנצל את הזמן ליציאה מחבית. ה־20 וה־21 בחודש יהיו קשים ומאכזבים. נסו לעבור אותם בשקט ולא לתכנן תוכניות גדו־לות. מה־22 בצהרים המצב יתחיל להשתפר.

* * *

השבוע כדאי שתהיו זהירים בכל מלה היוצאת מפיכם. קיימת נטיה לפטפט ולומר יותר ממה שכדאי. זה עלול לגרום לכם נזק, כדאי להמעט מלדבר על תוכניות שהן בגדר סוד. עצם הדיבור יג־רום נזק, בשטח הרו־מנטי תהיה הפתעה ב־16 או ב־17 בחודש. אל תקחו יוזמה. חכו לאות מהצד השני. שמועות שיגיעו לאוזניכם, ב־20 או ב־21 בחודש, עלולות להיות לא נכונות. אל תיכנסו לחרדות, ברור קודם את האמת.

ה־16 בחודש עשוי להפגיש אתכם עם אנשים חדשים ורעיונות מעניינים. הפעילו את הדמיון וחשבו על דרך חדשה בתחום העבודה ובתחומים אחרים. ה־18 וה־19 בחודש יהיו מבטיחים מבחינה רו־מנטית, אך הרגישות שלכם עלולה לגרום לכם להעלב במקום ש־כלל לא התכוונו לכך. מבחינה כספית עדיין מסובך וה־21 וה־22 וכן ה־23 יהיו במיוחד לא נוחים מבחינה זו. בני מזל דגים עשויים לעזור וכדאי לפנות אליהם.

* * *

השטח המיקצועי ממשיך להטריד. עליכם לקבל החלטה חשובה, הפעם חשוב שתחליטו ללא אחרים. האינטואיציה שלכם תנחה אתכם בדרך ה־טובה ביותר. ה־16 ב־חודש יפגיש אתכם עם בני־זוג חדשים, אך ה־קשר עשוי להיות קצר. ה־18 וה־19 בחודש יהיו עמוסים מאוד, רצוי שתארגנו זמן למ־נוחה. ה־21 וה־22 בחו־דש יהיו קשים בתחום המשפחה. אל תוו־תרו על רצונותיכם, אך נסו לא להשתכסך.

* * *

השבוע אתם עלולים להרגיש חסרי־מנוחה ועצבנים. האווירה בבית מתוחה ועניינים פעוטים גורמים דאגה מופרזת. טוב יהיה אם תצליחו פחות להעיר ולהתערב בחייהם של אחרים. ה־18 וה־19 בחודש מביאים לכם הזדמנות לחידוש קשרי אהבה שנפסקו לפתע. זה עשוי לשפר את מצב־הרוח, אם כי לא לזמן רב. מחלות של בני משפחה יעסיקו אתכם ב־21 וב־22 בחודש, אל תתכננו תוכניות גדולות לאותם ימים.

עדיין אינכם חשים טוב מבחינה גופנית, אולם בעוד כמה ימים תשתפר התרגשה. הדאגה שהעסיקה את־כם בשבוע האחרון מת־חילה להעלם, ותוכלו להרגע ולנסות להיפגש עם ידידים שעימם ה־קשר כמעט ניתק. הצד החברתי מוזנח לאח־רונה ורצוי לטפח אותו. נסיעה ב־21 או ב־22 בחודש אינה רצויה. נסו לבצע אותה מוקדם או מאוחר יותר. בשטח הרומנטי השיפוט שלכם אינו טוב. היזהרו מפליטות־פה.

* * *

ה־16 בחודש עשוי להיות מעניין ביותר. ביחוד בכל מה שקשור לכספים. יתכן שיגיע אליכם סכום כסף שע־ליו כלל לא חשבתם. גם מבחינה מיקצועית יש אפשרות לשפר את מע־מדכם ותפקידכם. אל תזלזלו בבוסים וגלו יחס עדין ומתחשב. המ־מונים עליכם חוששים מהביקורת הצינית של־כם ואז הסיבה העיקרית שבגללה אינכם מתקד־מים. נסיעה עשויה לחיות מחנה ב־19 וב־20 בחודש. בני סרטן יהוו חברה נעימה ומועילה.

* * *

החודש אתם עמוסים בעבודה ובהתחיי־בויות שונות. אולם אל תבזבזו את ה־16 וה־17 בו. תוכלו לקדם את העניינים שהתעכבו עד עתה. כל מה שחשוב זה לדבר בטקט ולא להעליב את מי שבא עימכם במגע. תפקידים ששכחם בצידם יוצעו לכם בקרוב. חשבו עליהם ברצינות. מה שחשוב זה לא לעזוב את המקום הקבוע שרק בו מובטחת היציבות. ה־21 וה־22 בחודש לא יתאימו לשיחות או פגישות חשובות.

ה־16 וה־17 בחודש יהיו מאוד מעייפים, רצוי שתנוחו ולא תקחו על עצמכם יותר מדי. עודף מאמץ עלול להחמיר את ההרגשה הלא־טובה ואתם עלולים לחלות. ב־22 וב־23 ב־חודש צפויות אי־הבנות עם עובדים אחרים ועם הסביבה. נסו לא לענות ולא להגיב בתוקפנות, מכיוון שהפעם מעט אנשים יעמדו לצידכם. בשטח הרומנטי אין התקדמות והעניינים כאילו נעצרים, אל תל־חצו ותיבהלו, זה זמני ויהיה שוב יותר טוב.

* * *

ה־16 או ה־17 בחודש עשויים להיות ימים נעימים ומשמחים. אולם רצוי שתכינו את הרקע, כדאי לארגן איזו נסיעה או פגישה עם ידידים ישנים. הישיבה בבית והיצמדות לשי־גרה מכבידים עליכם. החצאה כספית בלתי מתוכננת עלולה לגרום חור גדול בתקציב, זה קשור בהוצאה למען הבית. זה לא עניין של מותרות, לכן אי־אפשר לדחות זאת לזמן אחר. בני מזל מאזניים זקוקים לעידוד ורק אתם תוכלו לעזור להם.

* * *

הפתעות בתחום המיקצועי יגרמו תחילה בהלה ואחר־כך שימחה. אל תיתפסו ליותר מדי התלהבות. יתכן שתגיע הזמנה לעבודה שקשורה בארצות אח־רות, אך על זה יש להחליט בשיקול־דעת. כדאי לדחות את מתן התשובה לעוד שבוע. בתחום הכספי המצב אינו קל. בסופו של דבר תצליחו לצאת מסבך הבעיות והצרות. ידידים יחלצו לעזרה ב־19 או ב־10 בחודש. ה־21 וה־22 בחודש מסוכנים עבורכם. היו זהירים.

כדורגל
למי מגיעה האליפות?

השבת תוכרע השאלה מי תצליח לזכות בתואר הרם של אליפות הליגה לשנת 1983/84. לבית"ר ירושלים נותרו שני מישחקים קשים מול הפועל תל־אביב, שלה יש חשבון ישן עם הירושלמים, עוד מסיבוב המישחקים הקודם, ומישחק שני, מול שימשון תל־אביב, הנלחמת על מקומה בליגה הלאומית ונגד נשירתה לארצית.

מכבי חיפה, המתחרה של בית"ר, נשרכת במעט מאחריה ומסכנת במיקומה עד מאור את משחקת כדורגל פתוח ומהנה לקהל הצופים, למרות שהרכבה לוקה בחסר בגלל שחקני־המפתח הפצועים. זה אינו משפיע על צורת ויופי ותוצאת המישחק. אבל עם כל זה, אני חושב שבית"ר ירושלים יהיו אלופים, כי נותרו רק עוד שני מישחקים וקשה להפוך במשך זמן קצר זה את הטבלה על פיה.

● **שמואל פרלמן, מאמן ניבחרת־הנוער של ישראל אומר:**

זו שאלה קשה. לדעתי, כל קבוצה בליגה הלאומית ראויה. כולם משקיעים משך עונה שלמה, אבל השאלה היא לא מי ראויה או לא, אלא מי, בכל זאת, תיזכה. מכיוון שהנבואה.ניתנה לטיפשים, אני לא עומד להתנבא. המצב כיום מסובך, בעיקר של בית"ר ירושלים. כי להם יש מה להפסיד. ההימור שלי, נכון להיום, הוא על מכבי חיפה. הם משחקים את הכדורגל הכי טוב בארץ ויש להם שני מישחקים שאני בטוח שיתנו בהם את המכסימום. לבית"ר יש בעיות של פציעות שחקנים והם נימצאים יותר בלחץ בגלל זה. ההימור שלי הוא 55:45 לטובת חיפה.

● **יואש אלרואי, מנהל מחלקת־הספורט של הטלוויזיה אומר:**

אני לא יכול להגיד את זה, מי ראויה, לדעתי, לתואר, כי, מיד, יאשימו אותי שאנו מצלמים פחות מדי ומראים כל קבוצה על המסך פחות מדי. אם אגיד מילה, מייד יגידו שיש טלוויזיה בית"ריסטית. הנוקטת משוא־פנים. אין לנו תגובה. אנחנו לא מעבירים ביקורת על אף קבוצה. עניינו הוא לצלם ולשדר. הערכות ופרשנות, יעשה מישהו אחר.

מי יזכה בכתר?

המירוץ לתואר כדורגל־העונה הפך, בשנים האחרונות, לנושא חשוב יותר מאשר הזכייה בתואר אליפות הליגה או הגביע. השבוע יגיע מירוץ זה לשיאו ולסיומו. בזכותו מצליחים גם אוהדי הכדורגל להזין עיניהם, מקרוב וללא המסך הקטן, במיבצעיהם של כדורגלנים ברמה בינלאומית, כמו שחקני סאנטוס, הקבוצה הברזילית שתכבר בנוכחותה בבלומפילד, השבוע, לקראת טקס הכתרת כדורגלן־השנה. בשבוע הבא יוכלו האוהדים לראות פעם נוספת את אלופת הליגה האנגלית הכמעט־ניצחית בשנים האחרונות, קבוצת הצמרת ליברפול.

13 שערים כל אחד. שני כוכבים כדורגלנים פוטנציאליים מיועדים ומתחרים על התואר הניכסף, הנושא בחובו מתנות כספיות מכובדות לצד סיקור תיקשורתי בלתי־מבוטל: זאהי ארמלי, בן שפרעם, שחקן מכבי חיפה, שכוכבו דרך לראשונה העונה, והחלוץ אלי אוחנה הצעיר, שחקן בית"ר ירושלים, שקבוצתו יושבת בצמרת טבלת הליגה ומתפללת בשבועות האחרונים שמכבי־חיפה לא תגזול את האליפות בדקה ה־90, מתחת אפה, כשההבדל ביניהם בניקוד הוא שלוש נקודות ליגה בלבד.

יש אומרים שהתואר מגיע לאלי אוחנה ולו רק בגלל מיבצעיו הבילעדיים של חלוץ בודד במערכה. אוחנה משחק בקבוצה שאין לה חלוצים טובים שיתחלקו איתו בנטל ובעומס ההתקפה, הגופלת, רובה, על גבו הצעיר. אוחנה היה החלוץ היחיד שנחשב למסוכן ושמיבצעיו הכריעו תוצאות של מישחקים לטובת קבוצתו הירושלמית. כל הקבוצות היריבות ידעו על כך שהוא מסוכן מאוד ולמרות השמירה ההדוקה שהוצמדה לו ועליו, הצליח אוחנה להתעלות ולהבקיע 13 שערים, שהיו קובעים לקבוצתו.

לעומתו, זאהי ארמלי בן ה־26, לא היה החלוץ היחיד בקבוצתו, למרות שבלט במיבצעיו על המיגרש והיה משיכמו ומעלה. הוא נעזר, במשך כל העונה, בשני חלוצים נוספים טובים (משה סלקטר, וצדוק מלכה או רוני רוזנטל), שהקלו עליו את העבודה לאין־שיעור בכך שהשמירה הקפדנית של שחקני הקבוצה היריבה התחלקה ביניהם.

אם כי היה זה ארמלי, שהעלה את קבוצתו החיפאית, שישבה אי־שם בטבלה, כשהגיע אליה במחזור העשירי בילבר. ארמלי הצליח להבקיע במשך הזמן הקצר הזה את אותו מספר שערים שהבקיע חברו הירושלמי אוחנה.

עם הלשון בחוץ

הפועל רחובות זכתה בדאבל, גם באליפות הליגה וגם בגביע־המדינה, בכדוריד. לפני כחודשיים עוד היה נראה כאילו למכבי ראשון־לציון עוד היו סיכויים להישגים מסוג זה. מכבי הצליחה אז לגרוף שיא ישראלי בכדוריד, כשהעפילה לחצי־גמר גביע אירופה למחזיקות גביע.

אך המידע שהיה גנוז משך כל העונה בין כותלי המועדון ואשר דלף לבסוף החוצה (העולם הזה 21.3.84) חשף את המתחולל בקבוצה: מאבקי־הכוח שהתנהלו בין הכוכבים הרבים, שהתקבצו בקבוצה הראשונית, הם שהורידו אותה, בסופו של דבר, מהמקום המכובד שאליו עלתה. מרקחת השחקנים־הכוכבים שישבו על הספסל וגילו התנהגות פרועה חסרת כל רסן או פיקוח היא שהיתה, לבסוף, בעוכריה.

אוהר, שידע על המתרחש בקבוצתו ושהיה איכפת לו, אמר אז דברים שרק כיום התבררו כמדוייקים: "כל המצב מתנכל בסופו של דבר לקבוצה. הם רוצים להשיג אליפות בכל מחיר ודווקא במישחקים מכריעים, כמו במיפגש מול הפועל רחובות. הקבוצה מנוצחת משום מה."

אז הובילה הפועל רחובות מעט, אך במיפגש־הסיום בין השתיים גברה הרחובותית על הראשונית והותירה את מנהליה של האחרונה עם הלשון בחוץ.

האולימפיאדה
מוכר־נקניקיות־חמות במדים של קשת־בענן

אחת השיטות המקובלות להתפלח לאירועים אולימפיים בעבר היתה לבישת מדי איש־תחזוקה או מוכר־נקניקיות־חמות, ולעבור כך, במצח נחושה, את שערי הכניסה חינם אין כסף (להוציא את השקעת־היסוד על המדים).

אבל המארגנים בלוס־אנג'לס חשבו גם על כך. הפיתרון שלהם: הזמנת כמה עשרות אלפי חליפות מדים אצל לוי שטראוס ושות' (האבא של הליוויס'), עבור 60 אלף בעלי התפקידים סביב, ליד ובאיצטדיוני האולימפיאדה.

רק מי שיופיע במדים אלה יוכר כאיש־צוות, הרשאי לשהות בשטח, ללא כרטיס־כניסה. היצרן כבר ראג לכך כי לא יוכלו לחקות את המדים, וזה בעיקר בזכות צבע הבד יוצא־הדופן, המזכיר במיקצת קשת־בענן או, ליתר דיוק, את ציבעי העיגולים האוליפיים — מזהוב ואדום עמוק עד ירוק ותכלת.

גם עיבודו הגראפי של סמל אולימפיאדת לוס־אנג'לס 1984, הארוג בכד המדים, יישאר סוד כמוס עד ליום פתיחת האולימפיאדה, כך שגם הויפון הזריז ביותר יחשוב פעמיים לפני שאפילו ינסה לחקות אותו. הזמן שיוותר לו, פשוט לא יצדיק את ההשקעה.

מועמד ארמלי (משמאל) בסעולה
מיבצע בולט במיגרש

מועמד אוחנה (מימין) בסעולה
חלוץ בודד במערכה

סיכוייהם של הירושלמים לזכות בתואר שעדיין לא זכו בו מעולם.

מי מבין שתי הקבוצות ראוייה לזכות בתואר הנכסף?

● **אומר על כך מאמן "בית"ר תל־אביב", אמציה לבקוביץ:**

אין בכדורגל מי ראויה יותר. בכדורגל יש רק תוצאות. מי שאוסף יותר נקודות בסוף המחזור ה־30 הוא הזוכה באליפות. אומנם בית"ר הובילה בסיבוב הליגה הראשון ואילו מכבי חיפה ניצחה בתנופה אדירה בסיבוב השני. חיפה הציגה בשבועות האחרונים את הכדורגל הכי יפה שיש כיום בארץ, אבל בכדורגל לא מודדים יופי, רק שערים ונקודות ליגה. איזו אני הייתי רוצה שתיבחר? אין לי שום עדיפות. הייתי רוצה שבית"ר תל־אביב תיזכה, אך כמובן זה לא בדיוק מציאותי מה שאני רוצה.

● **עסקן הספורט לשעבר אלי אפרתי אומר:**

מי ראויה לתואר? לדעתי, מכבי חיפה מפני שהיא, בחלק הגדול ביותר של המישחקים,

(המשך מעמוד 8)

אינה מעלה כלל על דעתה לפנות לראשי 13 הוועדים הגדולים ולשכנע ברשימה במקומות ריאליים. סביר להניח, שאיש מהם לא ייכנס.

האוליגארכים אינם שוקלים אפילו ברצינות סניה לאיש כמו [illegible] חבשוש, תימני ירושלמי [illegible] ה־40 שלו, [illegible] מאז ומתמיד. [illegible] רבות בראש [illegible]ע"ש, המונה 17 [illegible]. הוא האמור גם [illegible] סוגלים אחרים.

גיורא הפיקסר

ת חת סוגלים, יש ישראל קיסר, שיהיה בעשיריה הראשונה, וידחוק כלפי מטה את מנכ"ל שיכון עובדים, רפי ארדי. קיסר הוא באמת האיש הבולט של המיפלגה בהסתדרות, בעיקר על רקע אפסותם המוחלטת של שאר נציגי העבודה בוועד־הפועל. הוא גם נחשב כמבין בנושאי האיגוד המיקצועי. מעבר לכך — איש אינו יודע עליו דבר.

יונה או נץ בנושא המדיניי? האם יש לעודד את עובדי־הייצור, על חשבונם של פקידי־הבנקים, למשל? כיצד ישותפו העובדים בניהול המיפעלים? האם יישאר בנק הפועלים בנק מיסחרי רגיל לכל דבר? מה יהיה חלקם של חברי־ההסתדרות בניהול מוסדות חברת העובדים, השייכים להם באורח תיאורטי? האם הוא תומך בפרס, ברבין או בנבון למנהיגות המיפלגה בעתיד? האם יש לו תוכניות כלשהן לביטול הניכור של עדות־המיזרח ולגבי המיסוד של רעיונות הסוציאל־דמוקרטיה בישראל?

איש לא שמע מפיו דבר, מעבר למליצות הריקות, על מיגוון הנושאים הזה. הוא נבחר, כי הוא כבר נמצא שם (בהסתדרות), וכל האחרים פחות מוכשרים ממנו. קצת כמו סיפור בחירתו של ירוחם משל עצמו.

תחת נציגי צעירים, השתתפות חברי המרכז בהרכבת הרשימה, מאבקים דמוקרטיים גלויים, ייצוג נכבד לפועלי־הייצור, מנוהלים העניינים על־ידי ארבעת האוליגארכים, כשביניהם סובבת דמותו המיסתורית־למחצה של גיורא עיני (41), שרגא נצר־לעניים, פיקסר.

גיורא עיני דגן מכהן באורח רישמי כראש סיעת המערך בוועד־הפועל של ההסתדרות. עוצמתו במיפלגה נובעת משירותי תיוון, שהגיש בעבר לרבין ולפרס, בתקופת המילחמה הגדולה ביניהם. יודעי דבר מסרו להעולם הזה, שלעיני היה חלק מכריע בהרכבת לישכת המיפלגה, הוועדה המרכזת ומוסדות אחרים.

בימים אלה הוא יושב שעות ארוכות ברחוב הירקון 110 (מרכז מיפלגת העבודה) ומפזר סביבו „גלי עוצמה", שאין להם הרבה כיסוי.

עיני נהנה עתה מההילה שיש לו כבעל־מהלכים והשפעה אצל רבין ופרס כאחד. הוא מרבה „לדווח" (יש אומרים „להלשין") באוזני השניים על הלוך־הרוחות במיפלגה, ואינו נוהל אף ברברי רכילות, שנועדו לרומם או להשפיל עסקנים למיניהם.

לכל הדברים האלה יש השפעה שולית מסויימת, אבל בתנאים של הסדרים קבועים בין שני המנהיגים (רבין, למשל, פשוט ימנה שיבעה חברים לרשימה המרכזית, בכללם הח"כים ז'אק אמיר ואורה נמיר. ח"כ שבח וייס כבר נבחר בחיפה בזכות עצמו), אין הרבה צורך בשירותיו. עם זאת, הוא מסמל את ההווי הנוכחי במיפלגת־העבודה, את הרוח הנמוכה והחשדנית, השוררת בה עתה.

התחרושה בציבור, שהתמזמנטום של המערך מתחיל לשקוע, חזוקה עליידי הליך הבחירה בחרות, לעומת הדרך המגעילה, שבה מנוהלים הענייניים במיפלגת־העבודה.

חיים ברעם ■

במדינה

דרכי־אדם
הקשר הבראטיסלבי

מה המשותף לעורכת יומון ההסתדרות ולאשת ח"כ אגודת־ישראל?

פעם היו בעיר הזאת 15 אלף יהודים. היום נותרו בה 160. פעם היה במרכז העיר מיקווה־טהרה לנשים חרדיות, היום הפך אותו מקום למישרד קואופרטיב פועלי־העור. פעם היה בעיר בית־ספר לנערות יהודיות, היום זה בית־ספר לילדים כבדי־שמיעה.

פתק ועוד פתק. האורחת מישראל, שביקרה בעיר לראשונה זה 45 שנה, פרצה בבכי מר וכל מה שעוד רצתה לעשות בעיר היה, לבקר את קיברות הוריה. בהגיעה למקום גילתה, כי כמה עשרות יהודים מצטופפים ליד אחד הקברים בבית־הקברות.

היה זה קברו של גדול בתורה שנפטר לפני 144 שנה בדיוק, ובאותו יום, ככל יום־שנה למותו, עלו ניצולי־העיר לקיברו, כדי להעלות את זיכרם של אלפי בני העיר שניספו בשואה. היו שם כמה יהודים מקומיים וכמה יהודים מעבר לגבול הקרוב. כל אחד מהם קרב לקבר הקדוש ותחב פתק־בקשה בין אבני־המצבה.

האורחת מישראל, שזה שנים רבות כבר איננה חרדית, נתפעמה לפתע. הוציאה נייר מתיקה וכתבה אף היא פתק. אחר־כך במחשבה שנייה, כתבה עוד פתק, בשם המישפחה של הרב הראשי האחרון של אותה עיר, שהיה צאצא ישיר של אותו קדוש, ואשר אלמנתו עדיין בחיים וחיה בבני־ברק. ולבסוף כתבה עוד פתק, על שם טובה, בתו של אותו רב, החיה גם היא בישראל, ואחר־כך חזרה העירה, נוכייה.

עורכת זמר
פגישה בבית־הקברות

צילינדרים בישיבה. הבת טובה, שעבורה כתבה הישראלית את הפתק, שאותו תחבה בין אבני־המצבה, אינה אלא טובה שפירא, אשתו של יו"ר הקואליציה אברהם שפירא, ואשר אביה הרב שמואל בנימין שרייבר, היה הרב הראשי האחרון של קהילת בראטיסלבה הצ'כוסלובקית (אשר בקירבת הגבול האוסטרי) וצאצא ישיר של אותו גדול, החתם סופר (רבי משה שרייבר), אשר העלה את הישיבה המקומית, ישיבת פרסבורג (על שמה הגרמני של בראטיסלבה, כשהיתה עיר־מחוז נכבדה בקיסרות האוסטרו־הונגרית), לאחד ממרכזי הלימוד היהודים של ראשית המאה ה־19. בין השאר היה מעמדה של הישיבה נכבד כל־כך, שכל תלמידיה נצטוו לבוא ללימודיהם כשהם חובשים צילינדרים.

האורחת מישראל, שסיפרה את הסיפור בשבוע שעבר ביומון הירו־שלמי ג'רוסלם פוסט, היא, כמובן, גם כן ילידת בראטיסלבה. זאת היא עורכת יומון ההסתדרות, דבר, חנה זמר, שהגיע לצ'כוסלובקיה, אשר כמעט אינה מנפיקה אשרות־כניסה לישראלים, כמשתתפת, מטעם ההסתדרות, בכינוס השנתי של הקואופרציה הבין־לאומית.

מישפט
טובים השניים

בגלל החלפת פתק הפיקדון שוחרר העציר הלא נכון והעציר הנכון שוחרר בלית ברירה, אחריו

כאשר משחרר בית־המישפט עציר, מחליטה המישטרה אם לשחררו מייד, עוד בבית־המישפט, או להחזירו לבית־המעצר ולשחררו שם. אריה אייש שוחרר על־ידי השופט אחרי שנאשם בשוד, אולם השוטרים החליטו כי הוא ישתחרר בבית־המעצר התל־אביבי אבו־כביר.

כאשר חזרו לבית־המעצר חל עיכוב קל בשיחרור. בינתים הציג עצמו עציר בשם אריה אייש, הראה לשוטר הממונה את פתק הפיקדון שעל שם אייש, ויצא לחופשי. רק דקות ספורות אחר־כך, הציג עצמו אייש האמיתי לפני השוטר הממונה ודרש להשתחרר. אז התבררה הטעות והשוטרים החליטו כי אייש הוא שתכנן את העניין, ומסר במו ידיו את פתק־הפיקדון שלו לאחר, כדי להערים על המישטרה.

אין בסמוות. בגלל האשמה חדשה זו, לא שוחרר אייש ביום שבו אמור היה להשתחרר. הוא נותר בבית־המעצר כאשר המישטרה מאשימה אותו בסיוע לעציר אחר להימלט.

למחרת הובא אייש שנית לבית־המישפט, לשם הארכת מעצרו. אולם סניגורו, עורך־הדין אלי כהן, הסביר לשופט כי באבו־כביר אין כספות, וקל מאוד לעציר אחד לגנוב את פתק המעצר של חברו, להציג את עצמו בשמו ולהשתחרר. בידי המישטרה לא היו כל ראיות כי אמנם אייש הוא שמסר את פתק־הפיקדון לאחר.

השופט אהרון פרוינד שוכנע מטיעונו של הסניגור, ושיחרר את אייש ממעצר.

חיות
כלב כרכוש גנוב

בעל הכלבה לא הסכים למישפט שלמה

לרונלד מרקוס מכפר־סבא יש כלבת רוטווייל, שהיא גאוותו הגדולה. לפני זמן־מה המליטה הכלבה שמונה גורים ובעליה גילה אותם ער שיגיעו לגיל בו אפשר למכרם. אולם יום אחד גילה בעל הכלבים, כי גורה אחת נעלמה. הוא החל מחפש את האבידה ושמועות הגיעו לאזניו כי הגורה נמצאת בחצרו של צעיר המתגורר בצריף ליד שפת־הים בנוף־ים.

מרקוס לא התעצל, הוא הלך למקום ואמנם מצא את הגורה בחצר. הוא ידהה אותה לפי גזעה, צבעה וגודלה, ונכנס לחצר כדי לקחת אותה. עוד מרקוס מחבק את הגורה, הגיע בעל־הצריף, ציון סיוון, וסכין בידו. הוא צעק ואיים על מרקוס שיחזיר את הכלבה לחצר. תחת איומי הסכין ניסה מרקוס להסביר כי הכלבה היא שלו ואז הציע סיוון משפט שלמה: „אני אחתוך את הגורה לשניים בסכין, ונתחלק!" אמר.

מרקוס לא היה מוכן לקבל חצי כלבה ולכן ויתר והשאיר את הגורה בחצר. אך מייד פנה למשטרה והתלונן על גניבת הכלבה. לדבריו שווה כל גור כזה 200 דולר.

ציון סיוון נאשם בשורת עבירות, ובינהן גניבת הגור, איומים, ועוד כמה האשמות שאינן שייכות לסיפור הכלבה. בבית־המשפט סיפר סיוון כי את הגורה קבל במתנה מחברתו, שולמית צור. הסניגור דויד יפתח שכנע את בית־המשפט כי סיוון אמנם לא גנב את הכלבה, והשופט הרשיע את סיוון בהחזקת רכוש החשוד כגנוב. „נראה לי כי זו הפעם הראשונה שכלב נחשב לרכוש גנוב על פי החוק," אמר הסניגור בסיכומיו לבית־המשפט.

אסיר־לשעבר חוקימה
המנהל עלול להשפיע על הצגת האשורים

רשימה יהודית־ערבית של אסירים לשעבר ובני מישפחותיהם יוזמת הקמת רשימה משלהם לבחירות

אלפי ישראלים בילו תקופות שונות בחייהם בבתי־כלא. 3000 יהודים, ערבים ודרוזים, מרצים עתה את עונשם בבתי־הכלא השונים.

אותם שעברו את החוויה, מספרים. אחרי שיחרורם, סיפורים מזעזעים. אחד מהם, שתווה על בשרו את חוויות הכלא, החליט שלא להסתפק בהעלאת זיכרונות.

רמי חוקימה מנתניה, אסיר לשעבר, מתמודד בבחירות לכנסת בראש רשימת אסירים משוחררים ובני־מישפחותיהם.

פיצויים לאסירים. חוקימה בן ה־29, נשוי ואב לשניים, בילה שש וחצי שנים בבתי־כלא שונים, על עבירות תקיפה ואלימות. „אני כבר השתקמתי," הוא אומר. „אבל בשבתי בכלא רמזן, כבר אז חיברתי את המצע שלי. השתחררתי מהכלא בזמן הבחירות הקודמות, ולא הספקתי להתארגן. עתה אני מסודר ויש לי זמן להקדיש לכך."

חוקימה הוא בעל מועדון בנתניה, בשם קברט, והוא אסף לצידו אנשים דורש מתן זכות הצבעה לאסירים.

החוק הישראלי אינו מונע מהאסירים להצביע, כפי שנהוג בארצות שבהן נוענש העבריין גם בשלילת זכויותיו האזרחיות. הדבר המונע ממנו את מימוש זכות־ההצבעה הוא העדר יכולת פיסית להצביע, משום שאין מוצבות קלפיות בבתי־הכלא.

חלק מהשיקום. בכנסת השביעית העלה אזרי אבנרי הצעת־חוק לשינוי תנאי זכות ההצבעה לאסירים. שר־הפנים, יוסף בורג, הסביר שהאסיר בכלא אינו חופשי, ויש חשש שהסוהרים ישפיעו על האסירים להצביע על פי רצונם־הם. גם אפשרות של מתן חופשה לצורך הצבעה נפסלה על־ידי בורג, מאותה הסיבה. הוא העלה ואסירים־לשעבר, כדי להוציא אל הציבור את „ועקת האלפים הדוממים," כהגדרתו.

מצעו הקצר של הציע הנתניתי דורש שיקום האסיר בזמן שהייתו בכלא ואחרי צאתו בחזרה לחברה, ומתן תנאים אנושיים למי שמרצה את עונשו. הוא דורש מתן פיצויים לכל אסיר שנפגע במהלך תקופת ישיבתו מאחורי סורג ובריח. והעיקר — הוא סברה, שמפקד הכלא עשוי לשחרר דווקא את בעלי הדיעות שהוא חפץ ביקרם, כדי שיצביעו.

הרשימה של חוקימה מתייחסת לכל האסירים ללא הבדל דת, גזע ומין. הוא ימקד את תעמולת־הבחירות שלו בקרב מישפחות האסירים והאסירים המשוחררים.

עתה הוא עסוק באיסוף 2500 החתימות, הדרושות לרשימת מועמדים חדשה בבחירות לכנסת ה־11. הוא התלבט אם לעמוד בראש הרשימה, כי חשב שעדיף שמס' 1 יהיה ללא־עבר. „אבל החברים שיכנעו אותי, שאין סיבה להתביים. אני דואה בריצה לבחירות חלק מהשיקום שעליו אני מדבר."

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, המשיך בכתבת־השער, לחשוף את מרכיביה השונים של פרשת "האדם השלישי", מזטקה קדר, שהושב בבית־הכלא בלא מישפט ● כתבת־השער, תחת הכותרת "השודד הנודד בשליחות האומה", הביאה את המרכיבים הפליליים באישיותו של קדר, בעוד שהפרק הביטחוני נאפר לסירוגין ● תחת הכותרת "רגל חדש", הובא מאמרו של עורך "העולם הזה", שראה־אור בעיתונו של זאן פול סארטר "לה טאן מודארן" ● מדור "במדינה" דיווח על הגיונות יום־העצמאות תשי"ט ● בכתבה "עדר מובל אל הקלפי" הובא סיפור הבחירות להסתדרות, על פלוגות־האגרוף שבחשו בה ● בשער הגיליון: ראשית סיפור מטזקה קדר, "האדם השלישי".

בחירות להסתדרות 1959: טרור, אנאלפבתיזם ושוחד ★ ראשית הקאריירה של מירון בנבנישתי ★ קשה להיות קחולי

העם

המדחום השבור

בארץ רגילה הבחירות הן מדחום לדעת־קהל. הציבור בוחר בעיקר בין שתי אפשרויות: לקיים את הממשלה הנוכחית, או לזרוק אותה החוצה. הסיסמה האמריקאית המפורסמת סלקו את המנוליכס! — אינה סיסמה ריקה, אלא אפשרות מעשית.

בארץ, אפשרות מעשית כזאת אינה קיימת. שתי הסיבות העיקריות:

● למעלה ממחצית הבוחרים הם עולים חדשים, מהם רבים מארצות נחשלות, ואחוז ניכר של אנאלפבתים. לעולים אלה לא יכול להיות מושג אמיתי על מה נטוש הוויכוח. הם קורבן טיבעי להשפעות דמגוגיות, לפולחן מנהיגים, לשוחד וללחץ מידי המזכיר הכל־יכול, השולט על לחמם היומיומי.

בבחירות לכנסת, נוספת העובדה שכ־10% מציבור הבוחרים, הערבים, חיים בבית־הסוהר של המימשל הצבאי, וחופשיים להצביע כמו אסיר בצינוק.

● הבחירות הן ביזנס גדול. המאבק אינו מתנהל בין רעיונות, אלא בין שטרות־כסף, מתנות, חבילות־מזון, טיולים, אסיפות־המונים, כרוזים, תוכניות אמנותיות, קניית הקולות ממש — כל אלה מחייבים הוצאה של מיליונים, מצד מיפלגה חשובה, מאות אלפים אף מצד המיפלגות הקטנות ביותר.

למי יש הכסף הזה? רק למיפלגות המקבלות חלק מן השלל הכללי של המגביות הציוניות. זהו מעגל־קסמים: המגבית משלמת למיפלגה, המיפלגה משקיעה את הכסף להשגת קולות, שמבטיחים לה שוב את חלקה במגבית.

המדרון הארוך. שתי התופעות האלה היו ברורות השבוע, ביום הבחירות להסתדרות. טרור, אנאלפבתיזם ושוחד מילאו תפקיד מרכזי בישובי־העולים ובמקומות־העבודה הגדולים. שפע הכסף בידי המיפלגות בלט עוד יותר.

החידוש היה, כי חלק גדול מן הקהל המשכיל ידע זאת הפעם. 73% השתתפו בהצבעה, לעומת 85% בפעם הקודמת. בערי הישוב הוותיק היה אחוז הנמנעים גדול עוד יותר. הוא לא טרח להשתתף בהצגה, נשאר בבית או בילה את הערב בקולנוע. הוא ידע כי שום דבר שיעשה לא ישנה את התמונה הכללית: מפא"י תישאר בשילטון, שותפיה ימשיכו להתחלק עמה בשלל למחרת תום ההשמצות ההדדיות.

הירידה הקטנה של מפא"י מ־57.7% ל־55.5% והעלייה הקטנה של אחדות־העבודה לא שינו דבר — ולא רק מפני שההבדל בין השתיים הוא מיקרוסקופי. מפא"י יורדת בהדרגה מזה עשר שנים — אולם בקצב זה יעברו הרבה שנים עד שתאבד עמדת המפתח שלה.

וכיוון שכוחה האמיתי של מפא"י אינו תלוי כלל בקולות הבוחרים, קרוב לוודאי ששילטונה במדינה ובהסתדרות יישאר על כנו, עד שיבואו זעזועים מהפכניים — פוליטיים או כלכליים.

בתנאים אלה, קשה להתפלא על כך כי מיספר גובר והולך של אזרחים משאיר את הבחירות לאנאלפבתים.

הצבעה באצבע דוגמה ל־בחירות להסתדרות שנעשו בלחץ ובכפיה, כאשר אחת המצביעות מצביעה א' (מפא"י) באצבעה, שאותה הרטיבה בכרית־חותמות.

דת

הדרך לווארשה

דרך הייסורים של ויטוליו בוזליק (40) החלה כשיר אלמונית רשמה בפינקס־העולה שלו במינכן תחת פירוש הדת: "יהודי". כי ויטוליו, שעלה ארצה כיהודי בשנת 1949, נמלך בדעתו אחרי ארבע שנים, וגמר אומר לשוב בחזרה לפולין מולדתו.

אולם לגבי פקידי השגרירות הפולנית בתל־אביב, שוב לא היתה פולין מולדת לבוזליק. מאסר. בחודש האחרון למאסרו הגיעה לבוזליק בשורת־איוב: היועץ־המישפטי הגיש בקשה ל־בית־המישפט המחוזי לבטל את פסק־הדין ההצ־הרתי הקודם, שלפיו הוכר בוזליק כנוצרי.

החודש, כשדן בית־המישפט המחוזי בבקשתו של היועץ המישפטי, היתה מונחת לפניו תעודה נוספת. היתה זו תעודה של הכנסיה הקאתולית ביפו. ב־3.12.58, נאמר באותה תעודה, המיר בוזליק את דתו היהודית שוב בדת הקאתולית. אברהם בן־אברהם הפך שוב לוויטוליו בוזליק, הפעם באורח חוקי לגמרי.

חינוך

שביתת אחים גם יחד

הסטודנטים של האוניברסיטה העברית למדו הרבה דברים. אבל הם לא למדו להציג את עצמם באור הטוב ביותר. אכולי מיפלגתיות, נשמעים לעסקנים מזדקנים, הם מהווים העתק נאמן למישטר השורר במדינה כולה. לכן, כאשר יצאו השבוע לשביתה שהיתה צודקת, נראו לרבים ככלתי־צודקים בהחלט.

היתה זו שביתה למען העתיד — שכר־הלימוד לשנה הבאה. תחת לשלם 317 ל"י לשנה יצטרו לשלם אחרי החופש הקרוב 403 ל"י.

ל־5000 הסטודנטים בירושלים לא היה חשק לשלם. יחד עם שכר־הדירה והמיזחיה, עולה שנת־לימודים כ־1500 ל"י. בתקופת־לימודים של ארבע עד שש שנים זהו עול כבד. רק חלק מן הסטודנטים מרוויח סכומים מן הצד. לרבים — אנשי הכימיה, הפיסיקה, המתימטיקה, הרפואה והביולוגיה — אין כל אפשרות. הלימודים גוזלים את כל זמנם. גם לאחרים קשה להשיג עבודה שתאים ללוח־הזמנים המסובך של סטודנט, השומע הרצאות בשעות השונות של היממה.

הסטודנטים היו זוכים לאהדה כללית, אילו תירגמו את הבעיה למושגים לאומיים — שלילת זכות החינוך מרוב־רובם של בני המדינה, שאין להם אבא עשיר.

תחת זאת לחמו הסטודנטים מילחמה שנראתה כמקח־ומימכר על כמה לירות. למרות שצדקו, נתקלו באדישות, ואף ביחס עויין של עיתונים אחדים.

קשה להוך מפא"יניק. בחירת מועד חוק־השבות הישראלי הופך באורח חד־משמעי כל עולה יהודי לישראל לאזרח ישראלי.

בוזליק מיהר לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, הוציא פסק־דין הצהרתי (1760/53), שבו נאמר כי "בוזליק, יליד וארשה, הינו בן הדת הרומית־קאתולית מלידה, וכי כל חייו היה כזה".

הדרך בחזרה למולדת נפתחה שוב. אולם כאן התערב היועץ המישפטי של מדינת ישראל. בוזליק חוייב לפתע להשיב על אשמה פלילית, כי מסר הצהרה כוזבת בפני בית־דין. לתביעה היתה עדות חותכת לאשמה זו — תעודת־גיור של ויטוליו בוזליק, שהוצאה במחנה־הפליטים במינכן, לשם הגיע הנאשם עם אשתו. בהתאם לתעודה זו גוייר בוזליק לפני עלותו ארצה, נקרא בשם אברהם בן־אברהם.

בוזליק הודה באשמה, נידון לשלושה חודשי

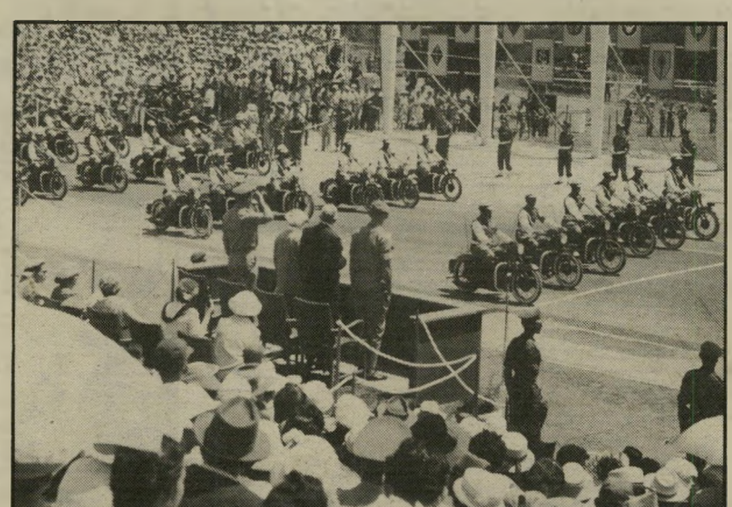

הצדעה מאופנוע אופנועני המישטרה הצבאית מצדיעים, במהלך מיצעד ניצבים דויד בן־גוריון, הנשיא יצחק בן־צבי (בחליפה הכהה) והרמטכ"ל חיים לסקוב. רב־אלוף לסקוב, שניצב בקצה השמאלי של בימת־ההצדעה, חבש, כדרכו, כובע־מצחייה וענה בהצדעה. כאיש־הצבא הבכיר בטקס. הקצין בכומתה, מימין, היה מפקד המיצעד.

פסוקי השבוע

המעמד והתיאבון

● עורך־הדין **שמואל תמיר:** "בישראל נוצרה שיכבה של אנשי המעמד השליט, אשר שרות־התעופה באירופה ובאמריקה מוכרים להם טוב יותר מאשר תחנת האוטובוסים המרכזית בתל־אביב."

● הפרופסור הנ'נבאי (ולרת), **"יהי" שוע יהודה,** על הרתיים בארץ: "הם אוכלים בשר כשר ועושים עסקים טרפים!"

השביתה היתה מוצדקת. השיקולים בעד:

● אי־אפשר לשבות בראשית השנה הבאה, כי 1500 תלמידים חדשים ישמחו על עצם האפשרות להתחיל בלימודים, לא יוכלו לשבות. גם הוותיקים לא יוכלו לעשות הרבה, מפני שהחתימות על השטרות נדרשת עוד לפני תחילת שנת־הלימודים.

● בשנת בחירות תחשוש הממשלה מפני שביתה ממושכת.

כל הסיעות המיפלגתיות בוועדת־הפעולה תמכו בהחלטה, כולל אמנון גולן (22) ומיכה לינדשטראוס (23) נציגי מפא"י. הם לא רצו לעמוד נגד הדרישה הפופולארית. אולם במהרה למדו, כי קשה להיות מפא"יניק. ככל שהתקרבה השביתה, כן פגה התלהבותם. כי מפא"י, המייצגת את האינטרסים של הממשלה, לא יכלה לפעול נגד העלאת שכר־לימוד שיחסוך לממשלה חצי מיליון ל"י.

קילקול הקאריירה. הפצצה הוטלה על־ידי מירון בנבנישתי (24), יושב־ראש הסתדרות־הסטודנטים ותא מפא"י. מירון, שאינו תלמיד מבריק או צעיר מכושר במיוחד, זכה לתפקידו הודות לכישרונו העסקני באירגון קבוצות־לחץ פנימיות. מכיוון שהוא עומד לסיים את לימודיו, הבין כי עמדה מפא"ית נאמנה תסלול את דרכו לקאריירה מיפלגתית בחוץ.

לכן, ערב השביתה, פירסם היו"ר הצעיר, לפתע, כרוז "אישי" נגדה. בוויכוחים טען כי מוסדות הסתדרות־הסטודנטים אינם חוקיים, כי נבחרו לפני שנתיים.

עתה עבר בנבנישתי האומלל קורס מזורז. הוא נאלץ להסתלק מכהונתו כיו"ר הסתדרות־הסטודנטים. המישרה, החשובה למפא"י במיוחד בשנת בחירות, עברה לידי סטודנט בלתי־מיפלגתי. מתוך כעס על כך סולק בנבנישתי גם מראשות תא מפא"י. הקאריירה המיפלגתית שלו קולקלה.

הווי

תרגום מילולי

ב **נצרת** שלח סגן־אלוף הזמנות למסיבת יום־העצמאות בעיר, וציין את תוארו בערבית **סג'אן אולוף,** שפירושו, בערבית, סוהר האלפים.

★ ★ ★

תחיית המתים

ב **ירושלים** בא אזרח לבנק־הדואר לקבל את קיצבת הזיקנה החודשית שלו מן הביטוח הלאומי, ונדרש להביא הצהרה בשבועה כי הוא חי.

"העולם הזה" 1129
תאריך: 20.5.1959

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי - העישון מזיק לבריאות

מיסמר 2437
יד אייר 16.5.84
שנה 48
המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

אחרי זיכויה מחמת ספק
היא מציגה את עצמה כמלאך

האמת על
שרה אנג'ל